



# קובץ אליונות לפרשת השבוע

זוג הסוכות ושמיני עצרת תשפ"ו

הדלקת הנרות	מוצאי שבת	מוצש"ק 50 דק'	מוצש"ק 72 דק'
ירושלים 5:42	6:53	7:12	7:34
בני ברק 5:57	6:55	7:09	7:31
חיפה 5:48	6:54	7:10	7:32
אשדוד 5:58	6:55	7:09	7:31
בית שמש 5:41	6:54	7:11	7:33
נוף הגליל 5:50	6:53	7:10	7:32
קרית גת 5:59	6:55	7:11	7:33

נערך ונסדר ע"י הבחור:

יחזקאל בן טילא פרומט ב"ר מנדל גלנדואר



רשימת הגליונות לפי הסדר:

- א. פניני קודש
- ב. אמרי קודש
- ג. אוצר באר יעקב
- ד. התקרבות
- ה. דברי תורה לפרשת השבוע
- ו. מיין שבת אוצר
- ז. שבת בלעטל
- ח. הילולא דצדיקיא
- ט. חיים של אושר
- י. היימישע שמחות

# פניני קדש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפואר מוה"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פרעדמאן

## א ווארט אויף יום טוב

והנה, בחג הסוכות גם ניתן לזכות לסגולה נפלאה זו שייאספו ניצוצי הקדושה אל האדם כדי לתקנם, מבלי שהוא יצטרך להרחיק נדוד אחריהם ("ייטב פנים" מאמר שובע שמחות אות יא).

זהו מאמר הכתוב: **"אך בחמשה עשר יום לחודש השביעי באספכם את תבואת הארץ"**, דהיינו, כאשר ייאספו אליכם ניצוצי הקדושה שבתבואות ובשדות, ואתם תעלו ותתקנו אותם, אז **"תחוגו את חג ה' שבעת ימים"**, כי שמחה גדולה היא השבת אבידות אלו לבעליהן. ומפרש הכתוב, שהדרך לכך הוא על ידי מצות **"ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים ענף עץ עבות וערבי נחל"**, ועל פי המבואר בספה"ק ("גנוי יוסף" לסוכות), שארבעה מינים אלו מכוונים כנגד ארבע חלקי התורה, לולב ערבה והדס מכוונים כנגד שלשת חלקי הנגלה שבתורה (פסטי, רמז, ודרוש), ואתרוג בנפרד כנגד החלק הרביעי שהוא החלק הנסתר (ה'סוד') שבתורה.

ולכן כשם שעל ידי עסק האדם בארבעת חלקי התורה יישאבו אליו כל ניצוצי הקדושה, כך גם בחג הסוכות נוטלים ארבעה מינים, המכוונים כנגד ארבעה חלקי התורה, וזוים לאיסוף ניצוצי הקדושה והעלאתם אל תיקונם.

(סעודה ג' פ'ר' האזינו תשסו)

✽

## דברי התעוררות שנשא הלל הזקן בשמחת בית השואבה

אמרו עליו על הלל הזקן כשהיה שמח בשמחת בית השואבה אמר כן, אם אני כאן הכל כאן

ואם אני כאן מי כאן (סוכה נג, א).

הלל הזקן החזיק את עצמו בענוה ובשפלות יתירה (שבת ל, ב), והיה סבור שהוא הגרוע מכל אדם, ואין יהודי בעולם שהוא נמצא במדרגה פחותה ממנו, ובשמחת בית השואבה היה דורש לרבים בשמו של הקב"ה (רש"י), וכך היה אומר להם:

**"אם אני"** (הקב"ה) מצוי **"כאן"** בתוך אדם שפל כזה (כהלל), הרי **"הכל כאן"**, כי אם הוא 'השפל מכל האדם' ראוי להיות קרוב אלי, כל שכן שכולם ראויים לכך, **"ואם אין אני"** (הקב"ה) **"כאן"**, בגלל שאינו ראוי להיות קרוב אלי, אז **"מי כאן"**, כי מי יוכל לומר זיכתי לבבי, הרי אפילו הגדול שבגדולים לא יצא ידי חובתו כנגד קונו?!

אלו היו דברי ההתעוררות שהשמיע הלל הזקן במעמד 'שמחת בית השואבה'.

(ליל ב' דסוכות תשנז)

✽

## א ווארט אויף ליל יו"ט שני

### היציאה ממצב של 'לילה' למצב של 'יום' - בכח התפלה

יוםם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי תפלה לא-ל חיי (תהלים מב, ט).

מנהג רבותינו הקדושים לומר בליל יו"ט שני תורה על פסוק זה.

ונראה לפרש הפסוק בהקדם עובדא דהוי אצל הבעש"ט הק' זי"ע, שפעם איבד את כל מדרגותיו, וכל ה'מוחין' שלו נעלמו, והחל להתפלל כמו שאדם פשוט מתפלל, מתוך תמימות ואמונה פשוטה, והועילה תפלתו שחזרו אליו כל מדרגותיו, ושוב היה יכול לעבוד את קונו עם כל היחודים וההשגות כמעיקרא.

רואים מזה כוחה ורב חילה של תפלה, ולאו דווקא "תפלה למשה" שהיא עם השגות ויחודים, אלא אפילו "תפלה לעני" - שהיא משוללת כל השגה - מועלת לכל אדם בכל ענין, באופן שמכוין בתפלתו שהוא עומד לפני המלך.

וזהו: **"יוםם יצוה ה' חסדו"**, מוסב על מצב של 'יוםם', כשה'מוחין' מאירים לאדם ביותרת הארה, **"ובלילה שירה עמי"**, מוסב על נפילה למצב של 'לילה', חשכות והסתרה וסילוק ה'מוחין', וכאשר יארע לאדם כן, וירצה להפוך לילה ליום, ולהשיב אליו ההשגות וה'מוחין', אזי תהא עצתו: **"תפלה לא-ל חיי"** - להתפלל מתוך אמונה פשוטה ותמימות, כי יפה כח התפלה להפוך 'יום' ל'לילה' ו'חושך' ל'אור', כפי שלמדנו מסיפור הבעש"ט הק' זי"ע.

(ליל ב' דסוכות תשנז)

## אור ה'אמונה פשוטה' בחג הסוכות - מאירה גם בקרב הרחוקים ביותר

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וגו' (ויקרא כג, מ).

במדרש (ויק"ר ל, טז; תנחומא אמור ב): **"אחר כל אותו החממה שכתוב בשלמה... ישב לו תַמְהָה על ארבעה המינים האלה, שנאמר (משלי ל, יח) 'שלשה אלה נפלאו ממני' - פסח מצה ומרור, 'ארבעה לא ידעתים' - ארבעה מינים שבולב."**

ונראה לפרש דברים פלאיים אלו, בהקדם מה שמצינו בספרי הקודש (עיי' "אוהב ישראל" פ' נח בשם הרב ר' מיכל מזלאטשוב זי"ע), ש"אמונה" יש לו שני פירושים: א. כפשוטו. ב. מלשון המשכה וגידול, על דרך הכתוב (אסתר ב, ז) **"ויהי אומן את הדסה"**.

ונראה ששני הפירושים כרוכים ותלויים זה בזה, כי כאשר האדם משריש בקרבו 'אמונה פשוטה' בלי חקירה והבנה שכלית, אזי יש בכוחו להמשיך ה'אמונה' גם לאנשים אחרים, ולא רק לסתם אנשים, אלא אפילו לאנשים שנתדרדרו מטה מטה חלילה.

כי האדם שאמונתו בנויה על הבנה והשגה שכלית, יוכל להשפיע זאת רק על אנשים שלא נתרחקו כל-כך, ולא על אלו שנתרחקו מאד, כי הרחוקים מאד, גם אם יעמידם על טעותם - יעמדו במריים ויאטמו אזניהם משמוע את דבריו ההגיוניים.

מה שאין כן, האדם שאמונתו היא למעלה מההבנה וההשגה, אז הארה וקדושה נעלית זו חודרת אף לעומק בור ודות.

ענין זה מצינו בחג הפסח ובחג הסוכות, שמסגולת מצוותיהם להשריש ולהחדיר אמונה פשוטה בקרב האדם, הן מצה ומרור בפסח שהם 'מיכלא דמהימנותא' (זוה"ב קפג, ב), והן סוכה שהיא 'צילא דמהימנותא' (זוה"ב קפו, ב), וארבעה מינים שבהם מתבטא כוחו ואלקותו ית"ש בשמים ובארץ ובכל רוחות השמים (סוכה לז, ב).

וגלל כן, מכח מצוות אלו יוכל האדם להזריח את האמונה גם בקרב האנשים הפחותים ביותר, כדמצינו בליל פסח שאור האמונה זורח גם על בן הרשע שהוא הגרוע מהארבעה בנים (וכן מצינו בחג הסוכות שאור האמונה זורח גם על אלו שהם בבחינת 'ערבה' שהוא הפחות מהארבעה מינים, בלי טעם ובלי ריח).

והנה, שלמה המלך היה החכם מכל האדם, והגיע לשלימות האמונה מתוך הבנה והשגה שכלית עמוקה ביותר, ובכל זאת ראה שחכמתו אינה עומדת לו להשפיע אמונה על אנשים תועים שנתרחקו מאד, כי גם לאחר שהיה מוכיח להם עין בעין שטעו בדרכם, עדיין לא היו דברי חכמתו חודרים אל קרבם לשנות את דרכם המעוותת.

וכאשר ראה את גודל השפעת ה'שלשה' מצוות של פסח, וה'ארבעה' מינים שבולב, אף על אנשים רחוקים מאד, היה יושב ותמה ומלא התפעלות, ואמר: **"שלשה אלה נפלאו ממנו וארבעה לא ידעתים"**, כי אני בחכמתי לא זכיתי לְמַה שניתן לזכות על ידי ה'שלשה' וה'ארבעה' של פסח וסוכות.

ומכאן נוכחתי לראות על יתרונה של 'אמונה פשוטה' על פני 'אמונה שכלית' - גבוהה ככל שתהיה.

(ליל ד' דסוכות תשנז)

✽

## תיקון ניצוצי הקדושה - על ידי מצות נטילת ארבעה מינים

אך בחמשה עשר יום לחודש השביעי באספכם את תבואת הארץ תחוגו את חג ה' שבעת ימים וגו'. ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים ענף עץ עבות וערבי נחל

וגו' (ויקרא כג, לט-מ).

יתפרש על פי הידוע מחכמי אמת ("אור החיים" הק' שמות יט, ה; ועוד), שכאשר האדם עמל ויגע בכל חלקי התורה, הן בחלקי הפשט והרמז והדרוש מחלק הנגלה, והן בחלק הסוד מחלק הנסתר, אזי התורה שואבת אליו את כל ניצוצי הקדושה הפזורים בעולם, ובכח תורתו הוא מעלה אותם לגבוה ומביאם אל תיקונם השלם.

כלל חסידי בעלזא משתדלים ומתאמצים ביתר שאת ועוז בימים קדושים אלו להעתיר בתפילה

למען המשך חיזוק כוחותיו ובריאותו השלימה של אבינו רוענו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת ברכה בינעלאייזען ע"ה בת הרה"ח ר' דוד מנשה זינגער ז"ל הונצחה על ידי בני המשפחה שיח' ✽

## עשיית הסוכה

מצות עשיית הסוכה שונה משאר מצוות, שבכל המצוות ההכנה היא רק 'הכשר מצוה', ואילו עשיית הסוכה היא גופא מצוה, וכפי שמצינו בירושלמי (סוכה פ"א ה"ב), שיש שיטה הסוברת שצריכים לברך על עשיית הסוכה.

(ערב חג הסוכות תשנ"ב)

## מצות סוכה

סוכת-קדשם של רבותינו הקדושים מבעלזא זי"ע היתה עוד מימי **כ"ק מרן מהר"ש זי"ע**, והיתה קטנה וצרה מלהכיל את כל הציבור. אמנם **כ"ק מרן מהר"י זי"ע** ו**כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע** הרחיבוה קצת, אבל עדיין היתה קטנה מאד.

פעם התבטא **כ"ק מרן מהר"ש זי"ע** בקדשו: "את הסוכה שלי בניתי במתכונת הסוכה שהיתה לרבי איציק'ל (החזוהי הקדוש) בלובלין". לימים סח נכדו **כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע**, כי חקר ודרש על הסוכה בלובלין ולא מצא שום 'צד השוה' בין שתי הסוכות, ומסתמא לא היתה כוונתו על פי פשוטות...

(סעודה ב' פר' דברים תשנ"ב)

## הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ זי"ע

היה עוסק כל ימי חייו במצות סוכה. פעם למד הלכות סוכה, פעם עשה תיקונים בסוכתו, פעם דיבר מעניני סוכה, וכי"ב. לא עבר עליו יום מבלי לעסוק - אפילו עסק כל-דחו - בענין הסוכה.

צדיקים אמרו עליו ששורש נשמתו היתה ממצות סוכה, ולכן היה עוסק בה תדיר.

(סעודה ג' פר' קדושים תשס"ב)

## פרי עץ הדר

לאחר הסתלקות הרה"ק ר' **יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע**, החלה הרבנית שלו לעסוק בגמילות חסדים. פעם זימן הקב"ה לידה מצות 'הכנסת כלה', שהיתה צריכה סך גדול מאד עבור כך.

לשם כך נסעה לעיר מעוזבו, כדי לגייס כסף מאנשים טובים. בהיותה בעיר הלכה לבקר את הרה"ק הרבי ר' **ברוך'ל זי"ע**, וביקשה שגם הוא יטול חלק במצוה. רבי ברוך'ל ביקש שתשב על כסא, ושתספר דבר-מה מבעלה הגדולה.

ואז סיפרה כדברים האלה:

פעם היינו במצב של דחקות ועוני בלתי נסבל, והשלכנו על ה' ייבנו. באותה תקופה הזדמן לעירנו עשיר אחד לרגל עסקיו, וכאשר סיפר לו סופר דמתא אודות יקר-ערכם של התפילין של בעלי (שנפלו לו בירושא מאביו המגיד הקדוש ר' יצחק מדראבהיטש זי"ע), ביקש מהסופר שישתדל אצל בעלי למכרם לו בדמים יקרים. בעלי השיב, שלא ימכור התפילין בעד כל הון דעלמא. הלה התייאש, ובתום עסקיו הלך לדרכו.

בהגיע חג הסוכות, לא היה בנמצא אתרוגים, וגלל כן עלה מחירם לסכומי עתק. בעלי היה מיצר על שלא יוכל לקנות 'פרי עץ הדר', וחשב מחשבות איכזה ישיג אתרוג לעצמו. בערב החג, בלית ברירה, רץ אל הסופר, וביקש ממנו שיקנה את תפיליו, כדי שיוכל לקנות בדמיהם אתרוג.

הסופר הופתע מאד, ושאל: "הרי לעשיר לא רציתם למכור התפילין, ואנכי לא אוכל לשלם הסכום הגדול שהציע לכם העשיר". אמר לו בעלי: "אל תדאג, הב לי רק סכום כזה שיהא ביכלתי לרכוש בו אתרוג". הסופר קנה את התפילין, ובעלי רץ לקנות אתרוג מהודר ויפה. בבואו הביתה היה שרוי בשמחה גדולה, וכאשר נודע לי דבר השמחה, התחמץ לבבי, ושאלתי: "לעשיר מאנת למכור התפילין למרות שהיית יכולים לצאת מהדוחק על ידי המחיר שהציע, ואילו לסופר מכרת אותו במחיר מוזל בהרבה עבור אתרוג?". ומרוב כעס לקחתי אתרוג ונשכתי בשיניי את הפיטום והשלכתי את האתרוג לארץ.

והנה עמדנו שנינו נכאים וכואבים, כי עתה אין לנו לא אתרוג ולא תפילין. לאחר שתיקה זמן-מה, נענה בעלי ואמר: "הבעל דבר רוצה כי מיכל יכעס, מיכל לא יכעס!", ופנה אלי ואמר לי: "בבקשה ממך, תני לי תכונת ואלך לטבול עצמי לכבוד יום טוב".

הרבי ר' ברוך'ל נתפעל עד מאד מהסיפור, והלך להביא מלא חפני דינרי זהב למצות 'הכנסת כלה'.

(סעודה ב' שבת חוה"מ סוכות תשס"ב)

אמת הדבר שהדורות הראשונים היו חשובים יותר מבני דורינו, אבל בענין 'הידור מצוה' יש לנו יתרון על פניהם.

פוק חזי דוגמא לדבר, בדורינו אין איש מיישראל שיברך על 'אתרוג מורכב', ואילו בדורות עברו היו רוב האנשים מברכים על 'אתרוג מורכב', ורק 'יחידי סגולה' ברכו על 'אתרוג בלתי מורכב'.

הסיבה לכך היא, כי בעבר היו רוב האתרוגים מורכבים, וכפי שמסופר שהגאון בעל ה"נפש חיה" זצ"ל רכש פרדס של אתרוגים באר"י, ומאותו פרדס שלח אתרוגים לחו"ל כדי לנטעם שם, כדי שיהיה ניתן להשיג גם בחוץ לארץ אתרוגים בלתי מורכבים.

(חול המועד סוכות תשס"ב)

מדור זה נודע ע"י ידידיו הרה"ח ר' יצחק אייזיק פריער שליט"א לעילוי נשמת אביו החסיד הנפלא הספורסם הבלתי נשכח, אש קודש לבעלזא ר' אריסטו צבי ז"ל פריער

## סוכה וארבעה מינים - השלמת התשובה על העבירות ועל המצוות הפגומות

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וגו'. בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות (ויקרא כג, מ-מב).

ידועה תמיתה המפרשים, מדוע הקדימה התורה מצות 'נטילת לולב' למצות 'ישיבה בסוכה', הרי לכאורה הסדר הפוך, כי מצות 'ישיבה בסוכה' נוהגת כבר בליל התקדש החג, ואילו מצות 'נטילת לולב' היא רק ביום ולא בלילה?!

ונראה לומר, שחג הסוכות היא השלמה לעבודת התשובה של ראש השנה ויום הכיפורים, וזהו הן בנוגע לעבודת התשובה על החטאים שעשו במשך השנה כולה, והן בנוגע לעבודת התשובה על המצוות ומעשים-טובים שלא נעשו בתכלית השלימות במשך השנה כולה, כי "את כל מעשה האלקים יביא במשפט... אם טוב ואם רע" (קהלת יב, יד).

במצות 'נטילת לולב' ישנה השלמה לעבודת התשובה על העבירות, וכדאיתא ב"מדרש תנחומא" (אמור כב): "ולקחתם לכם ביום הראשון" וגו'... ראשון הוא לחשבון עוונות, וכביאור ה"קדושת לוי", שבר"ה וי"ז שבים בתשובה מיראה על העבירות, ובסוכות שבים עליהם בתשובה מאהבה.

ואילו במצות 'ישיבת סוכה' ישנה השלמה לעבודת התשובה על המצוות שלא נעשו כהוגן, וכפי שנרמז בפסוק (דברים טו, יג): "באספק מגרן ומיקבך", 'גרן' רומז לתורה ותפילה שהם יוצאים מן הגרון, ו"קבך" רומז על כללות המצוות שבאמצעותן האדם מתייחד עם קונו, וזוכה לברכה וקדושה במדה גדושה, והוא הרמז ב"קב" ראשי תיבות 'יחוד ב'רכה ק'דושה, ובשבתנו בסוכה אנו שבים בתשובה על התורה והתפילה וכל המצוות כולן שלא נעשו כתיקונן.

והנה מובאר ב"שערי תשובה" (שער א אות מא) שיש לפתוח תחלה בתשובה על העבירות, ולאחר מכן לשוב בתשובה על המצוות, כי בעוד העבירות בידו אינו יכול לתקן ולהאיר את מצוותיו, מכא הכול (סוטה כ"א, א): "עבירה מכבה מצוה".

מעתה אתי שפיר הקדמת 'לולב' ל'סוכה', כי זהו סדר העבודה, לשוב תחלה על העבירות (שזו העבודה הרמוזה במצות 'לולב'), ורק לאחר מכן לשוב על המצוות שלא היו בתכלית השלימות, ולהביאם אל תיקונן ושלימותן (שזו העבודה הרמוזה במצות 'סוכה').

(ליל ד' סוכות תשנ"ב)

<p>הרה"ח ר' <b>יהודה מרדכי גרוס</b> שליט"א - י-ם לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבה"ח <b>אברהם שמואל נ"ו</b></p>	<p>הרה"ח ר' <b>בערל עדעל</b> שליט"א - וועסטקליף לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבה"ח <b>אברהם שמואל אריה נ"ו</b></p>	<p>הרה"ח ר' <b>אביגדור צבי יאקאב</b> שליט"א - אשדוד לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבה"ח <b>שלום זאב נ"ו</b></p>	<p>הרה"ח ר' <b>חיים ברלינר</b> שליט"א - ב"ש לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבה"ח <b>יוסף נ"ו</b> במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת</p>
<p>הרה"ח ר' <b>חיים שלמה הלפרט</b> שליט"א - ברוקלין לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבה"ח <b>יחזקאל שרגא נ"ו</b> במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת</p>	<p>הרה"ח ר' <b>שמאי קהת לרנר</b> שליט"א - מאנטריאל לרגל שמחת הבר מצווה לבנו הבה"ח <b>מאיר שלמה נ"ו</b> במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת</p>		



# פֿײַנע קאָדעש

לאור תורתו של ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

## אידיש

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות"  
שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

בס"ד, שנה ה', גליון ריד  
חג הסוכות - תשפ"ו לפ"ק

## א ווארט אויף יום טוב

און דאס איז מרומז אין די ווערטער פון די גמרא, אז די מצוה פון "ולקחתם לכם" - וואס ברענגט אריין אין א מענטש אמונה אין אייבערשטן אויף א שטארקע אופן - האט א געוואלדיגע כח "להוציא את הגזול" ארויס צו נעמען פון דער מענטש דער יצר הרע צו גלען און האנדלען אויף נישט-ערליכע אופנים.

(ליל ד' ויום ו' דסוכות תשלג)

✽✽✽

### דורך די מצוה פון ד' מינים - בלייבט דער כח הנשמה שטארק אפילו אין די פשוט'ע טעג

די **גמרא** (סוכה לח, א) דערציילט, אז ווען דער אמורא רב אחא בר יעקב האט געשקלט די ד' מינים, האט ער געזאגט: **"דין גירא בעינא דשטנא"** (דאס איז א 'פיי'ל אין די אויגן פון דער שטן) דער פשט דערפון קען זיין, ווייל די נשמה פון דער מענטש וויל אלעמאל טוהן דער רצון ה', אבער דער גוף, די גשמיות'דיגע איברים שטערן איר און האלטן איר צוריק, און זיי שלעפן איר צו נאכגיין די תאוות.

ווען עס קומט די הייליגע טעג, האט די נשמה א שטארקע כח, און דער מענטש קען זיך גרינגערהייט מתגבר זיין אויף זיינע תאוות פון דער גוף. אבער דער יצר הרע ווארט אז די הייליגע טעג זאלן אריבער גיין, און דעמאלטס וועט זיך דער גשמיות'דיגע גוף ווייטער שטארקן אויפ'ן נשמה, ח"ו.

דערפאר האט אונז דער אייבישטער געגעבן סוכות די מצוה פון ד' מינים, וואס זיי זענען אנטקעגן די גשמיות'דיגע איברים, אזוי ווי עס שטייט אין **מדרש** (ויק"ד ל, יד): **"כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך"** (תהלים לח, י), לא נאמר פסוק זה אלא בשביל לולב, השדרה של לולב דומה לשדרה של אדם, וההדס דומה לעין, וערבה דומה לפה, והאתרוג דומה ללב... שהן שקולין כנגד כל הגוף". און דורך דעם וואס מיר שאקלען די ד' מינים קענען מיר מזכך זיין אונזערע גשמיות'דיגע איברים, און אזוי וועלן מיר קענען בלייבן הייליג אויך נאך ווען די גרויסע טעג גיין אריבער.

דאס האט רב אחא בר יעקב געזאגט: **"דין גירא בעינא דשטנא"**, די מצוה פון ד' מינים איז א פיי'ל אין די אויגן פון דער שטן, ווייל דורך דעם קענען מיר זיך מתגבר זיין אויפ'ן יצר הרע אפילו אין די פשוט'ע טעג.

✽✽✽

### א ווארט אויף 'שמחת בית השואבה'

### ביי שמחת בית השואבה האט מען נישט געוואוסט ווער איז גרעסער - דער צדיק אדער דער בעל תשובה

**חז"ל** (סוכה נג, א) דערציילן אז ביים 'שמחת בית השואבה' אין בית המקדש, זענען געווען **'חסידים ואנשי מעשה'** וואס האבן געזינגען: **"אשרי ילדותנו שלא ביישה את זקנותנו"** [וואויל איז אונז אז מיר זענען אלעמאל געווען ערליך], און עס זענען געווען **'בעלי תשובה'** וואס האבן געזינגען: **"אשרי זקנותנו שכפרה את ילדותנו"** [וואויל איז אונז אז מיר האבן תשובה געטוהן], און די גמרא ענדיגט צו: **"אלו ואלו אומרים: אשרי מי שלא חטא, ומי שחטא ישוב וימחול לו"**.

לכאורה זעהט אויס, אז "אשרי מי שלא חטא" מיינט מען די צדיקים, און "מי שחטא ישוב וימחול לו" מיינט מען די בעלי-תשובה, אויב אזוי דארף מען פארשטיין, וואס איז דאס אנדערש פון וואס זיי האבן געזאגט פאר דעם, און פארוואס האבן זיי דאס געזאגט צוזאמען?

דער תירוץ איז, אז ביי די 'שמחת בית השואבה' זענען אידישע קינדער געווארן אזוי נאנט צום אייבערשטן, אז זיי זענען צוגעקומען צו א מדרגה אז זיי האבן שוין נישט געוואוסט ווער איז גרעסער, דער צדיק וואס האט קיינמאל נישט געזינדיגט, אדער דער 'בעל תשובה' וואס האט זיך מתדבר געווען אויף זיין שווערע יצר הרע און תשובה געטוהן.

און דערפאר האבן זיי ביידע געזאגט צוזאמען: **"אשרי מי שלא חטא ומי שחטא ישוב וימחול לו"**, וואויל איז פאר דער וואס האט נישט געזינדיגט און אויך פאר דער וואס טוהט תשובה (דער 'אשרי' גייט ארויף אויף ביידע), ווייל ביידע זענען יעצט אזוי נאנט צום אייבערשטן, אז מען קען נישט וויסן ווער איז גרעסער און חשוב'ער.

(ליל ב' דסוכות תשס)

### אין די סוכה קענען אפילו פשוט'ע מענטשן האבן אן 'עלייה'

עס שטייט אין 'טור' (אור"ח סימן תיז): **"סוכות כנגד יעקב, שנאמר** (בראשית לג, יז) **'ולמקנהו עשה סוכות'". דארף מען פארשטיין, פארוואס ברענגט דער 'טור' נאר די צווייטע האלבע פסוק, 'ולמקנהו עשה סוכות', און נישט די ערשטע חלק פון דער פסוק: "ויעקב נסע סוכותה"?**

עס איז באקאנט דער ווארט וואס הר"ק **דער ראפשיצער רב זי"ע** פלעגט זאגן, אז די מצוה פון סוכה האט א ספעציעלע חשיבות מער פון אלע אנדערע מצוות, ווייל מען גייט אריין אין איר אפילו מיט די 'שטיוול', און אפילו מיט די 'בלאטע' וואס איז דא אויף די שטיוול; און ממילא איז דאס גרעסער פון גיין אין 'מקוה', ווייל אין מקוה גייט מען אריין אָן קיין קליידער, און דאס איז אפילו גרעסער פון די מצוה פון אריין צו גיין אין 'עזרה', ווייל אין עזרה פלעגט מען דאך אריין גיין אָן קיין שייך...

**צדיקים** האבן ערקלערט די כוונה פון די ווערטער, אז אפילו פשוט'ע מענטשן וואס זענען איינגעזונקען אין די 'בלאטע', קענען אויך האבן אן 'עלייה' און א 'תיקון' דורך די הייליגע מצוה פון סוכה.

און דאס איז אויך מרומז דא אין פסוק: **"ויעקב נסע סוכותה... ולמקנהו עשה סוכות"**, יעקב אבינו האט געמאכט צוויי סוכות, איין סוכה - פאר זיך, א 'צילא דמהימנותא', און נאך א סוכה - פאר זיינע 'בהמות', דאס מיינט מען די פשוט'ע מגושים'דיגע מענטשן, אז זיי זאלן אויך האבן אן 'עלייה' דורך די מצוה פון סוכה.

און דערפאר האט דער 'טור' אראפ געברענגט דווקא דער פסוק פון **'ולמקנהו עשה סוכות'**, כדי צו ווייזן דער גרויסע חשיבות פון די מצוה, אז מען גייט דארטן אריין מיט אלע 'קנינים', אפילו מיט די 'שטיוול'...

✽✽✽

### די דריי ווענט פון די סוכה - קעגן תשובה תפילה און צדקה

**שנים כהלכתן ושלישית אפילו טפח** (סוכה ו, ב).

די הלכה איז אז א סוכה דארף האבן דריי ווענט - צוויי ווענט דארפן זיין גאנץ, און דער דריטער וואנט קען זיין אפילו נאר א 'טפח'.

דער רמז דערפון קען זיין, אז די דריי ווענט זענען אנטקעגן: 'תשובה', 'תפילה' און 'צדקה'; און דערפאר דארפן צוויי ווענט זיין בשלימות, ווייל 'תפילה' און 'צדקה' דארף א מענטש מאכן וויפיל ער קען, און דער דריטע וואנט - וואס דאס איז אנטקעגן 'תשובה' - דאס איז ענגוג נאר א 'טפח', ווייל דער תכלית איז דאך אז א מענטש זאל בכלל נישט זינדיגן, און אויב מען זינדיגט נישט - דארף מען דאך נישט תשובה טוהן, נאר אזוי ווי עס שטייט דאך (קהלת ז, כ) אז "אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", יעדער איינער זינדיגט אביסל, ממילא דארף מען האבן א 'טפח' פון תשובה.

✽✽✽

### ווען א איד לעבט מיט אמונה אז אלעס איז פון אויבן - קומט ער נישט צו צו גנב'ענען

**ולקחתם לכם ביום הראשון וגו'** (ויקרא כג, מ). **חז"ל** דרש'ענען אין **גמרא** (סוכה מא, ב): **"לכם - להוציא את הגזול"**.

עס שטייט אין **ספרים הק'** (מגלה עמוקות פר' האזינו) אז די ד' מינים זענען אנטקעגן די פיר אותיות פון דער שם הוי"ה, און דער אייבישטער קוקט זיך אום אויף זיי מיט אן עקסטערע השגחה, נישט דורך שרים און מזלות, און דורך דעם וואס מיר נעמען זיי אין סוכות, קען מען אריין ברענגען אין הארץ אן אמונה אין אייבערשטן אז אלעס פירט זיך נאר דורך איהם, און אלע מלאכים און מזלות זענען נאר זיינע שליחים.

ווען א איד לעבט מיט אזאן אמונה, האט ער נישט קיין שום 'משיכה' צו גיין גנב'ענען אדער מאכן 'קרומע געשעפטן', ווייל ער גלייבט און ווייסט אז אלעס איז באשערט פון אויבן, און די אלע קרומע 'פעולות' וועלן איהם גארנישט העלפן.

## די גרויסע שמחה פון סוכות - אז יעדער איד איז נאנט צום אייבערשטן

**וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָאֲדָמָה  
כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֵנָף עֵץ עֲבֹת וְעֵרְבֵי נָחַל  
וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים** (ויקרא  
כז, מז).

עס איז דא א שמחה וואס קומט פון תורה  
און א שמחה וואס קומט פון מקיים זיין  
מצוות, ווען א איד לערנט און דאוונט ווערט  
ער בשמחה, אזוי ווי עס שטייט (תהלים יט, ט):  
"פִּקּוּדֵי ה' יִשְׂרָאֵל מִשְׁמַחֵי לֵב", אבער נישט  
דאס איז די שמחה פון סוכות; די שמחה אין  
סוכות איז, אז אידישע קינדער פרייען זיך אז  
זיי זענען זוכה צו שפירן אז דער אייבישטער  
איז נאנט צו זיי און אז דער אייבישטער האט  
זיי ליב.

און דאס איז מרומז אין פסוק (תהלים סח,  
ד): **"וּצְדִיקִים יִשְׂמְחוּ יַעֲלֻצוּ"** - די צדיקים  
פרייען זיך טאקע מיט זייערע עבודת ה'  
וואס ברענגט זיי צו שמחה, אבער זייער עיקר  
שמחה איז אז: **"לפני אלקים וישיו בשמחה"**  
- די הרגשה אז מען איז א 'בן מלך', אז מען  
איז אזוי נאנט צום אייבערשטן, דאס אליינס  
ברענגט שוין צו א געוואלדיגע שמחה.

כאטש "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך", מיר  
האבן נישט באמת מיט וואס זיך צו פרייען,  
אבער סוכות שפירן מיר אז דער אייבישטער  
וויל זיך דערנענטערן צו אידישע קינדער, און  
דאס איז דער עיקר שמחה.

און דערפאר נעמען מיר סוכות די 'ד'  
מינים, אזוי ווי עס שטייט אין **מדרש** (ויק'ד, ל, יב)  
אז די 'ד' מינים זענען מרמז אויף פיר סארטן  
אידן, עס זענען דא צדיקים וואס האבן תורה  
און מצוות, עס זענען דא וואס האבן נאר  
תורה, עס זענען דא וואס האבן נאר מצוות,  
און עס זענען דא פשוט'ע אידן וואס האבן  
ביידע נישט; און אפילו די פשוט'ע מענטשן  
וואס האבן גארנישט, קענען זיך אויך פרייען,  
נישט מיט די תורה אדער מצוות, נאר אז דער  
אייבישטער וויל זיך דערנענטערן צו זיי, און  
ער וויל אז זיי זאלן זיין נאנט צו איהם.

און דאס זאגט דער פסוק: **"ולקחתם  
לכם ביום הראשון פרי עץ הדר... ושמחתם  
לפני ה' אלקיכם שבעת ימים"**, דער עיקר  
שמחה אין די טעג איז אז מיר זענען נאנט  
צום אייבערשטן, און עס איז נישט קיין שום  
חילוק צווישן א גרויסע תלמיד חכם און א  
פשוט'ע איד, ווייל אפילו דער נידריגסטע  
איד קען זיך אין איין רגע דערנענטערן צום  
אייבערשטן און אנקומען צו די גרעסטע  
מדרגות.

(סעודה ג' יום א' דסוכות תשס)

## געגעבן נעמען נאך די 'אושפיזין'

**הרה"ק רבי מרדכי פון טשערנאביל זי"ע** האט געהאט אכט זיהן, און ער האט געזאגט אז ער האט זיי געגעבן די נעמען פון די  
הייליגע 'אושפיזין', **אברהם** [הרה"ק רבי אברהם פון טריסק זי"ע], **יצחק** [הרה"ק רבי יצחק פון סקווירא זי"ע], **יעקב** [הרה"ק רבי  
יעקב ישראל פון טשערקאס זי"ע], **משה** [הרה"ק רבי משה פון קוריסטשוב זי"ע], **אהרן** [הרה"ק רבי אהרן פון טשערנאביל זי"ע],  
און **דוד** [הרה"ק רבי דוד פון טאלנא זי"ע], און נאר דער נאמען 'יוסף' האט ער נישט געגעבן.

ווען זיין אייניקל הרה"ק רבי איציקל פון ברעזנא זי"ע [אן איידעם פון הרה"ק רבי אהרן פון טשערנאביל] האט געבוירן א זיהן,  
האט איהם זיין זיידע רבי מאטעלע געהייסן אז ער זאל געבן דער נאמען **'יוסף'**, און מיט דעם וועט ער משלים זיין די זיבן אושפיזין.

מיר זענען אייניקלעך פון דער רבי יוסף פון ברעזנא זי"ע, ווייל כ"ק **דער פריערדיגע רב זי"ע** איז געווען אן איידעם (בזיו"ש) ביי זיין  
זיהן רבי אברהם שמואל פון ברעזנא זי"ע.

(ליל שבת פרשת תולדות תשל"ב)

\*

## אן אתרוג אזוי ווי דער טאטע'ס בארד

דער מנהג ביים **מיטעלע רב זי"ע** איז געווען אז דער אתרוגים-סוחר האט איהם געברענגט עטליכע שיינע אתרוגים, און דער  
מיטעלע רב האט זיך אויסגעוועהלט פון זיי דער שענסטער אתרוג.

נאכ'ן פטירה פון דער מיטעלע רב, איז דער סוחר געקומען צום פריערדיגע רב זי"ע מיט די אתרוגים אז ער זאל זיך אויסוועהלן אן  
אתרוג, און ווען דער פריערדיגע רב האט ארויס גענומען אן אתרוג, האט ער געזאגט: "כאטש דאס איז נישט דער שענסטער אתרוג,  
אבער פונדעסטוועגן וויל איך דווקא דעם אתרוג, **ווייל עס עהנדלט שטארק צו דער בארד פון דער טאטע זכרוננו לברכה...**"

דערנאך האבן די חסידים געטראפן א רמז צו די וואונדערליכע ווערטער אין דער 'פיוט' וואס מען זאגט דער ערשטע טאג סוכות:  
**"בְּהַדָּר, לְהַזְכִּיר הַיָּדוּר זִקְנָה"** [מען נעמט א 'פרי עץ הדר' כדי צו דערמאנען דער זכות פון אברהם אבינו וואס איז געווען באשיינט מיט  
'זקנה', אזוי ווי עס שטייט: "ואברהם זקן", און 'זקן' מיינט אויך א בארד...].

(כנ שבט תשכ"ב)

\*

## אויסוועהלן אן אתרוג מיט פארמאכטע אויגן

מען דערציילט אויך **הגה"ק ר' זאב נחום בורנשטיין זצ"ל** פון ביאלא, דער טאטע פון הרה"ק דער 'אבני נזר' זצ"ל, אז ער פלעגט  
יעדע יאר מוצאי יום כיפור - נאך פאר 'הבדלה' - צוגיין צו דער פושקע פון די אתרוגים פון דער אתרוגים-סוחר, און ארויס נעמען פון  
דארטן איין אתרוג מיט פארמאכטע אויגן, אָן צו קוקן בכלל וויאזוי דער אתרוג זעהט אויס, און ער האט דאס אוועק געלייגט אין א  
פארמאכטע פושקע ביז יום-טוב אינדערפרי.

יום-טוב אינדערפרי האט ער ארויס גענומען זיין אתרוג, און צו אלעמענ'ס וואונדער פלעגט זיין אתרוג זיין דער שענסטער אתרוג  
פון שטאט, אסאך שענער פון אלע אנדערע אתרוגים. עס איז אפילו געווען איין יאר וואס דער גביר פון שטעטל האט געקויפט א  
ספעציעלע אתרוג פאר דער גרויסער סכום פון 'פופציג רובל', און פונדעסטוועגן איז דער אתרוג פון דער רב געווען שענער...

סוף ימיו, האט רבי זאב נחום אויפגעהערט מיט דער מנהג, און ער האט אנגעהויבן צו אויסוועהלן אן אתרוג, אזוי ווי אלע מענטשן  
וועהלן זיך אויס.

איינער פון זיינע אייניקלעך האט זיך נישט געקענט איינהאלטן און איהם געפרעגט: "וואס איז געשען?! פארוואס ביז היינט  
האסטו זיך פארלאזט אויף'ן אתרוג מיט פארמאכטע אויגן, און דאס יאר פארלאזטו זיך שוין נישט?! און בעסער געפרעגט: וואס איז  
פשוט פון דער פריערדיגע 'הנהגה', ארויס צו נעמען אן אתרוג אָן צו קוקן, וואס וואלט דער זיידע געטוהן אויב יום-טוב אינדערפרי  
וואלט ער געזען אז דער אתרוג איז נישט כשר?!"

אין אנהייב האט ער זיך פראבירט ארויס צו דרייען, אבער צום סוף האט ער איהם ערקלערט דער גאנצער ענין:

"דער אייבישטער האט באשאפן א מענטש הייליג און ריין, און אין אמת'ן אריין וואלט געדארפט זיין אז ווען א מענטש האט פאר  
זיך א גוטער זאך און א נישט-גוטער זאך, זאלן זיינע הענט אליינס נעמען דער גוטע זאך. אבער למעשה איז דער מציאות נישט אזוי,  
ווייל די עבירות מאכן קאליע די איברים פון דער מענטש, און דערפאר גייען זיי אסאך מאל נאך נישט גוטע זאכן.

אבער מוצאי יום כיפור, ווען מיר זענען אינגאנצן ריין פון עבירות, זענען אויך די איברים אינגאנצן לויטער און הייליג, און זיי ציעהן  
נישט צו קיין שום שלעכט'ס, דערפאר האב איך זיך געפירט צו אויסוועהלן אן אתרוג מיט פארמאכטע אויגן, ווייל איך בין געווען  
זיכער אז מיין האנט וועט נישט נעמען נאר דער שענסטער אתרוג וואס איז דא.

אבער ווען עס קומט דער לעצטע יאר פון א מענטש אויף די וועלט, מוז דאך זיין אז די מחילה יום כיפור איז נישט אינגאנצן  
בשלימות; ווייל אויב יא - קען ער נישט אוועק גיין פון די וועלט, ווייל "אין מיתה בלא חטא" (שבת נה, א), און עס בלייבט איבער עפעס א  
'רושם' פון די עבירות אויך נאך יום כיפור.

און אזוי ווי איך בין שוין אלט, האב איך מורא אז אפשר דאס יאר איז מיין לעצטע יאר אויף די וועלט, און אויב אזוי קען איך זיך נישט  
פארלאזן אויף מיין האנט אז זי וועט אויסוועהלן דער שענסטער אתרוג.

נישט נאר דאס, נאר איך האב מורא אז אויב איך וועל זיך פירן אזוי ווי אמאל און איך וועל זעהן אז מיין האנט האט נישט ארויס  
גענומען א שיינע אתרוג, וועל איך פארשטיין דערפון אז דאס איז מיין לעצטע יאר, און איך וועל נישט קענען דינען דעם אייבערשטן  
מיט א ישוב הדעת, דערפאר בין איך בעסער מוותר אויף מיין מנהג..."

ווען דער 'אבני נזר' זי"ע האט געהערט די ווערטער פון זיין טאטע, האט ער געזאגט מיט וואונדער: "די חשבון-הנפש פאסט פאר'ן  
הייליג'ן בעל שם טוב זי"ע".

(י"ט א' דסוכות תשנ"ב)



# פניני קדש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפואר מוה"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

## א ווארט אויף סוכות

### על ידי נטילת לולב - נעשה 'בריה חדשה' וזוכה לתיקון על כל העבירות

**ולקחתם לכם ביום הראשון וגו'. בסוכות תשבו שבעת ימים וגו'** (ויקרא כג, מ-מב).

ידועה התמיהה אודות הקדמת מצות "נטילת לולב" למצות "שיבת סוכה", כי מהראוי היה להקדים מצות "שיבת סוכה" הנוהגת כבר בלילה למצות "נטילת לולב" הנוהגת רק ביום?

ונראה בהקדם מה שמצינו (ב"טור" א"ח תרכד), שבת קול יוצאת ומכרזת במוצאי יוה"כ: "לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלקים את מעשיך", והשאלה נשאלת מאליה מאי האי "כבר רצה האלקים את מעשיך"? וכי כל המעשים נתקנו ביום הכיפורים? הרי מפורש בחז"ל (ימא פו, א) שישנן עבירות של כריתות ומיתות בית דין וחילול השם שלא נתכפרו בתשובה ויום הכיפורים גופייהו?

והנראה, שאמנם ישנן עבירות שלא די להן יום הכיפורים, אבל כשאדם קורא קריאת שמע במסירות נפש על קדושת שמו יתברך, אזי מכח ה'מסירות נפש' נחשב לו כאילו ניטל חיותו וחזר אליו, ונהפך ל'בריה חדשה', ואז הוא כתינוק שנולד, ושום עוון לא נותר בידו

(עי' זוח"ג קכא, א).

לכן כאשר האדם צועק בקול גדול בסוף נעילה "שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", ומתוך קריאה קדושה זו הוא מוסר נפשו לגבוה, אזי בצדק ייאמרו לו: "כי כבר רצה האלקים את מעשיך" - כל מעשיך בלי יוצא מן הכלל.

זמן נוסף שבו ניתן לתקן הכל, הוא, בחג הסוכות בכח מצות 'נטילת לולב', שהרי מבואר במדרש (ויק"ר ל, א): "עם נברא יהלל י-ה" - הקב"ה עתיד לברוא אותן בריה חדשה, ומה עלינו לעשות ליקח לולב ואתרוג ונקלס להקב"ה" [כדי שעל ידן נזכה להיות 'בריה חדשה'].

נראה מדבריהם ז"ל, שיפה כוחה של מצוה זו לתקן את כל הפגמים, ולהפוך את האדם ל'בריה חדשה' - וך ונקי מכל רבב.

עתה נאה לפרש הקדמת 'נטילת לולב' ל'שיבת סוכה', כי הסוכה היא 'צילא דמהימנותא', ואיך יוכל לחסות תחת כנפי השכינה בעודו מלוכלך ומטונף בחטא כלשהו?

רק לאחר הידיעה אשר ביום המחר יהפוך ל'בריה חדשה' זכה ומצוחצח - מכח מצות 'ולקחתם לכם' - ניתן כבר בלילה להכנס לסוכה הקדושה תחת כנפי השכינה.

(ליל ד' סוכות תשעג)

❧

### ההשפעה בחג הסוכות - שמורה מן המקטרגים

**ולקחתם לכם ביום הראשון וגו'. וחגותם אותו חג לה' שבעת ימים בחודש השביעי תחוגו אותו. בסוכות תשבו שבעת ימים וגו'** (ויקרא כג, מ-מב).

מסופר בגמרא (מו"ק ט, ב), שרבי יונתן בן עסמי ורבי יהודה בן גרים למדו אצל רבי שמעון בר יוחאי, ורבי שמעון אמר לבנו רבי אלעזר עליהם: "בני אדם הללו אנשים של צורה הם, זיל גביהון דליברכון", וכאשר ביקש מהם שיברכוהו אמרו לו: "הא רעוא דתזרע ולא תחצר, תעייל ולא תיפוק (תביא סחורה ולא תמכרנה), תיפוק ולא תעייל" (תוציא סחורה במקום אחר ולא תביאנה) וכו', ונצטער מאד על כך שבא להתברך ויצא מקולל, וכאשר קונן על כך בפני אביו, שאל אותו מה אמרו לו, ואמר: "הכי והכי אמרו לי", ואז גילה לו רבי שמעון: "הנך כולוהו ברכתא נינהו", עיי"ש.

וביארנו בספרים הקדושים, שרבי יונתן ורבי יהודה חששו מהמקטרגים שיבואו לקטרג כדי למנוע ולעכב הברכות שהם מברכים, ולכן הליבשו את ה'ברכות' בלשון 'קללות', כדי שהמקטרגים יחשבו שהן 'קללות', וכך יוכלו ה'ברכות' לחול על ראש המתברך.

והנה מצות לקיחת ארבעה מינים היא מצוה שכל-כולה השפעה וברכה ממעון הברכות, כאמרו ז"ל (סוכה לו, ב) "לעצור רוחות רעות... לעצור טללים רעים", ולכאורה היה מקום לחשוש מהמשטינים והמקטרגים שיחפשו דרכים לטרוף ההשפעה, או לעצור אותה בדרכה, שלא תגיע אל ברואי מטה.

ברם, התורה הקדושה מגלה לנו שבהשפעה זו אין צריכים לחשוש מהמקטרגים, מחמת שתי סיבות:

א) כי גוף מצות ארבעה מינים אינה 'השפעה' מאתו יתברך אלינו, אלא גוף המצוה היא 'עבודה' מצדנו אליו יתברך, לשעבד כל אברינו וכוחותינו בלתי ה' לבדו ("כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך", לא נאמר פסוק זה אלא בשביל לולב, השדרה של לולב דומה לשדרה של אדם, וההדס דומה לעין, וערבה דומה לפה, והאתרוג דומה ללב, ויק"ר ל, יד), וה'השפעה' היא רק תוצאה דממילא מאותה עבודה נשגבה, והמקטרגים אינם יודעים מכך.

ב) כי מצוה זו מקיימים בחודש השביעי המשומר מן המקטרגים ביותרת השמירה, כנדרש מן הפסוק (תהלים כו, א): "לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא ה' מעוז חיי ממי אפחד", שבחודש תשרי אין לנו לירא ולפחד משום מקטרג, ובפרט, בחג הסוכות, כאמור בזוהר הקדוש (ח"ג ק, א): "כיון דיתבו בסוכות הא אשתזיבו מן מקטרגא".

הוא אשר דברה תורה: **"ולקחתם לכם ביום הראשון וגו'**, ואל תחששו מהמקטרגים שיטרפו ויעכבו את ההשפעה המושפעת ממצוה זו, בגלל שתי סיבות: א. **"וחגותם אותו חג לה'",** גוף המצוה היא 'עבודה' לה', ולא 'השפעה' עבורנו, ולכן אין חשש לעיכוּב ההשפעה. ב. **"בחודש השביעי תחוגו אותו. בסוכות תשבו שבעת ימים וגו'**, מצוה זו מקיימים בחודש השביעי בחג הסוכות שהוא שמור ומשומר מכל משטין ומקטרג.

(ליל ד' סוכות תשעג)

❧

### ב' סוכות - תשובה מיראה ותשובה מאהבה

**בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות. למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים** (ויקרא כג, מב-מג).

כאשר שמע יעקב שעשו הולך לקראתו "ויירא יעקב מאד וייצר לו" (בראשית לב, ח), כי הבין שתכלית הדבר הוא לעורר לבו לתשובה מיראה, ואז נתמלא לבו צער 'ויצר לו' על זה גופא שתשובתו היא במדרגה הפחותה של 'תשובה מיראה', ולא השכיל לשוב בתשובה במדרגה הגבוהה של 'תשובה מאהבה'.

לאחר מכן גילה לו המלאך (שם כט): **"לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל"**, כי מעתה, בעקבות מלחמתו עם כוחות הקליפה, יתעלה מהמדרגה הפחותה בבחינת 'יעקב' למדרגה הנעלית בבחינת 'ישראל', ויזכה ל'תשובה מאהבה'.

וכשם שאצל יעקב אבינו מצינו שתי בחינות אלו, תשובה מיראה ומאהבה, כך גם בחג הסוכות (המכוון כנגד יעקב אבינו) מאירים שתי הארות אלו, הארת תשובה מיראה, וגם הארת תשובה מאהבה.

כי הנה ב"קדושת לוי" (פר' וילך) מבואר, שבסוכות ניתן לזכות להתעלות מ'תשובה מיראה' ל'תשובה מאהבה', ובכל זאת דבריו נסובו על אלו שכבר זכו לשלימות ה'תשובה מיראה' לפני כן, אבל אנשים שעדיין לא זכו לשלימות זו, יוכלו להשלים את ה'תשובה מיראה' בחג הסוכות, כי בחג זה מושפעים שתי ההשפעות, לכל אחד לפום דרגא דיליה.

יסוד ושורש הענין הוא מאז יצאו ישראל ממצרים לחסות תחת כנפי השכינה בענני הכבוד, כי אז קרא משה קריאה של תשובה לכלל ישראל: "משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצוה" (רש"י שמות יב, ו).

ובעקבות התעוררות זו נאמר (שם כח): "וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה ה' את משה ואהרן כן עשו", ונרמז בכפל העשייה על שתי כתות בישראל, הן אלו שזכו ל'תשובה מיראה' גרידא, והן אלו שעלו ונתעלו ל'תשובה מאהבה', ודייקא כנגד הכת השנית פירש רש"י: "אף משה ואהרן כן עשו", כי למרות שלא הוצרכו כלל למשוך ידיהם מעבודה זרה, רצו להתכלל עם עבודת ה'תשובה מאהבה' של אנשי המעלה.

וזהו: "כל האזרח בישראל ישבו בסוכות", נוטריקון ב' **סוכות**, כולם מקבלים בו התעוררות תשובה והתקרבות להשי"ת, אלא שיש שזוכים לבחינה העליונה של 'סוכה' - תשובה מאהבה, ויש שזוכים לבחינה הקטנה יותר - תשובה מיראה.

"למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים", כי בכל שנה ושנה חוזר וניעור בימים אלו ב' סוכות' - שני מיני התעוררות תשובה - שהאירו בנפשות ישראל בצאתם מצרים, הן התעוררות תשובה מיראה והן התעוררות תשובה מאהבה.

(ליל ג' סוכות תשעג)

## השאגה בתפלה - כשאין חשש מהמקטרגים

הושענא שואגים הושענא (הושענא 'אום אני חומה').

לכאורה קשה, הרי בפירוש אמרנו זה עתה בראש השנה ויום כיפור: "וכל מאמינים שהוא עונה לחש", ואם כן מדוע "שואגים הושענא"?

והובא ב"אמרי יוסף" (להושענא רבה) בשם "הקדוש מוהר"ש מבעלזא זצלה"ה", ש"אם מתפלל על דברים שהוא ירא מהמקטרגים שלא יקטרגו ח"ו על תפלתו, אז תפלה זו צריכה להיות בלחש, שלא יהיה אחיזת החיצונים בתפלתו וקטרגו חס וחלילה, כי זה הטעם שאנו מתפללים תפלה בלחש, כנודע".

"אכן בתפלה כזו אשר איננו יראים מהמקטרגים שיקטרגו, אזי אנו יכולים להתפלל בקול רם בשאגה". עכ"ל.

ואפשר לבאר, שראש השנה ויום כיפור הם ימי דין ומשפט, והמקטרגים והמשיטנים אורבים לאדם ומבקש רעתו, ולכן אז אומרים בתפלה: "וכל מאמינים שהוא עונה לחש", כי התפלה בקול רם עלולה להעיר את המקטרגים בימים אלו להשטין, ולהטות הדין, חלילה.

ואילו ימי חג הסוכות הם ימי חסד ואהבה, ואז אין מקטרגים ומשיטנים כמו בימי הדין (זוה"ק ק, ב), וממילא שפיר ניתן לומר אז: "הושענא שואגים הושענא" - בצעקה בקול גדול, מבלי לירא מכל מקטרג ומשטין.

(סעודה ב' פר' תבא תשלח)

## שיחת קודש מענינא דיומא

### האמונה שאפשר לתקן הכל - לצד הידיעה ש'על כל אלה יביאך האלקים במשפט'

שמח בחור בילדותך ויטיב לבך בימי בחורותיך, ודע כי על כל אלה יביאך האלקים במשפט (קהלת יא, ט).

הש"ת העניק לנו ראש השנה עם תקיעת שופר, יום הכיפורים עם כהן גדול בעבודתו בקודש פנימה, ותיכף לאחריהם העניק לנו את ימי חג הסוכות "זמן שמחתנו", בהם נצטוונו לשמוח ולרקוד ולפזז ולכרכר בכל עוז לכבוד השכינה הקדושה החופפת עלינו.

בעיצומם של ימי שמחה אלו, ניתן לנו יום הושענא רבה, בו אימת הדין מהולה בשמחת החג, והיראה הנעלית של יום הכיפורים חוזרת וניעורה.

לא בכדי נקבע הסדר כך, כי בזה ניתן לנו הדרכה על שתי נקודות חשובות הנצרכות לנו לצורך עבודתנו את בוראנו, בימים אלו, ובכל השנה כולה, הן הנקודה של "שמח בחור בילדותך ויטיב לבך בימי בחורותיך", והן הנקודה של "ודע כי על כל אלה יביאך האלקים במשפט". לעתים בנקודה זו, ולעתים בנקודה זו.

כפי שנבאר:

כאשר קול דודי דופק בימי אלול, וביחוד בימי תשרי, ואנו מתחזקים בתשובה ותיקון המעשים, אז היצר הרע זורע בלבנו מחשבות של יאוש: "אתה רוצה לשוב בתשובה ולשפר מעשיך? כל זה לא יועיל לך מאומה, כי הרבית לחטוא, ואתה כבר במצב של 'פארפאלן'".

וכנגד זה יש לדעת באמונה תמה וברה: "שמח בחור בילדותך ויטיב לבך בימי בחורותיך", היפך מרצון היצר לייאש ולהעציב אותך, כי תמיד אפשר לתקן, ואפילו דברים שעליהם אמרו חז"ל (יומא פו, ב, זוה"א יט, ב) שתשובה אינה מועילה להם. תדע לך, אז די גן עדן איז פיהל מיט אזעלכע בעלי-תשובה.

לעומת זה, לאחר שבשמחת תורה השמחה כבר מגעת עד לב השמים כי כבר רצה האלקים את מעשיך, אז מצוי שכאשר נכנסים לשיגרת הזמן שוכחים מההתרוממות שעברה עלינו, ושבבים להתנהגות הישנה.

ואז עלינו להשכיל להציב נגד עינינו את הידיעה, אשר "על כל אלה יביאך האלקים במשפט" בקרוב ממש, כאשר נכנס לשערי חודש תשרי של השנה הבאה, ומתוך שנחיה עם ידיעה זו נהיה שמונים וזוהרים במעשינו, ולא נפול חלילה.

ולכן, לאחר יום הכיפורים, בבוא חג הסוכות מזכירים לנו "שמח בחור בילדותך" וכו', כנגד היצר הרע הרוצה ללכדנו בימים אלו ברשת היאוש, והשמחה היא מתוך אמונה חזקה שכל דברי היצר הרע הם שקר וכזב, כי אין מציאות של 'אבדון' ו'יאוש', כי תמיד אפשר לשוב בתשובה, ואת הכל אפשר לתקן.

ובעיצומו של חג, ה"הושענא רבה", מזכירים לנו כי "ועל כל אלה יביאך אלקים במשפט", כהכנה לימי המעשה הפשוטים הבאים לקראתנו, כדי שלא נטבע בהם בתוך השיגרה והטבע החומרי, ולא נשוב לכסלה, חלילה.

(מוצאי שבת חול המועד סוכות תשנח)

אחד מחשובי החסידים בצל כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע היה חריף ושנון מאד, והיו חסידים שניזוקו מעקיצתו. פעם פנה אליו כ"ק מרן ז"ע ואמר לו:

הגמרא שואלת אודות 'ולקחתם לכם... כפות תמרים': "ואימא כופרא", פירוש, ענף דקל שהתקשה, ועדיין לא נתעבה עצו, וניתן לכפות ענפיו על ידי איגוד.

ועל כך מתרצת הגמרא, שלא יתכן שזאת כוונת התורה במצות נטילת לולב, כי הרי "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום" (משלי ג, יז), ואילו ה'כופרא' עוקץ ומסרט את הידים, ולא ניחא לתורה שיקחו למצוה פרי שיכול לעקוץ...

(סעודה ב' פר' וירא תשנח)

באחת משמחות הנישואין במשפחת כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע, נכח במקום המון רב, ואף הנשים החלו להדחק עד לחדר שבו התקיימה השמחה. באותו מעמד שאל כ"ק מרן ז"ע למקורביו: "מה הסיבה שנשים נדחקות תמיד לשמוע קול שיר וזמר?".

נענה חתנו הרה"ק ר' פינחס מאוסטילא ז"ע, כי איתא בגמרא (קידושין לד, א) שנשים חייבות במזוזה, כי במצות מזוזה כתוב (דברים יא, כא) "'למען ירבו ימיכם וימי בניכם' וגו', גברא בעי חיי נשי לא בעי חיי?".

והנה, אם היו לומדים הגמרא בלי ניגון היה במשמע ש"גברא בעי חיי" ואילו "נשי לא בעי חיי", ורק בכח הניגון הן ניצולות ממשמעות זו, ולכן יש להן חיבור פנימי לעולם השירה.

נענה כ"ק מרן ז"ע ואמר: "לא זהו עיקר הטעם, אלא עיקר הטעם הוא, כי בשמחת בית השואבה בחג הסוכות מצינו (סוכה נא, א) שתקנו שם 'תיקון גדול' שיהיו אנשים למטה, ונשים למעלה, משום צניעות, והללוים הרי עמדו עם 'כלי שיר' על חמש עשרה מעלות שבין 'עזרת נשים' ל'עזרת ישראל'.

נמצא לפי זה שהנשים היו קרובות למשוררים ולכלי השיר יותר מהאנשים, ולכן קבלו השפעה יתירה משירת הללוים, ועד היום הזה ההשפעה ניכרת בהן, וגלל כן יש להן משיכה ונטייה לשמיעת שיר וזמר".

(כ"ב מרחשון תשלו)

באחת השנים במוצאי שבת חול המועד סוכות ארע מאורע בבעלזא, שיהודי אחד הבדיל על הכוס בסוכתו, וניצוץ אחד מאבוקת ההבדלה נאחזה בדפנות הסוכה, ומשם יצאה האש לבתי הסביבה, וכמה מהם הפכו למאכלת אש, וביניהם, גם בית המדרש אשר נבנה על ידי כ"ק מרן מהר"ש ז"ע.

והנה החסידים היו בטוחים שיראו מורת רוח ועגמת נפש על פניו הקדושות של כ"ק מרן מהרי"ד ז"ע, אבל למראה הפלא לא ראו זאת, ואדרבה מתוך פניו היה נראה שהוא שמח ושבע-רצון.

כ"ק מרן ז"ע הבחין בפליאת החסידים, ואמר למקורביו:

"אספר לכם סיפור. פעם ארע אצל הרה"ק החוזה מלובלין ז"ע, שילד אחד דרך בשגגה על ציציתיו, והן נפסלו. החסידים היו בטוחים שרבים יקפידו על כך, אולם, הרבי קרא לילד וגילה כלפיו אותות קירוב.

אחר כך הסביר לחסידיו: באמת כבר רציתי מזמן להחליף את ציציתיי שכבר התפוררו מחמת יושני, אבל מחמת כשרותן לא יכולתי להסירן, ובזכות הילד הזה - שפסלן - הנני יכול להסירן ולהחליפן בחדשות, ולכן אני מוקיר לו על כך.

הפטיר כ"ק מרן ז"ע ואמר:

"באמת כבר מזמן רציתי לסתור את בית המדרש כדי לבנות אחר מרווח וגדול שיוכל להכיל את הציבור, אולם, לא עשיתי כן, הן בגלל שאין הורסין בית כנסת בטרם נבנה אחר במקומו, והן בגלל שלא רציתי לגעת במעשי ידיו של כ"ק זקני ז"ל (מרן מהר"ש ז"ע), אולם, כעת כשנשרף, יהיה בידי לבנות בית מדרש אחר גדול ומרווח לטובת הציבור".

(סעודה ב' פר' שלח תשנח)

מחור זה נזכר ע"י ידידנו הרה"ח ר' יצחק אייזיק פריעד שליט"א

לעילוי נשמת אביו החסיד הנפלאר המפורסם הגבאי נשכח, אש קודש לבעלזא ר' אלכסנדר ב"ר אברהם צבי ז"ל פריעד



## פניני קודש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

## אידיש

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות"  
שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזאבס"ד, שנה ה', גליון רטו  
שבת חוה"מ סוכות - תשפ"ו לפ"ק

## א ווארט אויף יום טוב

## א ווארט אויף קהלת

## די הנהגה פון 'דרך הטבע' איז חשוב'ער פון 'שלא כדרך הטבע'

תן חלק לשבעה וגם לשמונה, כי לא תדע מה יהיה רעה על הארץ (קהלת יא, ב).

רש"י ברענגט, אז 'תן חלק לשבעה' איז קעגן די זיבן טעג פון פסח, 'וגם לשמונה' איז קעגן די אכט טעג פון סוכות.

עס איז דא צוויי הנהגות וויאזוי דער אייבישטער פירט די וועלט: א. א הנהגה פון 'דרך הטבע', אזוי ווי דער אייבישטער האט אוועק געשטעלט אין די ששת ימי בראשית אז די וועלט זאל זיך פירן; ב. דערנאך איז דא א הנהגה וואס איז 'למעלה מן הטבע', דער אייבישטער טוישט דער טבע און מאכט ניסים ונפלאות.

פון אויבן-אויף זעהט אויס אז די הנהגה פון 'שלא כדרך הטבע' איז א חשוב'ערע הנהגה און מען דארף האבן דערצו ספעציעלע זכותים... אבער דער אמת איז פונקט פארקערט, ווען אידן זענען זוכה, פירט דער אייבישטער די וועלט 'בדרך הטבע', און די גאנצע וועלט פירט זיך פאר די טובה פון אידישע קינדער, און עס איז זיי נאר גוט; און ווען אידן זינדיגן ח"ו, דעמאלטס ווערט א קטרוג, און זיי זענען שוין נישט זוכה צו דער גוטע 'דרך הטבע', און ווען זיי טוהן תשובה, דארפן זיי צוקומען צו ניסים 'שלא כדרך הטבע', צו געראטעוועט ווערן פון אלע פראבלעמען.

"תן חלק לשבעה" - דאס איז קעגן די טעג פון פסח, וואס דעמאלטס האט דער אייבישטער געמאכט פאר די אידן ניסים ונפלאות 'למעלה מדרך הטבע', 'וגם לשמונה' - דאס זענען די אכט טעג פון סוכות, וואס מיר פרייען זיך מיט דער 'דרך הטבע', אז דער אייבישטער האט אונז משפיע געווען גוטע השפעות אין דער טבע. און דערפאר נעמען מיר די 'מינים', און מיר ווייזן מיט דעם אז מיר ווילן אז דער אייבישטער זאל אונז משפיע זיין אלע גוטע השפעות אין דער טבע, אז די ביימער זאלן גוט וואקסן, און אזוי ווייטער.

און דער פסוק ענדיגט צו: "כי לא תדע מה יהיה רעה על הארץ" - די צווייטע הנהגה פון סוכות - 'דרך הטבע', איז חשוב'ער פון די הנהגה פון פסח - 'למעלה מדרך הטבע', ווייל אויף די הנהגה פון 'שלא כדרך הטבע' קענען די מקטרגים מקטרג זיין אז די אידן זענען נישט ראוי צו קיין ניסים, אבער ווען די הנהגה איז בדרך הטבע, זענען אלע מקטרגים שטיל.

(סעודה א' שבת חול המועד תשסו)

## ווען מען האלט זיך באחדות - קען מען האבן א שייכות מיט די הייליגע אושפיזין

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל וגו', בסכת תשבון שבעת ימים כל האזרח בישראל יושבו בסכת, למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים וגו' (ויקרא כג, מ-מג).

עס שטייט אין זוהר הק' (ח"ג קג, ב) אז סוכות קומען אריין אין סוכה די הייליגע 'שבעה רועים', און דאס מיינט: "בסוכות תשבון שבעת ימים", 'שבעת ימים' איז מרמז אויף די 'שבעה רועים'.

אויב אזוי קען זיך דאך א איד מאכן א 'חשבון הנפש': ווער ביך איך און וואס בין איך אז איך זאל אריין גיין אין סוכה צוזאמען מיט די שבעה רועים? דערפאר זאגט די תורה ווייטער: "כל האזרח בישראל יושבו בסכות" - יעדע איד האט א שייכות מיט'ן סוכה. און עס קען זיין אז דערפאר מעג טאקע א גוי נישט אריין קומען אין סוכה, אזוי ווי מען זאגט אין די יוצרות (שחרית ליום ב'): "וזר לא יהיה במוצאותיה", ווייל נאר "כל האזרח בישראל" יושבו בסכות".

און דאס איז אויך דער פשט אין דאס וואס די תורה זאגט ווייטער: "למען ידעו דורותיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים" - פונקט אזוי ווי אין מצרים האט דער אייבישטער אויפגעהויבן די אידן פון די נידריגסטע מדרגות ביז די העכסטע מדרגות, אזוי אויך סוכות געבט דער רבנו של עולם א כח פאר יעדע איד אז ער זאל קענען האבן א שייכות מיט די 'שבעה רועים'.

און מיט דעם קען מען אויך פארענטפערן די קושיא, פארוואס שטייט ערשט די מצוה פון 'מינים' און נאכדעם די מצוה פון סוכה, די מצוה פון סוכה הייבט זיך דאך אָן ביינאכט, און די 'מינים' נעמט מען נאר בייטאג?

נאר די מצוה פון ד' מינים איז א רמז אז מען דארף צוזאמען-בינדן אלע סארטן אידן (עי ויק"ד ל, יב), און אלע סארטן אידן דארפן זיך האלטן אינאיינעם באחדות, "כאיש אחד בלב אחד", און דערפאר שטייט ערשט די מצוה פון ד' מינים, און נאר נאכדעם שטייט די מצוה פון סוכות, ווייל כדי מיר זאל קענען האבן א שייכות מיט די שבעה רועים וואס קומען אריין אין סוכה, דארפן מיר ערשט זיין באחדות.

## דער אייבישטער דערווייטערט זיך פון דער מענטש כדי ער זאל גיין העכער און העכער

די גמרא (סוכה נג, א) דערציילט, אז רבן שמעון בן גמליאל פלעגט נעמען ביי די 'שמחת בית השואבה' אכט פאקלען פייער, און זיי ווארפן מיט אן אינטרעסאנטע סדר, "זורק אחת ונוטל אחת" - ער האט איינס געווארן און איינס געכאפט, און אזוי ווייטער.

דער בעל שם הקדוש זי"ע האט אמאל געזאגט א 'משל' (עי קדושת לוי פר' שמות), אז אזוי ווי א טאטע וויל אויסלערנען פאר זיין קליינע קינד צו גיין, כאפט ער איהם ערשט אָן, און נאך וואס ער גייט מיט איהם עטליכע טריט, לאזט ער איהם אפ און ער דערווייטערט זיך פון איהם, אז ער זאל זיך אויסלערנען צו גיין אליינס. אזוי אויך איז אין עבודת ה', אין אנהייב העלפט דער אייבישטער פאר דער מענטש צו שטייגן, און דערנאך "לאזט ער איהם אפ" און ער באהאלט זיך פון איהם, כדי ער זאל זיך אויסלערנען זיך צו דערנענטערן אליינס צום אייבערשטן.

דאס האט דא רבי שמעון בן גמליאל מרמז געווען ביי די 'שמחת בית השואבה', די 'פאקלען פייער' זענען א רמז אויף א 'התעלות' אין עבודת השם, און ער האט געוויזן פאר די אידן אז אזוי איז דער סדר אין עבודת השי"ת: "זורק אחת", אמאל זעהט אויס דער אייבישטער דערווייטערט זיך און ער נעמט אוועק פון דער מענטש דער 'פאקל פייער', אבער די מטרות דערפון איז אז שפעטער זאל זיין "נוטל אחת", מען זאל קענען ארויפגיין העכער און העכער.

(ליל ב' דסוכות תשמו)

## א ווארט אויף הושענא רבה

## אין די טעג זענען מיר מתפלל אז מיר זאלן זוכה זיין צו אן 'אתערותא דלתתא'

אין די טעג פון הושענא רבה און שמיני עצרת איז מען מתפלל אסאך תפילות אויף 'גשם'. דארף מען פארשטיין, נאך אזעלכע הייליגע טעג, איז נישט געבליבן אויף וואס צו דאווענען נאר אויף אביסל רעגן?

דער תירוץ איז, אז עס שטייט אין 'ערות דבש' (ח"א דרוש א) אז 'רעגן' איז מרמז אויף 'אתערותא דלתתא', א התעוררות וואס קומט פון אונטן, ווייל דער רעגן קומט דאך פון די 'נאסאקייט' פון די וועלט וואס גייט ארויף אויבן און עס ווערט דערפון וואלקענעס (בראשית ב, ו).

און דאס איז דער ענין וואס מען בעהט אין די טעג אויף רעגן. אונז בעטן ביים רבנו של עולם, אז ער זאל אונז העלפן מיר זאלן קענען עפענען א קליין לעכל ביי אונז אין הארץ, מיר זאלן קענען אנהייבן א קליינע 'אתערותא דלתתא', און דעמאלטס וועלן מיר זוכה זיין צו אלע גוטע השפעות, אזוי ווי עס שטייט (שהש"ר ה, ב): "פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם פתחים גדולים".

דער מדרש (ויק"ד ל, יג) זאגט אויפ'ן פסוק: "ולקחתם לכם ביום הראשון", אז אין זכות פון די מצוה פון ד' מינים איז מען זוכה צו רעגן; און דענאך זאגט דער מדרש ווייטער (שם טז) אז אין זכות פון די מצוה פון ד' מינים איז מען זוכה צו ביאת המשיח און צו דער בנין בית המקדש. - דארף מען פארשטיין, מען דארף טאקע האבן רעגן, אבער וויאזוי קען זיין אז מען זאל דאס צוגלייכן צו משיח און צו דער בית המקדש?!

נאר אזוי ווי אונז האבן מיר געזאגט: די כוונה פון דעם איז, אז דער אייבישטער זאל העלפן מיר זאלן זוכה זיין צו אן 'אתערותא דלתתא', וואס דאס ווערט אנגערופן 'מטר', און דורך דעם וועלן מיר זוכה זיין צו ביאת משיח צדקנו, במהרה בימינו אמן.

(ליל הושענא רבה תשעו)

## די עבודה פון סוכות - צו געדענקען אז דער עיקר איז די תורה און מצוות און נישט די עניני עולם הזה

דער הייליגע 'חתם סופר' זי"ע ברענגט א געוואלדיגע 'משל' פון הרה"ק רבי מרדכי פון קרעמניץ זי"ע

עס איז געווען אמאל א מענטש, א גרויסע 'שלימזל' און 'לא יוצלח', און זיין ווייב האט איהם אלעמאל געמוטשטעט אז ער זאל גיין עפעס ארבעטן, און נישט נאר אויס פאטשקען זיין געלט אויף עסן און טרינקען.

אמאל האט ער געהערט, אז עס איז דא זייער א ווייטע מדינה, ערגעץ אין די 'הרי חושך', וואס דארטן וואלגען זיך אויף די גאסן טייערע דיאמאנטן אזוי ווייסט. האט ער מחליט געווען אז ער וועט זיך אריין לייגן אין א סכנה און דארטן אהין פארן, כדי צו קענען צוזאמען נעמען דארטן אסאך טייערע דיאמאנטן, און דערנאך וועט ער זי דא פארקויפן, און ער וועט ווערן רייך...

ער האט גענומען זיין גאנצע געלט, און נאך אסאך פלאג איז ער דארטן אנגעקומען. אזוי ווי דאס איז געווען אין די 'הרי חושך', איז דארטן אלעמאל געווען טונקל, האט ער געבעטן פון די מענטשן אז מען זאל איהם פארקויפן ליכט. האט מען איהם געזאגט, אז איין ליכטל קאסט צען גאלדענע רענגלעך, וויבאלד זיי האבן נישט קיין סאך 'חלב', איז די לעכט זייער טייער.

דערנאך האט ער זיי געבעטן דיאמאנטן, האט מען איהם געגעבן א גאנצע זאק מיט דיאמאנטן און טייערע שטיינער פאר געציילטע פרוטות.

האט דער 'חכם' געמאכט א 'קל וחומר': אויב די דיאמאנטן וואס דא איז דאס אזוי ביליג, איז ביי אונז אזוי טייער, על אחת כמה וכמה - לעכט וואס איז דא אויך טייער, איז ביי אונז אוודאי זייער טייער און חשוב...

האט ער גענומען זיין גאנצע געלט, און געקויפט מיט דעם לעכט, און ער איז אהיים געפארן...

ווען ער איז אנגעקומען צו זיין שטאט, האט איהם זיין ווייב געפרעגט ווי זענען די דיאמאנטן, האט ער געענטפערט אז ער האט געברענגט אסאך לעכט... האט זי איהם געזאגט: "דו שוטה שבשוטים! ווען דו ברענגסט נאר מיט איין פעקל פון די טייערע שטיינער, וואלטן מיר געווארן זייער רייך; אבער וואס זאלן מיר טוהן מיט די אלע לעכט, וואס איז שוין געווארן פארפילט אויפ'ן וועג..."

דער 'נמשל' איז:

די הייליגע נשמה קומט אראפ דא אויף די פינסטערע וועלט, די 'הרי חושך', און דא קען מען טרעפן זייער גרינג אסאך 'טייערע שטיינער', דאס זענען די מצוות און מעשים טובים, וואס אויף יענע וועלט איז דאס נישט דא.

נאר וואס? כדי מען זאל קענען זיין אויף די וועלט, דארף מען אויך האבן אביסל 'לעכט', דאס מיינט מען עסן און קליידער און אלע אנדערע גשמיות'דיגע געברויכן, וואס אויבן אין הימל איז דאס בכלל נישט אינטרעסאנט.

אייענער וואס איז א 'חכם', נעמט וואס ווייניגער פון די 'לעכט', און ער כאפט אריין וואס מער פון די 'טייערע שטיינער', די מצוות און מעשים טובים.

אבער דער 'שוטה' זאגט: "אויב די מצוות, וואס איז דא אזוי ביליג און גרינג צו טרעפן, איז אזוי חשוב אויבן; על אחת כמה וכמה, די גשמיות'דיגע זאכן וואס איז דא טייער, איז זיכער זייער חשוב אויבן אין הימל..." און ער איז א גאנצע לעבן פארנומען צו זאמלען נאך 'עניני עולם הזה', געלט און עסן וכדומה. ביז ער קומט צוריק ארויף אויבן, און מען פרעגט איהם: "ווי זענען די טייערע דיאמאנטן וואס דו ביזט געגאנגען ברענגען?..." און דעמאלטס איז די בושה זייער גרויס...

דער ענין לערנען מיר זיך אין דער יום טוב סוכות. די זיבן טעג פון סוכות זענען קעגן די "מי שנותניו בהם שבעים שנה" וואס מיר זענען אויף די וועלט, און די סוכה לערנט אונז אז מען דארף געדענקען אז אלע 'עניני עולם הזה' וואס מיר טועהן אין די סוכה - עסן טרינקען און שלאפן - זענען נאר אן "ערא" - צייטווייליג, אזוי ווי חז"ל רופן אָן די סוכה 'דירת ערא'.

און דער עיקר איז - די תורה און מצוות, וואס דאס נעמט מען מיט אויף יענע וועלט, און פאר זיי דארף מען אוועק געבן די צייט און די כוחות, אריין צו כאפן וואס מער...

(ליל הושענא רבה תשלח)

## א קליינע סוכה

די סוכה אין בעלזא אינדערהיים איז געווען זייער קליין, און עס איז נישט געווען דארטן קיין פלאץ פאר די גאנצע 'עולם'.

כ"ק דער ערשטער רב זי"ע האט אמאל געזאגט דערויף: "יעדע יאר ווען עס קומט סוכות זעה איך אז מען דארף פארגרעסערן און פארברייטערן די סוכה, אבער במשך דער יאר פארגעס איך דערפון, און נאר געציילטע טעג פאר יום טוב דערמאן איך זיך דערפון, און דעמאלטס איז שוין צו שפעט..."

אוודאי האט דער ערשטער רב געהאט אין דעם עפעס א רבי'שע טעם, אבער ער דאס באהאלטן אין פשוט'ע ווערטער...

(יא מרחשון תשס)

\*

## "בשעה שהחכם יושב ודורש"

הרב החסיד ר' משה גראס ז"ל האט דערציילט:

מוצאי שבת חול המועד סוכות, פלעגט דער **רב זכרנו לברכה** פירן דער 'טיש' - וואס מען רופט דאס "די לאכעדיגע מלוה מלכה" - פאר די 'בעלי בתים' פון שטאט, און וויבאלד עס איז נישט געווען גענוג פלאץ אין די קליינע סוכה, האט מען נישט געלאזט אז די בחורים זאלן אריין גיין דעמאלטס אין סוכה.

אמאל ווען די בחורים זענען געשטאנען אינדרויסן פון סוכה, איז דער באקאנטער 'יושב' הבחור החשוב **פיישע ראזנער** ז"ל הי"ד אויך געשטאנען אינדרויסן צוזאמען מיט אלע בחורים [כאטש ער איז געווען אן עלטערע בחור און זייער א גרויסע תלמיד-חכם, האט ער נישט געוואלט זיין אנדערש פון אלע בחורים].

אינמיטן 'טיש', בשעת ווען דער רב זכרנו לברכה האט געזאגט 'תורה', האט פיישע באמערקט ווי עטליכע בחורים שמועסן. איז ער צוגעגאנגען צו די בחורים וואס האבן געשמועסט, און ער האט זיי געבעטן אז זיי זאלן זיין שטיל און שטיין מיט אן ערנסטקייט בשעת'ן 'תורה'.

און ער האט זיי ערקלערט: "עס שטייט אין **מדרש** (שוח"ט משל'): 'בשעה שהחכם יושב ודורש, הקב"ה מוחל עוונותיהם של ישראל', עס שטייט נישט אין מדרש אז דאס איז נאר אויב מען הערט די 'תורה', נאר דער עצם זאך אז דער חכם זיצט און זאגט 'תורה', איז דאס שוין א זמן פון מחילת עוונות, אויב אזוי דארף מען שטיין מיט אן ערנסטקייט און דרך ארץ..."

(יא מרחשון תשס)

\*

## 'הושענא רבה' - געהאלפן ווערן פון גיהנם

אמאל איז איינע פון די חסידים פון כ"ק דער מיטעלע רב זי"ע געווען שטארק נישט-געזונט, און דער מיטעלע רב איז איהם געגאנגען באזוכן אין דער טאג פון הושענא-רבה.

ווען דער מיטעלע רב איז אריין געקומען, האט דער חסיד זיך אנגערופן און געזאגט:

"רבי, איך שפיר אז מיינע טעג זענען געציילטע און איך גיי זיך שוין געזעגענען פון די וועלט, וויל איך בעטן אז דער רבי זאל מתפלל זיין אויף מיין נשמה אז איך זאל ניצול ווערן פון גיהנם רח"ל".

און דער חסיד האט צוגעלייגט: "אויפ'ן פסוק אין תהלים (סב ג) **'לא אָמוֹת רָבָה'** זאגט **רש"י** אז 'רבה' מיינט מען די גיהנם, און מיר בעטן: 'לא אמונת רבה' - מיר זאלן נישט אריין פאלן אין גיהנם ח"ו. אויב אזוי, היינט איז דאך **'הושענא רבה'**, קען מען טייטשן: **'הושענא רבה'** - מיר זאלן געהאלפן ווערן פון דער גיהנם וואס ווערט אנגערופן 'רבה'..."

דער מיטעלע רב האט איהם גארנישט געענטפערט, נאר אנגעוואונטשן מיט א 'רפואה שלימה'. אבער ווען ער איז ארויס געגאנגען, האט ער זיך אנגערופן צו די חסידים: "איך זעהט? עס איז וויכטיג צו לערנען תהלים מיט רש"י, עס קומט אמאל צוניץ!"

(כב שבט תשכט)



# פניני קדש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפואר מוה"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

## א ווארט אויף די פרשה

### העבודה בשמיני עצרת - אהבה ואחוה ואחדות

**ביום השמיני עצרת תהיה לכם וגו'.** והקרבנתם עולה... **פר אחד אחד איל אחד וגו'** (במדבר כט, לה-לו). **וברש"י:** "לשון חיבה הוא זה, כבנים הנפטרים מאביהם, והוא אומר להם, קשה עלי פרידתכם עכבו עוד יום אחד".

במים הקדושים שעברו עלינו לטובה זכינו להיות קרובים אל אבינו מלכנו ביותרת הקירבה, וזכינו לתענוג עילאי מצד קירבה זו, וגם הוא יתברך, כביכול, קיבל תענוג וקורת רוח מקרבתנו אליו.

ועתה הוא יתברך אומר לנו "קשה עלי פרידתכם!"

אם לו יתברך קשה הפרידה, עד כמה הדבר אמור להיות קשה עבורנו, איך אנו מסוגלים לעזוב את הימים הקדושים האלה, שבהם הרגשנו התעלות ותשוקה לא-ל חי, ואפילו האכילה והשתיה היו באופן שונה לגמרי מבכל השנה? איך אנו יכולים להפרד מהקירבה הגדולה שהיה לנו עם אבינו רוענו אוהבנו אהבה רבה ואהבת עולם?

העצה על כך מבוארת ב"תרגום יונתן": **"עצרת תהיה לכם - כנישין תהוין בחדווא"**. ביום זה אין לנו מצוה מיוחדת, רק עבודה אחת מוטלת עלינו - **"כנישין תהוין"**, להרבות אהבה ואחוה ואחדות בינינו, וההדגשה בעבודה זו היא **"בחדווא"**, כי מטבע הדבר הוא שבעת צרה אנשים מתאחדים, אבל הרבותא הוא שנתאחד גם בזמני שמחה כזמני צרה.

וכאשר נשכיל לעשות כן, אז לא יהיה "קשה עלי פרידתכם", ולא נהיה "בנים הנפטרים מאביהם", כי על ידי האחדות איננו נפרדים כלל, אדרבה! הקשר הנפלא והקירבה היתירה נשמרת לכל השנה כולה.

(שטייענדיגע תורה תשסא)



### קבלת התורה ב'שמיני עצרת' - בבחינת 'בעל תשובה' שהוא גדול מ'צדיק גמור'

**אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה עליך להוסיף לנו מועדות... אמר להם הקב"ה, חייכם אני מחזיר ימים טובים מכם אלא אני מוסיף לכם מועדות שתשמחו בהם, שנאמר** (במדבר כט, לה) **'ביום השמיני עצרת'** (במד"ר כא, כג).

נקדים מה שמצינו ב"**מדרש תנחומא**" (פינחס טו): "היתה (שמיני עצרת) ראויה להיות אחר החג חמשים יום, כשם שעצרת אחר הפסח חמשים יום, אלא אמר הקב"ה, חורף הוא ואין יכולין להניח בתיהן לבוא לכאן, אלא עד שהן אצלי יעשו עצרת".

פירוש: חג השבועות הוא 'קבלת התורה', ולצורך כך העניק לנו הקב"ה הכנה דרבה של שבעה שבועות בהם אנו מתקנים את שבע המדות.

'שמחת תורה' היא גם כן בחינת 'קבלת התורה' שלאחר ימי התשובה, ומן הראוי היה אפוא שגם לחג זה תוקדם הכנה של שבעה שבועות לתיקון שבע המדות.

והסיבה שלא נקבע כך היא, כי אז היה חג 'שמחת תורה' חל בחודש כסליו, ואז קשה להיטלטל ולעלות להרגל מפני הגשמים והצינה, ולכן צמצמה התורה את זמן ההכנה לשבעה ימים במקום שבעה שבועות, כאשר בימים אלו נתקן את שבע המדות כהכנה ל'שמחת תורה' כמו שבשבע שבועות של 'ספירה' מתקנים את שבע המדות כהכנה ל'קבלת התורה' (עי' 'עבודת ישראל' לשמיני עצרת).

והנה שבעה שבועות של ימי הספירה - כהכנה לקבלת התורה - נקראו 'מועדות', כנועד מהרמב"ן ז"ל (ויקרא כג, לו).

מעתה זאת היתה בקשת כנסת ישראל מאת הקב"ה: **"עליך להוסיף לנו מועדות"**, כמו שלפני חג השבועות זכינו לשבעה שבועות של 'מועדות' כהכנה ל'קבלת התורה', כך גם בימים אלו אנו משתוקקים לשבעה שבועות כאלו כהכנה ל'שמחת תורה'.

על כך באה תשובת הקב"ה לישראל: **"חייכם... אני מוסיף לכם מועדות שתשמחו בהם, שנאמר 'ביום השמיני עצרת'"**. כי אמנם מצד ההכנה לחג לא יכולתי להעניק לכם הכנה גדולה כל-כך כמו בהכנה לחג השבועות (מחמת הטעם האמור ב'מדרש תנחומא'), אבל מצד **עצם החג** "אני מוסיף לכם מועדות", כי שמיני עצרת מצד עצמו עולה במעלתו על פני חג השבועות.

כפי שמצינו בגמרא (תענית ז, א): "גדול יום הגשמים יותר מיום שניתנה בו תורה", וביאר **"העבודת ישראל"** (לשמיני עצרת) ש"יום הגשמים" מוסב על שמיני עצרת שבו מתחיל להזכיר גשמים בתפלה, ויום קדוש זה עולה במעלתו על פני חג השבועות.

והסיבה לכך היא, כי בחג השבועות קיבלו את התורה בבחינת 'צדיקים גמורים', ואילו בשמחת תורה מקבלים את התורה בבחינת 'בעלי תשובה' ששבו בתשובה בראש השנה ויום הכיפורים, ולכן יש בו יתרון ומעלה, כי 'במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם עומדים' (ברכות לד, ב).

(שטייענדיגע תורה תשסט)



### מנהג 'צאן קדשים' בשמחת תורה

נהוג לאסוף את הילדים בסעודת יום החג, ולמנות להם 'רועה' מיוחד שיסיר עמהם זמירות שירות ותשבחות, ולחלק להם שירים וימני מתקה.

ויש לתת טעם לשבח למנהג קדוש זה, בהקדם דברי **"מדרש תנחומא"** הידועים (ויגש א): **"בשעה שביקש הקב"ה ליתן את התורה לישראל, אמר להן 'תקבלו תורתי?', אמרו לו 'הן', אמר להם: 'תנו לי ערב שתקיימו אותה'... אמרו לו 'בנינו יהיו ערבים שלנו', מיד קיבלן הקב"ה ונתן את התורה לישראל, שנאמר (תהלים ח, א) 'מפי עוללים ויונקים יסדת עוז'".**

לכן עורכים חגיגה מיוחדת עם הילדים ביום שמחת תורה, כדי להראות את חלקם בקבלת התורה, שכן רק בזכות היותם 'ערבים' זכינו כולנו לקבל את התורה הקדושה.

(סעודת היום תשפב)



### א ווארט אויף פרשת וזאת הברכה

#### בשבירת הלוחות סלל משה דרך להנהגת הבריאה בתוך הטבע

**ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל. בראשית ברא אלקים וגו'** (דברים לד, יב. בראשית א, א).

פירש רש"י: "ולכל היד החזקה - שקיבל את התורה בלוחות בידיו. ולכל המורא הגדול - ניסים וגבורות שבמדבר הגדול והנורא. לעיני כל ישראל - שנשאו לבו לבורא הלוחות לעיניהם... והסכימה דעת הקב"ה לדעתו, שנאמר (שמות לד, א) 'אשר שברת' - יישר כחך ששברת".

יש לפרש נגיעת סוף התורה לתחלתה, בהקדם מה שידוע שהנהגת הבריאה יכולה להיות בשני אופנים: א. הנהגה על פי התורה - למעלה מן הטבע. ב. הנהגה בדרך הטבע (עי' בני יששכר"ן ניסן ד, ב בשם הרה"ק הרב ר' בער ז"ע).

שתי ההנהגות הן בידי שמים, אלא שבהנהגה הראשונה ההשגחה העליונה היא יותר בגילוי, וכמעט שאין 'בחיירה', והיה אם בכל זאת יחטא האדם, 'הא עונשו חמור מאד, כי איך מלאו לבו למרוד בקונו בשעה שהנהגה העליונה גלויה ונראית בעליל!?

לעומת זאת, ההנהגה השניה מלובשת ומכוסה בתוך ה'טבע', ואז הבחירה שקולה, וכאשר האדם חוטא חלילה, אז התביעה כנגדו אינה גדולה כל-כך כמו בהנהגה הראשונה, ולכן גם ענשו אינו חמור כל-כך.

עתה יבוארו מקראי-קודש כמין חומר: **"ולכל היד החזקה"**, כאשר קיבל משה את הלוחות בידיו, אז נקבעה הנהגת הבריאה על פי תורה, למעלה מדרך הטבע, וזאת היתה ההנהגה במדבר, **"לכל המורא הגדול - ניסים וגבורות שבמדבר הגדול והנורא"**.

אולם, אז ירדו ישראל אחורנית, ונכשלו בחטא העגל, רח"ל, והושת עליהם עונש גדול מאד, כי מאחר שהנהגה היתה למעלה מן הטבע, באופן גלוי כל-כך, היתה התביעה עליהם חזקה וגדולה מאד, עד כדי שכמעט אבדו את זכות הקיום, חלילה.

וכאשר ראה זאת משה, **"עשה משה לעיני כל ישראל - שנשאו לבו לשבור הלוחות לעיניהם"**, דהיינו, שעשה פועל דמיוני לשבר את הנהגת הבריאה על פי הלוחות (-התורה), שהיא ההנהגה למעלה מן הטבע, וסלל דרך שמעתה תהא ההנהגה **"בראשית ברא אלקים"**, הנהגה מכוסה בתוך הטבע ("אלהים") במטריא הטבעי.

ואז תהא הבחירה שקולה, וגם אם חלילה יחטא, יהיה ניתן לדרוש בזכותם ולמצוא להם תיקון.

ואמנם נכון שהנהגה הטבעית היא הנהגה מכוסה ואינה נראית לעינים, אבל בכל זאת כאשר יחזיק האדם בקרבו את האמונה בהנהגה האלוקית שבתוך כל צעד ושעל, אז יתעלה מעלה מעלה עד שיוכל לראות זאת במוחש.

(שמיני עצרת שחל בשבת - סעודה ג' תשסא)

## שמיני עצרת - הכנה על ימי המעשה לעסוק בענינים גשמיים שאינם 'מצוה'

**ביום השמיני עצרת תהיה לכם וגו'.** והקרבנות עולה... פר אחד איל אחד אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים (במדבר כט, לה-לו). וברש"י בשם מדרש רבי תנחומא: "למדה תורה דרך ארץ, שמי שיש לו אכסנאי, יום ראשון מאכילו פטומות, למחר מאכילו דגים, למחר מאכילו בשר בהמה, למחר מאכילו קטניות, למחר מאכילו ירק, פוחת והולך כפרי החג".

ומתמה ה"שמה ישראל" תימה רבתית, וכי כך הוא דרך מכניסי-אורחים לתת ביום הראשון מנה משובחת, וביום השני מנה פחות משובחת, וכו'?! הלא תימה הוא לומר כן?!

עוד תמוה, כי לפי זה יוצא ששמיני עצרת הוא פחות במעלתו מכל ימי הסוכות, ובזוהר הקדוש (ח"ג ריד, ב) מפורש, ששמיני עצרת נעלה פי כמה מכל הימים טובים שקדמו לו?!

לזאת כותב ה"שמה ישראל" מהלך מחודש בביאור המשל, כי המשל מוסב על אדם שהוא חולה מעיים, וזקוק לרפואה, ולצורך כך נסע לבעל-אכסניא מומחה שימצא מזון למחלת מעיו, ויאכילו בהדרגה באופן שיועיל לו לרפואה.

באופן כזה הדרך הוא לתת לאותו חולה רפואות, ובד בבד להאכילו בהדרגה, בתחלה דברים משובחים מצד היותם קלים לעיכול, וכשהוא מתרגל לכך, נותנים לו דברים פחות משובחים שאינם קלים כל-כך לעיכול כמו המאכלים הראשונים שנתנו לו, וכך יורדים עמו בהדרגה, עד שמעיו מתרפאים, ואז ניתן להאכילו דברים פשוטים וגסים, קשים לעיכול, מבלי שיהא ניזוק מהם והנמשל הוא, באדם שהוא חולה בנפשו מחמת חטאיו ורוע מעלליו, ובימים קדושים אלו נותנים לו לרפואתו ליטב בבית השם בתורה ותפלה ועבודה רוחנית, שכל אלו יהיו מזון לחוליו הרוחני.

וכשתתחיל נפשו להתרפא, אז יוכל בהדרגה לעסוק גם בעניני גשמיות, באופן שלא יזיקוהו. בתחלה, בחג הסוכות, הוא עוסק רק בענינים גשמיים שהם 'מצוה' (אוכל ושותה וישן בסוכה), כי נפשו עדיין אינה בריאה לגמרי, והוא עלולה להזקק מדברים גשמיים שאינם 'מצוה'.

ובבוא יום שמיני עצרת, כבר הבריאה נפשו, ואז "עצרת תהיה לכם", כי מכאן ואילך כבר יוכל לעסוק בעניני 'לכם' לשם שמים, אף שאינם מצוה, כי מאחר שכבר הבריאה, אין לו עוד לחשוש שיזקק מהם.

(שטיינצוויג על תורה תשסב)

## הארה נפלאה

נעיצת סוף התורה לתחלתה

## בשבירת הלוחות - פעל משה לשבר לבם של ישראל כדי שיזכו לתיקון ועלייה

**ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל. בראשית ברא אלקים וגו' (דברים לד, יב. בראשית א, א).** וברש"י: "אשר עשה משה - אשר נשאו לבו לשבר את הלוחות לעיניהם".

נראה לפרש נעיצת סוף התורה לתחלתה, כי הנה בקבלת התורה עלו ונתעלו בני ישראל עד רום המעלות, עד כדי שזכו לאחיהו גם בשער ה' דקדושה, שאין למעלה הימנו, ואחר כך ארע מה שארע, ונפלו עד תהום נשיה, רח"ל, והיה נראה כי אבד תקוותם חלילה.

ומשה רבינו חיפש דרך למצוא להם עלייה ותקומה ממצבם השפל כל-כך, ולשם כך גמר בדעתו לשבר את הלוחות לעיניהם, ושביירה זו היתה ה'מפתח' לשבירת לבם לשברי-שברים, ולבבם הנשבר והנחדכה היה עבורם מתנה נפלאה, כי לב נשבר חשוב ויקר מאד בעיני המקום, ומכוחו ניתן לצאת מכל מיצר ומכל שפלות, ולמצוא תיקון בכל מצב.

יתר על כן, הכתוב אומר (תהלים נא, טו): "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבוזה", כי מכח ה'לב נשבר', ה'ריצוי' וה'כפרה' אינם רק מצד מדת הרחמים, אלא גם מצד מדת הדין והמשפט, כי אין הקב"ה מואס בשבורי-לב.

מעתה ה'נעיצה' עולה יפה: "אשר עשה משה לעיני כל ישראל" לשבר את הלוחות, ועל ידי כך פעל שבירה גם בתוך ה'לב', הנרמז באות האחרונה והראשונה בתורה ('לעיני כל ישראל' - 'בראשית'), ועל אותו 'לב נשבר' נאמר: "בראשית ברא אלקים", כי אז יש קיום לאדם בתוך הבריאה מצד מדת הדין, כאמור.

וזה גופא הוא קיום העולם, כי לולא ה'לב נשבר' היה קיום ותקוה רק לצדיקים, כי לאנשים חוטאים לא היה זכות קיום, אבל מכח התשובה מתוך 'לב נשבר' - המגעת עד כסא הכבוד - יש קיום ותקוה לכל הנבראים.

(סעודת היום תשסב)

**הרה"ק ה"אוהב ישראל" מאפסא זי"ע** היה נוסע מדי שנה להסתופף בצל קדשו של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע לקראת ימי 'שמיני עצרת' ו'שמחת תורה', והיה אומר: "בעת אמירת 'אתה הראית', מורי ורבי מכניס את הארון ושאר כלי המקדש לתוך בית המקדש השלישי, והתלמידים מסייעים בעדו במלאכת קודש זו".

פעם לא עלה בידו להגיע לליזענסק ל'שמחת תורה', והגיע לשם רק ל'שבת בראשית', ואמר לו הרבי ר' אלימלך זי"ע: "חבל שלא הייתם עמנו ב'שמחת תורה' דהאי שתא, אם הייתם עמנו, אולי היינו יכולים להשלים את בנין וסידור הבית המקדש השלישי ולהחיש את הקץ".

(כ"א אדר תשסא)

מסופר כי הרה"ק ר' נפתלי מראפשיץ זי"ע יחד עם החסידים והתלמידים בעלי ההשגה, היו שמחים ומפזזים ומכרכרים בכל עזו בשמחת תורה, והיה שם יהודי פשוט תמים, שגם הוא רקד בכל עזו בשמחה רבה ויתירה.

ניגש אליו הרה"ק מראפשיץ ושאלו: "האם גם אתה מחותן עם התורה?!" ענה היהודי בתמימות: "וכאשר אחי מחתן, לא אשמח גם אני?!"...

וקילס הרה"ק מראפשיץ את תשובתו המתוקה.

(סיום הש"ס - אור לכ"ב מנ"א תשעב)

שמעתי מפי הרה"צ ר' יחיאל חיים לאבין זצ"ל ממאקאווא:

מנהגו בקודש של כ"ק מרן מהר"ש זי"ע היה לעלות לתורה ל'חתן בראשית' ולא ל'חתן תורה'. לאחר הסתלקותו בשנת תרט"ו, הוכתר בנו כ"ק מרן מהר"י זי"ע לממלא מקומו, ובחג שמחת תורה הראשון כיבד את אחיו הגדול הרה"צ ר' אלעזר רוקח זצ"ל בעליית 'חתן בראשית', והוא עצמו נתכבד בעליית 'חתן תורה'.

מיני אז נשאר כן לדורות, שכ"ק מרן רבותינו הקדושים עולים לתורה בעליית 'חתן תורה', ואילו לעליית 'חתן בראשית' נתכבדו יוצאי-חלציו של הרה"צ ר' אלעזר זצ"ל.

(מוצאי שמחת תורה תשסו)

בספר "באר משה" מהרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאזניץ זי"ע (לשמיני עצרת) מובא 'מעשה רב שהיה בימי הרה"ק הבעש"ט זי"ע, שפעם אחת היה בפולין זמן של עצירת גשמים, וגזרו תענית על הציבור, וזעקו בתפלה והרבו בתחנונים, ולא נענו. וראה ביניהם הבעש"ט איש אחד מעמי הארץ ופשוטי העם שהיה אומר קריאת שמע, וכשהגיע לפסוק (דברים יא, יז) 'ועצר את השמים ולא יהיה מטר' אמרו בגודל הכוונה ועם בכיות הרבה.

לאחר תפלתו שאל אותו הבעש"ט: 'מה היתה כוונתך באומך הפסוק הזה?!' והשיב לו: 'הייתי מכיון פירוש הכתוב 'ועצר את השמים', שהש"ת יעצור ויסחוט את השמים העליונים, על דרך עצירת היתים והענבים, ואז 'ולא יהיה מטר' כלל למעלה בשמים, כי אם שירד הכל למטה לארץ'. ונענו כל העם ע"י תפלתו זאת, וירד להם הגשם לברכה.

כי הבורא ית"ש הוא הבוחן לבבות ויודע נסתרות, ורחמנא לבא בעי, על כן ערבו עליו דברי האיש הזה, יען היותם בגודל כוונת הלב באמיתיות ופנימיות לבבו, וענהו בתפלתו".

על פי זה פירש ה"באר משה" את הפסוק (במדבר כט, לה) "ביום השמיני עצרת תהיה לכם": 'ביום השמיני' - מלשון שמנונית, רמז לשנה שמינה עם כל ההשפעות טובות, 'עצרת' - הקב"ה יעצור ויסחוט את השפע מהעולמות העליונים, 'לכם' - לישראל עם קרובו בלבד, ולא לנכרים.

ומסיים שהפירוש הוא "בדרך צחות" אבל הוא "קרוב לאמת".

(כ"א אדר תשטנ)

החסיד הנודע רבי ישראל מיכל פעדער ז"ל מראווא היה נוהג לבוא לבעלזא לכל חודש תשרי, ובבואו לבעלזא היה מתחיל מתחיל בלימוד המסכתות של 'ירח האיתנים', ראש השנה, יומא וסוכה, ולא היה חוזר לביתו לפני שסיים ללמוד את כל שלשת המסכתות כדבעי.

ולפעמים היה נשאר לשם כך בבעלזא עד אמצע החורף...

(פרידה מהסוכה תשסד)

מחור זה נרמז ע"י יידיש הרה"ח ר' יצחק אייזיק פריעד שליט"א

לעילוי נשמת אביו החסיד הנפלאר המפורסם הבליז נשכח, אש קודש לבעלזא ר' אלכסנדר ב"ר אברהם צבי ז"ל פריעד



# פניני קדוש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

## אידיש

יוצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות"  
שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

בס"ד, שנה ה', גליון רטז  
שמיני עצרת - תשפ"ו לפ"ק

## א ווארט אויף יום טוב

זיין אז די קדושה פון די הייליגע טעג וועט 'ממש' זיין א גאנצע יאר, און אזוי וועט איר קענען מקרב זיין אפילו די רשעים".

מיר זעהן היינטיגע צייטן אז עס איז דא אסאך אידן וואס זענען געבעך ווייט פון אידישקייט, און זיי ווילן זיך דערנענטערן צום אייבערשטן. און דער אמת איז אז אלעס ווענד זיך אין אונז, וואס מער מיר וועלן זיך דערנענטערן צום אייבערשטן - אלס מער וועלן זיי זיך אויך דערנענטערן און תשובה טוהן.

(שטייעדיגע תורה' מוצאי שמחת תורה תשסב)



### פונקט אזויזוי שמיני-עצרת האבן די אידן געמאכט דערפון א יום טוב מיט די תורה, אזוי אויך קען מען א גאנצע יאר מאכן 'יום טוב' מיט די תורה

ביום השמיני עצרת תהיה לכם (במדבר כט, לה).

אין **מדרש** (במ"ד כא, כג) שטייט, אז די אידן האבן געזאגט פאר'ן אייבערשטן: **"עליך להוסיף לנו מועדות - מיר ווילן האבן נאך ימים-טובים"**, האט זיי דער אייבישטער געענטפערט: **"נישט נאר איך נעם אייך נישט אוועק די ימים-טובים, נאר איך וועל אייך נאך צוגעבן נאך ימים-טובים זיך צו פרייען מיט זיי, אזויזוי עס שטייט: 'ביום השמיני עצרת' -"**. לכאורה איז זייער שווער צו פארשטיין דער פשט אין מדרש.

אין די הייליגע טעג קומט אראפ א' התעוררות' פון הימל, דער אייבישטער שיקט אראפ א רוח טהרה און קדושה, און ממילא זענען די אידן מער מוסיף אין עבודת השם, אין תורה תפילה צדקה און גמילות חסדים; און אזוי איז פון ראש השנה, יום כיפור, סוכות, הושענא רבה, ביז שמחת תורה.

יעצט קומען מיר און מיר בעטן: "רבונו של עולם! דו שטעלסט אונז אוועק פאר אזא טרוקענעם ווינטער, מיר גייען זיך דארפן אליין שטארקן און נתעורר ווערן, מיר בעטן: געב אונז ווייטער א' התעוררות' פון אויבן, אזויזוי אין די ימים טובים", און דאס מיינט: **"עליך להוסיף לנו מועדות"**.

אויף דעם ענטפערט דער אייבישטער: **"איך וועל אייך נאך צוגעבן נאך ימים-טובים זיך צו פרייען מיט זיי, אזויזוי עס שטייט: 'ביום השמיני עצרת' -"**.

דער פשט דערפון איז אזוי. ראש השנה זענען מיר פארנומען מיט מצוות - מען בלאזט שופר, מען זאגט מלכיות זכרונות שופרות; און אזוי אויך יום הקדוש - מען פאסט און מען דאוונט א גאנצן טאג, מען איז פארנומען מיט מצוות. ווער רעדט נאך סוכות, איז דאך אפילו די עסן און טרינקען און שלאפן מצוות, מען איז א גאנצע צייט פארנומען מיט מצוות. אבער ווען עס קומט 'שמיני עצרת' און 'שמחת תורה', שטייט נישט אין די תורה וואס מען זאל טוהן, עס שטייט נאר "כל מלאכת עבודה לא תעשו", וואס מען זאל נישט טוהן, עס שטייט נישט וואס מען זאל יא טוהן. אבער אידישע קינדער פרעגן נישט קיין שאלות, מען נוצט אויס דער טאג מיט די הייליגע תורה, מען ענדיגט די תורה, מען הייבט איר צוריק אָן, מען נעמט איר און מען טאנצט מיט איר. דאס אלעס איז זאכן וואס שטייט נישט, נישט אין תורה שבכתב און נישט אין תורה שבעל פה, עס איז נאר 'מנהגי ישראל'.

זאגט דער רבנו של עולם: "איר זעהט! ווען איר ווילט - קענט איר זייער גוט! אזוי זאלט איר ווייטער טוהן א גאנצע יאהר, נעמט'ס די תורה און ענקערע הענט! לערנט'ס תורה, זייט'ס מקיים די תורה, און דורך דעם וועט איר שפירן יעדן טאג און יעדע נאכט, יעדע וואך און יעדע חודש, א טעם פון א יום טוב!"

פונקט אזויזוי שמיני-עצרת האבן די אידן געמאכט דערפון א יום טוב מיט די תורה, אזוי אויך קען מען א גאנצע יאר מאכן 'יום טוב' מיט די תורה. איינער וואס לערנט יעדן טאג די הייליגע תורה, איז א גאנצע יאר ביי איהם א בחינה פון א יום טוב!"

(שטייעדיגע תורה' מוצאי שמחת-תורה תשסב)

### שמיני עצרת דערמאנט מען אונז אז מיר זענען קינדער פון די אבות הקדושים

**ביום השמיני עצרת תהיה לכם, והקרבתם עלה אשה ריח ניחח לה' פר אחד איל אחד קבשים בני שנה שבעה תמימים** (במדבר כט, לה-לז).

**רש"י** ערקלערט דער ענין פון שמיני עצרת, אז דאס איז א **משל** צו א קעניג וואס האט פארברענגט מיט זיינע נאנטע חברים א לענגערע צייט, און דער לעצטע טאג זאגט ער זיי: **"קשה עלי פרידתכם"** - עס איז מיר שווער זיך צו געזעגענען פון אייך, בלייבט דא נאך א טאג און מאכט מיר א קליינע טעודה כדי איך זאל הנאה האבן פון אייך; אזוי אויך, נאך וואס עס איז אריבער די טעג פון סוכות, וואס מען איז מקריב זייער אסאך קרבנות, בעהט דער אייבישטער אז מיר זאלן איהם ברענגען נאך איין קליינע קרבן: **"פר אחד, איל אחד, קבשים בני שנה שבעה"**. - דארף מען פארשטיין, וואס וועט העלפן די קליינע קרבן וואס מען ברענגט צו דער פראבלעם פון 'קשה עלי פרידתכם'?

נאר מיר טרעפן אין **רש"י** (שם כח, יט), אז די דריי סארט קרבנות איז קעגן די דריי אבות הקדושים, דער 'פר' איז קעגן אברהם אבינו, אזויזוי עס שטייט (בראשית יח, ז) **"ואל הבקר רץ אברהם"**, דער 'איל' איז קעגן יצחק, וואס מען האט געברענגט אנשטאט איהם אן 'איל'; און די 'קבשים' זענען קעגן יעקב וואס האט געפאשעט די שאף.

דערפאר, האט אונז דער אייבישטער געגעבן דער טאג פון 'שמיני עצרת', וואס מיר ברענגען נאכאמאל די דריי סארט קרבנות, און דורך דעם קען מען 'ממש' זיין די קדושה פון די הייליגע טעג אויף א גאנצע יאר. ווען א איד געדענקט פון ווי ער קומט און פון וועמען ער שטאמט, ער געדענקט אז ער איז אן אייניקל פון אברהם יצחק ויעקב, קען ער בלייבן אלעמאל נאנט צום אייבערשטן, אויך נאכדעם וואס די הייליגע טעג גייען אוועק.

און דאס איז אויך מרומז אין דער 'פיוט' פון שמיני עצרת (מערבית לליל ב'): **"זכרון אבות יזכור בם שוכן מעונה"** - שמיני עצרת דערמאנט דער אייבישטער פאר די אידן אז זיי זענען קינדער פון אברהם יצחק ויעקב, און ווען מען געדענקט דאס - קען מען האלטן די קדושה אויף אייביג.

(ליל שמיני עצרת תשסו)



### מיר ווילן אויך מקרב זיין די רשעים!

**ביום השמיני עצרת תהיה לכם** (במדבר כט, לה).

דער **מדרש** (במ"ד כא, כג) זאגט: **"זה שאמר הקדוש (ישעיה כו, טו): 'ספת לגוי ה', ספת לגוי נכבדת רחוקת כל קצוי ארץ'"**. און דער מדרש לייגט צו, אז די אידן בעהטן פאר'ן אייבערשטן: **"געב אונז נאך ימים טובים"**, און דער אייבישטער ענטפערט זיי: **"איך וועל אייך געבן נאך ימים-טובים"**.

דער אייבישטער האט אונז געגעבן אין חודש תשרי הייליגע ימים טובים, וואס זיי הייליגן דער מענטש און מען איז זוכה דורך זיי צו תשובה, צו יראת הבורא, צו אהבת הבורא, צו שמחה, ביז מען איז זוכה אין 'שמיני עצרת' צו צוקומען צו א מדריגה אז אפילו אלע גשמיות'דיגע זאכן מאכט מען אויך לשם שמים, אזויזוי עס איז מרומז אין דער פסוק: **"ביום השמיני עצרת תהיה לכם"**, אפילו דער 'לכם' [די גשמיות] איז אויך 'לשם שמים'.

אבער נאך דעם אלעם האבן אידישע קינדער נאך א בקשה: **"ספת לגוי ה' ספת לגוי נכבדת"** - דורך די ימים טובים וואס דו האסט געגעבן פאר דיין אידישע פאלק, ביזטו געווארן זייער 'מכובד', אבער **"רחוקת כל קצוי ארץ"** - דאס מיינט מען די רשעים (תרגום יונתן), זיי האסטו דערווייטערט, ממילא בעהטן מיר: געב אונז נאך ימים טובים, אז מיר זאלן אויך קענען מקרב זיין די רשעים צו דיר.

און אויף דעם ענטפערט דער אייבישטער: **"איך וועל אייך געבן א כח צו מקרב זיין אויך די רשעים. אויב איר וועט אפפירן די ימים טובים אזויזוי עס דארף צו זיין, וועט איר זוכה**

## עסן 'שמיני עצרת' אין סכנה

אין 'שולחן ערוך' (תרס"א, א) שטייט, אז אין חוץ-לארץ עסט מען 'שמיני עצרת' אין סוכה, סיי ביינאכט און סיי בייטאג, ווייל עס איז דאך א 'ספק' אפשר איז דאס נאך סוכות. אבער פונדעסטוועגן, איז געווען דער מנהג ביי אסאך צדיקים, תלמידי הבעל שם הקדוש זי"ע, אז מען האט נישט געגעסן שמיני עצרת די סעודה אין די סוכה.

אין דער שטאט נאשעלסק האט געוואוינט א רב, וואס איז געווען א 'חסיד', אבער אזויווי ער האט געשטאמט פון 'מתנגדים', פלעגט ער שטענדיג פראבירן צו פארשטיין די הנהגות פון די חסיד'ישע רבי'ס.

אמאל איז ער געפארן אויף שמיני עצרת צו **הרה"ק ר' יחזקאל פון קאזמיר זי"ע**, און ער האט באמערקט אז רבי יחזקאל גייט נישט אריין שמיני עצרת אין סוכה, און ער האט זיך זייער געוואונדערט דערויף. האט ער מחליט געווען אז ער וועט אריין גיין צו איהם און איהם פרעגן וואס איז דער פשט דערפון.

אזויווי ער איז נאר אריין געקומען אין צימער פון דער צדיק, נאך פאר ער האט געעפנט זיין מויל, האט איהם רבי יחזקאל קאזמיר'ער זי"ע געזאגט אז:

"עס איז אמאל געווען א קעניג וואס האט געהאט א 'מאלער' וואס ער האט געקענט זייער שיין צייענען און פארבן, ווען ער האט געציכנט א בילד - האט דאס אויסגעזען כאילו דער בילד איז ממש 'לעבעדיג'."

דער מלך איז געווען זייער שטאלץ מיט איהם, און ער האט געמאכט א גרויסע סעודה פאר אלע זיינע שרים, כדי צו ווייזן די הערליכע בילדער וואס דער מומחה האט געציכנט.

ביים סעודה האט דער מאלער פארגעשטעלט א הערליכע בילד פון א פעלד מיט זאנגען, און עס האט טאקע אויסגעזען ממש ווי 'לעבעדיגע' זאנגען, און אלע מענטש זענען זייער נתפעל געווארן פון די וואונדערליכע בילד.

ביי דער זייט איז דארט געשטאנען א פויער, און ער רופט זיך אָן צום מלך, אז דער בילד איז נישט ריכטיג, ווייל די זאנגען אין פעלד דארפן זיך שאקלען פון די ווינט, און דא שטייען זיי א גאנצע צייט אויף איין פלאץ...

האט דער קעניג געבעטן פאר'ן מאלער, אז ער זאל צייענען א צווייטע בילד. און ער האט געמאכט א בילד פון א מענטש וואס געבט צו טרינקען וואסער פון א ברונע פאר די בהמות. אבער דער פויער האט ווייטער גע'טענה'ט אז דער מענטש שטייט אָן זיך צו באוועגן, און מען זעהט אז דער בילד איז נישט ריכטיג...

איז ער געגאנגען און געציכנט א בילד פון דער קעניג, מיט א הערליכע קרוין אויפ'ן קאפ, און אלע זענען מורא'דיג נתפעל געווארן פון די שיינע בילד.

דער פויער האט ווייטער געוואלט 'אפפרעגן' דער בילד, און גע'טענה'ט אז מען זעהט נישט די 'קנייטשן' וואס איז דא אויפ'ן קעניג'ס שטערן... אבער דא איז שוין דער מאלער צוגעגאנגען צום פויער און איהם געגעבן א פראסק, און געזאגט: "איין זאנגען ביזטו טאקע א 'מבין'. אין א ברונע וואסער ביזטו אויך א 'מבין'. אבער וואס פארשטייטו אין א 'מלך'..."

דער צדיק האט איהם נישט ערקלערט דער 'נמשל', אבער דער רב האט שוין זייער גוט פארשטאנען די כוונה. אזויווי דער פויער האט נישט קיין 'השגה' אין א 'מלך', אזוי אויך האט ער נישט קיין שום 'השגה' אין די 'ענינים' און 'הנהגות' פון צדיקים, וואס אלע זייערע מעשים איז העכער אונזערע השגות...

(קידושא רבה פרשת יתרו תשנ"ה)

## וויאזוי קען מען דינען דעם אייבערשטן יעדן טאג מיט א 'התחדשות'?

אין ספר 'אור המאיר' (רמזי קהלת) ברענגט ער א שיינע 'משל' וואס דער בעל שם הקדוש זי"ע האט דערציילט: עס איז געווען אמאל א גרויסע קעניג וואס האט געהאט א מענטש וואס האט געקענט זייער שיין שפילן מיט א פידל, מיט א געוואלדיגע נעימות און מתיקות. דער מלך האט זייער ליב געהאט זיינע שיינע זיסע ניגונים, און ספעציעל האט ער הנאה געהאט פון עפעס א געוויסע שיינע ניגון, און ער האט איהם כסדר גערופן אז ער זאל קומען שפילן פאר איהם דעם ניגון מיט זיין פידל.

אזוי האט זיך דאס געצויגן א לענגערע צייט, ביז דער מלך האט מורא געהאט, אז כאטש ער איז א געוואלדיגע שפילער, און דער ניגון איז זייער זיס און געשמאק, קען אבער זיין אז נאכ'ן זינגען אזויפיל מאל די זעלבע ניגון אָן קיין שום 'התחדשות', וועט עס שוין נישט זיין אינטרעסאנט, און דער שפילער וועט דאס שפילן מיט א פארשלאפנקייט. האט ער יעדע מאל גערופן אנדערע מענטשן פון דער גאס, אז זיי זאלן קומען הערן דער ניגון, און דאס האט צוגעברענגט אז עס איז יעדע מאל געווען א 'התחדשות', און אזוי האט דער שפילער געשפילט מיט א פרישקייט.

דער נמשל איז, אויף די דריי תפילות וואס מיר דאווענען יעדן טאג, וואס דער אייבישטער האט דערפון כביכול זייער א גרויסע נחת רוח, און בפרט פון 'שמונה עשרה'. אבער אזויווי א מענטש איז דאך נאר א בשר ודם, און ווען ער דאוונט יעדן טאג דריי מאל די זעלבע תפילות אָן קיין שום התחדשות, קען ער ווערן פארשלאפן, דערפאר מאכט דער אייבישטער אז יעדן טאג זאל ער דארפן האבן אנדערע זאכן פון די זאכן וואס מען בעהט ביים דאווענען, און דאס ברענגט איהם צו צו א פרישע התחדשות ביים דאווענען.

\*

מען קען צולייגן, אז די זעלבע זאך זעהן מיר אויך ביי די מצוות. א מצוה וואס מען איז מקיים יעדן טאג, אזויווי תפילין, איז נישט דא ביי דעם אזא גרויסע 'התחדשות' און התלהבות, דערפאר האט אונז דער אייבישטער געגעבן די מצוות פון תקיעת שופר, סוכה, מצוה, וכדומה, וואס מען איז זיי מקיים נאר איינמאל א יאר, וואס ביי זיי האט יעדער איינער א גרויסע התלהבות און ברען.

און דאס איז דער פשט אין די **מדרש** (במ"ד כא, כג), אז די אידן זאגן פאר'ן אייבערשטן: "**עליך להוסיף לנו מועדות**" - אזויווי יום טוב האבן מיר א התלהבות און א התחדשות, בעהטן מיר אז דו זאלסט אונז משפיע זיין אלעמאל א 'התחדשות', די מצוות זאלן יעדן טאג זיין ביי אונז פריש און ניי.

אויף דעם ענטפערט דער אייבישטער: "**איך וועל אייך נאך צוגעבן נאך ימים טובים זיך צו פרייען מיט זיי, אזויווי עס שטייט: 'ביום השמיני עצרת'.**" און דער פשט דערפון איז, אזויווי עס שטייט אין **ספרים הק'** (עי' פנים יפות, פר' בחוקות) אז ווען א איד איז זוכה צו זיין אלעמאל 'דבוק' אין אייבערשטן, דארף ער נישט צוקומען צו די 'התחדשות' און התלהבות פון די ימים טובים, נאר דער אייבישטער געבט איהם כסדר נייע און פרישע 'השגות' אין גדלות הבורא, און דאס ברענגט איהם צו א התחדשות און התלהבות.

און דאס זעהן מיר 'שמיני עצרת', וואס עס איז נישט דא קיין שום ספעציעלע מצוה, נאר אידן זענען זוכה צו א גרויסע דביקות אין אייבערשטן (עי' זוה"ק ח"א סד, א), און דאס ברענגט שוין א התחדשות און א התלהבות. און אזוי קען אויך זיין א גאנצע יאר ביי א איד וואס איז 'דבוק' אין אייבערשטן, און איינער וואס איז נישט אין די מדרגה, דארף שטענדיג זוכן עצות און תחבולות צו האבן כסדר א התחדשות, אז ער זאל נישט ווערן פארשלאפן.

(שטייעדיגע תורה' מוצאי שמחת תורה תשנ"ה)

❦

## 'שמיני עצרת' זענען מיר שוין אינגאנצן אויסגעהיילט און מען קען שוין עוסק זיין אפילו אין גשמיות

אין **מדרש רבי תנחומא** (פנחס יו; מובא ברש"י במדבר כו, לו) שטייט, אז מיר זעהן ביי די קרבנות פון סוכות, אז זיי ווערן יעדן טאג ווייניגער, די ערשטע טאג איז מען מקריב 13 פרים, נאכדעם 12, 11, 10, און אזוי ווייטער; ביז שמיני עצרת איז מען מקריב נאר 'פר אחד, איל אחד'. זאגט דער מדרש א **'משל'** אויף דעם: "מי שיש לו אכסנאי [א גאסט], יום ראשון מאכילו פטומות [פעטע פלייש], למחר מאכילו דגים, למחר מאכילו בשר בהמה, למחר מאכילו קטניות, למחר מאכילו ירק, פוחת והולך."

דארף מען פארשטיין, אזוי פירט זיך אויף א גוטער 'מכנים אורח'? ער געבט יעדן טאג צו עסן ווייניגער פאר זיין גאסט? נאך איז שווער, אז לויט דער מדרש קומט אויס אז שמיני עצרת איז ווייניגער חשוב פון די אנדערע טעג סוכות, און אין **זוהר הק'** (פנחס ריד, ב) איז משמע אז שמיני עצרת איז העכער פון אלע אנדערע ימים טובים!?

אין ספר **'ישמח ישראל'** (לשמיני עצרת) ערקלערט ער מיט א **'משל'**, צו א מענטש וואס איז נישט געזונט אויפ'ן מאגן ל"ע, דארף מען איהם ערשט געבן צו עסן 'איידעלע' מאכלים וואס מען קען זיי גרינג פארדייען, און נאר נאכדעם ווען זיין מאגן איז שוין אביסל שטערקער געבט מען איהם אביסל שווערערע מאכלים, און ווען ער איז שוין נאך שטערקער - געבט מען איהם נאך מער שווערע מאכלים, ביז ער קען שוין אלעס עסן.

און דער **'נמשל'** איז, אז ווען א איד האט נעבעך געזינדיגט און ער וויל תשובה טוהן, דארף ער ערשט זיצן נאר אין בית המדרש, לערנען תורה, דאווענען און זאגן תהלים, און עוסק זיין נאר אין רוחניות, וואס דאס איז 'גרינג צו פארדייען'. דערנאך, ווען ער איז שוין אביסל הייליגער, קען ער שוין אויך עוסק זיין אין גשמיות'דיגע מצוות, אזויווי סעודות שבת ויום טוב, עסן אין סוכה וכדומה, ביז ער ווערט שטערקער אין זיין אידישקייט, און דעמאלסט קען ער שוין עוסק זיין אין אלע גשמיות'דיגע זאכן לשם שמים (עי' שו"ע או"ח סי' רלא).

און דאס איז אויך דער פשט אין דער 'משל' פון דער מדרש, דער מדרש רעדט פון א גאסט וואס איז נישט געזונט, אין אנהייב געבט איהם 'איידעלע' און טייערע עסן, און דערנאך יעדן טאג קען מען איהם שוין געבן מער און מער פשוט'ע עסן, ווייל ער איז שוין געזונט.

און דאס איז אויך וואס געשעט מיט אונז אין די הייליגע טעג. ערשט איז ראש השנה און יום כיפור, וואס מיר זענען עוסק נאר אין רוחניות, תפילה און תשובה, דערנאך קומט סוכות וואס מען איז שוין מער עוסק אין גשמיות, און דערנאך איז שמיני עצרת, וואס די תורה זאגט: "עצרת תהיה לכם", אז מען קען עוסק זיין אין אלע גשמיות'דיגע זאכן [לכם] לשם שמים.

(שטייעדיגע תורה' מוצאי שמחת תורה תשנ"ה)



# אמרי קודש

גיליון 241 סוכות - שמע"צ תשפ"ו

מכ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א

המערכת מאחלת לכלל אנשי שלומינו ולכל בית ישראל א פרייליכן יום טוב



מערכת אמרי קודש

לעילוי נשמת מוהר"ר מנחם שמואל חיים בהרה"ח אפרים ז"ל וזוג' מרת יוטל בהרה"ח משה יוסף ע"ה פריעדמאן

## לחג הסוכות

### גדולה מצות סוכה שנכנסים אליו בכל הגוף וכל החומרות

לעזרה עם נעליים, כמבואר במשנה בפרק הרוואה (ברכות פ"ט מ"א), ואילו סוכה אדם נכנס בה בכל גופו עם הנעליים. (פרידה מהסוכה לבני חו"ל תשל"ז)

**והרמז** בזה, שאפילו אדם נכנס לסוכה כמו בהמה, אדוק בחומרותו, הרי הסוכה מזכך את החומר, כדמצינו אצל יעקב אבינו ע"ה **"ולמקנהו עשה סוכות"** (בראשית לג יז) שעשה שני סוכות, אחד לעצמו ואחד לבהמותיו, שעניינו ורמזו הוא שהסוכה טוב גם למי שאדוק בחומר ובהמה. (פרידה מהסוכה לבני חו"ל תשל"ח)

...

### על ידי מצות סוכה זוכים להארת דעת העליון כענין טהרת מי המקוה

**הרעות כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו במי הדעת טהור הרי הוא אומר וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלוליתם אטהר אתכם השם ברחמי הרבים מכל חטא עון ואשמה יטהרנו אמר**, מבואר בדבריו שיש שני חלקים בענין הטהרה, האחת **"לטהר נפשו מטומאות הנפשות שהן מחשבות האון ודעות הרעות"**, דהיינו עזיבת החטא 'חרטה לשעבר וקבלה מכאן ולהבא', שהיא המוטל על האדם לעשות מצד עצמו, בבחי' **"לפני מי אתם"** מטהרין, וכדוגמת ה'מקוה' שאדם יורד ונכנס לתוכה, כך האדם **"מודה ועוזב"** מחשבות האון ודעות הרעות, ועליו רומז הכתוב **"מקוה ישראל ה"**. והשני **"והביא נפשו במי הדעת"**, שהיא טהרה הבאה על ידי הקב"ה שמשפיע עליו מלמעלה ממי דעת העליון, שעליו רמז התנא רבי עקיבא ואמר **"ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים"** - **"אתה חונן לאדם דעת"** (ע"י תויר"ט שם התקשה בכפל לשון המשנה).

**וכך** היא המדה בימים הנוראים אלו, שבראש השנה ויום הכפורים מטהרים עצמם בני ישראל מטומאת הנפשות על ידי עזיבת החטא, חרטה לשעבר וקבלה מכאן ולהבא, ואילו בחג הסוכות מטהרים עצמם על ידי הבאת נפשם במי הדעת, בבחי' **"למען ידעו דורותיכם"**

- שנשפע אור הדעת, על ידי **"כי בסוכת הושבתי את בני ישראל"** היינו שהקב"ה בטובו האיר על בני ישראל בעת צאתם ממצרים מדעת עליון, שכן גלות מצרים היה גלות הדעת וציאתם היה גאול הדעת (זוה"ק ח"ב קסא א; פרי עץ חיים" שער חג המצות פ"א) כדכתיב **"וידעתם כי אני ה' אלקיכם"** (שמות ז ו).

(מתוך ליל א' דסוכות תשנ"ב)

**הרה"ק מראפשיץ ז"ע** אמר פעם, שמצות סוכה יש בה מעלה יתירה שאין בכל המצוות, שנכנסים בה עם הנעליים [מיט דער שטיוועל]. אמנם צדיקים אמרו שמצות שבת היא נשגבה עוד יותר, שכן נכנסים אליה בלי שום פעולה כלל, שכן האדם מצדו אינו עושה שום פעולה, והשבת נכנסת והוא נכנס אליו מעצמו, ואילו מצות סוכה, צריכה על כל פנים עשיית סוכה.

**והגאון ר' מאיר אריק** הקשה פעם על אמרה זו, הרי ישנה מצות ראיית פנים בעזרה (חגיגה ב: א: ו ב), ואדם נכנס בה עם כל הגוף. והשיבו לו שאכן אין נכנסים

**ידוע** מה שמובא בשם צדיקים (צמח דוד" בסוה"ט) שקיום מצות סוכה היא כדוגמת טהרה במקוה, כשם שבמקוה נכנס כל הגוף, כך גם בסוכה נכנס אדם עם כל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו. יתרה מזו שעוד נכנס לתוכה עם מלבושיו.

**עוד** מובא בספרים ("יסוד ושוש העבודה" שער המים פ"ד) מה דאיתא בזוה"ח (יד ג) על מאמרם ז"ל **"(ר"ה טז א) "ובחג נידונין על המים" - "ובחג נידונין על שהם מבזים בנטילת ידיהם, ועל שהם מזלזלים במקוואות ובטהרות שהם מים, ועל כך נידונין על המים" על ענן המים"**.

**ויש** לבאר הקשר בין סוכה למקוה, דהנה חג הסוכות הוא בחי' **"דעת"** כדכתיב (ויקרא כג מג) **"בסכת תשבו שבעת ימים... למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים"**, הרי שבחג הסוכות נשפע 'דעת' ("זרע קודש" לסוכות זו א), וכמו כן ענין הטהרה במקוה הוא על ידי אור הדעת כדמצינו ברמב"ם סוף הלכות מקוואות (פ"א ה"ב) **"דבר ברור וגלוי שהטומאות והטהרות גזירות הכתוב הן ואין מדברים שדעתו של אדם מכרעתו והרי הן מכלל החוקים וכן הטבילה מן הטומאות מכלל החוקים הוא שאין הטומאה טיט או צואה שתעבור במים אלא גזירת הכתוב היא והדבר תלוי בכונת הלב ולפיכך אמרו חכמים (חגיגה יח ב) 'טבל ולא הוחזק כאילו לא טבל', ואעפ"כ רמז יש בדבר כשם שהמכוין לבו לטהר כיון שטבל טהור ואף על פי שלא נתחדש בגופו דבר כך המכוין לבו לטהר נפשו מטומאות הנפשות שהן מחשבות האון ודעות**

### משבח אני את העצלנים

**פעם** שאל מר"ש האם ידוע טעם למה ערכו אדמו"ר"י בעלזא שני טישים בימי חוה"מ סוכות, וענו שבכתבי החסיד המפורסם ר' חיים נטע כץ כתוב, ששמע בבעלזא לפני המלחמה, שלפני שהגיע מרן מהר"ש לכהן פאר כרב בבעלזא היו שם פשוטי עם 'פראסטע מענטשען' שעבדו בחוה"מ כיום חול רגיל וחרה הדבר למרן מהר"ש ולא יכל להוכיחם על כך, ונתן עצה לנפשו והתחכם לערוך להם סעודות, יום אחד לחייטים ולמחרתו לסנדלרים, יום אחר בעלי עגלה ולמחרתו לפחחים וכיו"ב וכך גנב מהם ימי חוה"מ בערמה ונשאר מזה מנהג לדורות. ענהו מר"ש, נכון, זה אמת, וכן גם כתוב בכתבי אדמו"ר ז"ל, אלא שפליאה בעיני רב רק בחוה"מ"ס ולא בחוה"מ"פ. (מפי מו"ח הרה"ח המפורסם מוהר"ר מאיר אריה דמן שליט"א)

## באספך מגרנך ומיקבך - מהחדש והישן - מהמצוות שנעשו כבר וממה שיעשו בעתיד

חג הסוכה תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנך ומיקבך (דברים טז יג)

**מגרנך** היינו תבואה, ובתבואה הנוהג הוא שהחדש טוב ומעולה מן הישן, ואילו **מ'מיקבך'** דהיינו יין, הרי הכלל הוא שהיין כמה שמתיישן עדיף טפי.

**זהו** הרמז בחג הסוכות, דהנה חג הסוכות הוא **'תקופת השנה'**, שמצד אחד הוא אוסף ואוגר לתוכה כל המצוות שנעשו בשנה שעברה, בין אם נעשו כראוי כמצותך, בין אם לא שאז זדונות נעשין כזכויות, על ידי תשובה מאהבה שאנו עושים בחג הסוכות [כידוע מה'**קדושת לוי'** שפירש מאמר

המדרש 'ולקחתם לכם ביום הראשון, וכי ראשון הוא, אלא ראשון לחשבון עוונות', שלפי שבסוכות עושים תשובה מאהבה, ועל ידי תשובה מאהבה זדונות נעשין כזכויות, לכך הוא ראשון לחשבון עוונות, שאז שפיר נרצה שייזכרו מעשינו הראשונים כדי שיהיו עולים לזכויות].

**ומצד** שני הוא מושפע מקדושת המצוות שאנו מקבלים על עצמנו לקיים בשנה החדשה, נמצא שחג הסוכות אוצר בתוכה פנים ואחר, המצוות שנעשו כבר והמצוות שייעשו בשנה החדשה - בחי' מגרנך ומיקבך - החדש והישן. (קידור ראה תשס"ט)

● ● ●

### לשמיני עצרת

**הרי** שלהיזכר בדמות דיוקן אביו סגולה לאדם להיצל מיצר הרע, אמנם אם יהודי יושב ולומד תורה הריהו אינו צריך להגיע לידי מדה זו כי התורה הק' משמרתו, וזהו הרמז **"האומר לאביו ולאמו לא ראיתי"** כלומר שאינו צריך להגיע לידי מדה זו של **"נראתה לו דמות דקיונו של אביו"** אלא שהתורה עצמה שומרהו. (י"ג טבת תשל"ז להבה"ח אהרן בר"ב וינד הי"ו)

● ● ●

### 'לפני ה' ישפוך שיחו' שאוכל תמיד לעמוד לפני המלך לשפוך שיחי

**על פי** הדברים האלה בין תבין הניצב בפתח דברינו **"כשבאין ללכת, אמר להם המקום, בבקשה מכם עשו לי סעודה קטנה כדי שאהנה מכם"**, ומדוע לא תקשה לך הלוא אף אם יום מחר יתן לך אמור תאמר 'קשה עלי פרידתכם', אך הוא על פי דברי הזוה"ק הנזכר על יום שמיני עצרת, **"מאן דיתיב עם מלכא ונטיל ליה בלחודיה כל מאי דבעי שאיל ויהיב ליה"**, כי פשוט שמי שיושב עם המלך וניתן לו הזכות והאפשרות לבקש דבר, ומובטח הוא שמבוקשו תיענה, בוודאי יתן כל מגמתו ובקשתו לבקש על זאת שיוכל לשרת עוד את המלך להיות תמיד לפני ה' ושהשם יתברך ישרה שכנתו בינינו תמיד.

**על כן** יאמר הפייטן **"שמיני יצוה חסדו קדוש לעמו"** **"יצוה"** הוא מלשון חיבור וצוותא, כלומר שביום שמיני עצרת החג הזה הקב"ה מתחבר עם בני ישראל, כלומר **"ובלילה שירה עמי"** כלומר שלכן תפילותינו בזו השעה שימשיך השי"ת להשרות שכנתו בתוכנו אף עתה בגלות חשוך הזה הנמשל **"ללילה, מושל השליט בעולמו"** יאמר כי הנה מושל מלך בשר ודם אף אם יאמר ויצהיר מפורשות שיכול השואל לשאול כל מה שירצה, הרי אין הדבר מוכרח שיהיה כך, שהרי המלך אינו שולט בכל ולא ניתן בידו למלאות ככל אשר ירצה.

**אבל** מלך מלכי המלכים הקב"ה **"מושל השליט בעולמו"** הוא יכול לומר לאדם **"שאל מאי דבעי ויהיב לך"** ובקשתו תתמלא, ויכול הוא להשפיע כל מיני השפעות טובות. (שמיני עצרת תש"ל)

**ברש"י** (במדבר כט לו) **"עצרת תהיה לכם. מדרשו באגדה, לפי שכל ימות הרגל הקריבו כנגד ע' אומות, וכשבאין ללכת, אמר להם המקום, בבקשה מכם עשו לי סעודה קטנה כדי שאהנה מכם"**, ובמדרש ובגמרא (סוכה נה ב) אמרו עוד **"פר אחד איל אחד... התעכבו לי מעט עוד, ולשון חבה הוא זה, כבנים הנפטרים מאביהם והוא אומר להם קשה עלי פרידתכם, עכבו עוד יום אחד. משל למלך שעשה סעודה..."**. וכבר נתחבטו בזה המפרשים מה יועיל לנו עוד יום אחד, הלוא אף בעבור יום זה הנוסף יהיה 'קשה עלי פרידתכם'.

**אמנם** יש לבאר דהנה בכל יום מימות החג נשפע מעין הקדושה של אותה יום, כל יום לפי בחינתו, ובבוא יום שמיני עצרת איתא בזה"ק (ח"ג כו א) **"מאן דיתיב**

**עם מלכא ונטיל ליה בלחודיה כל מאי דבעי שאיל ויהיב ליה"**, וענין מאמר הזוהר הוא עפ"י **"בעשטה"ק** זיעועכ"י שפירש הפסוק (תהלים קב א) **"תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו"**, משל לאחד שעמד לפני הקיסר ואמר לו הקיסר שאל בני שאל מה שתרצה ומבוקשך תתמלא. פרש האיש שיחו לפני הקיסר ואמר 'בקשה אחת לי אליך אדוני הקיסר, שיתן לי הקיסר הזכות והכבוד שאוכל עוד לשבת לפני הקיסר רבות בשנים'. זהו אפוא ענין תפלת דוד המלך ע"ה **"תפלה לעני כי יעטוף - ולפני ה' ישפוך שיחו"**, 'יעטף' מלשון **"והיו העטופים ללבן"** (בראשית ל מב) שפירושו המאוחרים (ראה רש"י), ולעניינינו שהעני בתפילותו משליך אחרי גוף כל אשר על לבו ורק בקשה אחת ויחידה בפיו - **"לפני ה' ישפוך שיחו"** שיוכל לעמוד לפני השי"ת תמיד בתפלה. עכדה"ק.

### ארבעת המינים נגד שם הוי-ה

**כחודשיים** לפני פטירת הרה"צ מפיטסבורג זצ"ל [אמונת אברהם] בא מר"ש במפתיע אליו, בגמר הביקור כאשר עמד מרן לקום ולצאת, הושיט מרן ידו להרבי להיפרד, או אז אחז הרבי מפיטסבורג זצ"ל את ידו של מרן בשתי ידיו וליפתם בחוזק והחל לספר, שזקנו הק' הרבי מפרמישלן היה לו פעם בת חולה בבית, והיה בחג הסוכות, והרבנית אמרה לבעלה, הרי הד' מינים רומזים לשם הוי"ה הק', אז כאשר אתה אווז את הקב"ה ביד תבקש ממנו רפ"ש לבתינו ואל תרפה אותו מידך עד שתשיג רפואה. כך סייע הרבי למר"ש עכשיו שיש לי הרבי בשתי ידיי איני מרפה ידיי עד שיברכני הרבי ברפ"ש, נענה אליו מרן **"הרבי יברך אותי ברפואת הנפש ואני אברך ברפואת הגוף"**. (מפי ה"ר אברהם גרינולד הי"ו)

● ● ●

**בביתו** נא'ק אחר השטייעדיגע תורה בשעה 4 לפנות בוקר בירך מר"ש על תפוח עץ מהנוי סוכה וחילק לכל הנוכחים פירות, ואמר 'לחג הפסח קשה להיכנס, ומחג הסוכות קשה לצאת'.

● ● ●

**לכאורה** היה בחג השבועות הזמן הנכון להוציא הס"ת ולרקוד שאז ניתנה תורה לישראל ולא בשמחת תורה, אלא דמי יוכל לומר שראוי לזה ויהיה בבחינת ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חקי, אבל בחודש תשרי אחר שעשו בני ישראל תשובה בר"ה ויה"כ אז ראוי להם לשמוח בשמחת התורה.

(ג' סיון תשע"ו מפי הרה"ח ר' מרדכי וובר הי"ו שנכתב בחדר)





גליון קמ"ז (שנה ד')  
חג הסוכות תשפ"ו

# באר יעקב אוצר

שיעורי הגאון הגדול מוה"ר רבי יעקב גרינוואלד שליט"א  
רב בית המדרש דחסידי בעלזא "זכרון רפאל" בני ברק וחבר הביד"צ דקהל מוחזיקי הדת באר"י

## סיכוך בדבר המקבל טומאת נגעים

סיככה באניצי פשתן ✦ טומאת נגעים בפשתן קודם הטויה ✦ דעת הסוברים שמסככים בדבר המקבל טומאת נגעים וטעם החילוק ✦ ראו לקבל טומאת נגעים בבית המנוגע ✦ דעת הסוברים שגם דברים שאינם מקבלים טומאה נטמאים בבית המנוגע ✦ ראיית המשנה למלך מסיכוך בחבילי עצים שאין נטמאים בבית המנוגע ✦ דעת המשנה אחרונה שאם הכל נטמא בבית המנוגע אין טומאת נגעים מעכב לסיכוך ✦ דעת המקראי קודש לחלק בין פשוטי כלי עץ לחתיכות עץ שאינם כלים ✦ קושיית הקבא דקשייתא שיהא מותר לסכך רק באוכלי בהמה ✦ סיכום השיטות ✦ קושיא לפסול עצים מצד טומאת הבית עצמו ✦ ביאור הגר"ח שמצד הבית עצמו לא שייך קבלת טומאה שהוא הטומאה עצמו

### סיככה באניצי פשתן

## בסוכה

(יב): 'אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן, סיככה באניצי פשתן פסולה'. ופירש רש"י (ד"ה סככה באניצי), שהכוונה לפשתן סרוק שסרקו אותו מגבעוליו ולא נטווה עדיין לחוטי. והטעם שאין מסככין בו, משום שראוי לקבל טומאת נגעים, וכל דבר שראוי לקבל טומאה אין מסככין בו, כמבואר בסוגית הגמרא לעיל (יא): שהכשירה התורה רק פסולת גורן ויקב, היינו דבר שגידולו מן הארץ ואינו מקבל טומאה.

נמצא שנתחדש כאן לפי הטעם שכתב רש"י, שאף דבר שאין עליו שם בגד ואינו מקבל טומאת מגע ושאר טומאות, מכל מקום כיון שראוי לקבל טומאת נגעים אין מסככין בו, שאף דבר שאינו מקבל אלא טומאת נגעים בלבד אינו דומה לפסולת גורן ויקב, ואינו כשר לסיכוך.

### טומאת נגעים בפשתן קודם הטויה

עוד מבואר לפי פירוש רש"י, שהפשתן אף לפני הטויה מקבל טומאת נגעים, וכפי שמוכיח רש"י מדברי רב יהודה (שבת כז):

שאמר 'האונן של פשתן משתלבנו בתנור', שמשעת הליבון מקבל הפשתן טומאת נגעים, ופעולה זו נעשית לפני הטויה. והתוספות (סוכה שם ד"ה באניצי פשתן; שבת שם ד"ה אונן) האריכו להקשות על רש"י, והוכיחו שאין נוהג טומאת נגעים בפשתן אלא לאחר שנטוה ונעשה חוט של שתי או של ערב. ולכן כתבו התוספות, שאניצי פשתן הפסולים לסיכוך הם רק לאחר הטויה.

וראה בערוך לנו (סוכה שם) שכתב בתחילה, שאולי אפשר לצמצם חידושו של רש"י ולומר, שאף רש"י סובר כפי שכתבו

◀ ◀ ◀

## פנינים

### זמן עשיית הסוכה כשחל שבת בין יום הכפורים לסוכות

ותיאסר מיד בתחילת החג. אולם נראה שאין הכרח מהשאלות, שגם אם יש מצוה בעשייתה יתכן שאין הקדושה חלה מיד. וכן לאידך גיסא, גם אם אין מצוה בעשייתה יתכן שהקדושה תחול מיד בכניסת החג. ועיין עוד בענין זה באבני נזר (או"ח ס' תצג) בענין הזמנה מילתא.

**אמנם בשו"ת מנחת אלעזר** (ח"ד ס' נה) דחה את דברי האבני נזר. ועל ראייתו מלשון המשנה בשבועות 'שלא לעשות סוכה', השיב שבהכרח הכוונה שם לשיבת סוכה ולא לעשייה עצמה, וכמו שמצאנו בכתובות (פו.) ובחולין (קלב.): 'אבל במצות עשה - כגון שאומרים לו עשה סוכה ואינו עושה, לולב ואינו עושה - מכין אותו עד שתצא נפשו', ובוודאי הכוונה שם לשיבת הסוכה ולא לעשייתה, שהרי אין לומר שמכים אותו על מצוה קיומית של עשיית סוכה, בזמן שיכול לישב בסוכה גנ"ך ואינו מחויב לעשותה בעצמו, ואם כן הוא הדין לשון המשנה בשבועות 'שלא לעשות סוכה' היינו ישיבתה.

**אולם בשו"ת להורות נתן** (ח"ב סימן מה) הביא בשם החידושי הרי"ם (שו"ת הרי"ם, בחידושים להל' פסח ס' תכט) לפרש את דברי הגמרא כפשוטם, שכופים אותו על העשייה עצמה, והיינו בזמן הסמוך לחג, וכגון שאין לו סוכה כשירה, וכופים אותו לעשות סוכה כדי שיוכל לקיים מצות ישיבת סוכה בחג.

ופשוט שאין להוכיח מדבריו שיש מצוה בגוף העשייה, שאף אם אין בזה מצוה, בית דין כופים אותו לעשות סוכה, כדי שיוכל לקיים מצות סוכה בחג. וגם המנחת אלעזר אינו חולק על עצם דין זה, אלא שלא רצה לפרש שכופים אותו דווקא באופן שאין לו סוכה אחרת, לכך כתב שבהכרח הכוונה שכופים אותו על הישיבה עצמה ולא על העשייה.

ובעצם הענין אם יש מצוה בפני עצמה בעשיית הסוכה, הארכנו מאוד במקום אחר (באר יעקב ח"ב, סוכות), עיין שם ותמצא נחת.

**האבני נזר** (או"ח ס' תנט) יצא בדיון מחודש, שאם חל שבת בין יום הכיפורים לסוכות, מצוה לעשות את הסוכה קודם השבת. שמאחר שזמן עשיית הסוכה הוא בין יום הכיפורים לסוכות, ושבת אינו זמן הראוי לעשייה, הרי שיש שני זמנים המזמנים לעשיית הסוכה, זמן אחד לפני השבת וזמן שני אחר השבת, ומצוה להקדים לעשותה קודם השבת כדי שלא להעביר על המצוות.

**והקשה** לו תלמידו בעל החלקת יואב (שם), שעשיית הסוכה אינה מצוה כלל, שהרי סוכת גנ"ך כשירה (ראה סוכה ח: שולחן ערוך או"ח ס' תרלה) אף על פי שלא נעשתה לשם חג, ומאחר שאין מצוה בעשיית הסוכה, ודאי לא שייך בזה אין מעבירים על המצוות. והשיב לו האבני נזר באריכות להוכיח שיש מצוה בעשיית הסוכה, שכן מורה פשוט לשון המשנה בשבועות (כט): 'נשבע לבטל את המצוה, שלא לעשות סוכה וכו'', ואין מסתבר לפרש 'שלא לעשות' שנשבע שלא לשבת בסוכה, ועל כרחך שיש מצוה לעשות סוכה.

**וכן הוכיח** שם מדברי רש"י במסכת מכות (ח), שבמשנה שם אמר אבא שאול, שאין דין גלות להורג בשוגג אלא אם כן עסק בדבר הרשות, שנאמר (דברים יט, ה) 'ואשר יבוא את רעהו ביער לחטוב עצים', מה חטבת עצים רשות אף כל רשות. ובגמרא הקשה ההוא מרבנן לרבא, מאי דמחטבת עצים דרשות, דלמא מחטבת עצים דסוכה ומחטבת עצים דמערקה. והשיב לו רבא, כיון שאם מצא חטוב לאו מצוה, השתא נמי לאו מצוה. ופירש רש"י (ד"ה השתא), 'כי לא מצא חטובה, אין החטבה מצוה, אלא עשיית הסוכה', הרי שמפורש ברש"י שיש מצוה בעשיית הסוכה.

**[ועיין גם בחלקת יואב** (ח"א או"ח ס' כז), שמביא שתי הדיעות אם עשיית הסוכה היא מצוה בפני עצמה או לא, ומוכיח מדברי השאלות (מצוה קכו) שאין מצוה בעשיית סוכה, שכתב שאין הסוכה נאסרת בהנאה בחג עד שישב בה, ואם נאמר שיש מצוה בעשייה, בודאי כבר חל על הסוכה שם מצוה בעשייתה,

התוספות לפי אחד מן התירוצים, שפשתן שאינו טווי אינו מקבל טומאת נגעים אלא מדרבנן. אך דחה, שמפשות לשון רש"י לא משמע כן, אלא נראה מדבריו שמקבל טומאה מן התורה. וכן הביא הריטב"א בשם רש"י שמקבל טומאה מדאורייתא. וראה עוד שם בערוך לנר וכן בפני יהושע שמיישיבים כל קושיות התוספות על רש"י.

בהמשך דבריהם כתבו התוספות (סוכה שם), שלעולם אפשר שאף פשתן שאינו טווי פסול לסכך בו, ואף שאינו מקבל טומאת נגעים ומן התורה כשר לסכך, מכל מקום חכמים אסרו לסכך באיניצי פשתן, כיון שהם מוכנים לטויה וקרובים להיות ראויים לקבל טומאה<sup>א</sup>. ונמצא לפי זה, שפשתן לאחר שנטוה פסול מן התורה, וקודם שנטוה פסול מדרבנן<sup>ב</sup>.

### דעת הסוברים שמסככים כרבי המקבל טומאת נגעים וטעם החילוק

על כל פנים נתבאר מסוגית הגמרא ומדברי רבי יוחנן, שדבר שמקבל טומאת נגעים לכולי עלמא אין מסככין בו, ולכן פשתן טווי פסול לכולי עלמא לסכך בו מן התורה, כיון שראוי לקבל טומאת נגעים. ולא נחלקו רש"י ותוספות אלא על פשתן שאינו טווי אם מקבל טומאת נגעים, וממילא אין מסככין בו מן התורה, או שאינו מקבל אף טומאת נגעים וממילא אפשר לסכך בו על כל פנים מן התורה.

אמנם התוספות כתבו, שמדברי סומכוס (שבת שם) שאמר 'סיככה בטווי פסולה' משמע שחכמים חולקים עליו. ולפי דרך אחת פירשו התוספות, שלדעת חכמים אף דבר שמקבל טומאת נגעים מסככים בו, שסברו חכמים שלא נתמעט מפסולת גורן ויקב דברים שמקבלים טומאת נגעים בלבד, מאחר שאינם מקבלים שאר טומאות.

ובטעם הדבר לחלק בין טומאת נגעים לשאר טומאות, כתב הפני יהושע (שם), משום שדבר שראוי לקבל טומאה נתמעט, ממה שמסככים רק בפסולת גורן ויקב ולא בגורן ויקב עצמם, ואילו טומאת נגעים אינה נוהגת אף בגורן ויקב עצמם. ובשו"ת אבני נזר (או"ח סי' תסט) כתב הטעם, משום שלענין טומאת נגעים נחשב הדבר כמחוסר מעשה, שבכדי לקבל טומאה צריך שיוולד נגע בבגד, וזהו כשינוי מעשה בבגד. ומכל מקום להלכה הרי פסק רבי יוחנן שדבר הראוי לקבל טומאת נגעים פסול לסיכוך<sup>ג</sup>.

### ראוי לקבל טומאת נגעים בבית המנוגע

והנה לכאורה היה אפשר לומר פירוש נוסף במה שאין מסככין באיניצי פשתן מחמת שמקבלים טומאת נגעים, ובישוב קושיות התוספות על רש"י. שאין הכוונה לומר שאם יאה בהם נגע הם נטמאים מחמת הנגע שבהם, שלעולם אפשר שאין בהם דין נגע כל זמן שלא נטו, אלא הכוונה שאם מונחים בבית שיש בו נגע הם נטמאים, שהרי אמרה

התורה (ויקרא יד, לו) 'ופנו את הבית וגו' ולא יטמא כל אשר בבית', וכיון שכל מה שבבית נטמא, גם איניצי פשתן בכלל זה, ואם כן יש להם מציאות של קבלת טומאה על ידי נגע שבבית, ולכן אינם כשרים לסיכוך.

כדי לבאר ענין זה נקדים דברי המשנה (נגעים פ"ב מ"ה), שנחלקו תנאים במה שנאמר (שם) 'וצוה הכהן ופנו את הבית', אלו כלים ציוותה התורה לפנות. שרבי יהודה אמר 'אפילו חבילי עצים ואפילו חבילי קנים', ורבי שמעון אמר 'עסק הוא לפינוי'. ורבי מאיר מפרש שציווי התורה לפנות אינו אלא על כלי חרס, שאין להם טהרה אם יטמאו, וחסה התורה על ממונו שלא ילך לאיבוד, אבל שאר כלים אם יטמאו יש להם טהרה במקוה.

והברטנורא מפרש, שלדעת רבי יהודה צריך לפנות כל אשר בבית אפילו דברים שאינם מקבלים טומאה, שאין טעם הפינוי משום קבלת טומאה. ומה שאמרה התורה 'ולא יטמא כל אשר בבית', זה דין נוסף שחידשה התורה בזה, שאף דבר שהיה בבית קודם לנגע נטמא אם הוא ראוי לקבלת טומאה, ולא רק דברים הנכנסים לבית לאחר שטימא הכהן את הנגע. ותמה רבי שמעון על דעת רבי יהודה 'עסק הוא לפינוי', כלומר וכי סתם העסיקה אותו התורה לפנות את הבית בלי שום סיבה, בוודאי לא נצטוו לפנות את הבית אלא משום קבלת טומאה, וכפי שפירש רבי מאיר שלא נצטוו לפנות אלא כלים שנטמאים ואין להם טהרה.

לפי פירוש זה רבי שמעון סובר כרבי מאיר, ואין כאן אלא שתי דיעות. וכן פירשו הר"ש משאנץ והרא"ש (שם), שלדעת רבי יהודה ציווי הפינוי אינו משום קבלת טומאה, ולכן צריך לפנות אפילו חבילי עצים וקנים שאינם מקבלים טומאה.

### דעת הסוברים שגם דברים שאינם מקבלים טומאה נטמאים בבית המנוגע

אמנם הגר"א באליהו רבה וכן בתפארת ישראל (שם) כתבו לפרש בדעת רבי יהודה, שסבר שחידשה התורה שכל אשר בבית נטמא, אף דברים שאינם מקבלים שאר טומאות כגון חבילי עצים וקנים, מכל מקום בבית המנוגע נטמאים, וכמו שנתחדש שהבית עצמו נטמא כשיש בו נגע אף שהוא מחובר ואינו מקבל שום טומאה. ולפי זה אפשר שיש כאן שלש דיעות, שלרבי יהודה צריך לפנות גם חבילי עצים וקנים, ולרבי שמעון צריך לפנות רק כלים המקבלים טומאת נגע ולא חבילי עצים וקנים, ולרבי מאיר רק כלי חרס.

ובאמת שכן משמע בדברי הגמרא (מועד קטן ז:), שכל דבר נטמא בבית המנוגע אף דברים שאינם מקבלים טומאה. שנחלקו שם רבי יהודה ורבי, מהיכן נלמד הדין שחתן שנוולד בו נגע בגופו ממתנין מלטמאותו עד אחר שישלים שבעת ימי המשתה, וכן ברגל ממתנין לכל אדם עד אחר הרגל. רבי יהודה

למד ממה שנאמר (ויקרא יג, יד) 'וביום הראות בו', שמשמע מזה שיש יום שאתה רואה בו ויש יום שאי אתה רואה בו. ורבי למד ממה שנאמר 'וצוה הכהן ופנו את הבית', אם ממתנין לו לדבר הרשות ואין הכהן מטמא את הבית עד שיפנוהו, כל שכן שממתנינים לדבר מצוה.

וביאר בגמרא שרבי יהודה לא אמר כרבי, שסבר שאין ללמוד טומאת נגעי הגוף מטומאת נגעי בתים, שנגעי בתים חידוש הם, 'דהא עצים ואבנים בעלמא לא מטמאו והכא מטמאו'. ופירש שם רש"י, שעצים הכוונה לפשוטי כלי עץ שאינם מקבלים טומאה בכל מקום, ואילו בבית המנוגע נטמאים. ואם כן מבואר כפי שפירש הגר"א את דברי רבי יהודה שכל אשר בבית נטמא אף דברים שאינם מקבלים טומאה. וכן משמע שם גם מדברי התוספות (ד"ה דהא) שכתבו שעצים ואבנים לאו דווקא, שלרבי יהודה אפילו חבילי קש ותבן נטמאים בבית המנוגע כמבואר במשנה בנגעים<sup>ד</sup>.

גם המשנה למלך (הל' טומאת צרעת פ"ד ה"ד) רצה לפרש בדעת רבי יהודה כפי שפירש הגר"א, שלדעתו נתחדש בבית המנוגע שכל הדברים המונחים בתוך הבית נטמאים, אפילו דברים שאינם מקבלים טומאה. ועל פי זה מיישב דעת הרמב"ם, שפסק שם שצריך לפנות אפילו חבילי עצים וקנים כדעת רבי יהודה, ותמה הכסף משנה, מדוע פסק כרבי יהודה, ולא כרבים רבי שמעון ורבי מאיר החולקים עליו. אך לפי מה שנתבאר שלרבי יהודה חבילי עצים מקבלים טומאה בבית המנוגע, אין הכרח שיש חולק על זה, שכל מה שהקשה לו רבי שמעון, מפני שסבר שחבילי עצים אינם נטמאים, ואם כן איזה ענין יש לפנותם. אבל על פי האמת דעת רבי יהודה שהם נטמאים אגב הבית.

### ראיית המשנה למלך מסיכוך בחבילי עצים שאין נטמאים בבית המנוגע

אך כתב המשנה למלך, שדבר זה חידוש הוא, לומר שכל מה שבבית נטמא אף דברים שאינם מקבלים טומאה, שהיה לו לרמב"ם לכתוב ולבאר דבר זה, וכן שאר פוסקים לא הזכירוהו. ודברי הגמרא במועד קטן שעצים ואבנים נטמאים, אפשר לפרש הכוונה לבית עצמו שהוא מחובר ומחובר אינו מקבל טומאה, וכאן נתחדש שנטמא הבית, אבל מה שבתוך הבית אפשר שאין נטמאים רק דברים המקבלים טומאה.

וכתב המשנה למלך שיש להביא ראיה לזה, שדברים שאינם מקבלים טומאה אינם נטמאים בבית המנוגע, ממה שפירשו בגמרא (סוכה יב). הטעם שגזרו חכמים שלא לסכך בחבילי קש וחבילי עצים וזרדין, משום שלפעמים אדם בא מן השדה וחבילתו על כתיפו ומניחה על גבי סוכתו כדי לייבשה, ואחר כך נמלך עליה לסיכוך והתורה אמרה תעשה ולא מן העשוי. ואם חבילי עצים מקבלים טומאה בבית המנוגע, היה להם

« « «

אבל בשאר ראשונים מצאנו ביאורים אחרים, ולפי דבריהם אין לנו ראיה לפסול דבר הראוי לקבל טומאת נגעים. והאריכו הרבה הראשונים והאחרונים בביאור סוגיא זו, ואכמ"ל.

ד) וראה גם בשו"ת נודע ביהודה (יו"ד מהדו"ת סי' לו) מה שכתב בפירוש דברי הגמרא במועד קטן.

באחד מן התירוצים שפשתן שאינו טווי מקבל טומאה מדרבנן. שכאמור התוספות לא כתבו שמקבל טומאת נגעים מדרבנן, אלא כתבו שפסול לסכך בו מדרבנן אף שאינו מקבל טומאה.

ג) אך כל זה הוא לפי מה שפירש רש"י שטעם הפסול של איניצי פשתן הוא מפני שראויים לקבל טומאת נגעים.

א) וראה גם בריטב"א (שם), שכתב בפירוש שאיניצי פשתן פסולים לסיכוך מדרבנן, או משום שיצאו קצת מכלל פסולת גורן ויקב כיון שנגמרה מלאכתן ואף שאינם מקבלים טומאה, או מפני שהם קרובים לבוא לכלל טומאה.

ב) ויש להעיר על מה שכתב הערוך לנר, שתוספות כתבו



לומר שפסולים מן התורה לסיכוך כיון שמקבלים טומאת נגעים, וכמו שכתב רש"י באניצי פשתן שאינם כשרים לסיכוך משום שמקבלים טומאת נגעים, ואין צריך לגזירה דרבנן. אלא ודאי אינם ראויים לקבלת טומאה בבית המנוגע.

אולם **הערוך לנר** (שם) כתב לדחות ראית המשנה למלך, שרק רבי יהודה מטמא כל הנמצא בבית המנוגע, אבל לרבי שמעון ורבי מאיר אין נטמאים אלא דברים המקבלים טומאה, ואם כן אפשר לומר שמה שאמרו הטעם בחבילי קש ועצים משום גזירת חכמים, הוצרכו לכך משום רבי מאיר ורבי שמעון.

### דעת המשנה אחרונה שאם הכל נטמא בבית המנוגע אין טומאת נגעים מעכב לסיכוך

ובמשנה אחרונה (נגעים שם) תמה על ראית המשנה למלך מחבילי קש ועצים, מדוע צריך להוכיח מחבילי קש ועצים, שהרי ציותה התורה לסכך בפסולת גורן ויקב שהם עצים וקנים, ואם כל דבר נטמא בבית המנוגע, אף פסולת גורן ויקב נטמאים אף שאינם חבילות, ואין ציותה התורה לסכך בהם. וכתב שצריך לומר שאם כל הנמצא בבית המנוגע נטמא, בהכרח שטומאת נגעים אינה מעכבת לסיכוך, וכמו שכתבו תוספות לאחד מן התירוצים בדעת חכמים החולקים על סומכוס כפי שהוא למעלה.

לפי דבריו צריך לומר, שאם אף דברים שאינם מקבלים טומאה נטמאים בבית המנוגע, בהכרח שאניצי פשתן פסולים לסיכוך מטעם אחר כדברי שאר ראשונים, ולא משום שיש להם טומאת נגעים, שהרי מה שראויים לטומאת נגעים אין פוסל לסיכוך. אך צריך עיון לפי זה, שרש"י כתב במועד קטן שפשוטי כלי עץ שאינם מקבלים טומאה נטמאים בבית המנוגע, ואף על פי כן כתב באניצי פשתן שפסולים מטעם שמקבלים טומאת נגעים, ולדברי המשנה אחרונה שני דברים אלו סותרים זה את זה.

אמנם בערוך לנר הנ"ל מבאר, שדבר זה תלוי במחלוקת התנאים כנ"ל. שרבי יהודה מטמא כל דבר הנמצא בבית, ולדעתו אף פסולת גורן ויקב נטמאים בבית המנוגע, ובהכרח שדבר הראוי לקבל רק טומאת נגעים אינו פסול לסיכוך. אבל לרבי מאיר ורבי שמעון הסוברים שאין נטמא כל אשר בבית, רק דברים המקבלים טומאה, לדעתם אין לחלק בין טומאת נגעים לשאר טומאות, וכל הראוי לקבל איזה טומאה אין מסככין בו.<sup>7</sup>

כעין דברי המשנה אחרונה כתב גם **החזון איש** (נגעים סי' ט אות י'), שלדברי המשנה למלך נמצא שאין דבר הכשר לסכך בו, ובהכרח שאין דבר הנטמא בנגעים בתוך הבית פסול לסיכוך. אך הוא לא כתב בכללות כדברי המשנה אחרונה שטומאת נגעים אינה פוסלת לסיכוך, אלא רק דברים הנטמאים אגב הבית כשמונחים בתוכו אין פסולים לסיכוך, שהרי הם דומים דפסולת גורן ויקב, שגם הם נטמאים בתוך הבית וכשרים לסיכוך. אבל דברים הנטמאים בטומאת נגעים מחמת עצמם כשיש בהם נגע, אפשר שפסולים לסיכוך שאינם דומים לפסולת גורן ויקב,

ואין לחלק בין טומאת נגעים לשאר טומאות. לפי זה אין סתירה בדברי רש"י, שאף שסבר שעצים ואבנים נטמאים בבית המנוגע, ובהכרח שאינם פסולים לסכך, מכל מקום כתב שאניצי פשתן שנוהג בהם דין נגעים לשיטתו, פסולים לסכך משום שמקבלים טומאת נגעים.

### דעת המקראי קודש לחלק בין פשוטי כלי עץ לחתיכות עץ שאינם כלים

גם **במקראי קודש** (סוכות סי' כ) הקשה לשיטת רש"י שהראוי לטומאת נגעים אין מסככין בו, אם כן אין מסככין בעצים, והרי נטמאים בבית המנוגע. וכתב שלשיטת רש"י במועד קטן לא קשה מידי, שהרי רש"י פירש שעצים שאמרו שם בגמרא שדווקא עצים שהוכנו כלי עץ, ונראה מדבריו שדווקא עצים שהוכנו ונעשו לכלי, אף שאין להם בית קיבול ואינם מקבלים שאר טומאות, בבית המנוגע נטמאים, אבל חתיכת עץ בעלמא שאינה כלי כלל אינה נטמאת בבית המנוגע. וממילא לא קשה מפסולת גורן ויקב אין מסככין בהם, שהם אינם נטמאים בבית המנוגע, מה שאין כן אניצי פשתן נטמאים כשיש בהם נגע. אך בתוספות מבואר שאפילו חבילי קש ועצים שאינם כלים נטמאים בבית המנוגע כדברי רבי יהודה.

ודבריו חידוש הם, שבא לחלק בין כלי עץ לעצים שאינם כלים, ולפי זה כשציותה התורה לפנות את הבית צריך לפנות רק כלים אף שהם פשוטי כלי עץ, אבל לא דברים שאינם כלים, וקשה מהיכן נלמד לחלק בזה, שלא נתפרש בתורה שרק דבר שיש עליו שם כלי נטמא בבית המנוגע. ולפי פשוטו יש לפרש כוונת הכתוב באחד משני דרכים, או שאין צריך לפנות אלא דברים המקבלים טומאה, או שנתחדש לפנות כל דבר הנמצא בבית, שכל מה שבבית נטמא בבית המנוגע, אבל לחלק ולומר שחידשה התורה לפנות רק דברים שיש עליהם שם כלי היכן נרמז דבר זה

### קושיית הקבא דקשייתא שהיא מותר לסכך רק באוכלי בהמה

החלקת יואב בקבא דקשייתא (קושיא ד תמה, מדוע מותר לסכך בעצים, היה לנו לומר שאין לסכך אלא באוכלי בהמה, משום שעצים ראויים לקבל טומאה בבית המנוגע, מה שאין כן אוכלי בהמה אינם מקבלים טומאה בבית המנוגע. והיינו על פי מה שכתב **התוספות יום טוב** (נגעים פי"ב מ"ה), שרק דבר ששייך בו טומאה אם היה כלי, נטמא בבית המנוגע אף כשאינו כלי, מה שאין כן אוכלי בהמה, שאין שייך בהם עשיית כלי, אין נטמאים בבית המנוגע. ולפי זה אין ראוי לסכך אלא באוכלי בהמה, ואף שפסולת גורן היא קש ואפשר לעשות ממנה כלי, מכל מקום דעת התוספות (שבת סו. ד"ה כוורת) שכלי קש אין טומאתו אלא מדרבנן. והניח החלקת יואב בצריך עיון גדול.

אך פלא שלא הביא את דברי רבי יהודה במשנה נגעים, ודברי הגמרא במועד קטן הנ"ל, ודברי הראשונים והאחרונים הנ"ל שדנו בענין אם כל דבר נטמא בבית המנוגע, או רק כלים המקבלים טומאה.

גם מה שהביא בשם התוספות יום טוב, לחלק בין דבר הראוי לעשות ממנו כלי או לא, הנה בתוספות יום טוב שם מפורש להיפך, שמפרש שרבי יהודה שאמר אפילו חבילי עצים וחבילי קנים בא לחדש, שלא נאמר שדווקא חבילי עצים שראויים לעשות מהם כלים המקבלים טומאה נטמאים בבית המנוגע, וממילא צריך לפנותם, אבל חבילי קנים שאין עושים מהם כלים ואין סופם לבוא לכלל קבלת טומאה אין צריך לפנות, קא משמע לן רבי יהודה שאף את אלה צריך לפנות. ואם כן לפי מסקנתו שצריך לפנות הכל, כל מה שבבית נטמא. ואף אם מפרש התוספות יום טוב דברי המשנה כפירוש הברטנורא ור"ש ורא"ש שמביא בתחילת דבריו, שרבי יהודה מחייב לפנות אף דברים שאינם נטמאים, מכל מקום אינו מחלק בין עצים לקנים, וגם חבילי עצים אינם מקבלים טומאה לפי פירוש זה.

### סיכום השיטות

לסיכום הדברים נמצא מכל מה שנתבאר, שיש סוברים שרק דברים הראויים לקבל שאר טומאות נטמאים בבית המנוגע, אבל דברים שאינם ראויים לקבלת טומאה אינם נטמאים אף בבית המנוגע, וממילא כשרים לסיכוך. ויש סוברים שגם דברים שאינם מקבלים טומאה נטמאים בבית המנוגע, אך אין טומאה זו מעכבת וכשרים לסיכוך. ולדברי המקראי קדש בדעת רש"י, רק דבר שיש עליו שם כלי נטמא בבית המנוגע, אף שאינו מקבל שאר טומאות כפשוטי כלי עץ, וכיון שמקבלים טומאה זו פסולים לסיכוך. ולדעת החלקת יואב, כל דבר שראוי לעשות ממנו כלי נטמא בבית המנוגע, ובזה נתקשה מדוע כשרים לסיכוך. ובהכרח צריך לומר שטומאה זו אינה מעכבת מלסכך.

### קושיא לפסול עצים מצד טומאת הבית עצמו

והנה קושיית האחרונים על עצים מדוע כשרים לסכך, היתה מצד שיש להם טומאה כשמונחים בבית המנוגע, אך עדיין אפשר להקשות מדוע לא יפסלו עצים מטעם טומאת הבית עצמו כשהם חלק מהבית, שבת שיש בו נגע נטמאים עציו ואבניו. ולסוברים שטומאת נגעים אינה מעכבת מלסכך לא קשה, אבל לדעת החזון איש ולמקראי קדש עדיין קשה מצד טומאת הבית עצמו.

ובקבא דקשייתא (קושיא פח) הקשה על מה שהביא **הפתחי תשובה** (יו"ד סי' רפו ס"ק ג), שמי שיש לו סוכה קבועה והוא משתמש בה כל השנה חייבת במזוזה אף בימי חג הסוכות שיושב בה לשם מצוה, שאם כן אין כשירה סוכה כזו בארץ ישראל, והרי מקבלת סוכה זו טומאת נגעים מאחר שנחשבת כבית, והרי זה כאניצי פשתן שפסולים לסיכוך כיון שמקבלים טומאת נגעים. אלא בהכרח צריך לומר, שבסוכות אין עליה שם בית רק שם סוכה, כיון שהצריכה התורה סוכת ארעי, וסוכה אינה מטמאה בנגעים, ואם כן פטורה גם ממזוזה.

אמנם דבריו חידוש הם, שאף אם בסוכות אין בה דין תורת נגעים, מכל מקום היה אפשר לומר שכיון שבכל השנה סוכה זו

ראויה להטמא בטומאת נגעים, הרי מסכך בדבר הראוי לקבלת טומאה.

## ביאור הגר"ח שמעדר הבית עצמו לא שייך קבלת טומאה שהוא הטומאה עצמו

ובחידושי הגר"ח הלוי (סוכה יב, נדה נט): כתב, שמה שאין מסככין בדבר המקבל טומאה, היינו רק חפץ שיש לו תורת קבלת טומאה מחפץ של טומאה כגון משרץ או מנגע, שמאחר שיכול לקבל טומאה נחשב מעכשיו כאילו יש עליו טומאה והייתו של הסוכה על ידי טומאה, אבל בית שנטמא

בנגע אינו מדין קבלת טומאה, אלא הוא עצמו החפץ של טומאה ודומה לשרץ עצמו, וממילא כל זמן שאין עליו נגע אינו כשרץ ואינו פסול שאין הויתו על ידי טומאה, ולכן אין בבית פסול של דבר המקבל טומאה. וכל זה בבית שאין בו דין קבלת טומאה במחומר, אלא נטמא מחמת שהוא הטומאה עצמה, אבל בגד שיש עליו נגע מלבד שהוא כשרץ עצמו, יש עליו גם דין קבלת טומאה, ולכן אניצי פשתן פסולים לסיכוך כיון שנטמאים בנגעים. וכדבריו כתב גם במקראי קדש (שם).

אך ביאורו של הגר"ח אינו מיישב אלא לענין הבית עצמו, אבל אין ביאור זה מועיל ליישב מדוע דברים המונחים בתוך הבית כשרים לסיכוך, שהם הרי אינם כשרץ עצמו אלא מקבלים טומאה מנגע. ובהכרח צריך ליישב כתירוצים שהובאו למעלה. אולם במקראי קדש רוצה לומר, שאף הקושיא על כלים המונחים בתוך הבית אפשר ליישב על פי זה, שטומאתם אינה מחמת עצמם, אלא נטמאים אגב הבית והם בכלל טומאת הבית וכחלק מן הבית. ודייק כן מדברי התפארת ישראל. עיין שם.

## ♦ המצית השיעור ♦

- ✦ **לרש"י** סיכך באניצי פשתן פסולה, משום שאין ראוי לקבל טומאת נגעים.
- ✦ **לרש"י** גם לפני הטויה מקבל טומאת נגעים מדאורייתא ופסול לסיכוך, ולתוספות רק אחר טויה, או שלפני טויה הוא מדרבנן.
- ✦ **צד בתוספות** שלחכמים מסככים בדבר שראוי לטומאת נגעים. **בפני יהושע** משום שאינו נוהג בגורן ויקב, ולאבני נזר שמחוסר מעשה.
- ✦ **לרע"ב** ועוד לרבי יהודה צריך לפנות מבית מנוגע חבילי עצים וקנים אף שאין מקבלים טומאה. ולגר"א הטעם משום שבבית המנוגע נטמאים.
- ✦ בגמרא שעצים ואבנים מטמאים בנגעי בתים, משמע כגר"א שגם דבר שאין מקבל טומאה נטמא בבית המנוגע.
- ✦ **במשנה** למלך שמדובר במקבלים
- ✦ **טומאה**, והחידוש אף שמחומר. והוכיח מזה שחבילי עצים כשרים לסיכוך, ובערוך לנר שזה לשאר התנאים.
- ✦ **במשנה** אחרונה שלצד שכל הנמצא בבית המנוגע נטמא בוודאי ראוי לטומאת נגעים כשר לסיכוך. וצריך עיון מאניצי פשתן.
- ✦ **לחזון איש** מה שנטמא אגב הבית כשמונח בו אינו פסול לסיכוך, אבל מה שנטמא בעצם טומאת נגעים פסול, ומיושב אניצי פשתן.
- ✦ **למקראי קודש** רק כלי שאין מקבל טומאה טמא בבית המנוגע, אבל חתיכת עץ לא. ויש לעיין היכן נרמז כן
- ✦ **קושיית קבא דקשייתא** שיהא מותר לסכך רק באוכלי בהמה, על פי **תוספות יום טוב** שרק הם שאין שייך כלי אין נטמאים בבית מנוגע.
- ✦ **צריך עיון** עליו משיטת רבי יהודה ומכל הנ"ל. וגם בתוספות יום טוב משמע שזה החידוש בקנים אף שאין עושים מהם כלים.
- ✦ **יש לעיין** מצד טומאת הבית עצמו. שהעצים נעשים כחלק מהבית.
- ✦ **קבא דקשייתא** שאם סוכה חייב במזוזה, הרי הוא כבית וראוי לקבל טומאה. ובהכרח שהוא עראי ואינה מטמאה בנגעים ופטורה ממזוזה.
- ✦ **לגר"ח** מצד הבית עצמו לא שייך קבלת טומאה, שהבית הוא כמו השרץ וכל שאין בו נגע גם אין בו פסול מקבל טומאה.
- ✦ **מקראי קודש** מיישב לפי זה גם כלים המונחים בתוך הבית, שגם הם כחלק הבית.

## פנינים

### דרך גדילתן בדפנות הסוכה

שמגלגל את פרשיות התפילין וכורכן בקלף, ויש מקפידין מלכרכן אלא בקלף כשר, היינו שיהיה דווקא מן המותר בפ"ך. ובבית יוסף שם מבואר שהמקור הוא בסמ"ק (ס' קנ) ובארחות חיים (ס' כו). ומבאר הבית יוסף, שאף שאפשר לכורכן גם במטלית כנפסק ברמב"ם (הל' תפילין פ"ג ה"א), ובמטלית לא שייך כלל כשר ופסול, מכל מקום אם בא לכרכן בקלף צריך שלא יהא מדבר פסול.

**מתבאר** מדברי הבית יוסף, שלענין דבר המותר בפ"ך, אף בדבר שלפעמים לא שייך בזה דין המותר בפ"ך, מכל מקום אפשר לומר שאם בא לקיימו בדבר ששייך בו מותר בפ"ך צריך להיות מן המותר בפ"ך דווקא.

**ותמוה**, שהשלחן ערוך שם הביא דעה זו בלי חולקים, ואילו כאן הטור הקשה על הדעה שסוברת שאף שאין צריך דפנות מגידולי קרקע, מכל מקום אם מסכך בגידולי קרקע צריך שיהיו כדרך גדילתן, ובשולחן ערוך כאן לא הביא דעה זו כלל, והרמ"א כתב בפשיטות שאין צריך להעמיד דרך גדילתן. וכן תמה **האבני נזר** (בהגהות על הטור שם).

**אך** לפי האמור למעלה יומתק, שמה שאין צריך כלל בדפנות דרך גדילתן לדעת הטור, היינו משום שדרך גדילתן עניינו בחיוב, שהוא קפידא שיהיה לזה מעלת דרך גדילתן, ומכך שאפשר להעמיד דפנות גם מדבר שאינו גידולי קרקע שלא שייך בזה דרך גדילתן, מוכח שבזה התורה לא הקפידה על מעלת דרך גדילתן. אבל גבי תפילין, יתכן שעיקר קפידת מותר בפ"ך הוא בשלילה, שלא יהיה מן דבר האסור בפ"ך, ולכן יש לומר שאם כורך במטלית וכיוצא בזה שלא שייך כלל מותר בפ"ך אכן אין בכך חסרון, אך כשכורך בקלף צריך שיהיה דווקא מן המותר בפ"ך (וראה עוד מה שכתבנו בענין 'דרך גדילתן' בבאר יעקב ח"א וחי"ג, פרשת תרומה).

**הטור** (או"ח ס' תרל) הביא, שיש מדקדקים כשעושים דפנות מקנים, להעמיד דרך גדילתן, וכפי שנאמר גבי לולב (סוכה מב.) שאין יוצאין בו אלא כדרך גדילתו. ושיטה זו מובאת ב**שבלי הלקט** (סדר חג הסוכות ס' שלה) בשם רבינו קלונימוס: 'ומצאתי בשם רבינו קלונימוס זצ"ל, שהמשלשל דפנות הסוכה מענפי אילנות, צריך לשלשלן דרך גדילתן, דקיימא לן כל המצות כולן אין יוצאין בהן אלא דרך גדילתן, דכתיב עצי שטים עומדים'. ובשבלי הלקט כתב על זה: 'ומסתברא דגבי דפנות לא הוי עיכובא, מיהו מצוה מן המובחר הוי'. והטור כתב שאין צריך לדקדק בזה, מאחר שהדפנות כשרים בכל דבר.

**הגאון רבי זלמן סנדר שפירא** (אביו של הדבר אברהם, במאמר הנדפס בקובץ קרית אריע, פוניב' תשל"ב) יצא לבאר את מחלוקת הטור והיש מדקדקים הנ"ל. שיש לחקור בעצם דין זה של 'דרך גדילתן', אם עניינו בחיוב, שהתורה הקפידה שיהיה לו מעלת 'דרך גדילתו', או שמוא עניינו בשלילה, שקפידת התורה הוא שלא יהיה לו חסרון 'שלא כדרך גדילתו'.

**ויש** לומר שבדבר זה נחלקו הטור והמדקדקים, שלדעת הטור הקפידא היא שיהיה לו מעלת דרך גדילתו, ואם כן בדפנות שכשרים גם בדבר שאינו גידולי קרקע, מוכח מכך שהתורה לא הקפידה בהם על מעלת דרך גדילתו. אבל דעת המדקדקים היא, שהקפידא הוא שלא יהיה לו חסרון שלא כדרך גדילתו, ואם כן אף אם מועיל בזה דבר שאינו גידולי קרקע, היינו משום שאין בזה החסרון של שלא כדרך גדילתו, אך אם משתמש בגידולי קרקע צריך שיהיה כדרך גדילתו, שאם לא כן הרי יש כאן חסרון שלא כדרך גדילתו.

**על פי** הדברים האלו מבאר עוד, מה שכתב **השלחן ערוך** (או"ח ס' לב סעי' מד)



# התקרבנות

ביטאון מוסדות התשובה דחסידי בעלזא

העלון טעון גניזה, נא לא לעיין בשעת התפילה

## ווארט של קידוב

### תשובה מאהבה בחג הסוכות - בבחינת "פתנה טובה"

ידועים דברי ה"קדושת לוי" (פר' וילך), ש"בימים האלו מראש השנה עד יום הכפורים, כל איש ואיש בודאי עניו פקוחות על כל דרכיו, לשוב אל ה'... מפחד ה' ומהדר גאונו בקומו לשפוט הארץ... והתשובה נקרא תשובה מיראה. ואחר יום הכפורים כשעוסקין במצות סוכה ולולב וד' מינים וצדקה כיד ה' הטובה בנדבה וחובה לעבוד את עבודת ה' בשמחה וטוב לב, אזי התשובה הזאת תשובה מאהבה". עכ"ל.

אמנם, ידוע ומפורסם כי תשובה מאהבה היא עבודה נשגבה ונעלית מאד, שרק יחידי סגולה זוכים לכך, אלא, שכאשר בני ישראל שבים בתשובה מיראה בר"ה ויו"ב, השי"ת משפיע להם מתנה מגבהי מרומים, לזכות למדרגה הנכספת של תשובה מאהבה, שעל ידה זדונות נהפכות לזכיות (יומא פו, א).

בזה יתבאר הרמז בפסוק (ויקרא כג, מב) "בסוכות תשבו שבעת ימים" וגו', ב'סוכות תשבו שבעת ימים' ראשי תיבות שב"ת, דהנה אמרו רז"ל (שבת יב, ב) "אמר הקב"ה למשה, מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה" וגו', ורמז הכתוב, כי כשם ששבת היא "מתנה טובה", כך מדרגת תשובה מאהבה בסוכות הינה בבחינת "מתנה טובה" המושפעת מגבהי מרומים.

מפ"ק ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א  
(אושפיזא דאברהם תש"ס; הובא ב'אור הצפון')

מגרכת 'התקרבנות' מאחלת  
חג שמח לכל הקוראים  
ולכל בית ישראל!



## הרב יצחק טרובינע

### עולם התשובה ופשנת הקידוב בראי פרשת השבוע

#### אתה בחרתנו!

באמת - 'נטלתי יותר מחלקי'.  
מה התוצאה משמחה זו?! שינה עמוקה?!  
חלילה!!! אדרבה! "לא ראינו שינה בעינינו" (סוכה ג, א).

מה כן ראינו?! שירות וזמירות וריקודי-קודש ושימור השמחה לכל השנה, מתוך אחדות פנימית של כל הסוגים - 'ערבה' לצד 'אתרוג' (בד' מינים); 'מים' לצד 'יין' (ב'ניסוך' על המזבח)\*.

אמור מעתה: בימים אלו מתבטאת ומתחדדת ההבדלה בין ישראל לעמים. תענוג ושמחה של גוי הן זמניות ומוגבלות, ולא נותר מהן מאומה, ואילו תענוג ושמחה שלנו הן בעלות-משמעות ונשמרות לנצח, כווארט הידוע על 'זמן שמחתנו' - מלשון זימון והכנה, מ'גרייט', מ'פאקט שמחה אויף א גאנץ יאהר.

וכמנהג צדיקים להיות 'משנו במיליהו' לדבר קצת במליצה 'באושפיזא' - בחג הסוכות (ב"מ כד, א), נאמר גם אנו מליצה על הענין האמור:

מסופר על חתן שהדפיס את חידושי-תורתו לכבוד יום חתונתו, והנה בגמר המצוה-טאנץ עגמה נפשו של החתן, כאשר ראה שהשלחנות התרוקנו מכל מה שהיה עליהם, חוץ מחידושי-תורתו.

ניחמו אביו: "הלא תראה בני יקירי, כי כל הדברים החומריים חולפים עוברים, ולא נשאר מהם 'זכר', ואילו תורה בלייבט אויף אייביג"....

הראית לדעת, כי העולם החומרי חולף-עובר, ואילו העולם הרוחני הוא נצחי. ובדרך זה, השמחה בעולם הגויי היא שמחה חולפת-עוברת, ואילו השמחה בעולמנו בלייבט אויף אייביג.

לא לחינם מצינו, שישראל ואומות העולם באים לדין, ובחג הסוכות יוצאת קריאה של חיבה: "דידן נצח!"

ימי חג הסוכות בפתחינו. קרב ובא זמן שמחתנו. בחג זה בולט לעין כל ה'אתה בחרתנו'. ה'רוממתנו'... אשרינו!  
הבה נתבונן:

'גוי' שרוצה קצת 'שמחה', קצת לשכוח מהטרדות, מה הוא עושה?

נכנס ל'קרעטשמע' ושותה וודקה, וממלא כוסו שוב ושוב, עד שהוא שוכח מהכל והוא עולץ ועולז. בשלב הבא הכל **מסתובב** סביבו... בשלב הבא הוא כבר רואה הכל 'כפול'...

אבל מה התוצאה משמחה זו?! שינה עמוקה בקול רעש גדול, בפישוט ידים ורגלים, בצורה גסה, לא מכובדת, וכל זה לאחר הקאה ודיבורי שטויות וכו'.

להבדיל, כשיהודי רוצה קצת 'שמחה', הקב"ה נותן לו זאת במדה גדושה בחג הסוכות, והוא אף נותן לו את ה'דרך' להגיע לכך. זה מתחיל באלול, ר"ה, עשי"ת ויו"כ - בהם הוא טועם ולוגם עוד קצת קירבת אלקים ועוד קצת קירבת אלקים, מתוך יראה וסילודין.

ומתוך כך הוא נכנס למצב של 'שמחה' בסוכה הקדושה, תחת צל כנפי השכינה הקדושה, כשאת שלחן המזרח מפארים מדי יום ביומו שבעת הרועים, אושפיזין עילאין קדישין (וכבר אמר מי שאמר בדרך צחות, שהלשון 'אושפיזין' נופל על לשון 'אשפוז', כי האור הגדול שלהם מאיר כ"כ בנפש האדם, עד כדי שהיצר הרע חוסף 'התקף לב', ועוד כמה מיחושים, ויש צורך לאשפז אותו בביה"ח).

באותה סביבה קדושה היהודי עולז ושמח ומתרום. כמו השיכור עם ה'וודקה', גם הוא, כל הבריאה **מסביבו** (בסגנון דברי הלל הזקן בשמחת בית השואבה: "אם אני כאן הכל כאן" - מין הכרה ש'כל העולם כולו כדאי הוא לי'). וכמו השיכור, גם הוא, מתחיל לראות **כפול** (מין הרגשה שיש לו 'כפול' ממה שמגיע לו

\* נשים לב דבר נפלא: בד' מינים ראינו ש'ערבה' (-אדם פשוט) בלי 'אתרוג' (-בן עלייה) גייט נישט, כי 'ערבה' לחוד נחבטת ונרמסת (כמו שרואים ב'הושענא רבה').  
ואילו ב'ניסוך' ראינו לאידך גיסא, ש'יין' (ראש כל המשקים - בן עלייה) בלי 'מים' (בלי טעם וריח - אדם פשוט) גייט נישט, ולא הניחו שיהיו 'יין' ננסכים בלבד, רק ביחד עם המים (ולכן היה נקב היין עב יותר)...

## סוכה פגא מפלא

באחד הלילות הקשים של אותה מלחמה שמעתי רעש חזק של חבטה. לא ידעתי מה פשר הרעש. בבוקר נחרדנו לגלות טיל שנפל בשליפותו לחניה של שכני היקר / כי בסוכות הושבתי...

מקווה שאין לך תוכניות אחרות. את הסוכה שלך אתה בונה אצלי בחניה."

הייתי מופתע. "אבל השנה גם אתה בונה סוכה! איפה תבנה אותה?" שאלתי. השכן היקר ענה: "כבוד הרב, אל תדאג לי, אני אמצא מקום, העיקר שאתה 'תקדש' לי את החניה. הסוכה שלך שומרת לי על הבית".

צחקתי בקול. איזו תמימות של יהודי יקר.

חג הסוכות הנפלא חלף עבר, והעברים מהדרום הגבירו את קצב הירי. כמעט מידי יום היו נופלים על העיר שלנו אשקלון כל מיני מעופפים מלאים בחומר נפץ שיצרו בהלה מובנת אצל כולם. בנר השמיני של חג החנוכה התפלל כל עם ישראל לשלום תושבי הדרום במבצע עופרת יצוקה. על העיר שלנו נורו טילים רבים, וחלק מהם התפוצצו ממש על בתי מגורים, אבל ברוך ה' שעושה ניסים לעמו ישראל. אין דרך להסביר את ההשגחה של אבינו מלכנו על ילדיו.

באחד הלילות הקשים של אותה מלחמה שמעתי רעש חזק של חבטה. לא ידעתי מה פשר הרעש. בבוקר נחרדנו לגלות טיל שנפל בשליפותו לחניה של שכני היקר, ולמזלנו הוא לא התפוצץ. אם הוא היה מתפוצץ היה מתרחש אסון נורא.

שכני היקר חיך אלי בשמחה ואמר: "אתה רואה, כבוד הרב? אמרתי לך שהסוכה שלך מקדשת את החניה. אם לא היית בונה את הסוכה בחניה הטיל היה מתפוצץ".

חיכתי אליו ושוב אמרתי: איזו תמימות של יהודי יקר. בוודאי הנס התרחש בזכות התמימות שלו.

מני אז החל תהליך החזרה בתשובה של השכן להיות בעל קצב מהיר ואינטנסיבי. הנס הגדול שאירע מול עיניו גרם לו לשנות את כל מהלך חייו, עד שעם השנים הפך השכן היקר לתלמיד חכם צדיק, והוא מזמן עקף אותי בידיעותיו בתורה.



במצוות החג יותר מהרגיל ושואל שאלות חשובות מאוד. הוא שימח אותי מאוד.

נדלג קצת בזמן ונגיע לימים של חג הסוכות תשס"ח. באותם ימים היה קצת מסוכן להסתובב ברחובות, מכיוון שבני ישמעאל תושבי עזה, המרצחים השפלים והנבזים החלו לירות לעבר העיר שלנו טילי גראד וקסאם. באותם ימים לא היו כמעט אזעקות ואף לא היתה עדיין 'כיפת ברזל'. כל טיל שהעריבים היו יורים היה נופל איפה שנופל, ומי שהיה בקרבת מקום היה צריך לשמוע את השריקה של הטיל ולמצוא מחסה.

זה באמת היה מפחיד. אבל כשהתקרב חג הסוכות הטילים לא עניינו אף אחד. להיפך, באותו חג נבנו סוכות רבות יותר מאשר בשנה רגילה.

באותה שנה השכן החביב (בעל החניה) כבר עשה את צעדיו הראשונים כבעל תשובה. אמרתי לרעייתי שהשנה כנראה נצטרך למצוא מקום אחר לסוכה, כי ברוך ה' בעל החניה בוודאי ירצה לבנות את הסוכה שלו בחניה שברשותו. רעייתי הנהנה בהסכמה.

מצד אחד המקום היה נוח מאוד, אבל מצד שני יש שמחה גדולה לשכינה - עוד יהודי מתחזק באמונה.

אבל מחשבות לחוד ומציאות לחוד. להפתעתי המוחלטת אמר שכני היקר: "כבוד הרב, אני

אחד מחשובי תלמידי החכמים בעיר אשקלון משתף בסיפורו המרתק:

הסיפור מתחיל לפני עשרים ואחת שנים, בשנת תשס"ה.

זכיתי, ואיני יודע למה ובאיזו זכות, להיות אברך וללמוד בכולל לפחות שמונה שעות ביום. באותה תקופה לא היו הרבה אברכים באשקלון, העיר שבה אני גר, וכל האברכים הכירו זה את זה. זאת בניגוד למצב היום, שברוך ה' יש כולל בכל פינה ותלמידי חכמים נמצאים בכל רחבי העיר ומרביצים תורה לבעלי הבתים.

רכשנו דירה נאה קרוב לכולל. השכנים קיבלו אותנו בחביבות והאווירה הייתה נפלאה.

בחג הסוכות של אותה שנה חיפשתי מקום שבו אוכל לבנות את הסוכה סמוך לדירה שבה אנו גרים. המקום הקרוב ביותר נמצא בחניה הכפולה של אחד מדיירי הבניין. ניגשתי אליו וביקשתי את רשותו לבנות את הסוכה בחניה שלו. להפתעתי השכן (שבאותם ימים היה רחוק מאוד מתורה ומצוות) התרגש מאוד ואמר: "אני מוכן להחנות את הרכב שלי ברחוב הסמוך. כבוד הרב (כך הוא כינה אותי תמיד), אף על פי שאיני רב כלל ואני אף רחוק מאוד מלהיות רב) יכול לבנות את הסוכה בחניה שלי".

לעולם לא אשכח את חג הסוכות הראשון בבניין שבו אנו גרים. השכנים שלנו הצטופפו בסוכה ושמעו דברי תורה בצמא. לאחר חג הסוכות הקפיד אחד השכנים ללמוד איתי הלכות כל ערב, ותוך זמן קצר הוא שב בתשובה שלימה.

חלפה לה שנה ביעף, ושוב התקרב חג הסוכות. השכן החביב (בעל החניה) פנה אליי מיוזמתו ואמר: "כבוד הרב לא שוכח, בבקשה גם השנה תבנה את הסוכה אצלי בחניה".

הגבתי לו בחום ואמרתי לו שהוא יהודי נפלא. אותו חג היה מרומם. שוב הקפידו השכנים להתארח בסוכה בכל יום ולשמוע דברי תורה. שמתי לב שהשכן החביב בעל החניה מתעניין



הצלת הנפשות האלו זו היא ההצלה הגדולה ביותר וליתן צדקה למטרה זו

זוהי הצדקה הגדולה ביותר.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בכנס ארה"ב תשנ"ה.

לקבלת קופה או לריקון הקופה פנה לנציגינו: 053-3103149



## שו"ת בענייני אמונה ובטחון

### רק לא ספאדיק

**שאלה //** איזו השתדלות מוטלת על הורים לעשות בחפזם שידוך לילדיהם?

**תשובה //** מעשה שהיה לאחרונה, ממנו אפשר בנוסף ללמוד בדרך אגב עד כמה גבוהה השפעתה של מילה אחת על החלטות גורליות שאנשים מקבלים, לטוב ולמוטב.

וכך מספר בעל המעשה:

באחת משבתות השנה החולפת, הגעתי לאחל מזל טוב לידיד קרוב לרגל קידוש שערך עם הולדת בתו הבכורה בשעה טובה.

עוד אנו יושבים ומטיבים את נפשנו במצוות ושמחות טובות (גוטע הערינגס), עובר לאחל מזל טוב בחור חסידי, שנראה עמוק בגיל שידוכים, אולם עושה רושם מצוין.

היות וידעתי שלידידי בעל השמחה יש גיסה שחצתה מזמן את גיל ה-20 ועדיין לא מצאה את זיווגה ההגון, פניתי אליו ושאלתי אותו מיהו הבחור שזה עתה חלף על פניו. תשובתו היתה שמדובר בחברו הטוב עוד משנות לימודיו בישיבה. "נו, אז אולי תציע אותו לגיסתך?" שאלתי. אך הוא מיהר לצנן את התלהבותי: "הוא מתכוון ללכת עם ספאדיק..." אני עוד ניסיתי להתווכח ולטעון שמדובר בסך הכל בהבדל של 2 סנטימטרים (לטובת השטריימל כמוכן!), אבל לא היה עם מי לדבר.

חולפים להם כמה חודשים והנה אני שומע שנסגר שידוך למזל טוב. אמנם לא עם הבחור הספציפי הזה, אבל עם בחור אחר, שניחשתם נכון, מתכוון שומו שמים לחבוש ספאדיק אחרי החתונה...

"איך עשיתם את הצעד הנועז הזה?" אני לא מתאפק ושואל את המחזותן. "אתה אשם!..." הוא עונה "הטענה ההיא שהשמעת ב'קידוש', שמה כבר יכול להיות גרוע בספאדיק, חלחלה עם הזמן, וכשעלתה ההצעה הנוכחית, והתברר שהחיסרון היחיד שיש בה הוא עניין הספאדיק, החלטנו שאין בכך בשביל לפסול שידוך מצוין".

לאחרונה יוצאת קהילתנו בקמפיין לעודד עוד ועוד אנשים להצטרף למעגל השדכנים, וזאת בשל ה"שווארצע רשימה" ההולכת ומתארכת, כשהורים יושבים בבית ומחכים לטלפון הגואל של השדכן שבושש מלבוא.

אבל גם כשכבר מגיע הטלפון המיוחל, מקפידים הרבה הורים להכתיב לשדכן מגילה ארוכה שמתחילה במשפטים "רק לא", כמו "לנו תציע הצעות רק לא מבוגרי הישיבה ההיא, ורק לא מהמשפחה שמתחילה באות פ. (בדוי) ורק לא מתחת לגובה איקס ורק לא פה ורק לא שם". ואם מדובר ברעבישע אייניקלעך, אז בכלל הבעיה גדלה שבעתיים משום ש"אנחנו משתדכים רק עם בנש"קים", כשכל זה פוסל הצעות מצוינות, והילדים מתבגרים ובינתיים נוצרת רכבת שמצפה לישועה. עוד הרבה לפני ויתור על ספאדיק (גם לא מופרך בגילאים מתקדמים), אפשר לוותר על הרבה דרישות וזוהי ההשתדלות הנדרשת מהורים שרוצים להפוך למחותנים, לצד תפילות כמוכן.

שמעתי פעם הסבר על מה שכותבים בשטר הז'כרון דברים' על המחזותנים: "העומד מצד בנו החתן... העומד מצד בתו הכלה", שזה נועד לרמז להם: עמדו בבקשה 'מהצד', ורק אל תפריעו!

שנזכה לזמן שמחתנו, אמן!

## להביט החוצה

תמיד אומר שהתפילות האלה אהובות מאוד בשמים, כי הן כלולות מכל חלקי כלל ישראל. ספרדים שמתפללים אצל שליח ציבור אשכנזי, ליטאים שמתפללים מתוך סידור חב"ד, וחסידיים שלא בודקים בציציותיו של בעל התפילה. פתחתי שם ספר של שיחות הרבי מליובאוויטש זצ"ל עם גדולי הדור, וביניהם מצאתי את השיחה הידועה עם כ"ק מרן שליט"א שהיה אז בתחילת ההנהגה. כבר שם במהלך השיחה רואים את הכמיהה הגדולה וההשתוקקות האינסופית הבוררת בלבו הטהור של מרן רבינו שליט"א להציל נשמות, להפיץ את אור היהדות, ולהשתדל לקרב ידישע נשמות לבורא. עבורי, המפגש עם הספר הזה, היה מעין אות משמים בקשר לנושא שעליו אצטרך לכתוב מיד לאחר מכן.

מי כמונו חסידי בעלזא יודעים עד כמה הענין הנשגב הזה נמצא בתוככי נפשו הטהורה של מרן שליט"א. עד כמה זה עומד בראש מעיניו, תמיד, מאז ולעולם. אין אנו צריכים ראיות והוכחות. כל זה חקוק בדברי ימי ההנהגה הקדושה לאורך ימים ושנים טובות, בכל מיני עובדות, הנהגות, דיבורים קדושים, ומעשים שבכל יום ממש.

חג הסוכות הוא הזמן שבו אנחנו יוצאים מדירת קבע לדירת עראי. בדירת הקבע המפנקת שלנו אנחנו לא רואים את מה שמתחולל בחוץ. טוב לנו בפנים. חם לנו בבית. אנחנו שמורים בפנים. שוכחים שבחוץ מתחוללת מלחמה על כל נשמה יהודית. שוכחים שבחוץ מתחולל מאבק איתנים, ויש מי שמנהלים את המאבק בשמינו. בשרב ובחורף, ביום ובלילה, בלי או עם כסף. זה הזמן שלנו להביט החוצה. לחשוב על אחינו ואחיותינו. להזכיר לעצמינו את האחריות המוטלת על כל אחד מאתנו לערוב להם. לערוב לנשמות שלהם. לערוב לעולם הבא שלהם. זה הזמן לזכור את ארגוני הקירוב של 'צהר', על כל אגפיהם, פעיליהם, פעולותיהם, ומסירות נפשם.

בזכות זה נזכה כולנו לחג שמח. בזכות זה נזכה כולנו לשבת ברוגע ובנועם בדירת הקבע שלנו כל ימות השנה, בלי לדעת כל צער, עגמת נפש, חלילה. נזכה כולנו לחג שמח ומאושר, ושלא בכל מיני שלימות.

הטור הזה, הראשון שאני כותב בשנה החדשה שבאה עלינו לטובה, עוד נכתב בארץ. אם כי כבר בשדה התעופה, רגע לפני העלייה למטוס. רגע לפני הפרידה מארצינו הקדושה. זהו תמיד רגע מורכב. עוד בבוקר עמדתי מאחורי כסאו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א וראיתי מלך ביופיו, וכעת אני כבר מפליג למחוזות רחוקים. מצד שני, את ההשפעות ואת הזכרונות ואת הניחוחות, לוקחים אתנו הביתה לאן שרק לא ניסע. לא צריך להיות חסיד קדום בעל השגות, כדי להיזכר בצורת קדשו של מרן שליט"א או רק בקצות ה'קאלפיק', כדי להרגיש שוב טעם של התעלות גם אי-שם באמצע החורף, אי-שם בעולם, אי-שם בכל מצב.

תמיד כשאני שב מארץ ישראל, אני מבין עד כמה הדברים שנכתבים בגליון הזה עושים רושם. ברוך ה' שזכיתי לכך. מכל עבר, מכל הגילאים, ומכל הרמות, יהודים טובים מודים על הנכתב, ומגלים את דעתם החיובית על העלון הזה שמלא הוא וגדוש בתוכן רוחני מחיה נפשות. היו שהציעו לקבץ את המאמרים למקום אחד, ולחברם יחדיו. אולי, אם נזכה לכך בעזר ה'. מצד שני, כך הבנתי, אנשים לא יודעים עד תום מי הם האנשים שעומדים מאחורי הגליון הזה, ובעיקר הם חסרי ידע באשר לפעילות העניפה והקדושה והחובקת וזרועות עולם, שהארגון העומד מאחורי העלון פועל ועושה במהלך כל ימות השנה. יום יום, רגע רגע. גם אלו שחושבים שהם יודעים, כנראה לא יודעים. והראיה? גם אני חשבתי שאני יודע. עד ששוחחתי עם אחד ממנהלי הארגון, והבנתי שאני לא מבין כלום. כלום.

אנשים לא משערים, כמה נשמות קדושות הארגון הזה מציל. כל מיני נשמות. כל מיני נפשות. כל מיני רקעים. משלנו ושלא משלנו. חוזרים, ונושרים, ואנשים שמתהלכים בינינו עם כל הלבוש, אך מלאים לבטים וספיקות כרמון. אנשים לא יודעים כמה אגפים יש. כמה פעילים יש. כמה פעילות נעשית סביב השעון. כל יום. כל שבת. כל חג. בכל מקום בארץ ישראל ואף מחוצה לה. בשעה שאנחנו ישנים, חולמים, מתפנקים או סתם לא משערים לעצמינו.

לפני כמה דקות סיימתי תפילת מנחה בבית הכנסת של שדה התעופה. אני

## הנענועים של זלמן

**כמו חתן בחופתו אחז ראש הקהל בידיו את ד' המינים, מוכן ופזופן להושיט אותם לבני קהילתו. בראשונה ניגש הפרא דאתרא לברך ולנענע, ואחריו נעמדו כולם בהתרגשות עצומה / "פולק ופביא פעלה ופריד"...**

עצומה, בשם ומלכות: "ברוך אתה ... על נטילת לולב! ברוך אתה ... שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה..."

וראש הקהל משתאה לו, כיצד אינו חושש מלברך ברכות לבטלה?

והנה, תוך כדי מחשבותיו אחז זלמן בשתי ידי ראש הקהל בחזקה, הגביהו ונענענו לד' רוחות השמים, מוליך ומביא מעלה ומוריד! כאשר ראש הקהל מרגיש לראשונה בחייו את פשר המילים "כל עצמותי תאמרנה..."

או אז נרגעה רוחו של זלמן, בהפטירו: "ברוך ה', שזכיתי לקיים את המצוה, שהרי לקיחה על ידי דבר אחר שמה לקיחה..."

עברו ימים ושנים, זלמן נפטר לבית עולמו, ונשמתו התייצבה למעלה לתת דין וחשבון, ומצאו שכן העוונות מכריעה את מאזני הצדק, וכמעט שפסקו להוליכו לגיהנום רח"ל.

לפתע הגיע בריצה מלאך טוב והזכיר את אותה נטילת לולב. נענו הדיינים כי מצוה זו כבר כללו בכף הזכויות.

בירר המלאך: "האם שקלתם בכף הזכויות גם את כובד משקלו של ראש הקהל דאז?"

נענו הדיינים: "מה ענין משקלו של ראש הקהל לכף הזכויות?"

השיב המלאך: "הלא זלמן נענע אז את ראש הקהל עם ד' המינים, וסיבת הדבר היתה, כי בכל מאודו התחרט זלמן על שהתפתה ליצרו ולא נטל חלק ברכישת האתרוג, ומגודל השתוקקותו לקיים את מצוה ה' לא מצא דרך אחרת אלא להגביה את ראש הקהל, ולכן מן הראוי שמשקלו של ראש הקהל יחשב כחלק מהמצוה..."

קבלו הדיינים את הטענה, והוסיפו את משקלו של ראש הקהל, והנה התהפכו היוצרות, וכך הזכויות גברה על כף העוונות...

וכך ניצל זלמן מדינה של גיהנום.



מיועד רק עבור אלו שנטלו חלק ברכישתו. כלך לך למקום אחר, כי בד' מינים אלו לא תוכל לנענע כלל וכלל. זהו עונשו של הפורש מן הציבור..."

זלמן הרגיש כי חרב עליו עולמו. האם יפסיד כעת מצוה דאורייתא?

בדמעות שליש החל להתחנן אל ראש הקהל: "אנא ממך! רחם עלי ועל נשמתך, כי עז רצוני לקיים מצות היום..."

אך ראש הקהל הקשה את לבו ולא שעה אל תחנונו, למען ישמעו ויראו.

לבו של זלמן נשבר לאלפי רסיסים. מה עשיתי? אמר לעצמו בקול מר. בטיפשותי איבדתי מצוה דאורייתא. מצוה עשה שהזמן גרמא שאי אפשר לקיימה בכל יום.

"אבי שבשמים", בכה זלמן במר לבו, "עזור לי לקיים את מצות היום. הלא גם אנכי יהודי, ורצוני לעשות רצונך, אלא השאור שבעיסה מעכב בעדי, כי יצר הקמצנות בוער בקרבי תמיד, לא ינוח ולא ישקוט. אנא ה', רצוני לעשות רצונך..."

אדהכי והכי סיימו כל בני הקהילה לנענע, אף תפילת היום הסתיימו כבר, וזלמן עדיין לא זכה לקיים את מצות היום, ואינו יודע לשית עצות בנפשו.

לפתע הבזיק רעיון במוחו, ובעוד ראש הקהל פוסע לעבר פתח בית הכנסת וד' המינים בידיו, נעמד זלמן לידו והחל לברך בהתלהבות

בלשון מגידי מישרים מסופר סיפור עתיק יומין כדלהלן:

מעשה בקהילה אחת בישראל, אשר סוחר האתרוגים לא היו מגיעים אליה בערבי חג הסוכות, כיון שהיתה ממוקמת בכפר רחוק ונידח.

ויהי באחת השנים הגיע סוחר אתרוגים אל הכפר, ובידו אתרוג אחד, כשר ומהודר.

השמחה הרקיעה שחקים, אך המחיר שביקש היה גבוה ביותר.

כנס ראש הקהל את בני הקהילה לדון בדבר, והוחלט כי כל אחד יתרום כפי שידו משגת למען קיום המצוה הגדולה.

הגבאים יצאו דחופים לדפוק על פתחי הבתים, וישראל קדושים - נתבעים ונותנים.

אולם שונה מכולם היה זלמן הקמצן, אשר לא הסכים להוציא מכיסו אף אגורה שחוקה אחת. כל תחנוניהם של הגבאים לא הועילו, כי יצר הקמצנות גבר על הכל.

ואכן, הסכום הנדרש הושג, כאשר כל בני הקהילה - פרט לזלמן מידענו - התאמצו למען המצוה יותר מכפי יכולתם, ובשמחה רבה נרכש האתרוג.

ויהי בבוקרו של יום הראשון של חג, כולם נקבצו ובאו לבית הכנסת לקיים את מצות היום כראוי.

כמו חתן בחופתו אחז ראש הקהל בידיו את ד' המינים, מוכן ומזומן להושיט אותם לבני קהילתו. בראשונה ניגש המרא דאתרא לברך ולנענע, ואחריו נעמדו כולם בהתרגשות עצומה, בזה אחר זה.

והנה... גם זלמן נעמד בין כולם, כאשר שמחתו כפולה, כי הלא הנה עומד הוא לקיים מצוה דאורייתא מבלי להזויל מכיסו מאומה עבור כך, ולאו מילתא זוטרתיה היא אצל זלמן.

אולם ראש הקהל שניחן בעין חדה הבחין בזלמן, ובהגיע תורו הודיעו נחרצות: "האתרוג

**מרכז מוקד הקשיבה העולמי:**

**02.633.5114**

**בין השעות 13:00 - 20:00**

**סניף ארה"ב: +1.683.9985 | סניף מונסי: +1.444.6627-845**

**סניף אנטווערפן: +32.208.5114 | סניף מאנטריאל: +31.46059985**

**סניף מנשסטר: +44.161.243.8000 | סניף לונדון: +44.20.8800.0011**

**6335114@GMAIL.COM**

**הקשיבה**  
צטרף למען הקהילה  
ייעוץ והכוונה ללבטים והתמודדויות  
ע"י רבנים, משפיעים ומתחבים, טובי המוסחים





# דברי תורה

## לחג הסוכות

ופרשת האזינו, ופרשת וזאת הברכה

הילולא  
דעיקא

אורחות  
חיים

סיפור עד  
הפרשה

אמרי קודש  
בעלזא

פנינים  
יקים



הדר"ג	מוצש"ק	בעלזא	ר"ת
5:46	6:57	7:15	7:37
6:01	6:59	7:12	7:34
5:52	6:58	7:14	7:36
6:01	6:59	7:13	7:35
5:45	6:58	7:14	7:36
6:03	6:59	7:14	7:36
5:54	6:56	7:14	7:36

ל"מטר" הגם שאין הוא טוב לכולם, ואחר כך הוצרך להוסיף ולהמשילה ל"טל" הנוח לכל הבריות. לכאורה די היה להמשילה לטל. ברם יש הבדל בין דרך ירידתו של המטר לדרך ירידתו של הטל. המטר, הגם שיורד מלמעלה, מכל מקום תחילה הוא עולה מן הארץ, כמו שאמרו חז"ל על הפסוק "ואד יעלה מן הארץ", ואחר כך יורד מלמעלה. בעוד שהטל יורד רק מלמעלה ואינו עולה מן הארץ. גם בתורה יש שתי בחינות. מחד,

אמרו חז"ל: "יגעת ומצאת תאמין" ומאידך אמרו: "לאוקמי גירסא סייעתא דשמיא". היינו יש

בחינה של השגה בתורה

מתוך יגיעה עצמית, ויש

בחינה שכל כולה

סייעתא דשמיא. שתי

בחינות אלו נמשלו

ל"מטר ול"טל". כשם

שהמטר עולה

תחילה מן הארץ

ואח"כ יורד

מלמעלה, כך

ההשגה בתורה,

הגם שהעזרה

מגיעה מלמעלה, מכל

מקום תלויה היא

בעוצם עבודתו למטה

ואין אפשרות להשפיע

על האדם, יותר מאשר

כפי גודל עמלו, כי הכל

מגיע מהארץ. זהו יגעת ומצאת.

אך יש בחינה של "טל" היורד רק

מלמעלה וזו הסייעתא דשמיא לה זוכה

היגע בתורה, אשר השערים נפתחים לו

ומשפיעים שלא כפי יגיעתו, אלא הכל סייעתא

(כתב סופר)

האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי. (לב, א)

יש לפרש הגם שיש להבורא ב"ה מלאכים ושרפים ואופנים, וכל מלאך יש לו אלף פיות ואלף לשונות ואין לשער גודל השבח והשירה היוצא מהם, עם כל זה כביכול אינו מקבל שום תענוג מזה, רק מעם קרובו ישראל קדושים, היינו כשאזיה אדם מישראל עומד בתפלה, יהיה באזיה כוונה שיהיה, אם יאמר רק ברכה אחת בכל תפלתו בכוונה

אמיתית ומקירות לבו, זהו עיקר שעשועיו ותענוגו ית"ש כביכול,

ומטה און לקבל תפלתו

כביכול, ובפרט

כשמייחדים כל

מעשיהם ואפילו בעניני

ארציות וגשמיות... על

ידי זה ממשיכים שפע

מעולמות העליונים

לזה העולם וזהו

מאמר הכתוב:

"האזינו

השמים" כלומר,

כשיש האזנה במרום

לתפלתו, 'ואדברה'

שאוכל לדבר דבורי

תפלתי כראוי, אז

'ותשמע הארץ אמרי פי'

אוכל להמשיך הארציות,

בני חיי ומזוני באמרי פי,

והבן". (קהלת משה קאזניץ)

יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי

(לב, ב)

תזל כטל, שהכל שמחים בו, לפי שהמטר יש בו

עצבים לבריות, כגון, הולכי דרכים ומי שהיה בורו מלא

יין (רש"י) יש להבין מדוע המשיל הכתוב את התורה דשמיא.

### נדב

### לזיכוי הרבים

### לכבוד חג הסוכות זמן שמחתנו

ע"י הרבני המפואר הנגיד הנעלה והנכבד

הרה"ח ר' אליהו קליין שליט"א

ראש וראשון לכל דבר שבקדושה

מגדולי תומכי תורה וחסד

יה"ר שיזכה להגדיל תורה ולהאדירה עוד רבות בשנים

בכל אשר יפנה ישכיל ובכל אשר יעשה יצליח

ויזכה לראות רוב נחת דקדושה מכל יוצ"ח,

מתוך בריות גופא ונהורא מעליא

לאויש"ט אמן

המברכים המערכת

לעלוי נשמת הרב החסיד המפורסם ר' יעקב הכהן הי"ד

בן הרה"ח ר' שלמה ענגעל ז"ל

נעקדה"ש כ"א תשרי הושענא רבה תשי"ה

הונצח ע"י בנו הנגיד הנדיב הנכבד

הרב ר' אברהם יהושע הכהן ענגעל שליט"א ברוקלין

## הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט. (לב, ד)

"כל האומר הקב"ה ותן, ויתרו חייו, שנאמר הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט". (בבא קמא נ, א) **צריך לבאר** חומרת הענין, הן הלא אפילו אדם איש חסד מתנהג במדת ותרנות, ומה הפסול לומר כך על הקב"ה. ברם, יסוד מוסד הוא בענין עונשי שמים, שבאמת אין זה כעונש ונקמה על התנהגותו, רק שהחטא עצמו הוא עונשו. כי מעת הבריאה קבע הקב"ה שכל סדרי הנהגת העולמות יהיו תלויים במעשי האדם לטוב או למוטב. ואם חטא הרי הזיק ופגע בשרשו העליון, וממילא יושפעו עליו מלמעלה אותם כחות הטומאה אשר הגביר במעשיו. ואילו על ידי התשובה, כאשר יואיל לתקן את אשר עיוות, שוב תגיע אליו ההשפעה הטובה מלמעלה. כיון שכך, מה מקום יש כאן לתרנות, הלא המציאות היא אשר קובעת את ההנהגה אליו, על פי מעשיו. כמו שאם יאכל אדם מאכל שבטבעו מזיק לגופו, הרי המאכל יזיקו ואולי אף יחלה ממנו, ואם סם המות הוא ימות, ובעצמו התחייב בנפשו, כך מעשי האדם הטובים או רעים. הם כמאכל ומזון עבורו, להטיב עמו או להרע לו. ומה שייך בזה וותרנות. (הגה"ק רבי חיים מוולוז'ין ז"ע)

## דור עקש ופתלתל. (לב, ה)

מהו **"עקש"** ומהו **"פתלתל"**. בחז"ל במדרש רבה נאמר: "אמר אבא כהן ברדלא: אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה... לכיבוא הקב"ה ויוכיח לכל אחד לפי מה שהוא שנאמר (תהלים נ, כא): "אוכיחך ואערכה לעיניך". יש להבין למה כיוונו חז"ל באומרם כי הקב"ה יוכיח כל אחד **"לפי מה שהוא"** ומהי החלוקה שחילק המדרש בין **"יום הדין"** לבין **"יום התוכחה"**. הענין הוא, שכאשר ידונו את האדם על מעשיו, יוכיחו אותו ממעשיו שלו עצמו, כיצד סתר הוא עצמו מיניה וביה. כי כאשר חוטא האדם ואינו מקיים דבר ה', מנסה הוא להצדיק עצמו בתירוצים שונים ובלימוד זכות. לכן אם דנים כל מעשה בפני עצמו, יש לאדם תירוץ על כך. אך כאשר עורכים השוואה במעשיו שלו עצמו, מסתתמים תירוציו. לכך כיוון אבא כהן ברדלא באומרו כי לעתיד לבוא יוכיחו כל אחד **"לפי מה שהוא"**. לפיכך חילק המדרש לשנים את דינו של האדם. **"יום הדין"** הוא על מעשה העבירה עצמו ואילו **"יום התוכחה"** הוא מה שמוכיחים את האדם ממעשים אחרים שעשה, הסותרים את תירוציו והצטדקויותיו ובכך יגדל ויכבד עונשו יותר.

**לכך כיוון שלמה המלך במשלי** (יז, ט) באומרו: "מצדיק רשע ומרשיע צדיק, תועבת ה' **גם שניהם**". כאשר אדם "מצדיק רשע", הגם שיש בכך עבירה גדולה, מכל מקום מתרץ הוא עצמו באומרו שדרכו ללמד זכות על כל אדם. כאשר הוא "מרשיע צדיק", על אף שזו עבירה חמורה, מכל מקום מסביר הוא זאת שדרכו לראות נגעי הזולת. אך כאשר הוא עושה "גם שניהם", בחדא מחתא הוא מרשיע צדיק ומצדיק רשע, נסתתמים כל טענותיו והסבריו ועונשו חמור עד מאד. זו פשר תוכחת משה רבינו אל כלל ישראל, בקוראו להם: **"דור עקש ופתלתל"**. ה**"עקש"** זהו ההולך בדרך עקומה. אך אם לפחות הוא היה עקבי באותה עקמומית, עוד ניתן היה ללמד עליו זכות. אולם **"פתלתול"** הכוונה שמתעקם הוא לשני הצדדים, פעם עקום הוא לצד זה ופעם לצד אחר ועל כך אין לו כל צידוק, כי הצד השווה ששניהם עקומים ושניהם פונים תמיד על צד העבירה. (בית הלוי)

## שחת לו לא בניו מומם. (לב, ה).

אפשר לומר בהקדם מה דאיתא בשם הרב הקדוש מבארדיטשוב ז"ע נושא עון (שמות לד, ז) - על פי חז"ל (סוכה נב): שבכל יום הקב"ה מתחרט על שברא היצר הרע ואומר 'אשר הרעותי', וזה שהקב"ה נושא על עצמו כביכול החטא שהוא כביכול מתחייב בדבר, ודברי פי חכם חן וכן דרך אב, כשבנו משחית איזה דבר, וכרחם אב על בנים גם כן נושא על עצמו זה ההשחתה - שהוא עשה זאת, כדי שלא יחייבו את בנו. וזה: **שחת לו**, היינו שכביכול הקב"ה נושא על עצמו זה ההשחתה ואומר 'אשר הרעותי', והכל כדי **לא בניו מומם**, שלא יהיה זה המום תלוי בבניו, כי כרחם אב על בנים (אמרי יהודה, ברעזאן)

## עם נבל ולא חכם. (לב, ו)

מתרגם אונקלוס, עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו, ויש להבין הלוא תיבת **"נבל"** מורה על גנותן של ישראל, וקבלת התורה הוא שבחן של ישראל, והאיך מתרגם אונקלוס על נבל קבלת התורה? אלא הענין הוא, דידוע מחז"ל שהאבות הקדושים קיימו את כל התורה עד שלא נתנה, וההסבר הוא, דהם היו בהתעלות גבוהה מעל גבוה בקרבם לפני ד', עד שאיביריהם מעצמם עשו רצונו של מקום, מבלי שיצטרכו להגיד להם מה מותר ומה אסור, אלא שאח"כ נחלשו הדורות ולא הזדככו כ"כ כמו האבות הק' והוצרכו לקבלת התורה בכדי לדעת מה כן לעשות ומה לא לעשות, ולכן מתרגם על **"עם נבל"** דקבילו אורייתא, פ"י דהוצרכו לקבלת התורה, אבל האבות הק' לא היו צריכים לזה.

**שחת לו לא בניו מומם. (לב, ח)**  
נודע שבחודש אלול ע"י עשות תשובה אז מתקנים מה שפגמו כל השנה, ואפשר זה אומרו: כאשר (ח"ו שחת לו לא - אלול למפרע רצ"ל שאין עושים תשובה גם בחודש אלול, אז בניו - רצ"ל המדריגה אשר הי' יכולים להקראות "בנים" למקום על ידי תשובה אז מומם נחסר מהם המדריגה זאת ונקראים "עבדים" ואפשר זה כיוון הפייטן (בפיט "היום הרת עולם") באמרו: אם כבנים - אם נתקבלה תשובתנו קודם ראש השנה, ונקראים "בנים", אזי רחמינו רצ"ל תיכף כרחם אב על בנים. ואם כעבדים - אם לא נתקבלה תשובתנו (מחודש אלול), ונקראים "עבדים" אשר אין לו שום זכות אצל אדון, אזי עינינו לך תלויות בתשובה אשר נעשה בין ראש השנה ליום כיפור, כמו שאמרו חז"ל בינונים תלויים ועומדים כו'. וזה אומרו: עד שתחננו כו' ותוציא כאור משפטינו, היינו ביום כפורים, שאז נגמר החתימה. ודו"ק היטב. (אור פני משה)

## כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו. (לב, ט).

איתא במדרש "שלשה מעידין זה על זה, ישראל שבת והקב"ה וכו', הקב"ה ושבת על ישראל שהם יחידים באומות" ואימתי הם מעידין כן, כשהם עם אחד, באחדות גמורה. כדכתיב (לקטן לג, ח) "ויהי בישראל מלך בהתאסף ראשי עם" פירש"י "בהתאסף - בהתאספם יחד באגודה אחת ושלוש ביניהם הוא מלכם. ולא כשיש מחלוקת ביניהם". והנה "חלק" הוא לשון חצי כמו שמצינו "ממון המוטל בספק חולקין" שנים או חזין בטלית וכו' ויחלקו" (וע"ע פסחים דאך חלק, ופירש"י: חציו וכו'), וידוע ששם הוי"ה עולה כ"ו, וחציו הוא י"ג, שהוא מספר "אחד". וזהו "כי חלק ה'" כשישראל הם "אחד", שהוא בגימטריא חצי משום הוי"ה אזי הם "עמו יעקב חבל נחלתו" שמדתו שלום וכפי שהיה בקבלת התורה שנאמר (שמות יט, כ): "ויהיו שם ישראל" כאיש אחד בלב אחד ואמנם: יעקב חבל נחלתו ראשי תיבות יחן. (הגה"ק רבי נח ליפשיץ מינדעס ז"ע)

## ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר. (לב, יב)

חז"ל אמרו (ירושלמי סנהדרין) שהקב"ה בעצמו הוציא את ישראל ממצרים, ולא על ידי שליח ומלאך דכתיב (שמות יב יב) "ועברתי בארץ מצרים" וגו' וטעם הדבר הוא כדי להראות שיציאת מצרים היתה בכונה מאת ה' ולא על ידי תחבולות בני אדם ולא על ידי מלאכים ושדים. וזהו שאמר ה' בדד ינחנו" ולכאורה יקשה למה בדד בכבודו ובעצמו, ולא ע"י שליח ומתרגם ואומר משום "ואין עמו אל נכר" להראות שיציאת מצרים היתה רק על ידי ית"ש לבד. (הגה"ק רבי יצחק מהאמבורג ז"ע)

## צור ילדך תשי ותשכח א-ל מחולליך. וירא ה' וינאץ מכעס בניו ובנותיו.

**(לב, יח-יט)** איתא בגמרא (סנהדרין קח) שהנביא אמר לישראל אחר שגלו: חזרו בתשובה. אמרו לו: עבד שמכרו רבו ואשה שגרשה בעלה, כלום יש לזה על זה כלום. ותשובת הקב"ה היא מהפסוק (יחזקאל כ, לב): "והעולה על רוחכם היו לא תהיה אשר אתם אומרים נהיה כגוים כמשפחות הארצות" וגו', עיי"ש. ובס' "פרשת דרכים" (דרוש כה) מבאר שהבל יפצה פיהם, כיון שאנחנו בנים למקום, וכשיטת ר' מאיר (קידושין לו) דאפילו כשחטאו ישראל נקראו בנים למקום, ואי אפשר לבן שיצא מכלל בן, ואינו דומה לעבד ואשה (וכ"כ בשו"ת הרשב"א ח"א סי' קצד וסי' רמב דבזה קיי"ל כר' ב



אלא אף כשמענישים בעונש אחד, הרי זה בקל שבשניהם, כפי שאמרו חז"ל דכילה חמתו בעצים ובאבנים ולא עשיה כליה בבנין, והיינו ויכפר אדמתו עמו, דבחורבן אדמתו כיפר את עוונות עמו, דדנם בעונש הקל ולא ח"ו בחמורה, ועל כך ראויים ישראל לשבח. (פנים יפות)

**וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם הוא והושע בן נון (לב. מד)**  
יש להבין למה קוראנו כאן ליהושע – הושע (ועיין מה שפירש"י) ואפשר לומר, דהנה חז"ל אמרו (סנהדרין קז). הטעם שנקרא "יהושע" משום שנתרעמה היו"ד שניטלה משירי כשנקראת שרה. לכך נתנה הקב"ה ליהושע. והנה, מה שהזהיר הקב"ה את אברהם (בראשית יז. טו) "לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה" נראה שהקפיד על כך רק בעודה בחייה. אל לא לאחר מיתה, שהרי מצינו בחז"ל (ברכות יג). הטעם למה נקראת שמה שרה משום שנעשית שרה לכל העולם כולו, וטעם זה לא שייך כי אם בחייה. ולאחר מיתתה לא שייך טעם זה. כי אין שלטון ביום המות (קהלת ח. ח). נמצא לפי דברינו. שלא ניטלה ממנה היו"ד אלא על ל"ח שנה. מעת היות בת פ"ט שנה שאז נקראה בשם שרה עד מיתתה שהיתה בת קכ"ז שנה. ולעומתן ניתנה היו"ד ביהושע ל"ח שנה, דהיינו מעת שילוח המרגלים בשנה שניה לצאתם ממצרים עד תום ארבעים שנה. וכיון שכן. שוב לא הקפידה תורה לקרוא ליהושע ביו"ד. דכבר נשלמו זה עתה בשנת הארבעים הל"ח שנה. (לית חן)

### כי לא דבר ריק הוא מכם. (לב. מז)

אמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א) כי לא דבר ריק הוא מכם, "ואם הוא ריק, מכם הוא" ואל"ה הכוונה על פי מאמר הגמרא (יומא עב, ב) "וזאת התורה אשר שם משה, זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו סם מיתה". וכתב המהרש"א, שהמלה "סם" רומזת כבר לשני סמים, שכן האותיות הנסתרות שבאותיות ס' וס', אף הן עולות בגימטריה "סם" (-סמ"ך – מך' שוה ס', ומ"ם – גם האות הנסתרת מ'). והיינו, שאם זכה ולמד התורה לשמה נעשית לו סם חיים, ואם לא נעשית לו סם המות. ומדויק בזה לשון הגמרא "למיימינים בה סמא דחיי, ולמשמאילים בה סמא דמותא" (שבת פח, ב), כי "למיימינים בה", היינו שלמדו לשמה, נעשית התורה לסם הימני, הוא הגלוי שבתיבת "סם", כלומר סם חיים, ו"למשמאילים בה", שלמדוה שלא לשמה, נעשית סם מיתה, המרומז בחלק הנסתר של תיבת "סם", אשר הוא בצד שמאל. על פי זה יבואר כך מאמר חז"ל "ואם הוא ריק, מכם הוא". כי הנה האותיות הנעלמות לאותיות "סם", הן האותיות מכ"ם. לכך דרשו "כי לא דבר ריק הוא מכם, ואם הוא ריק, מכם הוא", כלומר, משום שלמדתם שלא לשמה, ולקחתם את הסם שמשמאל, המורכב מהאותיות "מכם" שממלאות את האותיות "סם". (פרפראות לחכמה)

מאיר). והנה, ידוע כי מה שתשובה אינה מועילה לעכו"ם הוא, מחמת שהקב"ה הוא מלך, ומלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול (קידושין לב:), משא"כ אצל ישראל שנקראו בנים למקום, ואב שמחל על כבודו מחול (שם). וזהו שאמר: "צור ילדך תשי" לשון שכחה, והוא בטענת עבד שמכרו רבו כלום יש לזה על זה כלום, אמנם "ותשכח א-ל מחולליך" ודרשו חז"ל (ילק"ש רמז תתקמח): "א-ל שמחל לך על כל עונותיך", וכיון שמחל לך, בעל כרחך שאתם בנים למקום וכנ"ל, וא"כ בטלה טענת עבד שמכרו רבו, דא"ל לבן שיצא מכלל בן, ולכן: "וירא ה' וינאץ מכעס בניו ובנותיו" על שאינם מודים בזה שהם בנים למקום, וזהו כעס גדול לאב.

**ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלוהים עמדי אני אמות ואחיה מחצתי ואני ארפא. (לב.לט)** יש לפרש הכוונה כי הנה מצאנו בכל עונש ופוענעיות נאמר אני ה' ופירושו אני ה' נאמן ליפרע, ובקיום המצוות נאמר גם כן אני ה' ופירושו נאמן לשלם שכר ולכאורה קשה הא ידוע דשם הוי"ה הוא רחמים ואיך נאמר שם הוי"ה אצל פוענעיות. אמנם אם ה' העונש של השי"ת על האדם במדת הדין צריך לומר אצל עונש שם אלוהים שהוא מדת הדין, אך באמת גם העונש של השי"ת הוא רחמים שהוא לתכלית טוב. להענישו בעולם הזה כדי להביאו לחיי העולם הבא.

ולכן נאמר אצל עונש שם הוי"ה שהוא רחמים, וזהו שאמר הכתוב ראו עתה כי אני הוא דהנה מתחלה אמר כי ידן הוי"ה עמו, רצונו לומר אף בעת אשר ידון ויעניש את עמו עם כל זה הוא השם הוי"ה במדת הרחמים, לכן הביא ראיה על זה ואמר ראו עתה כי אני אני הוא רצונו לומר בשתי תיבות אני הנאמר אצל עונש וגם אצל מתנת שכר, בשניהם ואין אלוהים עמדי, רצונו לומר דלא נזכר אצלם שם אלוהים רק שם הוי"ה שהוא רחמים, הרי דגם העונש של השי"ת הוא ברחמים ולתכלית טוב, וזאת משום "אני אמות ואחיה מחצתי ואני ארפא" כי מה שאני מעניש את האדם אינו אלא לטובתו לרפתו כדי להחיותו. (הגה"ק רבי שלמה קלוגער זי"ע)

**הרנינו גוים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר אדמתו עמו. (לב. מג)** ניתן לפרש את דברי הכתוב ע"פ הכלל הידוע ד'קם ליה בדברה מיניה, דהיינו מי שנתחייב בשני עונשים, אינו נידון בשניהם אלא בחמורה שביניהם, ואולם כל זה בישראל, אבל אומות העולם נידונין בשניהן. על כך משבחות האומות את ישראל ואומרות 'הרנינו גוים עמו', מכיון שאותנו דן הקב"ה באופן של 'כי דם עבדיו יקום', דהיינו שמתנקם בנו על ששפכנו את דם עבדיו, וגם 'ונקם ישיב לצריו' דהיינו שמחויבים אנו להשיב את הגזילה שחמסנו מעמו. ואולם את עמו ישראל לא די שאינו מענישם בשני עונשים,

## דברי תורה מרבותינו הק' מבעלזא

מכפר על כל הד' חלוקי כפרה, כולל כריתות ומיתות ב"ד וחלול השם אמנם גם בזמן הזה ישנה עצה להשיג כפרה על הקלות והחמורות, והיא על ידי תשובה בצירוף לימוד התורה, כמו שכתב רבינו יונה ב"שערי תשובה" (שער ד' אות טז). וזה שאמרו בספרי: "יערף כמטר לקחי, אין לקחי אלא דברי תורה שנאמר (משלי ד, ב) כי לקח טוב וכו... כשעירים עלי דשא, מה שעירים הללו באים על חטאות ומכפרים", והיינו שעיר המשתלח המכפר על כל פשעיהם לכל חטאתם, כולל עון חילול השם, "כך ד"ת מכפרים על עבירות" הקלות והחמורות, כולל עון חילול השם.

### יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי. (לב. נב)

איתא מהרה"ק הרבי מלובלין זי"ע שאם אדם לומד דף גמרא לשם שמים קודם התפילה מזמר בזה את הקליפות ועשה לו דרך לעלית התפלה. והוא כי המאור שבתורה שבעל פה מעורר לבו לתשובה. והנה 'לקחי' הוא התורה כדכתיב (מישלי ד, ב): כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו, וזהו: יערף כמטר לקחי על ידי לימוד התורה קודם התפילה עורפין ומכריתין את ההתנגדות דקדושה, ועי"ז: "תזל כטל אמרתי" – שהיא התפילה, כיון שיוכלו להתפלל במחשבות טהורות ותתקבל התפלה באין מונע. (כ"ק מרן מהר"ש זי"ע)

### סימן הזי"ו ל"ך, רמז על הסי' הזי"ו ל"ך,

לפי מה דאי' בסנהדרין (לא:), ששלחו ליה למר עוקבא לדזי"ו ליה כבר בתי"ה, ופרש"י שם שהיה בעל תשובה, וע"כ ולכן שלחו בלשון הזה. לרמז זה הענין חלקו סדר הקריאת הפרשה בסימן זה הזי"ו ל"ך, כי פ' האזינו קוראים תמיד בימים שכל ישראל שבים בתשובה וסימנא מילתא היא שנתקבלה תשובתם אכ"י"ר. ע"כ.

### יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי כשעירים עלי דשא וגו'. (לב. נב)

ובספרי: כשעירים עלי דשא, מה שעירים הללו באים על חטאות ומכפרים, כך דברי תורה מכפרים על עבירות". הנה מצינו בחז"ל (יומא פו). ארבעה חלוקי כפרה, והחמור בהם הוא עון חילול השם אבל מי שיש לו חילול השם בידו אין כח לא בתשובה לתלות ולא ביוהכ"פ לכפר ולא ביסורין למרק, אלא כולן תולין ומיתה ממרקת", עיי"ש. אך כבר כתב הרמב"ם (הל' תשובה פ"א ה"ב) "שעיר המשתלח מכפר על כל העבירות שבתורה הקלות והחמורות... החמורות הן שחייבין עליהם מיתת ב"ד או כרת ושבועת שוא ושקר... בזמן הזה שאין ביהמ"ק קיים ואין לנו מזבח כפרה אין שם אלא תשובה", ועל כך מונה והולך את הד' חלוקי כפרה. מבואר מדבריו שבזמן המקדש היה שעיר המשתלח

## סיפור על פרשת השבוע

המלאך הק', נאנח ואמר אוי ווי בודאי מכר מאחוזתו. התחיל החסיד חבירו להמליץ טוב בעדו, כי לא עשה זאת אלא מפני ההכרח שכבר נתמלא סאה יסוריו שסבל מלוחציו.

ויען המלאך הק' ויאמר: אומר לך אלו הדברים הם כבשי דרחמנא שאין דרכי לגלות טעמים ונימוקים, אבל ההכרח לא יגונה למען תדעי כי לפעמים עונה הצדיק נגד רצון השואל. ועם כל זאת מוכרחים לשמוע אל פקודת הצדיק ולא לשנות. דהנה כתיב (איוב לו, כט): "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר להשיב נפשו מני שחת לאור באור החיים", ואיתא בזוה"ק שאדם שחטא ומת בלא תשובה רח"ל, שולח אותו השי"ת בגלגול עד ג' פעמים, כדי לתקן עותתו. וכאשר עברו ג' פעמים ולא תיקן, שוב אין לו תקנה: ח"ו אבל הרי השי"ת הוא בכל זאת בעל הרחמים, ומרחם על בריותיו, וכל חפצי ורצונו ית' שכל ידח ממנו נדח, על כן הוא עושה חסד חנים עם האדם ושולח אותו שוב פעם, פעם רביעי, לזה העולם כדי שיוכל לתקן, אך כיון שבאמת הלוא לאיש זה אין לו זכות לחיות בזה העולם פעם רביעי, מה עושה בעל הרחמים ית' ש? נותן הוא לו חיים כאלה שאינם נחשבים כחיים, דהיינו שמזמין לו אשה רעה או נושים הרבה. דהנה אמרו חז"ל (עירובין מא.) שלשה אין רואין פני גיהנם, אלו הן: דקדוקי עניות וחולי מעיים והרשות ("מי שיש לו נושין" רש"י) ויש אומרים אף מי שיש לו אשה רעה" כי מחמת היסורים שיש להם, הם ממאסים עליהם את החיים בכאן, אבל זה גופא גורם להם שיוכלו לחיות בכאן לאורך ימים בלי שיקטרגו עליהם ועל חיותם בזה העולם.

**סיים** המלאך זי"ע דע לך, אתם שניכם הנכם מאותם הגלגולים, ובאתם לזה העולם רק בתנאי שלא יהיה לכם חיי נחת, ועי"ז תוכלו להאריך ימים על האדמה, ותוכלו לתקן את אשר שחתכם בגלגולים הראשונים, וזה רוצה ליקח מנוחה לנפשו.

**הצור תמים פעלו וגו' הוא עשך ויכוננך לב, ג-ו) סיפר הרה"ק רבי מנחם נחום משטעפינשט זי"ע:** באחת העיירות היו לו לזקיני הרה"ק רבי אברהם" המלאך" הק' זי"ע (תק"א-יב תשרי תקל"ז) שני חסידים מנגידי העם שהיו מקושרים עליו והיו רגילים לנסוע אליו לעתים קבועות יחד בצוותא לדבון ליבם סבלו השנים מיסורי נפש - כל אחד מצרה אחרת שהעיקו עליהם האחד נתקיים בו ה"מוצא" במלואו אשתו אשר היתה רעה אליו מר ממות, ורצה מאד להיפטר ממנה ולגרשה מעל פניו, ואילו השני היתה לו נחלה בשווי של מאה אלף זוז, והיות וחובותיו הגיעו לסכום של כעשר אלף זוז, רצה למכור מאחוזתו כדי להשקית את נושיו אשר נגשו בו תמידין כסדרן. אולם רבם המלאך מנע משתיהם מלעשות את חפץ ליבם וכיון שכן סבלו השנים צער יגון ואנחה.

**ויהי היום,** ואל יכל החסיד שסבל מנושיו התובעים לסבול עוד את משאו, ובאין ברירה בצר לו מאוד הלך ומכר אחוזה קטנה מנחלתו, די להשקית את נוגשיו. כמובן בלא שאלת פי המלאך הק', כי ידע מכבר שלא יתנהו למכור והיה כאשר מכר הנחלה נחלה ונפל למשכב על ערש דוי **והנה** הגיע העת שבו היו רגילים לעלות אל הקודש לחסות בצל המלאך הק', ובא אליו רעהו החסיד לשאול לנפשו בענין הנסיעה בצוותא אל רבם השיב לו הלה הרי עיניך תחזינה את מצבי אשר הנני שוכב מוטל על ערש דוי ולא אוכל לנסוע, אולם זאת שאלתי בבקשת: עשה עמי אות לטובה, וקח ממני את ה"קוויטל" והפדיון נפש שהכנתי ובהכנסך לפני ולפנים תמסרהו לרבינו ותזכירני נא לפקודת ישועה ורחמים **ויהי** כאשר הגיע החסיד בגפו ונכנס אל קודש הקדשים, שאל אותו ה"מלאך" איה חברך, מדוע לא באתם ביחד, כדרככם מימים ימימה השיב החסיד: נבצר ממנו לבוא מפאת חוליו, וביקש ממני להזכירו לטובה, והנה פתקא ופ"נ ששלח למסור לרבינו. כששמע זאת

## דברי תורה לחג הסוכות

האלקים על ההר הזה, וכן בכל דור ודור יצאל האדם בזכות הקבלה טובה שיקבל על עצמו.

**למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי וגו'. (ויקרא כג, מג)**

והוא זכר ליציאת מצרים, והוא מהמצות הגדולות והנכבדות, ובפרט שמרמז לענני כבוד (סוכה י"א ע"ב), וע"כ ראוי שמצטער פטור (סוכה כ"ה ע"ב), שלא יהיה ח"ו מרמז שהיינו יושבים בענני כבוד בצער - אמנם המסבירים ענין סוכה לומר שיתן אל לבו שיושב בפסולת גורן ויקב ואדם במה נחשב וכדומה, ולומר שיושב בצל שדי כל ימיו, בודאי מי שצריך להתעוררות הלו אפילו יצטער יושב בה, לומר בכל צרה וצוקה אין לנו מלך אלא אתה, אך הוא מצוה קלה בעינינו, כי תלי"ת עם ה' אלו כולם ממלכת כהנים וגוי קדוש, ונקל עוד זאת בעינינו, כדאיתא במדרש (תנחומא שמיני ח') מי יגלה עפר מעיניך אדם הראשון, במצוה אחת ושעה קלה לא היה יכול לעמוד, וישראל עומדים בתרי"ג מצות אלפים מהשנים, עיין רשב"א פ"ק דחולין (ט' ע"א ד"ה ועוד התם). והיינו דבפ"ק דע"ז (ג' ע"א) אומר הקב"ה לאומות העולם מצוה קלה יש לי וסוכה שמה, דלגבי אומות העולם שאינו מרמז על ענני כבוד רק לשיבת בצל שדי, ובאותה בחינה היא מצוה קלה, אך לדידהו קשה עליהם עול הסבל, והיה ראוי שישבו בה אפילו מתוך צער, והמה לא יסבלו הוצאת חמה מנרתיקה ויבעטו בה וק"ל.

**סוכה: איתא בחז"ל סוכה שהוא גבוהה מכ' אמות פסולה "אדם יושב בצל סוכה ולא בצל דפנות". (ב.)** וצריך הבנה, דהא לא שייך לומר על היושב בביתו שהוא נמצא ב'צל' ביתו שהרי תחת קורת ביתו הוא יושב, ורק ביושב רחוק מן האילן וצלו מתפשט עליו שייך לומר שהוא יושב בצלו, ונראה ע"פ דברי חז"ל במדרש (עי' של"ה הקדוש, תולדות אדם שער הגדול אות ה) לפרש הכתוב (תהלים קכא, ה) ה' צלך" שהקב"ה מתנהג עם האדם דומיא דצל, שמכל תנועה שהוא עושה בעולם הזה הרי הוא גורם לעורר

### מצוה מן המובחר

ד' דפנות; ויוצא לתחילה אפילו בשלש; והלכתא אפילו בשנים ושלשית משהו (טפח). בחינת ד' דפנות רומזות לד' חומות שזכרתי: תשובה, תפילה, צדקה, תורה. ונגד זה ס' דסוכה, הסובבת ומקפת כל צד. אמנם יש בישראל שאינם בני תורה ולא יש לב להבין, נמצא הם מחזיקים בג' דפנות שהם ג' תשובה: חומות, תפילה, צדקה. נגד: כ' דתיבת סוכה הסוככת ג' רוחות. אמנם לפעמים יש שלא יוכלו להחזיק אף בג', כי אינם בעלי בעלי תורה וגם הם עניים שלא יוכלו ליתן צדקה, אזי יחזיק בשתי דפנות שהן שתי חומות: תשובה ותפילה. שזה יוכל לקיים כל איש ישראל. ועוד שלישית משהו דהיינו ליתן דבר מועט, וכמ"ש רז"ל: אפילו עני הנוטל צדקה צריך ליתן מעט צדקה. נגד זה אות ה' מסוכה שהיא ב' דפנות שלישית משהו, ולזה ההלכה שנים כהלכתן והשלשית משהו.

### בסוכות תשבו שבעת ימים.

ותיבת 'תשבו', אותיות "בושת" כי בטרם נכנס האדם לסוכה עליו להיות כלי מלא בוש וכלימה, בידעו שמצד עצמו אינו ראוי כלל ליכנס לצילא דמהימנותא, אך בד בבד צריך גם להתחזק על להבא כדי שלא יפול ברוחו חלילה, "והעצה היעוצה, שיקבל עליו להטיב מעשיו מהיום והלאה, ובזה יכנס לסוכה על שם העתיד", שהרי אמרו (קידושין מ.) "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה", ולזאת אמרה תורה בהמשך הפסוק "כל האזרח בישראל ישבו בסוכות", היינו "האזרח" נוטריקון "אהיה זורח אור", והלא מצוות נקראות אור [כמו שאמרו במדרש (בר"ר פרשה ב, ה) "ויאמר אלקים יהי אור - אלו מעשיהן של צדיקים"], ונרמז שעל האדם לקבל על עצמו שמעתי יזרח אורו ויתקן מעשיו, והראיה לכך היא דהא "בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים", וכל יציאת מצרים היתה על שם העתיד, כמו שאמר הקב"ה למשה רבינו (שמות ג, יב) "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את



תנועה דומה בשמים ממעל שיתנהגו עמו כמדתו, ואם יתנהג במדת החדש עם הבריות יזכה גם הוא להנהגה מתוך חסד ורחמים, "וזהו ענין הסוכה, שאנו עושין בדוגמת סוכה עלינו, ולכן נקראת 'צל סוכה' שהוא דמיון בדוגמת סוכה עלינו" היינו שהאדם מכין סוכה מעצים ואבנים בעולם הזה ועל ידי זה זוכה לשבת בצל של הסוכה העליונה, "והגם שאין ערך ודמיון עלל [בין הקב"ה לבשר ודם השפל], עם כל זה מוכרח לומר כן." (זרע קודש)

## סוכה

נוטריקון סומך כ"ל הנופלים וזוקף כ"ל הכפופים. שע"י מצות סוכה סומך השי"ת לכל אותם שהיו בכל השנה בבחי' נפילה ר"ל, וזוקף לכל אותם שהיו ראשיהם כפופים בכל השנה כולה ולא יכלו להרים ראשם, וזה וסוכה תהיה לצל יומם, מרומז בר"ת וס"ת של 'צל' יומם' שבגימ' כמנין נ"ס, שהוא לשון התרוממות והתנשאות, שע"י מצות סוכה נתרומם קרנם ומזלם של ישראל למעלה ראש, להשפיע עליהם ממזל העליון כל הטובות והברכות בכלל ופרט ברוחניות וגשמיות אמן.

## סוכה דירת ארעי: מצות הסוכה הוא מדת הבטחון בה' יתברך.

כמו שכתבו רז"ל (סוכה ב.) 'צא מדירת קבע', שלא לבטוח בעושר ובנכסים, רק לבטוח בה', ומבואר שעל כן הוא גם זמן שמחתנו, "כי אין שמחה כשמחת הבוטח בה' באמת", ומציין לדברי החובות הלבבות' (הקדמה לשער הבטחון) בלשונו הזהב "והבוטח בה' ישיג תועלת הממון, רצה לומר פרנסתו, ותימנע ממנו טרדת המחשבה של בעל הממון והתמדת דאגתו עליו", מפני שבבטחונו בה' לא ירדוף אחר פרנסתו ולא יעשה כי אם ההשתדלות המוטלת עליו והקב"ה יסייע בעדו ויתן לו די מחסורו אשר יחסר לו, ומחמת האי טעמא תקנו אנשי' כנסת הגדולה להתפלל ולבקש 'הושענות' בחג הסוכות, 'לידע כי כל ברכות השנה תלויה רק בעזר השי"ת, ולא לבטוח באסיפת כל התבואות לבית וכו', ובדאי כן הוא מוטבע בלבות בני ישראל, שבכל עת שצריכין ישועה בוטחין בו יתברך וכו', ונקרא (שמות כג, טז) 'חג האסיף', כמו שבעולם הזה עתה הזמן להכין פרנסה על כל השנה, כן ברכת ה' עתה על כל השנה להבוטחים בו', נמצא שהמאמין והבוטח בהשי"ת שמח ומרוצה תמיד, וזוכה לכל הברכות האמורות בתורה, והשושן והמקור למדת הבטחון וההשפעות טובות הוא בחג הסוכות. (שפת אמת)

## ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכפות תמרims וגו'. (ויקרא כג,

מ) יש לעיין איזה קשר יש עם מצות הסוכה שהיא זכר לענני כבוד. וכתב החיד"א ז"ל בשם הקדמונים דבאלו הד' מינים אין שום שליטה לשר עליון רק הקב"ה כביכול בעצמו, וא"כ אלו נקראים שרביטו של מלך, והנה הקדמונים פסקו להלכה שבמצות התשובה על המזיד מהני רק לישראל, והטעם מפני שהאומות הם בבחינת עבדים והקב"ה הוא להם בבחינת מלך, כמו שנאמר "מלך אלהים על גוים מי לא יראך מלך הגוים" וק"ל מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול משא"כ עם ישראל הם בבחינת בנים, ואב שמחל על כבודו כבודו מחול,

וא"כ להורות לכל כי בני ישראל נתקבלה תשובתם ביום הכיפורים בבחינת אב שמחל על כבודו, לזה ציונו במצות ד' מינים שהם שרביטו של מלך וכן ישתמש בשרביטו של אביו, וכן הטעם במצות סוכה שהיא זכר לענני כבוד, דמדוע לא ציונו לעשות זכר גם למן ובאר, אך הוא שרביטו דרך ה' משתמש בענן כמ"ש ה' אמר ישכון בערפל, וכן והענן מלא את בית ה', והערב רב היה הענן פולטן ולזה צוה אותנו רק לעשות זכר לענני כבוד להורות לכל כי עם ישראל הם בבחינת בנים להקב"ה ולזה יכולים להשתמש בשרביטו הוא הענן, לא כן המן והבאר גם הערב רב היו נהנים מהם, ולזה אין מקום לעשות זכר להם.

## באספך מגרנך ומיקבך (ראה טז, יג)

בפסולת גורן ויקב (סוכה יב.) ויש לדעת למה נשתנה מצות סוכה מכל המצוות, שאצל כולן חייבו אותנו שיהיה דוקא מן המובחר וההדור שבהם, טלית נאה אתרוג נאה וכדו' ואילו כאן דוקא מן הפסולת? ונראה שהרמז בזה, כי כידוע עבודתנו בר"ה, יוה"כ ועשי"ת הוא בבחי' יראה מחמת אימת יום הדין, אבל סוכות זמן שמחתנו עבודתנו היא בבחי' אהבה, ומהו עבודת

האדם בימי הדין? הרי הוא משליך את הפסולת שנמצא ברשותו והיינו המעשים הלא טובים ומתחרט עליהם וחוזר בתשובה, אבל מכיון שאין זה נעשה אלא מתוך יראה, בכוחו לעשות מזדונות לשגגות (יומא פו) אבל לא לעשותן לזכות, ולכן כשמגיע חג הסוכות שאז זוכין לעשות תשובה מאהבה, שמהפך אותן לזכיות (יומא שם) בא הציווי ברמז בדבריהם ז"ל שיקח מן הפסולת שבידו, שעדיין הם כשגגות ויעלם לבחי' סוכה, לעשות תשובה מאהבה ומהפכן לזכיות (הרה"ק רבי ישראל מרז"ע)

## בהלכות סוכה (דף יז). "אור פוסל בשלשה, סכך פסול פוסל בארבעה". ולכאורה מדוע החמירו יותר באור שיהא פוסל בשלשה ואילו סכך פסול אינו פוסל כי אם בארבעה, רק היינו טעמא, כי האור הריק מרמז על ההולך בטל, ומדה זו גרועה יותר מסכך פסול

דהיינו העסק בדברים גשמיים, דאע"פ שאינו עוסק בתורה ואינו מכוון במעשיו לשם שמים מכל מקום מצבו טוב יותר מן המבזבז זמנו לריק, כי הבטלה מביאה את האדם לדברים הגרועים ביותר, וצריך לברוח ממנה כמטחוי קשת, ועל דרך זו אמר לתלמידיו, "איני מבקש מכם שלא תחטאו בגלל שאינכם מתאווים לחטא, אלא שלא תחטאו בגלל שאין לכם זמן לחטא", כי כל הזמן יהא עסוק וטרוד בענייני, ומה טוב ומה נעים אם יהא זה בתורה ועבודת ה', אך גם מי שאינו בר הכי ואינו עסיק באורייתא תדירא, מכל מקום חובתו להיות עסוק וטרוד כל היום כולו עד שלא יהיה לו זמן להתפנות לפיתוי היצר, וכמו ששינוי באבות (פ"ב משנה ב) "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ, שיגיעת שניהם משכחת עון". (הרה"ק רבי מנחם מנדל מקאצק ז"ע)

## "סוכה" מדוע נקראת מצות סוכה בלשון חז"ל (ע"ז ג.) "מצוה קלה".

דהנה בגמרא (גיטין נו:) מסופר, שכאשר הפליג טיטוס הרשע בים עמד עליו נחשול [פירוש, רוח סערה] שבים לטבעו, באותה שעה הטיח דברים ואמר כלפי מעלה "אם גבור הוא יעלה ליבשה ויעשה עמי מלחמה, יצתה בת קול ואמרה לו, רשע בן רשע בן בנו של עשו הרשע, בריה קלה יש לי בעולמי ויתוש שמה, עלה ליבשה ותעשה עמה מלחמה", ומבואר שם אמאי קרי לה "בריה קלה", דמעלנא אית לה ומפקנא לית לה, היינו שיש לו פה להכניס המאכל, אך אין לו מוצא דרך בית הרעי, ואם כן הוא הדין מצות סוכה שנקראת "מצוה קלה" יש בה סגולה זו, להיותה מאירה פנימיות לבות בני ישראל ולא יצא האור לעולם, ויוכל תמיד להישאר בתוך חדרו של מלך מלכי המלכים. (הגה"ק מנאסאד ז"ע)

## הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת.

וצ"ב מדוע אומרים "הנופלת" בלשון הווה דהיינו שנופלת תמיד? ותירץ הבעל "פנים מאירות" בפר' ואתחנן, אהא דאמרו (ברכות ד, ב) 'במערבא מתרצי לה הכי, נפלה ולא תוסיף לנפול עוד קום בתולת ישראל' לפמש"כ זקינו (של החיד"א) בעל ה"חסד לאברהם" דאין לך יום שאין קללתו מרובה משל חבירו, מפני מיעוט הארה, שהולכת ויורדת ממדרגה למדרגה וע"פ ירידתה כך יתמעט האור וההשגחה ותכבד הקללה, ומי שידוע לשער ולמנות שיעור מהלך זה כמה שיעור קומתו וכמה אנו יורדים מידי יום ביומו, ידע שיעור גלותינו עד כמה וידע את זמן הגאולה. וזה שאומר הכתוב 'סוכת דוד הנופלת', כי לעולם היא נופלת ויורדת עד שתשכב לעפר, כמו שאמר הכתוב 'כי שחה לעפר נפשנו' ואז 'קומה עזרתה לנו'. (החיד"א)

## תצפנם בסוכה מריב לשונות.

דהנה ידוע שיש חמשה מוצאות הפה, כי האותיות זסשר"ץ מוצאן מהשיניים, בומ"פ מהשפתיים, גיכ"ק מהחך, אהח"ע מהגרון, ואותיות דטלנ"ת מוצאן מהלשון, והנה במילה "סוכה" נמצאים ארבעה מוצאות הפה וליכא שום אות ממוצא הלשון [דהיינו אותיות דטלנ"ת, דהא סמ"ך יוצאת על ידי השיניים, וא"ו מהשפתיים, כ"ף מהחך וה"א מהגרון], והיינו טעמא, כי השיניים והשפתיים והחך והגרון מסבבים ומצפינים את הלשון "ושומרים אותו לכל יפרוץ בלשון הרע", וזה מרומז בדברי נעים זמירות ישראל "תצפנם בסוכה מריב לשונות" שנטמנה הלשון בתיבת "סוכה", להכניע יצרו "מריב לשונות" היינו שלא ידבר לשון הרע ודיבורים אסורים. (הגר"א)

## שינוי בסוכה (מה).

השבעים אומות, שתכלית הבריה היה רק על ישראל שעלו במחשבה תחלה, ואל יקטן בעיניכם מעלת אדם הראשון, שתאמינו לי שצפרנו היה חשוב ומאיר יותר מכלם, רק מ"מ מעשה שהיה היה שעל ידי קלקולו נבראו שבעים אומות, וכמו כן כל אדם מישראל כשעובר עבירה הוא בורא לעצמו שבעים אומות המצירים לו והמעיקים לו, והם אינן נותנים לנו תלוי ראש לעלות אל מזבח ה' ההרוס בעו"ה, ודבר זה הוא אמת ויציב גמור כמו שהייתי רואה אותו למראה עינים, שכל ישראל בורא לעצמו שבעים אומות וצריך להכניעם. ועל כן אנו נוטלים הארבעה מינים הללו ונלחמים בהם עם כל המקטרגים והמעיקים, שד' מינים האלו הם הכלי זיין שלנו, ובהם מוליך ומביא מעלה ומוריד, שכל מקום שיש שם מקטרג ומסטיין על ישראל כלם יפלו תחת רגלינו ולא יוכלו קום, ועל כן אנו שמחים בחג הזה בד' מינים הללו ומקלסים להבורא ית"ש שנתן לנו שכל הזה איך לנער כל רשעי ארץ.

(הרה"ק רבי ר' מנחם מנדל מרימינוב זי"ע)

## ומפני חטאינו גלינו מארצינו. (מוסף שלש רגלים)

בשם הגה"ק בעל קדושת לוי זי"ע, 'ומפני חטאינו גלינו מארצינו, בהמלצת זכות על ישראל, שעד שלא חטאנו כבר גלינו מארצינו, לזאת רבונו של עולם השיבנו ה' אליך, תחזירנו גם כן מקודם לארצינו ואחר כך ונשובה אליך, כמו שהגלות היתה עוד קודם החטא, כמו כן החזרה לארצינו תהיה מקודם, ואחר כך נעשה תשובה.

## מלך רחמן שתשוב ותרם עלינו. (מוסף שלש רגלים)

בשם הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע, 'שתשוב ותרם עלינו, גם אתה רבונו של עולם צריך תשובה. ומה הוא תשובתך, בזה שתרחם עלינו. **שמחת בית השואבה** והנה הרמז בסוכות בשמחת בית השואבה שהשמחה היתה גדולה שמתרעין בחצוצרות וכלים ובכלי כלי שיר, הנה הטעם מחמת מחילת העון שהי' ביה"כ, לזה גדלה השמחה כ"כ ע"ד כששבוי בא מבית האסורים לביתו ישמח מאד כמו כן בחוטא אשר נתפס בידי היצר הרע וביום הכפורים כשהקדוש ברוך הוא מצילנו מידו ומעבירות נעשו זכויות ויצא לחפשי מתח"י היצר הרע תגדל מאד השמחה.

(דברי חיים)

## שמחת בית השואבה

יש ליתן טעם על שמחת בית השואבה וניסוך המים שהי' בשמחה גדולה, כי מבואר בסידור האר"י הק' טעם ליתן מעט מים ביין קידוש כדי להמתיק הדין, שיין מורה על דין, ומים בחי' חסד, וע"י נתינת המים נמתקין הדינים עי"ש בדברי קדשו, וכמו כן אף דבכל השנה אין מנסכין רק יין ע"ג המזבח, עכשיו בחג ניסכו המים כדי להמתיק הדינים, ע"כ ירדו עד התהום, ידוע כי עיקר המתקת הדין אינו אלא בשורשן שחזרו למקורו.

(קרבן לדוד)

## הושענא רבה.

דהנה אמרו חז"ל במדרש (ויק"ר פרשה ל, יב) שמה שנוטלים ערבה בחג הסוכות היא כנגד אנשים פשוטים ביותר, ולכאורה יש להבין מה חשיבותם שבהושענא רבא נוטלים רק את הערבה בלבד, "אך הפה שהוא עיקר כחן של ישראל [והאי יומא בשפון תליא, וערבה דומה לפה], והיא בחינת דוד המלך ע"ה שאמר (תהלים קט, ד) 'ואני תפלה', אם כי בודאי קול הצדיקים שיש להם טעם וריח עולה למדריגות רבות ביותר, אעפ"כ יש להם תערובות מעשים טובים, [אולם] מי שאין לו טעם וריח הוא רק תפלה בלבד, וזה שאמר (תהלים קב, א) 'תפלה לעני כי יעטוף' היינו שמתעטף כולו בתפלה, כמו שכתוב 'ואני תפלה', וזה ערב לפניו יתברך, ונקראת ערבה, ולכן נקרא 'הושענא רבא', כי ביום זה נושעים בו גם השפלים שאין להם טעם וריח כנ"ל, והוא ישועה גם לדורות השפלים שלנו שאין לנו רק תפלה, וביום זה נפתח שערי תפלה בפיהם של ישראל, וזהו 'הושענא רבא', שאפשר לזכות לישועות גדולות ביום הזה, אפילו לאיש שהוא בבחינת ערבה ואין בו לא טעם ולא ריח.

(שפת אמת)

## שמיני עצרת ושמחת תורה.

שלשון חג מורה על חוגה ועיגול הסובב על איזה מרכז כמו שאר ימים טובים שכולם סובבים על נקודת שמיני עצרת אבל שמיני אינו גופא

"מצות ערבה כיצד, מקום היה למטה מירושלים ונקרא 'מוצא', יורדין לשם ומלקטין משם מורביות על ערבה", ואמרו שם בגמרא, "מאי טעמא קרי מוצא, איידי דמיפק מכרגא דמלכא קרי ליה מוצא", פירוש כיון שהוציאו אותו מכלל חיוב המס, על כן נקרא "מוצא" כי הוצא מן המס, ודבריהם סתומים ומפרסין איגרא, דהא כל תיבה ואות שבתלמוד קודש קדשים הם, ונכתבו ברוח הקודש על ידי התנאים והאמוראים קדושי עליון, וכל דבריהם קיימים לעד ולעולמי עולמים עד סוף כל הדורות, ולכן צריך להתבונן ולהבין, מה איכפת לנו אם בימים ההם החליט מושל העיר לפטור את תושבי המקום מן המס,

**ועוד היכי אשכחן שישאלו בגמרא על שמות הערים** מדוע נקראו כן, הן אמת, שמצינו במגילה (דף ו.) "למה נקרא שמה טבריא - שיושבת בטבורה של ארץ ישראל, רבה אמר, טבריא - שטובה ראייתה", ובתוס' בתענית (טז. ד"ה ה) האריכו מדוע נקראת "ירושלים" בשם זה, היינו כדי ללמדנו על קדושת ארץ ישראל, אך מה באה הגמרא הקדושה ללמדנו במה היה המקום פטור מלשלם מס המלך. ויש לבאר בדרך רמז, דקאי על "כרגא דמלכא דשמיא" אלו היסורים שנגזר על האדם לסבול בהאי עלמא, וידוע מה שכתב האר"י ז"ל ('שער הכוונות' סוכות דרוש ח) שבהושענא רבה חובטים עם הערבה ומבטלים כל הדינים וממילא אין עוד כרגא דמלכא לשלם, ולכן היו מלקטים ההושענות מ'מוצא' לרמז שנופטרים ביום זה מכרגא דמלכא.

(הגה"ק רבי שמעון סופר מערלוי זי"ע)

**זמן שמחתינו.** הכוונה בזה מלשון המשנה (ביצה י:) "זמן שחורים ומצא לבנים", שהיא מלשון הכנה והזמנה, כלומר "שמצות סוכה שאנחנו מקיימים בשבעה ימי החג, היא הכנה להמשיך שמחה על כל השנה כולה, ולא רק על מדת השמחה לבדה אלא על כל העבודה של ימות השנה ו"להמתק הדינים מעל כל ישראל".

## ותתן לנו את חג הסוכות הזה זמן שמחתנו.

מדוע נקרא חג הסוכות חג שמחתנו. וביאר האדמו"ר הרה"ק ממודיץ זי"ע הנה בראש השנה היא השגה גופנית חיים ופרנסה ומזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה עד ר"ה. (ביצה טז.) ויום הכיפורים הוא זמן השגה רוחנית שעם ישראל נדמים כמלאכים ומבטלים כל תענוגי עוה"ז, וחג הסוכות הוא זמן של הצטרפות הגשמיות והרוחניות גם יחד, כמאמר חז"ל בחג נידונין על המים דהיינו פרנסה, ומאידיך יוצאים מדירת קבע לדירת עראי דהיינו ביטול הנאות העוה"ז ויושבין ונהנין מזיו השכינה בסוכה. וזהו דאיתא בירושלמי עה"פ סכותה לראשי ביום נשק ביום שנושקין שני עולמות זה בזה, וכיון דבזמן חג הסוכות יש גשמיות ורוחניות גם יחד, הרי יש בו שמחה לכך נקרא זמן שמחתינו.

(ישא ברכה)

## פרי עץ הדר. (אמור כג, מ)

**אתרוג ר"ת אל תבואני רגל ג'אווה** אמרתי בענין האתרוג, כי איתא בספרים אתרוג עם הכולל גימטריא תורה ע"כ, והנה להבין זה הרמז, כי ידוע כל עיקר התורה הם אנכי ולא יהיה לך, שהם כלל כל התורה כולה לבוא לאמונת אלוקות ויחודו ית"ש וצדיק באמונתו יחיה, והנה איתא (קידושין מ') שקולה ע"ז ככל התורה כולה, והמודה בה כאילו כופר בכל התורה כולה והכופר בה כמודה בכל התורה כולה, והכל הוא לטעם הנ"ל, כי אנכי שהוא אמונת אלוקות בו תלוי כלל התורה כולה, והנה איתא בגמרא (זוהר בראשית כז ע"ב) כל הכועס כאילו עובד ע"ז, ובכעס הוא רק ענף מגאווה, ומכ"ש כל המתגאה בודאי כאילו עובד ע"ז, וממילא הוא מודה בכל התורה כולה כנ"ל. וזהו הרמז אתרוג שהוא ר"ת אל תבואני רגל ג'אווה, והיינו שישתלק מן הגאווה מכל וכל, ולכך הוא גימטריא תורה, היינו שאז הוא מודה בכל התורה כולה, שהעיקר הוא אנכי כנ"ל והב

## כוונת הנענועים.

בימי החג אנו נוטלים ארבעה מינים שהם כמו מכבדות לכבד ולטאטא בהם כל רשעי ארץ, שאנחנו בני ישראל עומדים עלינו מקטרגים הרבה בכל דור ודור משבעים אומות, שאם לא חטא אדם הראשון לא נבראו כלל אותן,



יכול בשר ודם לבוא לידי הכרה זו שכל עניני עוה"ז המה הבל הבלים ואין בהם ממש כלל, וממילא ישליך ויבטל מעליו כל מיני מחלוקת ושנאת חנם, וירבה ויוסיף במדת אהבה ואחוה ושלוש ורעות, כי זולת מדה זו "הכל הבל", ואם יש לו מדה זו יש לו הכל, והיה מדגיש ואומר, שראוי לבטל מתורה ותפלה כדי לקנות מדת האחדות ושלוש, כי גדולה מעלתה למאד. וכה פירש את הפסוק (קהלת ז, ט-י) "טובים השנים מן האחד וגו'", כי אם יפלו האחד יקים את חברו, ולכאורה לשון הכתוב אינו מדוקדק, דהא איירי הכא ב"אחד" הנופל ומדוע נאמר "יפלו" לשון רבים, אך הכוונה, שבמקום שאדם רואה את חברו נופל ממדרגתו רח"ל עליו להיחלץ חושים כדי לחזקו ולהחזירו לדרך המלך, אע"פ שלפעמים יגרום לו זה ליפול מעט ממדרגתו שלו, אע"פ לא ימנע מלעשות כן כדי להרים את הנופל מדרת שחת, והיינו טעמא כי "טובים השנים מן האחד", ולכן כאשר ירים את חברו ויחזירו אל מקומו הראשון, אז ימשיכו לעבוד את ה' בצוותא חדא, ונמצא הרויח הרבה יותר ממה שהפסיד.

**אל תאמר מה היה שהימים הראשנים היו טובים מאלה, כי לא מחכמה שאלת על זה. (קהלת ז, י)** שבא הכתוב להדגיש, לבל יטעה האדם לחשוב שבדורות הראשונים היו צדיקים קדושי עליון, ואילו כעת עם ירידת הדורות אי אפשר להשיג דרגתם, כי זה שקר וכזב, ואדרבה בגלל ירידות הדורות יכול האדם בקל להעפיל למדרגות גבוהות ונשגבות, ועל מה שהיו צריכים להתייגע טובא להשיג בימים הראשונים יכול האדם להגיע על ידי התגברות אחת בנסיון של שמירת עינים, אמור מעתה שביותר קרוב אליו הדבר מאד להשיגו. (בית אברהם)

הנקודה, קדושה עליונה מכל הקדושות אפילו מקדושת יוה"כ פ' ולא שייך לקרותו חג. ויום השמיני הוא בעצמו כמו יוה"כ פ' ולכן שוין בקרבן מוסף כמו יוה"כ פ' ואפילו הכי קדושתו יותר מיוה"כ פ' ע"י שמחה, חדוותא דמלכה עם ישראל, לכן שאר יום טוב שקדושתו עומד על איזה דבר מצוה, שחיטת קרבן פסח, שתי הלחם בעצרת, שופר בראש השנה, עיניו נפש ביוה"כ פ' ונטילת לולב בחג ועיקר מצוותו אינו אלא ביום גם שמחתו אינו אלא ביום, אבל קדושת שמיני שאינו אלא ע"י שמחת האדם שמתענג על ה' וחדותו יתברך ואינו עומד על מצוה מיוחדת ע"כ גם לילה איתרבי לשמחה. יום השמיני עצרת המרמז על שמחה בה' ותורתו על עולם הבא, פר אחד ואיל אחד לה' אחד ועם אחד ושם כתוב והיית אך שמח רק שמח בלי עירוב דאגה כלל כי לא יוסיף עצב עמה (חתם סופר)

### תפלת גשם.

הטעם שמתפללים תפילת גשם [דהיינו עניני גשמיות] בשמיני עצרת, כי בו פוסקים על האדם מסת פרנסתו, ורמז כן בפסוק (במדבר כט, לה) "ביום השמיני עצרת תהיה לכם" ובמקום אחר דרשו חז"ל (ביצה כח): "לכם - לכל צרכים", המורה על כל צרכיו הגשמיים של האדם, ורמז גם בלשון חז"ל (סוכה מח). "שמיני [עצרת] רגל בפני עצמו הוא" היינו שהוא הזמן הראוי להעתיק ולבקש על צרכי "עצמו" וגופו, שישפיע קוב"ה השפעות טובות גם בעניני גשמיות.

### הבל הבלים אמר קהלת, הבל הבלים הכל הבל. (קהלת)

ונראה דקהלת היא לשון התקהלות ואחדות, כי רק בהתקהלות עם אחרים

## דברי תורה מרבותינו הק' מבעלזא

במדרש מי שאוחז כידון בידו ניצח, כך ישראל אוחזים בארבע מינים סימן שהם נצחו, וזהו שנרמז בארבע מינים "ולקחתם לכם ביום הראשון - ראשון לחשבון עונות", כי הארבע מינים רומזין לנצחון של ישראל כנגד אומות העולם, ועי"ז אנו בטוחים שהקב"ה ימחול לנו עוונותינו. וזה הרמז בפייט ליום שני דסוכות "אמנם מצוה גוררת מצות בזאת אשר באביה תורות קצובות גזירות חוברו לה לצוות", לרמז שהשי"ת גזר שיתחברו לדין זה עם זה, ועל ידי זה ישראל נגדם בתכלית השלימות, אד"ק ז"ל. ויש להוסיף שזה רמז בקרא ולקחתם "לכם" ביום הראשון, לכם דיקא, "ראשון לחשבון עונות", אבל כנגד אומות העולם ישראל בשלימות גמור, וממילא אנו זוכים כנגדם, ומסיים בקרא "ושמחתם לפני ה' אלהיכם" יכולים אנו לשמוח על זה. (כ"ק מרן מהר"א זי"ע)

### בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל וגו'.

בסוכות תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסוכות, זה כבר אמרתי האיך השבעה רועים נרמזין בהסוכה כל אחד ביומו, וזה ידוע דכמו האבות העולם נרמזים בסוכה כך האמהות נרמזים בסוכה, ולכן מלת אזרח עם המילוי בספרו במכוון שר"ה רבקה רח"ל לא"ה, לרמז בזה שהאבות והאמהות באים ומשתתפים בסוכה ומעוררים חסדים ורחמים על ישראל. (כ"ק מרן מהר"א זי"ע)

### ערבה ענוה ושפלות.

בויהי רצון שבעת אגודת הלולב אומרים: שני בדי ערבות שהם כנגד משה ואהרן. אמר אדוני אבי ז"ל דערבה רומזת לענוה ושפלות (אין בו טעם וריח). ולכן, ערבה כנגד משה ואהרן, כי ענין הענוה מצינו אצל משה ואהרן. על משה רבינו ע"ה נאמר: והאיש משה ענו מאד מכל וגו'. ואצל אהרן נאמר: ונחנו מה (אלו דברי קדשו ז"ל). ואפשר לומר עוד דאיתא במדרש (ויק"ר לג): ערבה כנגד הפה ומשה רבינו היה מתפלל תמיד על ישראל. ועל אהרן הכהן נאמר בתרגום יונתן (פרשת חקת ככח) דהוא היה עמוד צלותהון דישאל לכן מרמזים תרי בדי הערבה שהם נגד הפה - על משה ואהרן. וכן כידוע, תפלה צריכה להיות בענוה ושפלות, ולכן ערבה רומזת על תפילה כדאמרן - דרומזת גם על ענוה ושפלות. (כ"ק מרן מהר"א זי"ע)

**ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל ושמחתם לפני השם אלקיכם.** וידוע בספרים דאלו הארבעה מינים מעוררים שמחה, כשאישי ישראל יש ברצונו לעשות הרצון העליון ולשמוח במצוותיו, אז המשיך הקב"ה כח באלו הד' מינים לעורר שמחה, וגם נמשך כח באלו המינים להמשיך שמחה, היינו שלפעמים אדם רוצה להמשיך עליו שמחה, אלא שיש לו מניעות בעסק פרנסה וכדומה שכח אחר ברצונו להמשיך עליו עצבות חלילה, והקב"ה נתן כח באלו הד' מינים להבריא כל מיני עצבות וממילא יש המשכת הטובות, ולכן ממילא נמשך שמחה. (כ"ק מרן מהר"א זי"ע)

### ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפות תמרים וענף עץ עבות

**וערבי נחל ושמחתם לפני ה' אלהיכם שבעת ימים, וחגתם אתו חג לה' שבעת ימים בשנה חוקת עולם לדורותיכם בחודש השביעי תחוגו אותו (ויקרא כג, מ-מא).** ובמדרש תנחומא (אמור, כב) מובא בטור (או"ח סי' תקפא) ולקחתם לכם ביום הראשון, וכי ראשו ן הוא והלא ט"ו הוא, אלא ראשון לחשבון עונות. ודקדק א"א [מהרי"ד] זי"ע למה נרמז בארבעה מינים ומה השייכות זה לולקחתם לכם הארבעה מינים. ואמר דאיתא במדרש אמור (ויק"ר ל, ב) "א"ר אבין משל לשנים שנכנסו אצל הדיין ולית אן ידעין מאן הוא נוצח, אלא מאן דנסב באיין [כידון] בידיה אן ידעין דהוא נצחוייא, כך ישראל ואומות העולם באין ומקטרגים לפני הקב"ה בראש השנה, ולית אן ידעין מאן נצח, אלא במה שישראל יוצאין מלפני הקב"ה ולולביהן ואתרוגיהן בידן, אנו יודעין דישראל אינון נצחוייא, לפיכך משה מזהיר לישראל ואומר להם ולקחתם לכם ביום הראשון."

**והעניין** בזה דאיתא בשם הרה"ק הר"ר בער ז"ל המגיד ממעזריטש, מעולם לא ראתה חמה פגימתה של לבנה (ר"ה כג, ב), דאומות העולם מונים לחמה וישאל ללבנה (סוכה כט, א), וזהו "מעולם לא ראתה חמה" היינו אומות העולם "פגימתה של לבנה" היינו [פגם] של ישראל. אף שישראל מתבוננים תמיד בשפלות עצמם, היינו בינים לבין קונם, אבל נגד אומות העולם ישראל הם בתכלית השלימות, ואין רואים שום פגם על ישראל. וזהו שהקב"ה חפץ לזכות את ישראל בימים הקדושים, מסבב שישראל ואומות העולם מדיינים זה עם זה וכנגדם ישראל הם בשלימות, וממילא זוכים בדין. **והנה** איתא

## בסוכות נמשך שובע לעולם.

איתא בשם האריז"ל דסוכות מרמז על שובע, שנשפע שובע לעולם. הרמז לזה הוא כי איתא בזוה"ק ובטור הל' ר"ה כי סוכות רומז ליעקב אבינו, כפי שכתוב ויעקב נסע סוכותה ויעקב היה הראשון שהתפלל על הפרנסה כמו שכתוב: **ונתן לי לחם לאכול** ובגד ללבוש, על כן נמשך בחג זה שובע לעולם. עוד אפשר לרמז כי כתבו התוס' (ר"ה יא,א) שהמלאכים היו אצל אברהם אבינו ע"ה בחג הסוכות, ובסעודה זו כתיב: ואקחה פת לחם **וסעדו לבכם**, על כן נמשך שובע לעולם. (כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע)

## אושפיזין אהרן.

למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים (ויקרא כ"ג), ואיתא בגמרא (סוכה י"א): זה ענני כבוד שהקדוש ברוך הוא היה מסבב אותם בהוציאם ממצרים, ואיתא בגמרא (טענית ט). דהענני כבוד היו בזכות אהרן, ובכתבי האריז"ל איתא דהיה שבעה ענני כבוד והיו בזכות שבעה רועים אשר כל אחד ואחד בזכות המצוה ומע"ט שהיה בו היה ממשיך על בניו היקף מענני כבוד, והוא לכאורה נגד הגמרא דבגמרא איתא דהיו בזכות אהרן ובכתבי האריז"ל משמע דהיו בזכות שבעה רועים שהם אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף ודוד.

והתירוץ הוא, דהאמת הוא דהשבעה רועים כל אחד ואחד בקדושה וטהרה שלו, היה ממשיך קדושה וטהרה על ישראל עד שהיו מסוככים בהקדושה וטהרה שלו, אלא להמשיך שיהיו כולם בבת אחת ובשעה אחת היה על ידי אהרן, דבצדקתו שהיה אוהב שלום ורודף שלום גרם שיהיו כל השבעה עננים בבת אחת, דהיה באפשר שיהיו העננים לעתיד, ואהרן ממשיך אותם שיהיו בזאת העת ובבת אחת, וניחא הכל דהיו בזכות השבעה רועים והיה בזכות אהרן. ולפי הדברים היה נכלל באהרן ענן אחד שהיה מצידו וגם מה שהמשיך כל הז' עננים בזאת העת, ומרומז אהרן במילוי אותיות [כזה אל"ף ה"א ר"ש וא"ו נו"ן בגמטריא תשל"ו] מספרו ח' פעמים סוכה [עם ח' כוללים], מרומז למה שאמרתי שהיה בו הצד שלו וגם כל השבעה בבת אחת. (כ"ק מרן מהר"ש זי"ע)

## מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו'. (קהלת א)

איתא במדרש, יכול אף בעמלה של תורה, חזרו ואמרו, לא אמר "בכל עמל", אלא "בעמלו", בעמלו אינו עמל, אבל עמל הוא בעמלה של תורה, אמר ר' יודן תחת השמש אין לו, למעלה מן השמש יש לו, פעם אחת באתי לפני א"א ז"ל ואמר לי: אע"פ שטוב לאדם שישבור תאוות לבו בשכלו הטוב, בכל זאת עיקר תכלית האדם הוא לשבור לבו בתורה עד שיתלהב לבו בלבת אש לה' ית', וכשיקדש האדם ויטהר את גופו עד למעלה מדרך הטבע, יוכל לעשות דברים שהם למעלה מן הגוף, אד"ק ז"ל, וע"פ דבריו אפשר לפרש

המדרש, בעמלו אין לו יתרון, אבל בעמלה של תורה יש לו יתרון, ור"י אמר תחת השמש אין לו יתרון, כי הגוף נקרא שמש ולזה אמר תחת הגוף אין לו יתרון, כנ"ל, שאין זה תכלית האדם, אבל למעלה מן הגוף ע"י שמקדש א"ע ע"י התורה, יש לו יתרון ויוכל לעשות מעשים שהם למעלה מכוחות הגוף. (כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע)

**מחיל אל חיל הולכים, נוסעים מסוכה ולשמוח בשמיני נמלכים (פייט).** ונראה לפרש על פי דברי הרה"ק מסטרעליסק זי"ע שאם איש ישראל זוכה לקיים מצות סוכה כמצותה וזוכה להשיג ולהמשיך אליו קדושת הסוכה, הדפנות והסכך וכל מצוות התלויות בסוכה איך אפשר לו אחר כך למצוא לו מקום להכנס לביתו? אך חסד ה' שתיכף אחר קדושת חג הסוכות הולכים אנו מחיל אל חיל - לקדושת החג שמיניעצרת, וכך אפשר לצאת מן הסוכה ולהכנס הביתה. וזה פירוש: נוסעים מסוכה בזמן שאנו פונים מהסוכה איך יכולים להפרד מתוך הדפנות והסכך וכל מצוות התלויות בסוכה; אך, מסיים הפייט: ולשמוח בשמיני נמלכים נמלכים הוא לשון עצה, העצה הוא לשמוח בשמיני על כן יכולים לצאת מהסוכה (כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע)

## הקשו בירושלמי,

למה תיקנו להתחיל זכירת גשמים בתפלת מוסף ולא בתפלת ערבית שהיא תחילת היום? (עיין טור א"ח סימן קי"ד). יש לומר כי תקנו התפלה בשעה זו, כשם שהתפלה הראשונה על הגשם נערכה באותה שעה, על-ידי אדם הראשון ביום הראשון ליצירתו. שרש"י מפרש (בראשית ב' ה') "כי לא המטיר" - לפי ש"אדם אין לעבוד את האדמה" אין מכיר בטובתם של גשמים וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם, התפלל עליהן וירדו וצמחו האילנות ודשאים. ומפורש במדרש רבה (פרשת בראשית): "בשעה ראשונה... בשעה שביעית (ליצירתו) עמד והתפלל". נמצא שאדם הראשון התפלל לראשונה על הגשם בשעה שביעית - היא שעת תפלת מוסף. על-כן תיקנו שגם אנחנו נתפלל על הגשמים בשעה זו. (כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע)

## שמיני רגל בפני עצמו הוא לענין פז"ר קש"ב (סוכה מח).

זקני כ"ק מרן מהר"ש זי"ע היה אומר: את גודל מעלת ויקר ערכם של הריקודים בשמחת תורה אין לי רשות לגלות. ברם, את זאת אוכל להגיד שכל התפילות והתחנונים וכל מיני בקשות של בני ישראל מכל השנה והתפילות של הימים הקדושים האלו שלא היו כראוי ולא עלו לרצון לפני אדון כל, וכן התקיעות שאנו תוקעים - בזה היום נאספים יחד ועולים לרצון לפני אבינו שבשמים על ידי הריקודים. וזה הרמז בגמרא: שמיני רגל בפני עצמו לענין פז"ר קש"ב. ובזה מרומז הענין הנ"ל: כל התפילות הפזורות של כל ימות השנה שאין להם עליה - יקשיב להם השם יתברך ביום זה; פזר - הפזורות, קשב יקשיב. (כ"ק מרן מהר"ש זי"ע)

## אורחות חיים

### סדר נטילת לולב

זו בהגהה בעלמא, אלא נטילת הלולב בידו האחת ואינו נטילת האתרוג ומברך ברכת 'על נטילת לולב' ונמצא שברך קדם עשיית המצוה שהרי כל זמן שלא נטיל גם האתרוג לא קיים המצוה כלל [דקיי"ל ד' מינים מעבבים זה את זה] (אבל אין אומרים שברך קדם שנטל הלולב בידו ימין מיקרי עובר דעובר), וי"א שייכול לטל האתרוג בידו השנייה כשהוא הפוך העוקץ כלפי מעלה והפיטם כלפי מטה - ובאפן כזה לא יצא יד"ח כמ"ש להלן ומברך הברכות, ולאחר הברכה חוזר והופך את האתרוג, וי"א שייכול לטל הלולב והאתרוג פרגיל, ויבין שאינו רוצה לצאת יד"ח המצוה עד אחר סיום הברכה (שו"ע ס"ד, ועיי' ט"ז סק"ה, ובאה"ט אות י"ג מה שפקקו על דעה השלישית) מנהג העולם בידעו השנייה.

(ד) צריך לעמוד בשעת הברכה כמו שאר ברכות המצוות והנטילה דכתיב 'ולקחתם לכם' ולפי' מלכ'ם' הכתוב במצות ספירת העומר [דכתיב בה' מהחל חרמש בקמה' ודרשו חז"ל אל תיקרי בקמה אלא בקומה], ובדיעבד, אם ישוב בשעת הברכה או בשעת קיום המצוה יצא יד"ח דקרא אסמכתא בעלמא היא, ורק לכתחלה יש להקפיד ע"ז (רמ"א ומ"ב ס"ה, ולעיל ס"ה תקפ"ה לענין שופר).

(א) צריך ליטול המינים דרך גדילתן על העץ הייני, ראשיהם למעלה ועיקריהם [מקום תלישתן מהעץ] למטה, ואם נטלן כשהן הפוכים לא יצא, וכן הדין אם נטלן כשהן שוכבים שהם מטים לצדדים ואינם זקופים כלפי מעלה, ומטעם זה הנוהגים להחזיק האתרוג בשעת הברכה כשהוא הפוך כמ"ש להלן צריכים לחזור ולהפכו מיד אחר הברכה קדם הנענועים, ואם שכחו ולא הפכו לא יצאו יד"ח וצריכים לחזור ולנענע בלא ברכה (שו"ע ומ"ב ס"ב), וכן יש להזהר בשעת הנענועים בשמינים הלולב לצד צפון ודרום, שלא יטה הלולב לנמרי שיהא כשוכב באויר משום שאינו דרך גדילתו, אלא ראש הלולב יהא כלפי מעלה ומוטה מעט לצד שמנענע אליו (פס"ח).

(ב) המנהג ליטול הלולב כשאחורי הלולב הינו הצד שרואים ממנו השדרה כלפי פני האדם הנוטלו, ופני הלולב כלפי חוץ ויש בזה טעם עפ"י סוד (מ"ב ס"ה תר"נ סק"ה).

(ג) אין ליטול הלולב והאתרוג בידו קדם הברכה דקיי"ל 'כל המצוות מברך עליהם עובר לעשייתן' - שצריך להקדים ברכת המצוה לעשיית המצוה, ואם נטל הלולב והאתרוג בב' ידיו קדם הברכה מיד קיים המצוה [שהרי יוצאים יד"ח מצוה

(ה) הנוטל את הכולל בידו כמה פעמים ביום כגון, הנוסע לכתל לאחר התפילה ונוטל שם לולב [לחוש לדעות שיש שם חיוב מה"ת כל ז' ימי החג] (ראה מ"ש להלן סי' תרנ"ח) או בזמן הגמ' שנהגו ללכת עם הכולל כל היום (כפי שבו' בס' תרנ"ב) אינו מברך על הנטילה בכל פעם אף אם היה הפסק גדול והפח הדעת בין נטילה לנטילה - כי בפעם אחת שנוטל הכולל קיים המצוה, ומכאן ואילך אינו מקים מצוה חדשה, אלא מוסיף ומחדר על מצוה הראשונה (רמ"א סי' תרנ"ב ס"ח), ואף אם נוטל לולב אחר שלא בדרך עליו ביום זה אינו חוזר ומברך על הנטילה (ערוה"ש שם ס"ד).

(ו) בשעת קיום מצות ד' מינים צריך ליטול האגדה של הכולל ההדס והערבה ביד ימין והאתרוג ביד שמאל, משום, משום שבאגדה יש ג' מצוות והאתרוג הוא רק מצוה אחת וכן הדין בשחזור ונוטל המינים, בשעת אמירת הלל והושענות אף שכבר ברח על הכולל ונענע קדם הלל שו"ע ומ"ב ס"ב הכולל ונענע קודם הלל (שו"ע ומ"ב ס"ב).

(ז) י"א שאין חלוק בין אטר לכל אדם לענין נטילת לולב אף שיד ימין של אטר חשובה ביד שמאל של כל אדם כי ידו [הימנית] חלושה ועיקר תשמישו, ביד שמאל] ואף הוא צריך לטל הכולל בימין והאתרוג בשמאל וכל דמי לתפלין שדין אטר שונה מכל אדם משום שחיוב הנחת, תפלין ביד שמאל הוא מה"ת דילפי' לה מדכתבי' [ידכה' ודרשי' יד בהה משא"כ נטילת לולב], ביד ימין הוא מדרבנן משום חשיבות בעלמא שיש בה ג' מצוות, ולענין זה סגי ביד ימין שהוא חשובה אצל רב בג"א וי"א שאטר נוטל, הכולל בשמאל והאתרוג בימין כמו בתפלין משום שיד שמאל של אטר חשובה ביד ימין של כל אדם ונהגו בדיעה זו (שם ס"ג).

(ח) השולט בשתי ידיו שעושה כל המלאכות בב' הידים שוה בשוה דינו בכל אדם ונוטל הכולל בימין ואם נקל לו, יותר לעשות המלאכות ביד שמאל דינו כאטר אף שיכול לעשות המלאכות גם ביד ימין (מ"ב סק"ב).

(ט) מי שאינו אטר שנוטל הכולל ביד שמאל, וכן אטר שנוטל הכולל ביד ימין יצא יד"ח, ויש מחמירים, וטוב להחמיר ולחזור ולטל המינים בלא ברכה (רמ"א ס"ג, מ"ב סק"ט).

(י) אם נטל האגדה יחד עם האתרוג ביד אחת י"א שלא יצא יד"ח האתרוג צריך להיות בנפרד מהמינים האחרים וי"א, שיצא יד"ח דהאתרוג הוא בנפרד מהמינים האחרים שהרי אינו [אגוד עמהם וראוי להחמיר], ולחזור ולטל המינים בלא ברכה ובפרט ביום הראשון שהוא מה"ת מ"ב סק"ט ומטעם זה (יש להזהר), שלא לאחוז הכולל והאתרוג ביד אחת בשעת אמירת הלל והושענות ובפרט בשעת הנענועים שהם חלק מהמצוה שו"ע הרב סי"ג ורבים נכשלים בזה משום (שמחזיקים הסדור ביד), אחת ויכולים להחזיק הסדור על זרועותיהם עם היד שאוחז בה הכולל או האתרוג.

## סדר הנענועים

(א) אף שמדינא יוצאים יד"ח נטילת לולב בהגבהת הכולל שהיא עקר המצוה, מ"מ תקנו חז"ל שצריך לנענע הכולל לכל רוחות השמים בסדר האמור להלן בשעת קיום המצוה אחר הברכה (לבוש) ובנענועים אלו אנו מודיעים שנצחנו את כל המקטרגים עלינו (כ"כ באבודרהם בשם הירושלמי 'בהדין נצוחא דנצחין בקרבא ונקטין לולבא בדיהוין' פי' בדרך המלכים הכבושים עיירות במלחמה ומגבירים רוחם עם אות המלכות על ראש המגדל ומנענעים אותו לכל רוח להודיע שהמלך ניצח את הכל), ואם לא נענע חוזר ונוטל המינים ומנענע (מ"ב סק"ט).

(ב) בסדר הנענועים מצינו כמה דעות, דעת המחבר שהמנענע מוליך הכולל לפניו, ומכסבם העלים מעט ג' פעמים וזהו הנענוע, ויזהר שלא יכסבם בכח משום שיש לחוש לשבירת הכולל, וחוזר ומקרב הכולל אליו סמוך לחזוהו ומכסבם העלים מעט ג' פעמים, ודעת הרמ"א שמוליך הכולל לפניו ומביאו אליו ג' פעמים וזהו הנענוע, ובאמצע ההולכה וההבאה מכסבם העלים מעט (שו"ע ס"ט, עיי' פמ"ג שלדעת הרמ"א עיקר הנענוע הוא ההולכה וההבאה, ומ"מ לכתחילה ראוי לכסבם העלים מעט בשעת ההולכה וההבאה, לחוש לדעות שכסבם העלים הוא ג"כ חלק מהנענוע).

אכן, דעת כמה פוסקים שיש לחוש לשני הדעות, ולדעתם צריך לנענע בסדר הזה: המנענע מוליך הכולל לפניו, ומכסבם העלים מעט ג' פעמים, וחוזר ומקרב הכולל אליו סמוך לחזוהו ומכסבם העלים מעט ג' פעמים דעת המחבר, ולאחר מכן מוליך ומביא עוד ג' פעמים, ובשעת ההולכה וההבאה מכסבם מעט בעלים דעת הרמ"א דבעי' הולכה והבאה ג"פ (דעת המהרש"ל עוד - מובא בסוג"א), וכן אנו נוהגים.

(ג) בסדר הזה האמור בפעיה הפקד צריך לעשות לד' רוחות השמים כדי להראות שעושה בן לשם הקב"ה שד' רוחות שלו, ועוד, כדי לעצר רוחות רעות [המנשבות מכל רוחות השמים], ולמעלה ולמטה כדי לעצר טללים רעים [היוצאים מלמעלה למטה], לפי הסדר האמור להלן: לדעת האריז"ל - עומד לצד מזרח ומוליך ומביא הכולל לצד דרום ומנענע כנ"ל, ולאחר מכן פונה לצפון, למזרח, למעלה, למטה, למערב (באה"ט סק"ב, וטעם סדר זה הוא משום שדרום רומז לחסד, צפון לגבורה וכו', וצריך לנענע לפי סדר הספירות), וכן אנו נוהגים.

סדר הנענועים האמור הוא רק לכתחלה, ובדיעבד, יוצאים יד"ח בכל אופן שמנענע, ולכן, אם שנה בסדר הנענועים א"צ לחזור ולנענע (מ"ב סק"ט, עיי"ש שאף שמי שלא נענע בכלל דינו שחוזר ומנענע, אם טעה בסדר הנענועים אינו חוזר).

(ד) י"א שהמנענע צריך להפך את גופו לצד שמנענע אליו ובאופן כזה יוצא שסוף הכולל נמצא כלפי' החזה כל זמן הנענועים וכשמנענע למעלה מגביה הכולל כלפי מעלה, וכשמנענע למטה משפיל עצמו כלפי מטה יחד עם הכולל, וי"א שא"צ להפך את הגוף בשעת הנענועים, אלא נשאר לעמוד על מקומו ופניו למזרח ומוליך ידיו עם הכולל והאתרוג לצד שמנענע אליו ומצדד מעט ראש הכולל לצד שמנענע אליו וכאמור לעיל יש להזהר שלא להטות הכולל לגמרי לאותו צד באופן שיהא מנח פשוט באויר, וכשמנענע לצד מערב גביה הכולל מעל בתיפו ומטהו כלפי' אחורי גופו (מ"ב סק"ז), וכן המנהג.

(ה) נחלקו הפוסקים ביצד צריך להחזיק הכולל כשמנענע כלפי מטה, י"א שהופך הכולל לגמרי, ונמצא ראש הכולל למטה, ועיקרו למעלה ואף שצריך להחזיק המינים בדרך גדילתו, בנד"ד חשיב בדרך גדילתו, שהרי כשמחזיק את ידיו בישר גם הם עומדים ישר, ועכשו הם הפוכים בגלל שהפך את ידיו, ויש מדרקדקים שלא להפך את הכולל משום שלדעתם אף באופן כזה חשיב שלא בדרך גדילתו, אלא משפיל הכולל כלפי מטה וחוזר ומעלהו אליו וכך עושה ג"פ כנ"ל, וכן המנהג (רמ"א ס"ט עיי"ש שמכריע כסברא ראשונה, והט"ז כתב כסברת המדקדקים עיי' הטעם במ"ב סק"ט).

(ו) בשעת הנענועים צריך לקרב האגדה של הכולל עם האתרוג ולנענע בשניהם ביחד כי אף שאין האתרוג אגוד באגדה אחת עם הכולל, מ"מ צריך להחזיקם יחד, כשהם קרובים זה לזה (שו"ע ומ"ב ס"א, ויש בזה טעם עפ"י סוד - עיי' ב"י ד"ה אם צריך), ומ"מ א"צ להצמידם אחד לשני כדי שהאתרוג לא יתחפך ויתקלקל (אלף המגן).

(ז) בנוסף לנטילת הכולל והנענועים אחר הברכה, צריך לטל הכולל במשך כל זמן אמירת ההלל, וצריך לנענע לכל הרוחות בשעת אמירת פסוקי 'הודו לה' באמצע הלל ובסוף הלל ואנא ה' הושיעה נא' וילפינו לה מדכתבי' (דברי הימים א' טז, לב) 'אז ירגנו עצי היער' שצריך לרגן [והנענוע הוא הרגון] בעצי היער [ד' מינים], ובתיב בתריה 'הודו לה' ויאמרו הושיענו' [שצריך לנענע בפסוקים אלו - 'הודו' והושיעה נא] (שו"ע ומ"ב ס"ח).

(ח) אף בנענועים אלו צריך לנענע לכל רוחות השמים בסדר האמור לעיל, ומ"מ אין לנענע בפעם אחת לכל הרוחות, אלא מחלקים את הנענועים לפי מנין התבות שבפסוקים אלו, וכדלהלן לפי סדר האריז"ל, וכמנהגנו:

(ט) באמירת 'הודו' הן הודו הראשון הן הודו האחרון מנענעים לצד דרום, באמירת 'לה' - אין מנענעים משום שצריך לכיוון היטב כשמזכיר את השם ואם נענע לא יוכל לכיוון, באמירת 'כי' - לצד צפון, 'טוב' - לצד מזרח, 'כי' - כלפי מעלה, 'לעולם' - כלפי מטה, 'חסדו' - לצד מערב. באמירת 'אנא ב' הפעמים מנענעים לצד דרום וצפון, באמירת 'ה' - אין מנענעים כלל, באמירת 'הושיעה' - לצד מזרח וכלפי מעלה, 'נא' - כלפי מטה ולצד מערב (מ"ב סק"ז). (נערך ע"י הרה"ג ר' יעקב טרויבע שליט"א)



## דברי תורה לפרשת וזאת הברכה

**ברזל ונחשת מנעלך. (לג, כה)** נראה לרמז בזה, בהקדם הא דאיתא בספר קב הישר (פרק מז) שתיבת ברזל נוסריקון בלהה רחל זלפה לאה, ארבעה נשות יעקב. והנה כתבו המקובלים שזהב וכסף ונחשת הן כנגד השלשה אבות, אברהם שמדתו אהבה כנגד **כסף** מלשון נכסוף נכספתי. **זהב** הוא יראה מדת יצחק [מצפון זהב יאתה], ונחשת זה יעקב דכתיב בו נחשת"י ויברכני ד' בגללך. והנה אם תבא ההשפעה בזכות אברהם, אז בא יבא ישמעאל בטענה שגם אליו מגיע חלק מההשפעה, יען הוא בנו של אברהם. ואם בזכות יצחק, יבא עשו בטענה ותביעה. אבל אם תבא בזכות יעקב ונשיו, אין לשום אומה ולשון איזה טענה ומענה, ורק לישראל מגיע ההשפעות. וזה שאמר הכתוב, ברזל ונחשת"י, אם מבקשין בזכות יעקב ונשיו המרומזין בברזל ונחשת, מנעלך, אז ההשפעות סגורות ושמורות תחת מנעול ובריה, ואין להאומות שום פתחון פה ליהנות מזה.

**זאת הארץ אשר נשבעתי לאברהם וליצחק וליעקב לאמור. (לד, ז)** מאי לאמור, אמר הקב"ה למשה לך אמור להם לאברהם וליצחק וליעקב שבועה שנשבעתי לכם כבר קיימתי לבניכם, הענין בזה כי הקב"ה לא מצא סיבה לסבב עבורה את הסתלקותו של משה רבינו ע"ה מן העולם, אם לא ע"י שיהיה בזה איזה שליחות מאת השי"ת, על כן נתן לו שליחות זו למסור להאבות, שע"י זה יסתלק מן העולם, ואכן תיכף כשאמר הקב"ה למשה שליחות זו הסכים למות מן העולם בכדי לקיים השליחות.

**וימת שם משה עבד ה'. (לד, ה)** אמרו בגמרא (סוטה יג): **וימת שם משה ספרא רבה דישאל, ויש לבאר הענין** שנקרא משה רבינו ע"ה 'ספרא רבה דישאל עפ"י הידוע שיש ששים רבואות לתורה וכנגדם יש ששים רבוא נשמות ישראל, כל אחד מישאל מקושר אל אות אחת מהתורה, ואם חוטא ח"ו מפסיק עצמו מהאות שלו בתורה וחסר אות אחת מן התורה ח"ו, וכל אות ואות שבתורה כלולה מכל התורה כולה, ע"כ אם חסר אות אחת מן התורה נפסל כל הס"ת. ולכן נקרא משה רבינו 'ספרא רבה דישאל' כי הוא למד התורה עם ישראל, ולימד אותם דעת ותבונה איך יהיו מקושרים אל התורה שלא יחסר מאומה ממספר אותיותיה ח"ו. ועל שם כך נקראים החכמים 'סופרים', מפני שהם סופרים את אותיות התורה ושומרים עליהם שלא יחסר מהם כלום, כדי שתהיה התורה שלימה.

**ולא קם נביא עוד בישראל כמשה. (לד, י)** בפ"ק דר"ה (כא ע"ב) איתא, ביקש קהלת להיות כמשה יצתה בת קול ואמרה לו וכתב יושר דברי אמת (קהלת יב, י), ולא קם נביא עוד בישראל כמשה, ותמוה דברי המדרש, ונראה על פי מה דאיתא במדרש, למה התחיל הקב"ה בבראשית, חד אמר בשביל התורה שנקרא ראשית, וח"א בשביל משה שנקרא ראשית, וח"א לפי שסופי תיבות בראשית ברא אלקים הוא אותיות **אמת**. ועל פירוש זה קשה למה נרמז אמת שלא ביושר **תא"מ**, ועל כרחך דמסתבר כפי השני דבזכות משה שנקרא ראשית, ותיבת **אמת** נרמז בסופי תיבות ברא אלקים את ביושר. ולפ"ז שהעולם נברא בשביל משה, ממילא אין להקיש אליו שום נברא בעולם כמובן. וזהו שיצאה בת קול ואמרה וכתוב יושר דברי אמת, ובראשית ע"כ בשביל משה כנ"ל, וממילא אין דומה לו.

**וזאת הברכה אשר ברח משה איש האלוקים את בני ישראל לפני מותו (לג, א)** משה רבינו בירך אותם לפני מותו, שאז הוא במעלה גדולה עד מאוד, שהשיג באותה פעם מה שלא השיג כל ימי חייו. וזה שאמרו י"ג מעלות היה בהר נבו ופסען משה בפסיעה אחת, רמז ל"ג מדותיו של הקדוש ברוך הוא, שהשיגן כולן בפעם אחת מה שלא השיג בימי חייו וכו'. וזה רמז בתיבת ויקבור אותו בגי', חסר אל"ף בגי', רמז ל"ג מדות. וכל זה כתבה התורה לומר, כי משה - איש אלקים, וגם לפני מותו - שהיה באותו שעה יותר גדול ממה שהיה בחייו, בירכן לישראל, ובוודאי יתקיימו ברכותיו.

**וזרח משעיר למו הופיע מהר פארן. (לג, ב)** ויש לבאר מאמרם ז"ל (ספרי ברכה ב) מלמד שחזר הקב"ה על כל אומה ולשון ולא קבלוה, בתחילה הלך אצל בני עשיו ואמר להם מקבלים אתם את התורה, אמרו לו מה כתוב בה אמר להם לא תרצח ולא רצו לקבלה וכו', ולכאורה קשה למה הלך הקב"ה לשאול את האומות אם רוצים לקבל התורה, וכי לא ידע שלא ירצו לקבל אותה. ויש לבאר הענין שכל זה לטובת ישראל, כי צפה הקב"ה שעתידיים ישראל להיות בגלות בין האומות ויהיו מוכרחים לדבר עם הגוים בעניני עולם הזה, והרי הבל פיהם של הגוים טמא ומטמא, א"כ יוכלו הגוים להשפיע עליהם לרעה ח"ו, לזאת חזר הקב"ה תחילה על כל אומה ולשון ושאל אם חפצים לקבל את התורה, ואז אמרו שאינם מוכנים לקבלה בגלל מצוה אחת שקשה להם לקיימה, ונשמע מדבריהם שמצוה זו אינם רוצים לקבל אבל את שאר חלקי התורה מוכנים לקבל, ומזה נשאר אצלם לעולם איזה רושם קדושה, ממה שהיה להם אז רצון לקבל אפס מה מן התורה, והתועלת מכך שע"י זה כאשר איש ישראל מדבר עתה עם גוי מוציא ממנו אותו רשימה של קדושה ונוטלו לעצמו, ועל ידי זה יש לישראל קיום בגלות.

**ורצון שוכני סנה, תבאתה לראש יוסף. (לג, טז)** ויש לדקדק למה קרא להקב"ה שוכני סנה, ולא שוכן שמים או שאר לשון. ויש לתרץ כי שם בסנה נגלה לו הקב"ה שרוצה להעלות ישראל מעוני מצרים אל ארץ ישראל. וזהו שבירך כאן את יוסף, שהרצון הזה יתעלה לראש יוסף, דהיינו שיהיה מזרע יוסף זה שמעלה אותם לארץ ישראל, דהיינו יהושע בן נון שהוא מזרע יוסף.

**שמח זבולון בצאתך. (לג, יח)** הצלח בצאתך לסחורה (רש"י), והלא ידוע שרש"י בא לפרש פשוטו של מקרא [וכמו שכתב כמה פעמים בחיבורו (ראה בראשית לג, כ ועוד) "ואני ליישב פשוטו של מקרא באתי"], וא"כ מהיכי תיתי לפרש "שמח" מלשון "הצלח" ביציאתו לסחורה, ונראה דמהכא חזין שהפירוש הפשוט במשמעות שמחה הינו הצלחה, כי רק השרוי במדת השמחה זוכה לברכה והצלחה במעשי דיין.

**שמח זבולון בצאתך ויששכר באהלך. (לג, יח)** כתיב בקהלת (ז, יב) בצל החכמה בצל הכסף, ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה. ושמעתי מהרב הגאון והצדיק וכו' רבי סענדיר מסטונב זצ"ל, כי יששכר וזבולון שניהם יחלקו בעוה"ב בשוה, וזה בצל החכמה שם בצל הכסף. אבל מ"מ יתרון החכמה הוא אשר תחיה בעליה, כי האומר דבר שמועה משמו של הת"ח, שפתותיו דובבות בקבר ומחיה אותו (יבמות צז ע"א) וזה היתרון אינו רק במי שהחכמה אתו ולא בצל הכסף. (שפתי צדיקים)

## דברי תורה מרבותינו הק' מבעלזא

שיקבלו את התורה במסירות נפש, חכו עצמן לתחתית ההר, והיו אז בסכנה גדולה שמא יפול ההר עליהם, ואמר להם אז הקב"ה אם אתם מקבלים את התורה באופן הזה להיות מוכן למסירות נפש עבור התורה מוטב, וכל הרוחות שבעולם לא יזיזו אתכם ואם לאו וכו'.

**והם תכו לרגלך. (לג, ג)**

פירש"י שהרי תכו עצמן לתוך תחתית ההר לרגלך בסיני. ולכאורה הוא נגד הגמרא (שבת פ"ח ע"א) שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית וכו' ונראה דהכוונה שהשי"ת הגביה את ההר למעלה באויר וראו ישראל שרצון השי"ת,

לנו שע"י שקידש את ארץ מצרים - ערות הארץ, יכלו בני"ה להתקיים שם עד הגאולה, וההכנה הזאת של יוסף היתה לא רק לגלות מצרים בלבד אלא גם לכל הגלויות, שיכלו בני"ה להתקיים עד הגאולה, כי גלות מצרים כוללת כל הגלויות וע"כ אמר "תבואתה לראש יוסף", וכל הברכות הללו יבואו לו בגלל ולקדקד נזיר אחיו שנמכר למצרים, דכמו שהוא עשה לנו הכנה לתמיד, כן יושפעו הברכות

ויגרש מפניך אויב ויאמר השמד. (לג, כז)

נראה לפרש, דבאמת השי"ת מגרש את האויב, אלא שאומר לנו "השמד" דהיינו שאנחנו נעשה איזו פעולה, אבל באמת הכל הוא מה' ית' שמו.

תבואתה לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו בכור שורו הדר לו וגו', ודקדק אצ"ל למה הכנים באמצע הברכה "תבואתה לראש יוסף", ולא מצינו כן אצל שאר השבטים ואמר, דבתחילה נתברך יוסף בכל ההשפעות הטובות ממגד שמים מטל וממגד תבואות שמש וכו' ודברים אלו צריכין להיות מושפעים לעולם תמיד, ואח"כ בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם עמים יגנח, שזהו רק כשצריכים למלחמה, אבל התכלית שיהיה שלום בעולם, ע"כ מפסיק באמצע עם "תבואתה לראש יוסף", כי הברכות הראשונות ברכו שההשפעות טובות יהיו תמיד, אדקד"ל. ו"ל ההמשך "ולקדקד נזיר אחיו", דרש"י ז"ל פירש, "שהופרש מאחיו במכירתו", ובזה"ק אי' דמה שנמכר יוסף למצרים הי' נס

## סיפור על פרשת השבוע

נשמתו, עם כל זה הלא היה שעתו האחרונה מחיי העולם, אשר הכין פעמיו למרום, אשר לא יוכשר לדבר אז עם כל אחד ואחד, לכן ברכם רק בכלל, וזה שנאמר וזאת הברכה וגו' את בני ישראל, היינו בכלל ישראל ולא בפרט, לפי שהיה לפני מותו. וכמו כן אמר גם לבני קהלתו: הנה יודע אני מך ערכי מקודם, ואת אשר נהייתי בתורה ובמדות רק על ידכם, לפי שבחרתם אותי להיות רועה צאן קדשים עדת פרעשבורג, ובדין היה ראוי להביע לכל אחד ואחד מכם תודתי, אמנם הוא לפני מותי, לכן אברך אתכם בכלל! עכ"ד.

הגה"ק בעל קול אריה זצוק"ל, סיפר קודם פטירתו, איך אמר מורו הגה"ק בעל חת"ס ז"ע לפני מותו באסיפת קהלתו ליציאת נשמתו, בזה"ל: נאמר וזאת הברכה וגו', כי משה ידע והבין שכל גדולתו ברום המעלות השיג רק על ידי ישראל, שזכה להיות מנהל בצווי השי"ת ע"ד שמצינו אפי' ריש גרותא משמיא מוקמי לי, כי לולי זאת לא היה ראוי ונכון גם כן שיתן לכל אחד ואחד קודם פטירתו מהם תודתו, כי כל אחד ואחד היה מסייע לגדולתו, ובאמת היה זאת חפצו ומגמת לבבו. אולם אף שמצינו במשה לא נס ליחו, וככחו אז היה כחו גם בעת פרידת

## הילולא דצדיקא

### הרה"ק רבי ישראל המגיד מקאז'ניץ זי"ע בעל ה"עבודת ישראל" י"ד תשרי תקע"ה

זכה לכן שהבעש"ט הק' יתגלה אליו, כעדותו בספרו הקדוש (עבודת ישראל שמיני "וכמו שאני בעצמי פעם אחת ראיתי הריב"ש זי"ע בחלום, ושאלתי אותו מפני מה בתחילת עבודתי כאשר נכנסתי אל הצדיקים ללמוד ממעשיהם, והרגלתי את עצמי לעבוד השי"ת, הרגשתי בעצמי שינוי לטובה מיום אל יום בעסק התורה לשמה, ובכוונות התפלה ושאר מעשים, ועתה אינני מרגיש כלל השינוי, ונדמה לי כמו יום אתמול כן היום, וכמו כן יום מחר, והשיב לי כדרך משל, כשהתינוק לומד א"ב, או סידור, או חומש, מידי יום ביומו ניכר השינוי בו, שלומד יותר ממה שלמד אתמול, למשל בשבוע העבר למד פרשה אחת חומש, ועתה לומד ב' פרשיות וכיוצא בו, מה שאין כן אם הולך ומתגדל ולומד בעצמו גפ"ת עם הפוסקים, והוא מפולפל גדול, אין ניכר בו שינוי יום מיומו, אמנם לפי ראות עיני השכל, בודאי מה שהאדם נעתק בגדולתו יום מיומו במדרגה, הוא גדול אלף אלפים ככל המדרגות שהתינוק נעתק בכל השנה, כי המה בקטנות"ו והוא מסיים "והוא דבר חכמה נפלאה". רבינו שקיבל תורה מהמגיד הגדול ממעזריטש, הרבי רבי אלימלך, הרבי רבי שמעלקא מניקלשבורג, והקדושת לוי מברדיטשוב זכ"ע, זכה להפיץ את תורת החסידות במרחבי פולין.

בטרם נסיעתו למעזריטש היה בקי בכל מכמני הרז, ונודע כמקובל אלוהי, עד שהעידו עליו "שקודם שנסע להרב הקדוש המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע למד מקודם שמונה מאות ספרי קבלה ואחר כל זה כשבא להמגיד הקדוש זי"ע ראה שלא התחיל עדיין ללמוד מאומה". רבו

העיר אפטא כי המגיד מקאז'ניץ הגיע, הלכו כל אנשי העיר לקבל פני המגיד עם קויתלאך, והמגיד השכיב עצמו במטה מגודל חולשתו, וגם הרה"ק מאפטא הלך לקבל פני המגיד, כידוע שרר ביניהם אהבה וידידות עזה, וכשראה הרה"ק מאפטא האריך הלכו כל העיר לקבל פני המגיד, אמר הרה"ק מאפטא להמגיד יעצט האט מען מיר גארנישט אין זינען אלץ לויפט נאר צו אייך [עכשיו אין חושבים עלי רק עליכם], והתפללו יחד שני הצדיקים בביהמ"ד, אחר התפלה הכינו סעודה, ובאמצע הסעודה שאל המגיד את הרה"ק מאפטא כי ראה את אדם הראשון היום בביהמ"ד ואמר לכם איזה דבר, מה אמר לכם? אמר הרה"ק מאפטא כי בעת שלבשתי היום הטלית ותפילין ועדיין לא הייתם בביהמ"ד וחכייתי עליכם, אדהכי נפל ברעיוני ענין לתרץ את אדם הראשון, והגיע אדם הראשון ונתן לי ישר כח לכן הסתובב בביהמ"ד.

פעם אחד נחלה הרה"ק רבי משה זי"ע בנו של הרה"ק המגיד מקאז'ניץ בהיותו ילד קטן אהוב לאביו המגיד זי"ע, וייאשו אותו הרופאים, והיה אביו הרה"ק שרוי בצער גדול, ובהגיע זמן התפילה גמר בדעתו להסיח דעתו מחולי בנו הילד, ופירש ואמר "ותשלך את הילד תחת אחד השיחים", שיח לשון תפילה, עבור תיבה אחת מהתפילה שתהיה בשמחה והרגיש בדבר הרה"ק מברדיטשוב זי"ע והלך לטבול במקוה ואמר שפעל בתפילתו לשנות דעת הרה"ק אבי הילד שיתפלל דווקא על רפואת בנו הילד, ואמר שע"י ששינה דעתו להתפלל על הרפואה היה המתקת הדינים מעל כלל ילדי ישראל.

רבינו נולד לעת זקנת הוריו באפטא בשנת תצ"ג בכח ברכת הבעש"ט הק' זי"ע, ונשא את שמו הטהור עליו כהוראת קדשו, בהוסיפו כי "בשעה שצויה לקרוא שמו ישראל, המשיך עליו קדושה אשר צדיק צריך לעמול שמונים שנה, שיזכה להמשיך על עצמו קדושה כזו". הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורה זי"ע אמר שמעתי מאבי קדוש ישראל מרוזין זי"ע שאמר על המגיד מקאז'ניץ שגופו היה לו בהירות של אלף נשמות ישראל.

סיפר בנו של רבינו זי"ע הרה"ק רבי משה אליקים ברעיה מקאז'ניץ זי"ע שפעם בליל שמחת תורה ערך המגיד הק' ההקפות בשמחה ובהתלהבות עצומה יותר מהרגיל בכל שנה ושנה, ואני סיפר בנו לא הרהבתי עוז בנפשי לשאול את אדוני אבי הק' על כך, אך גיסי הרה"ק רבי אבי עזרא זעליג זי"ע אבד"ק גרעניץ (אביו של הרה"ק השרף ממאגלניצא זי"ע) כן שאל אותו פשר הדבר ומה יום מיומיים? על כך השיב לו המגיד הקדוש: דע לך כי אבי ר' שבת זי"ע יושב בגן עדן בהיכל אחד עם התנאי יוחאי אביו של התנא אלוהי רשב"י והיום ביקש יוחאי מאבי שיקחהו אל ההקפות שלי, ותמורת זאת הוא (יוחאי) יקח את אבי בל"ג בעומר אל ההילולא של בנו רשב"י במירון, וכן עשה ומכיון שזכיתי להתנאי יוחאי וכן לאבי זצ"ל נתרומם נפשי וערכתי ההקפות בשמחה ובהתלהבות יתירה. אביו הרה"צ ר' שבת זצ"ל היה גר באפטא ושם מנוחתו כבוד, פעם נסע המגיד מקאז'ניץ זי"ע לאפטא על ההילולא של אביו זצ"ל, והרה"ק מאפטא זי"ע בעל אוהב ישראל היה אז אב"ד באפטא, וכששמעו אנשי

העריכו ביותר. וכשהגיע לראשונה למעזריטש, נשאל על ידו: מאיזה עיר הוא, וכשענה: מקודניץ הסמוכה לוורשא, נענה הרבי רבי בער ואמר בשמחה: ב"ה, כעת כבר יתחילו לומר קדושת "כתר" בוורשא! ובאותה שעה אף התבטא בפני תלמידו הרה"ק בעל ה"תניא" זי"ע שעמד לידו: כי ב"ה שהזמין לו עכשיו את האברך הזה, שבקיאאותו עצומה בספרי הקבלה, ו"הוא המתאים ביותר להגיה את סידור האריז"ל כתב יד הנמצא ברשותי, מהשגיאות שנפלו". סיפר אחד מחשובי המסובים בליל הסדר בשלחנו הטהור של הרה"ק רבי חיים מאיר יחיאל זי"ע ממוגלינצא, שדרכו של השרף ממוגלינצא היה לספר שתי מעשיות מופלאות בליל הסדר אחת בענין גאולת ישראל והשני אודות שזכה לגילוי נשמת המגיד הגדול ממעזריטש בליל הסדר אצל זקינו אבי אמו מקודניץ זי"ע.

**וכן סיפר:** "הייתי ילד קטן בן ד' שנים, וזקני המגיד הקדוש והנורא מקאזניץ זי"ע הלא גידל אותי תמיד על ברכיו, וכן החזיק אותי גם בלילות חג הפסח על ברכיו, בשעת אמירת ההגדה ובכל הסדר, והנה קודם אמירת 'שפוך חמתך' בשעת פתיחת הדלת, הנהיג בישראל, בא לבית איש, ואני במכוון הייתי מביט להדלת כדי לראות את אליהו הנביא וכו', לכן כשבא האיש הייתי צועק לאבי זקני זי"ע, זקני! הנה אליהו הנביא בא, והוא הניח את ידו הקדושה על פי, וסתם את פי והס את, וכל העם החסידים שהיו שם, השתוממו ונבהלו ולא הרהיבו בנפשם לדבר, או לשאול את פיו, אך נבהלו והביטו זה אל זה בתמהון לב ובהתעוררות רבה אמרו כולם: 'שפוך חמתך' כנהוג. אחר הסדר אמר [רבינו המגיד] השמעתם את דברי נכדי חיים לעבען (הוא רבי חיים מאיר יחיאל)? ויאמרו: שמענו בפה מלא, כי השתוקקו לדבר מזה ולשמוע מה בפיו. והוא ענה כי זה לא היה אליהו הנביא, אלא הרבי רבי בער ממעזריטש זי"ע. אמנם תדעו, אמר, כי גילוי הרבי ר' בער זי"ע גדול מגילוי אליהו זכור לטוב, וצריך לזה יותר זכות,

**רבינו זי"ע,** היה אחד המיוחד בין גדולי הדורות כגאון עולם וכשר התורה המושל בכל מקצועות התורה, אשר שילב בתורתו נגלה ונסתר כאחד, וכפי שכתב מחותנו ותלמידו הרה"ק רבי מרדכי דוד מדומברובא זי"ע בהסכמתו לה"עבודת ישראל" בתור עדות כשלמד בישיבתו: "ועין בעין ראינו כי אחת דיבר ושתים היה ברוח אתו לקלוע אל מרכז האמת, לתקן קישוטין ולעשות יחודים בעולמות העליונים, כאשר באזינו שמענו כמה פעמים, וביותר היה מגמתו לעקור הרים ולטחון לתרץ דברי רבינו הגדול הרמב"ם זי"ע.

**הגאון הגדול רבי יהושע מקוטנא זי"ע** אמר לדומ"צ בקודניץ: אני יודע בבירור, שהמגיד הקדוש, היה תלמידו של בעל "נודע ביהודה" זצוק"ל בהיותו באפטא עיר מולדתו של המגיד, לאחר מכן הוסיף, כי העולם סוברים שהיהודי הקדוש היה חריף ביותר, ואני אומר שדרך לימודו של המגיד היה כדרכו של הרשב"א זללה"ה.

**הרה"ק רבי ישכר בער מראדושיץ זי"ע** כותב "אמנם כאשר עיני ראו, גודל צדקתו ועבודתו של כבוד אדונינו מורינו ורבינו הרב המגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע לנצח, אשר לא ימוש מלהגות בתורת ה' יומם ולילה, הן בנגלה והן בפנימיות התורה, ומי יוכל להאריך בשבחו אשר לו דומיה תהלה, וגודל חריפותו ובקיאאותו נודע בקצוי ארץ בשער בת רבים אולם גודל תמימותו אשר לא נח ולא שקט ממעשיו הקדושים הנסתרים אי אפשר להעלות על הכתב, ובזאת ידעתי כי כל החפצים בתורת אמת, ימצאו בכתבי קודש אשר נשארו מרפא לנפשם". **הגה"ק בעל "דברי חיים" זי"ע** מעיד בהסכמתו אשר נודע למשגב גודל צדקתו וחסידותו ומילא תבל בנפלאותיו אשר עשה בישראל "אשר לפי דעתי אין בדורנו מי שישגי חכמתו" ובנו בעל "דברי יחזקאל" זי"ע אמר: "שכל ספרי תלמידי רבינו הבעש"ט זי"ע הם בבחינת קודש, וספר עבודת ישראל הוא בבחינת קודש קדשים". הרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זי"ע כי בשורה אחת מספר עבודת ישראל, כלול כמה דפים מספר עטרת צבי,

**המגיד מקאזניץ זי"ע** היה שנים עשר שבועות ברציפות אצל המגיד ממעזריטש זי"ע, והרבי ר' בער מסר לו כל הדברים וכל התורות שאמר מעת שהתחיל ההנהגה, ויותר לא היה המגיד מקאזניץ במעזריטש רק זה הפעם, ולאחר שנסע המגיד מקאזניץ הבייתה שכח פעם איזה דיבור מה שאמר לו הר"ר בער, התחיל להתענות והלך למקוה, עד שעזר ה' והגיע אצלו אחד מתלמידי הר"ר בער והזכיר לו הדיבור ששכח.

**האבני נזר מסאנטשוב זי"ע** למד בכל יום שיעור עם התלמידים, ואם למד מסכת שהיה על זה פירוש בית ישראל מהמגיד מקאזניץ זי"ע לא ירד מעל שלחנו הספר בית ישראל, וטרם שהגיד האבני נזר חידוש מספר בית ישראל אמר בהתלהבות אזא עמקות אזא עמקות אזא קדושה, [עמקות כזו קדושה כזו], עד שאמר החידוש מהמגיד מקאזניץ.

**סיפר הגה"צ ר' דוד צבי שנייבלג זי"ע,** שראה בספר "עבודת ישראל" אשר היה ברשותו של הרה"ק רבי חיים מקאסוב זי"ע בעל תורת חיים כי נכתב שם בכתב יד קדשו של רבינו, שבספר הקדוש "עבודת ישראל" מהמגיד מקאזניץ, יש לדקדק ללמוד בעיון בכל תיבה, כמו שצריך ללמוד בעיון בזוהר הקדוש!

**סיפר הרה"ק החדושי הרי"ם זי"ע** דהרה"ק מקזניץ שאל פעם את אחד מחסידיו אחרי התפילה האם קורה לו לפעמים אחרי התפילה והוא מתיישב ללמוד בסוגיא שהיה לו בזה קושיות ולא הבין כראוי, האם הוא מנסה ללמוד ולהבין הסוגיא אחר התפילה, ולא הבין החסיד מה כוונת רבו בזה, ואמר לו הרבי, היות שאתה מבקש ומתפלל בשמו"ע וחננו מאתך חכמה בינה ודעת, ואם יהודי אינו מאמין שיוכל לפעול בתפילתו שאכן יזכה להבין ולקבל חכמה ודעת, איך יכולה התפילה באמת לעזור לו.

יב

**פעם** היה שאלה בענין עגונה, והגה"ק בעל "ישועות יעקב" זי"ע כתב תשובה להתיר העגונה, אך בתנאי שהמגיד מקאזניץ זי"ע יצטרף להיתר, וכשקיבל המגיד מכתב מבעל ה"ישועות יעקב" כתב המגיד תשובה לאיסור, וכתב להישועות יעקב כי מזה התוספות שמביא ראייה להתירה לא כך הוא הפשט והיא אסורה, וכתב עוד המגיד וסימן יהיה לו כי כשיקבל מכתב זה אז יגיע גם הבעל העגונה, והמכתב של המגיד נתעכב בדואר, וכשקיבל ה"ישועות יעקב" מכתב המגיד הגיע גם הבעל של העגונה.

**הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זי"ע** אמר פעם בעת עריכת שלחנו בסעודה שלישית מי שנמצא בדורו של המגיד מקאזניץ זי"ע ואינו רואה פני המגיד לא יראה פני משיח צדקינו, כששמע זאת הבני יששכר זי"ע נסע תיכף ומיד להמגיד מקאזניץ, כי נכנס פחד בלבו שמא בכל רגע יוכל לבא משיח צדקינו, וכשהגיע הבני יששכר לקאזניץ מצא את המגיד שוכב במטה, וסביבו עמדו אנשים, אז העמיד עצמו הבני" על ראשי אצבעותיו של רגליו, והמגיד הרים עצמו על המטה ופנה להבני" ואמר לו בראיה בעלמא קנה. כאשר שב אח"כ לרימנוב שאל אתו מה ראה שם, השיב: ראיתי" אשטיק רצון הבורא ליגט אין בעט"

**סיפר הרה"ק בעל ה"תניא" זי"ע,** צעיר תלמידיו של המגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע, שהיו התלמידים יושבים ועוסקים בתורה ועבודתה, וכשתש כוחם והתעייפו מרוב עמל ויגיעה בעבודת ה' ובתורתו, היו משכיבים גופם התשוש ועצמותיהם היגיעות על ספסלי בבי מדרשא, כל חד וחד בספסל דיליה, שהיתה לו בו "חזקה". בין התלמידים הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע, שהיה איש חלש ורפה כוח, ומחמת זה ניתנה לו הרשות לנוח ע"י התנור, ואף ניתן לו כר העשוי מתבן ומקש להניחו תחת מראשותיו, ואילו לבעל ה"תניא" זי"ע שהיה הצעיר שבחבורה, לא ניתנה הרשות כלל לנוח על ספסל כי אם על הארץ מתחת לשולחן. **המגיד הק'** היה נוהג אחת לכמה לילות להכנס להיכל בית המדרש לשים עיניו בתלמידיו בשכבם על משכבם. באחד הלילות חש ה"תניא", כי בלילה הזה יכנס המגיד לבקר את התלמידים הישנים, והחליט שלא יתן תנומה לעפעפיו, ויצץ ברבו הגדול, בעת הילוכו בינות תלמידיו קווי ה' המחליפים כח.

**שמר הבעל ה"תניא"** על אשמורות עיניו פקוחות לבל תעצמנה ולבל ישקע בתרדמה מרוב עייפותו, והמתין לבוא רבו ה"מגיד". בשומעו פסיעות רבו קרובות השיים עצמו כישן, מצמץ בעיניו וירא והנה ה"מגיד הקדוש", בידו עששית נפט בוערת עובר בין התלמידים בקורבו לתנור ראה את המגיד מקאזניץ מלמל המגיד הק': "א פלא אזא גרויסער באשעפער, אין אזא קליינע גוף" [פלא, בורא כה גדול בגוף כה קטן]. וסיים "נראה שהשי"ת לקח חתיכת הר סיני, והורידו להאי עלמא בדמות ישראל"ק"ל" כך סיפר הבעל ה"תניא" זי"ע.



**פעם אחת** באה אשה אחת לפני הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע ופרצה בבכיה נוראה, ולא היו יכולים להבין מה רצונה, לאחר דקות ארוכות של בכיה הצליחה לשפוך מר לבה לפני הרה"ק כי בתה חולנית עד מאוד במצב נורא, ואמרה שמוכנה ומזומנה ליתן כל כספה להמגיד בתנאי שיהיה לבתה רפואה וישועה, נענה המגיד ואמר איני צריך יותר רק מנורת החנוכה הקטנה המונחת בארון ביתכם, ובאם יתנו לי את מנורת החנוכה, אז אני מבטיחכם בהבטחה גמורה שהבת תבריא בבריות גופא. מובן שהאשה הסכימה להדבר, אכן המגיד הק' שאלה האם גם בעלה מסכים לכך, שהרי אין ליקח מאשה מתנה מרובה בלא דעת בעלה, לשאלת המגיד ענתה האשה ואמרה שגם דבריה הקודמים שמוכנים ומזומנים המה ליתן למגיד את כל רכושם הרי זה על דעת בעלה, נענה המגיד הק' ואמר להאשה שאם כנים הדברים הרי שעליה להזדרז ולהביא לו את מנורת החנוכה. מובן, שהאשה נזדרזה מאוד ולא התעכבה אפילו להגיע, ומיד חזרה ונסעה והביאה את מנורת החנוכה, והמגיד הק' הבטיח לה שבתה תושע ותבריא בקרוב וכהבטחת המגיד הק' כן היה. בהגיע חנוכה שלח המגיד וקראה להאשה ולבתה, ושאלם אם אכן נתנה לו מנורת החנוכה במתנה ויכול לעשות בה ככל חפץ לבבו, וכמובן שתשובתם היתה כי בוודאי מנורת החנוכה ניתנה להמגיד במתנה גמורה כי היו זקוקים לישועה גדולה, ובעז"ה כבר נושעו, וכששמע תשובתם קרא לאיש פלוני בשם גאלדשמיד ונתן לו את מנורת החנוכה במתנה ואמר להאשה ובתה הלא נושעתם כבר, ויכולים אתם לנסוע לביתכם לשלום.

**תלמידי המגיד הק'** עמדו משתוממים מה ראה המגיד לנהוג כך ואחד מהתלמידים הקרובים שאלו על כך, וביאר המגיד אח"כ לתלמידיו הענין, כי הרה"ק רבי זושא מאניפאלע זי"ע היה רגיל לחלק מטבעות לברכה לעניים בכל ערב שבת, ומזה היה להם מקור הכנסה כי אח"כ מכרו את מטבעות הברכה לעשירים ששילמו בעד מטבעות הברכה במיטב כספם, היה עני אחד זקנו של האדם הנ"ל בשם גאלדשמיד שמסר לו המגיד כעת את מנורת החנוכה, שהיה לו לחשיבות גדולה מטבעות הברכה של הרה"ק רבי זושא מאניפאלע זי"ע, ואף שהיה במצב דחוק לא רצה בשום אופן למכרם אלא היה קובצם על יד ונתנם לצורך כסף שעשה ממנו מנורה החנוכה לצורך נר חנוכה, וביום מן הימים קודם שחיתן אחד מצאצאיו והוצרך להתחייב עבור נדן היה מצבו קשה ודחוק, אז נתיישב בדעתו לפנות לעשיר אחד ולבקש ממנו שילווה לו איזה סכום הגון למען יוכל לפרוע הנדן ולעשות החתונה כי אין לו ברירה אחרת, וענה לו העשיר כי מוכן לשלם לו כל הוצאות הנדן והחתונה אך בתנאי אחד שיתנו לו דבר קטן והוא המנורה הקטנה שיש לו בביתו שנעשה ממטבעות הברכה של הרה"ק ר' זושא מאניפאלע זי"ע, כמובן שהעני לא רצה בשום אופן וביקש והתחנן שייניח לו בזה כי זה מאוד חשוב אצלו, אך העשיר

הקשה ערפו ועמד על דעתו כי רק בתנאי זה יתן לו, והעני לא היה לו ברירה כי היה נצרך לכסף מוצא, ובכן הוא נאלץ למכור את מנורת החנוכה תמורת כל הוצאות הנדן והחתונה, וכך נשארה המנורה בידי העשיר, המשיך המגיד הק' ואמר שהבת החולנית שנרפאה היתה נכדת העשיר, והיות שמנורת החנוכה נלקחה קצת בכפיה בניגוד לרצון בעליו (ויש בזה לאו של לא תחמוד), גזרו מהשמים שמנורת החנוכה תחזור ליורשי אותו עני, וכל זה ראה המגיד מקאזניץ ברוח קדשו.

**בבית מדרשו של הגה"ק המגיד הק' מקאזניץ זי"ע** הי' אברך א' שהי' נקרא בפי כל "רבי מילך (אלימלך) חסיד". והסיפור למה כינו אותו בשם חסיד, הוא: הנה "מילך" זה הי' איש מורם מעם, כמעט ולא נהנה מהעוה"ז רק הי' עוסק באוריינתא תדירא ועובד ה' כראוי, ואמו היתה מספקת לו את הכל כדי שיהי' פנוי לעבודתו הקדושה כל היום בלתי שום מפריע.

**בעת ההוא** כאשר יצאה גזירה מן המלכות לאסוף אנשים שישתרו בצבא, וכיון שהכל היו משמטין א"ע מלשרת בצבא, ע"כ הי' נהוג שמחנה חיילים מיוחדים היו נוסעים על עגלת צב, ויצאו לדרך לעבור ברחובות המדינה, ומי שמצאו בדרך חטפוהו בכח ובחזקה והוליכוהו בתוך העגלות מחנות הצבא, אשר שם ילמדו וישתרו בתכסיסי הצבא למלחמה. אותן החיילים החוטפים היו קרואין בין היהודים בל"א בשם "די חאפערס".

**פעם לפני עלות השחר**, ור' מילך דידן הלך בהשכמה למקוה לפני התחלתו בעבודת היום, הקרה מקרה שבפעם ההוא עברו שם אותן ה"חאפערס", והרגישו בו, ותיכף חטפוהו והושיבו בהעגלה והוליכוהו עמהם לשרת בצבא.

**אחרי זמן רב** שהלכה אמו לבקשו, ולא מצאתו, שמעה מיהודי א' שראה שחטפוהו אנשי הצבא, אז תיכף רצה מהר אל בית המגיד. המגיד הי' עוסק בהכנתו לתפילת שחרית, והגבאי הביא לפניו את ה"קאווע" (קפה). נכנסה האשה והתחילה לשפוך דאגתה לפניו ואמרה: "מה יהיה עם מילך, הרי הוא כחוש משמן וחלש, ולא יוכל לסבול את עול הצבא אשר יעמיסו עליו...", ותיכף ענה לה המגיד בלשון קדשו ואמר, "מילך לא ישרת כחיל הצבא". אולם אמו לא הרפתה מלהתחנן לפניו, לאמר "אבל מה יהי' עם מילך", והמגיד חזר על הבטחתו ואמר, "אל תדאגו, מילך לא ישרת כחיל הצבא". וגם בזה לא נחה ולא שקטה והרבתה לבכות, אז ענה המגיד: "לא אשתה את הקפה שלי עד שיבוא מילך הנה".

**כאשר שמעו** אנ"ש דברים ברורים אלו יוצא מפורש מפי המגיד הקדוש, התפזרו הקהל לחפש ברחובות לראות מאיפה יגיע מילך, כדי שיוכלו חיש מהר להגיד הבשורה שהנה הוא בא, אולם עבר איזה זמן ולא בא. אך כעבור זמן קצר ראו מרחוק כי אמנם מילך הולך ובא, באו בשמחה אל המגיד הק' והגידו לו. אולם המגיד הק' ענה כי עדיין לא יוכל לשתות את הקפה עד שיגיע לפניו. כאשר בא מילך לחדרו של המגיד הק', הכריז המגיד עליו ואמר, "בעבור העקשניות שבך נתקרה

לי הקפה!". והעם העומדים עליו לא ידעו פשר הדבר, על איזה עקשניות מדבר המגיד הק'.

**אח"כ** כאשר יצאו כולם מחדר המגיד הק', הפצירו הקהל במילך שיגיד להם פשר הדבר. אז סיפר להם מעשה שהי' כך היה: אחרי שתפסוהו החיילים והעלוהו על העגלה, תפסו עוד יהודי אחר, וישבו שניהם יחדיו והנה סוסי העגלה מיהרו ורצו במהירות עזה מאד, ופתאום ראה בין החרקים של העגלה, והנה איזה איש עם זקן לבן הולך במתינות סמוך להעגלה והי' הולך ביחד עם העגלה, וזה היה דבר נפלא, כי בודאי סתם איש רגיל בשר ודם לא יוכל לילך במתינות וביחד עם העגלה זו שהיתה מהירה כ"כ, וגם ראה שהחיילים השומרים אותם אינם רואים אותו, לכן ידע שפיר כי הוא בודאי איזה איש אלקים או איזה מלאך מה"ש, ואולי אליהו הנביא זל"ט. והנה פנה אליו זה האיש וקרא אליו לאמר, "מילך, קפוץ למטה מן העגלה". אולם מילך מיאן בדבר באומרו, "לא אקפוץ מן העגלה עד שתרשה גם ליהודי הלזה היושב עמי פה שגם הוא יקפוץ מן העגלה וינצל גם הוא". אז נעלם האיש ההוא. אחר כמה רגעים בא הלה בחזרה והפציר בו עוד הפעם לומר, "מילך, קפוץ למטה מן העגלה", אולם מילך עומד בשלו, שאם אין ניתן רשות גם ליהודי השני עמו ג"כ לקפוץ אינו זו ממקומו. עוד הפעם נעלם האיש הפלא, ואינו. ואחר כמה רגעים חזר האיש ועוד הפעם שואג "מילך, קפוץ למטה מן העגלה", וחוזר מילך וצועק שאינו קופץ עד שמרשה גם להשני לקפוץ רק אז הסכים האיש ואמר יהי' כדברך אולם תקפוץ כבר. רק אז קפץ מילך עם היהודי השני שניהם ביחד מן העגלה בלי שיראום החיילים ובלי שיתרחש להם דבר. וזה שאמר המגיד שמשום שהתעקש כ"כ לכן נתקרה לו הקפה. כששמעו הקהל מדה נעלה זו ממנו, איך שהשליך את נפשו מנגד ומיאן להציל את עצמו, בעבור הצלת נפש יהודי אחר מצפרי הצבא, לכן מאז והלאה כינוהו בשם "חסיד".

**וכן העיד הגה"ק רבי חיים מוואלזין זי"ע** תלמיד הגה"ק מוילנא זי"ע שבהיותו פ"א בקאזניץ ועסק עם הרב המגיד כיום תמים בעומק הפלפול ומצא אותו בקי בש"ס בבלי ממש בע"פ עם לשון התוס' לבד מה שהיה בקי בירושלמי ופוסקים, ויסופר כי הרב הגאון מוה"ר בעמח"ס מעון הברכות זצ"ל רצה לנסות את המגיד מקאזניץ והתחפש בתור עובר אורח ובא לפני המגיד, אמנם כאשר אך פתח את הדלת אמר לו הרה"ק המגיד "ברוך הבא רב דקעמפנא!" על זה ענה הוא ואמר: עם רוח הקודש לא ירכש אותי אך אם יתרץ לי דברי הר"ן התמוהים לי זה כארבע עשרה שנים אז אכופ ראשי לפניו, הרה"ק ציוה לפתוח לו הר"ן והתחיל ללמוד עמו ולפרש לו הענין מתחלתו וכאשר הגיע אל מקום המוקשה כבר ראה הגאון מקעמפנא כי לא קשה מידי, אז אמר לו הרה"ק, כן הוא הדבר אם לומדים תורה לשמה אין הר"ן קשה וחמור, גם הגאון מוה"ר גדליהו ליפשיטץ זצ"ל (אבי הגאון בעל תפארת ישראל על משניות) היה ממעריציו

וכה נכנעו לפניו כל גדולי הת"ח שבדור כי הכירו רב כוחו וחילו באוריינות.

**אברך אחד** התלהב בתפילתו בבית מדרשו של כ"ק מרן רבי שלום מבעלזא זי"ע, ובאמצע תפילת שמונה עשרה הזדעק: "הייליגער באשעפער", כאשר מרן הרה"ק מבעלזא סיים את תפילת שמונה עשרה פנה אל האברך והעיר לו: "האיך העזת לדבר באמצע תפילת שמונה עשרה?" השיב לו האברך, כי הוא נכח אצל המגיד מקאזניץ, וראה שגם הוא עשה כן. גער בו כ"ק מרן מבעלזא זי"ע: "דער קאזניצער מגיד איז געוועהן א מלאך אלקים! ער מעג! אבער אזא יונגראמן ווי דו, ווי קומסטו אויסצורעדן אינמיטן דאווענען?!", והסתובב חזרה ופניו אל הכותל. אך מיד פנה שוב אל האברך, ואמר בלהט: "וואס האב איך געזאגט? דער קאזניצער מגיד איז געוועהן א מלאך? דער קאזניצער מגיד איז געוועהן א שרף! אבער דו, ווי קומסטו אויסצורעדן אינמיטן דאווענען?! ושוו חזר ואמר בחרדת קודש: "וואס האב איך געזאגט? דער קאזניצער מגיד איז געוועהן א שרף פון חיות הקודש דער קאזניצער מגיד איז געוועהן פון ד' רגלי המרכבה! אבער דו, ווי קומסטו אויסצורעדן אין מיניטן דאווענען?!" שב ואמר בלהט קודש: "וואס האב איך געזאגט? דער קאזניצער מגיד איז געוועהן פון ד' רגלי המרכבה? דער קאזניצער מגיד איז געוועהן אזוי גרויס, וואס אין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכולה לשמוע! ער מעג! אבער ווי קומסטו אויסצורעדן אינמיטן דאווענען?!" **עוד התבטא** כי מי שהכיר את המגיד הק' מקאזניץ ראה איך שיהודי אוהב את השי"ת "הוא היה אדם חלש ביותר וכשהגיע לתפלה היה חזק וגיבור כארי מפני גודל אהבת השי"ת"

**עבודת התפלה של רבינו** היתה למעלה מכוחות אנוש, ולמרות חולשתו העצומה, עד שנשאוהו על כסא לתפלה, הרי כשהגיע לפתח בית המדרש "היה קופץ מכסאו ורץ אל הקודש פנימה כאברך צעיר, והיה בוער כלפיד אש ושואג כארי: מי אנכי שאזכה להתפלל לפני הקב"ה, מה נורא המקום הזה.

**וכן מסופר שהרה"ק רבי אהרן מקארלין זי"ע** בעל "בית אהרן" אמר לכלתו הצדקנית מרת שרה דבורה ע"ה, בתו של הרה"ק רבי אלימלך מגרודז'יסק זי"ע נכד רבינו: זקנך המגיד, היו נושאים אותו לבית המדרש לתפילה על כסא מרוב חולשתו, אך כשהגיע בתפילה למזמור: שירו לה' שיר חדש, היה משנס מתניו ורוקד כנער!

**המגיד הקדוש התאונן** ואמר: "אולי משום דידועין בשמים, שאין לי תענוג והנאה כי אם מתפילה, לכן עוזרים לי שתפילתי עולה יפה, כדי שאקבל שכרי בזה. וכענין: ומשלם לשונאיו וגו' אל פניו להאבידו, לא יאחר לשונאו וצדקת רוחו המופלאה זי"ע". וכך הם דברי קדשו אודות עבודת השי"ת "הנגנו רואים שיש צדיקים גדולים, הנקרא בשם זקן, זה קנה חכמה, והוא נלחם עם יצרו, עד שלבו חלל בקרבו והרג את יצרו, והרי הוא נעדר מכל מיני תאוה גשמית ומכל עניני אהבת עולם, ואף על פי כן כשהולך לעשות רצון קונו בתפלות וביחודים, מתחדש כנשר נעוריו, וממליך בוראו בכל

מיני אהבות ותשוקות והתלהבות לבו, כמו שהאדם בוער באהבתו בימי הילדות לאיזה תאוה מהתאוות והצדיק הזה הוא מתעלה בתשוקות האלה להבורא ב"ה, ומעלה התשוקות כנודע, והגם שאין בקרבו אהבת עניני העולם, ואין בו שייכות להעולם כלל, מכל מקום או שהוא זוכר לתקן כל המחשבות מימי נעוריו וילדות, או להעלות ימי נעורים של הבאים אחריו, של כל איש ישראל המקושרים בהם". (עבודת ישראל, שמיני, ד"ה ולזקני ישראל)

**המגיד מקאזניץ זי"ע** היה כל כך חלוש ושוכב במטה, וכשהגיע לתפלה רקד המגיד כמו ילד קטן והיה דוחף את ראשו בהקיר, וכשהיה הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע בקאזניץ וראה האיך המגיד דופק את ראשו בהקיר לא היה יכול לסבול זאת, ונתן רבי אשר את ידו על הקיר שלא ידפוק את ראשו בהקיר, אז יצא דם מידיו של הרה"ק רבי אשר. **כ"ק מרן השר שלום מבעלזא זי"ע** היה מתנגד לאלו הנוהגים קמיעות, והיה דרכו לומר שרק הרה"ק המגיד מקאזניץ ודכוותי יכולים לכתוב קמיעות, כי אין לנו השגה בגדלותו.

**ונפלא מאד** מה שהעיד עליו בנו הרה"ק רבי משה אליקים בריעה זי"ע (באר משה, יתרו) "אבי מורי אמר לי: תאמין לי בני, שלא היתה שום מחשבה זרה מעת שנולדתי ועד עתה, שבאה אלי בשעת תפילתי, ולא העליתי אותה למקורה" כן הוא מציין (דעת משה, שמיני ד"ה בבואכם) "בבואי יש כעת גם כן קדושי עליון אשר בתוך התפלה יוכלו להתבטל ממצאוות מחמת גודל התשוקה, וכאשר אירע לאאמור"ר זצלה"ה באמצע התפלה לגודל התשוקה והדבקות נתעלף בתוך התפלה, עד שקראוהו בשמו ונתעורר.

**רבינו מביא בשם רבו המגיד הגדול הרבי ר' בער זי"ע** "שצריך הצדיק להתפלל עבור בני ישראל, ולהמשיך רפואה לחולים ופקידה לעקרות, ולכל איש די מחסורו אשר יחסר לו, אכן כאשר הצדיק מתפלל על איש פרטי לפעמים ח"ו יש קטרוג על אותו פלוני עבור איזו חטא, ומעכב תפלת הצדיק מלעשות רושם ומלפעול פעולתו, לכן יש תקנה לזה להתפלל הכל במחשבתו הרצויה למען כבוד ה' וכו', והנה בתפלה על דרך זה נסתם פי המקטרגים, כי אפילו שזה האיש אינו ראוי במעשיו לקבל שפע רחמנות, אבל בודאי הקב"ה ראוי להשפיע למען יתרומם כבודו ולמען תענוג בהשפעה" (עבודת ישראל ויגש ד"ה אליו)

**מסופר** מהרה"ק המגיד הק' מקאזניץ זי"ע בהיותו פועל ישועות בעניני הדיבוקים ר"ל שהיו שומעים לו להפרד מהם והיה הדבר לפלא בעיני כל רואיהם. והי' אומר בזה הלשון: זה אינו חידוש שהם שומעים ומצייתים לקולי כי בשמים ממעל המה יודעים כח הצדיק כפי דברי הזהו"ה שמכריזים בכל יום הבו יקר לדיוקנא דמלאך.

**אכן רבינו היה פועל ישועות** בתפלתו, ורבים נושעו בזכותו. גם עמיתו ורעו הרבי מלובלין זי"ע שלח את רעיתו הרבנית הצדקת להתברך מפי קדשו של רבינו שתזכה להיפקד בזרע של קיימא, ברכתו נתקיימה ורבינו נתכבד על ידי הרבי מלובלין בסנדקאות. כשהגיע רבינו לחצר קודש הרבי

מלובלין, יצא הרבי לקראתו, ואמר: "המגיד הקדוש הנכם שורפים אותי מגודל קדושתכם", הרבי התבטא בשבחו של רבינו "ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה, ברכה זה הרב ר' מנדל מרימנוב, ברכה זו הרב מוה' ישראל מקאזניץ, ברכה זה הרב מאפטא". (היכל הברכה ראה סוף ד"ה ראה אנכי)

**רבינו פעל ישועות** הרבה בביטול גזירת הצבא אצל אנשי השלטון, כי נתקיים בו כאמור: ויראו ממך, וכשנסע להיות סנדק אצל הרבי מלובלין, ליוו את נסיעתו בדרך שרים רבים מאישי השלטון, כי ראו ממנו הרבה מופתים". פעם אחת בא אל המגיד הקדוש איש אחד עם בקשה היות שמחזיק בית חכירה [אורענדא] בכפר אצל אדון אחד, והתרגז האדון מהכפר עליו, וגמר בדעתו שלא להחזיקו עוד בכפר שלו ולגרשו משם, וציווה לו המגיד שיעשה לו קנה רובה כדרך הנערים, ויירה עם חץ של עץ פה בחדרו, וכן עשה ופטרו לשלום. וכאשר בא לביתו שמע שהאדון של הכפר המית את עצמו על ידי קנה רובה, שירה בעצמו, ונתוודע לו שהיה באותו רגע ממש, שהוא המעשה בקוּזניץ. **מפורסם היה** גודל כחו של כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע לפעול רפואות, את הכח הלז וגם הכח להתעסק עם דיבוקים, קיבל רבינו מהגה"ק המגיד הק' מקאזניץ זי"ע.

**מסופר** שפעם הגיע להמגיד הק' מקאזניץ זי"ע אחד מן הבריונים שהיו בזמן חורבן ביהמ"ק אשר הרגו את זכריה הנביא, והוא היה מי שנתן הסטירה הראשונה לירמיה הנביא, ועתה בא לבקש תיקון, ולא רצה המגיד להכניסו אליו וחיכה זמן רב בחוץ, כשנכנס להמגיד אמר הבריון מוחות כמותכם היו מתגלגלים אצלינו מתחת הספסלים. שאל אותו המגיד למה עשיתם כן לירמיה הנביא, אמר לו כי ביקשנו ממנו שלא יבא על חורבן ביהמ"ק ולא שמע לנו, כי כן אמרו אין עונשין אלא אם כן מזהירים, ואם לא היה מזהיר לא היה חורבן הבית. אמר לו המגיד הלא אמרו כל הכושב את נבואתו חייב מיתה, אם כן עשה ירמיה הנביא נכון על שניבא מה שבא לו בנבואה. ענה לו הבריון שהיה לו למסור את נפשו למען כלל ישראל ולא לנבא. שאל אותו המגיד אבל חז"ל אמרו שהחייב מיתה בעוה"ז מאבד גם את חלקו בעוה"ב, ענה לו הבריון שלמען כלל ישראל היה לו למסור את עצמו וגם את העוה"ב שלו. אמר לו המגיד אבל הנביא הלא צריך לקיים את ציווי הבורא ולעשות את רצונו של הקב"ה, וכן היה רצונו ית' שכן יזהיר על חורבן הבית ואין חכמה ואין תבונה כנגד ה'. ועל זה לא היה לו שום תירוץ. ואח"כ אמר המגיד שיש לו חרטה גדולה על שדיבר עם הבריון, כי כן אמרו חז"ל אסור להסתכל בפני אדם רשע, וגם מפני כשאמר לו שמוחות כמוהו היה מתגלגל אצליהם מתחת הספסלים היה לו מכך חלישות הדעת, ולהצדיק אסור שיהיה לו חלישות הדעת.

**המגיד הק' מקאזניץ זי"ע** הסביר את הסיבה למה האריך ימים יותר מכל הצדיקים שבדורו, ואמר כי בכל זמן כשראה שזמנו מתקרב ובא, לקח את עצמו מחדש לעבודת השי"ת לתקן מידה אחרת, והיה טוען שאין לו עדיין זמן לעלות למעלה

כי עדיין לא תיקן לגמרי את המידה, ואח"כ לקח א"ע למידה אחרת, וכן הלאה. **אצל המגיד מקאזניץ ז"ע** נהוג היה בחג הסוכות, שכל הרוצה לברך על ארבעת המינים של הרבי, היה יכול ליטול ולברך, והמשמש הממונה על כך היה מגיש לכל אחד את המינים, ליטלם ולברך עליהם. פעם בהושענא רבא בא איש שהיה מפורסם ברשעותו, היה ידוע כ"מסור" וכל אנשי העיר שנאוהו ביותר, וגם הוא ביקש לברך על הד' מינים, אולם המשמש כעס עליו, והרהר, היתכן, איך מרהיב עוז פושע ישראל שכזה לברך על ארבעת המינים של הרבי, לכן לא רצה בשום אופן ליתנם לו, אבל הלה נטלם מידו בכח. רגז המשמש, ובכעסו שבר את הפיטם של האתרוג ופסלו, לבל יוכל המסור להוציא לפועל את מחשבתו. כשהגיע הדבר לאוזני המגיד מקאזניץ הצטער על כך מאוד, ואמר למשמשו: "ראה נא בני, את כל העבודות שאנו עובדים בימים הנוראים ובחג הסוכות מוכנים למסור, כדי שיוכלו לשבר מידה רעה אחת, ואתה לא יכולת להתאפק!?"

**המגיד הק'** היה בכל ימי חייו חלוש וכחוש כ"כ עד שהרופאים תמחו איך ביכולתו לחיות מחמת חלישות גופו לא היה בכוחו לעמוד על רגליו וללכת ונשאוהו על כסא מביתו עד לביהמ"ד, אולם בהגיעו לפתח ביהמ"ד היה קופץ מכסאו ורץ אל הקודש פנימה כאברך צעיר, והיה בוער כלפיד אש ושואג כארי: מי אנכי וכו' ומה נורא המקום הזה וכדו', וכמו שכותב בעצמו (עבודת ישראל פ' שמיני ד"ה ולזקני) בזה"ל: כשהולך לעשות רצון קונו בתפילות ויחודים מתחדש כנשר נעוריו, וממליך בוראו בכל מיני אהבות ותשוקות והתלהבות לבו עכ"ל, ומדבריו הק' נוכל קצת לעמוד על עבודתו הקדושה בתפילה ובהכנה לתפילה ובעבודת הקודש והיו עוברות כחוט השני וכל הליכותיו בקודש, ובעת כבדו פעם במצוות סנדקאות וכאשר עלה לעגלה ורצו לסייע סירב ואמר בזה"ל: וואס דארף איך אייער כח, איך האב ב"ה א בעסערען כח, עס שטייט "וקו' ה' יחליפו כח" מיר בייטען זיך מיט כביכול'ס כח, כביכול האט גענוג כח (וכי מה אני צריך לכח שלכם ולעזרתכם יש לי ב"ה כח, ככתוב "וקו' ה' יחליפו כח" אני עושה חליפין עם כח השי"ת ולהשי"ת יש מספיק כח) ובקפיצה עלה על העגלה כאיש צעיר.

**פעם** היה המגיד הק' מקאזניץ חולה אנוש. כשהידיעה הגיעה ליהודי הק' הוא קם ונסע לקאזניץ, באמרו: אמנם, תחית המתים אין לנו כהיום הזה. אבל אם נמצא בו עוד ניצוץ חיים הוא ישוב לאיתנו, משום שאנו יודעים מהי סיבת מחלתו. בהגיעם בסמוך לקאזניץ פגשו ביהודים ושאלום למצבו של המגיד. ענו ואמרו: "שעות מעטות לפני הפטירה". הם הגיעו לשם ביום ששי בפניא דמעלי שבתא ומצאו את הרופא יושב ליד מטתו. שאל היהודי הק' את הרופא למצבו של המגיד, ענה הרופא: "נותרו לו דקות חיים ספורות". שאל היהודי הק': "האם ישנו עוד גיד אחד שפועם?" אמרו לו: "כן". ניגש היהודי הק' אל המגיד ולחש באזנו, עברו דקות ספורות, והרופא איבחו שינוי לטובה. המצב הלך והוטב, עד שהמשמש הודיע שיכניסו את המגיד הק' לסעודה שלישית על גבי מיטתו. פנה היהודי הק' להסובבים

אותו, ואמר להם את התורה שהמגיד יאמר בסעודה. וכך הוה, המגיד אמר את התורה שהיהודי הק' אמר, והכל ראו כאן מופתים גלויים מצדו. **לאחר ההבדלה**, אמר להם היהודי הק': "אל יפלא בעיניכם. אין כאן כל פלא, וגופא דעובדא הכי הוה. המגיד הק' ביקש ללכת בדרכי עבודת ה' של הרבי רבי ברוך ממעזיבו זי"ע, ולא ידע שהר"ר ברוך כבר נפטר, כלום יכולה נשמה בגוף להשיג כמו נשמה לבדה. זאת אי אפשר, והוא היה חייב להסתלק מן העולם כדי להשיג זאת. באתי ולחשתי לו, שהרבי רבי ברוך הוא כבר בעלמא דקשט, ונשמתו החלה לשוב לגופו. וכיצד ידעתי מה יאמר בסעודה שלישית? ידעתי דרך איזה היכל הוא ירד, ממילא ידעתי איזו תורה יאמר".

**כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע** אמר בשם אביו זי"ע כי הרמ"ק זי"ע והמגיד מקאזניץ זי"ע ומרן מהר"ר זי"ע אמרו את סדר העבודה ביהמ"ד באותה ההשגה, והוסיף דבר פלא כי הרבי מלובלין זי"ע היה חגור בשעת העבודה באבנטו של המגיד מקאזניץ בחיים חיותו.

**סיפור הרה"ק רבי אלימלך מגראזיסק זי"ע** להגה"ק רבי יהודה לייב בעל שפת אמת זי"ע מגור, ששמע מאביו הקדוש רבי חיים מאיר יחיאל השרף ממאגליניצא, ששמע מזקינו הקדוש המגיד מקאזניץ שאמר בשם הבעל שם טוב זי"ע שקודם ביאת משיח תהיה השפעה גדולה בעולם ויתעשרו אחינו בני ישראל, וירגילו עצמם בהוצאות מרובות בהנהגת ביתם, וישליכו מדת ההסתפקות במיעוט, ואחר כך יבואו שנים רעות וחוסר ודחוקות פרנסה, ועניות גדול בעולם, וכבר לא יהיו רגילים במדת ההסתפקות וצורכי עם ישראל יהיו מרובים, ולא יהיו להם מקור לפרנסה כפי הצטרותם, וזה יהיה חבלי משיח, ומאוד מצאו הדברים חן בעיני הגה"ק [בעל השפת אמת] זי"ע ואמר: שכן הוא עתה בעוה"ר.

**אמר הרה"ק המגיד הקאזניץ זי"ע** אם היום היה בא משיח צדקנו, היו בני ישראל נלקטים כמו מרגליות, והרבה היו נדחים ח"ו, לכן נתארך הגלות לטובתינו. וכמו שאמר הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע שיש לאל ידו להביא הגאולה רק שיהיה הרבה נדחים ח"ו. **המגיד הקדוש מקאזניץ זי"ע** היה רגיל לפרש שלשה פירושים על שם היום הושענא רבה, פירוש אחד: א גרויסע הילף, שתהיה ישועה גדולה ורבה לבני ישראל. הפירוש השני: הושענא רבה, דער גרויסער זאל העלפן, שהבורא ב"ה דאיהו רב ושליט הוא יעזרנו. הפירוש השלישי: הושענא רבה, דער גרויסער זאל געהאלפן ווערן, שעיקר תכלית כל התפלות שביום הזה צריכה להיות שהשכינה הק' תצא מגלותה וצערה, כי בכל צרתם לו צר. **הרה"ק מראזודוב זי"ע** אמר בשם זקינו הרה"ק מראפשיץ זי"ע: כי המגיד מקאזניץ אמר לו שנתגלה לו שם לעקור רח"ל שונאי היהודים ברגע, והוא: דום לה' והתחולל לו (תהלים לו, ז), אבל סובלת סבלך אחרי שהשי"ת סובל, עכ"ל. קו"ל רבינו המגיד הק' בספרו עבודת ישראל (ליקוטים): דום לה' והתחולל לו, יש בכאן קבלה יחוד אחד לעשותם עם דמדומי חמה ואי אפשר לגלותו אלא מפה לאוזן וכו' והמבין ידום, עכ"ל. **הק' ויעו"ש. בערוכ ימיו** גבר חולשתו, היה קורא לעצמו "שק עצמות" (זעקל ביינער) ונמצא מכתב

מהמגיד הק' ששלח אל הצדיק הגה"ק ר' ישראל מפיקוב זי"ע בנו של הרה"ק מברדיטשוב זי"ע שכתב שבועות מספר לפני פטירתו, ובו גם מתאונן על מצב בריאותו בזה"ל: אבל עדיין אני חלש ותש כח מאוד, ולא אוכל לעמוד לשקוד על התורה והעבודה דרכי תמיד ע"כ גם אליו בקשתי לעלות זכרוננו לטובה בפרט בימים הקדושים הבאים עלינו לטובה, להתפלל בעדי לה' וגם לצוות להסרים למשמעותו לילך עבורי להשתטח על קברי הצדיקים ה"ה כבוד אביו אדמו"ר המנוח זצ"ל (ה"ה הקדושת לוי מברדיטשוב זי"ע) וכבוד אחיו המנוח זצ"ל (ה"ה הרה"ק ר' מאיר בן הקדו"ל בעמח"ס כתר תורה) לעורר ישנים לבקש רחמים עלי שישלח לי השי"ת רפואה שלימה בקרוב ואשוב לבריאותי ואחזור לאיתני ברב כח ויתר עוז לשוב להסתפח בנחלת ה' כי זה חלקי מכל עמלי וכו' עכ"ל. ואז כגבור חלציו ואז בסוף שנת תקע"ד נדבר עם יראי ה' ה"ה חבריו אוהביו הק' אשר בארץ המה הרה"ק רבי יעקב יצחק זי"ע החוזה מלובלין והרה"ק רבי מנחם מנדל זי"ע מרימנוב לגשת לדורון לתפילה ולמלחמה שכבר יבוא עת שאנו מיחלים ויקשב ה' וישמע לקרב קץ משיחיה, אך בעוון הדור גבר אויב ותבקע עיר התקוה, כי באותה שנה נסתלקו שלושתם, המגיד הק' י"ד תשרי ערב סוכות תקע"ה, והרה"ק רמ"מ מרימנוב ביום י"ט אייר ל"ד לעומר תקע"ה, הרה"ק מלובלין בט' באב תקע"ה.

**פעם כשהגיע הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע** בליל כל נדרי לויאמר ה' סלחתי כדברך, הפסיק ואמר: אויב די ווילסט א צדיק ווי אברהם, איז פאראן דער אפטער רב, אויב א צדיק ווי יצחק, איז פאראן דער לובלינער, אויב ישראל, בין איך, איך וועל ניט זאגען ווייטער ביז וועסט מוחל זיין, ואמר הרה"ק מרוזין זי"ע, אויב ער האט געזאגט ווייטער, איז א סימן אז ער האט געהערט אז מי האט מוחל געווען.

**ואיכא נוסח אחר:** דביום הכיפורים האחרון לחלו שנת תקע"ה, כשהגיע רבינו לפסוק ויאמר ה' סלחתי כדברך, החל להתרצות לפני קונו ואמר: רבונו של עולם, גדול גבורתך מי יוכל למלל ולספר, והנה אחת שאלתי מאתך אותה אבקש, מה זאת כי עלי נקל הדבר לקחת עול בניך בני ישראל, עם חולשת גופי לייגע את עצמי בעבודתך ותפלה על עמך בניך היקרים, ולך ה' הגדולה הגבורה, וכי קשה עליך לומר השתי תיבות: סלחתי כדברך, ואולי תאמר כי מסיבת חסרון הצדיקים עלי תבל תמנע מזה, הלא יש לך ברימיונו הרבי ר' מענדלי מפרסיטיק השקול כנגד כל צדיקי הדור, ואם מפאת חסרון האורים ותומים תמאן באמירת שתי תיבות אלו, הלא יש לך בלובלין את הרבי ר' איציקעל המאיר כאורים ותומים, ואם חסרים לך בעלי תשובה, הנה אנכי בזקנותי עם חולשת גופי הנני מוכן לעשות תשובה בעד כל קהל ישראל, ונא אבקש ממך שתאמר סלחתי, כך חזר ושנה דברים אלו בהתרגשות רבה, לאחר מכן ישב על כסא קדשו בדביקות עצומה כשיזעה ניגרת ממצחו, ועיניו הקדושות זולגות דמעות, לאחר מכן התנשא כארי ובקול אדיר קרא: ויאמר ה' סלחתי כדברך, כששמע הרה"ק מרוזין את הדברים נענה ואמר: אני מאמין



זאת הוסיף ואמר: בני, תיכף תודיע את זאת לחברי הצדיק רבי יעקב יצחק בלובלין ז"ע כדי שיפסיק מלחמה זו, חושש אני מאוד מדברי רבינו הרבי רבי אלימלך ז"ע, והוסיף והסביר לו את דבריו, בימי נעוריו כאשר למדתי אצל מורי ורבי בליזענסק ישבנו כל התלמידים בביהמ"ד, פתאום שמענו את פסיעותיו של הרבי רבי אלימלך שעבר על פני כולנו, ואחז את הרבי מלובלין ז"ע בידו והוציאו מתוך החבורה שלנו ודבר עמו בלחש רציתי מאוד לדעת על מה הם משוחחים וקלטתי כמה מילים, זוכר אני שאמר לו: עליך לדעת שצריכים להרבות התחינה באמירת "על תשליכנו לעת זמנה"

**ויעוד שמעתי** שאמר לו: נעם דיר דאס גוט און זינען אריין (כך דברי אלה היטב אל לייך) ומפני כך, סיים המגיד לספר לבנו, הנני חושש מאוד מדברי רבינו הרבי רבי אלימלך זי"ע ובסימו את דבריו עלתה נשמתו בסערה השמימה בערב סוכות שנת תקע"ה ומנו"כ בעיר קאזניץ.

**זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן**

**"יהודי יקר וחכם" אמור די לכל צרותיך ומצוקותיך וקבל על עצמך מרגע זה והלאה, שלא לדבר כלל מתחילת התפילה ועד סופה כולל קריאת התורה ובין גברא לגברא ובזכות קבלתך הטובה לכבוד שמים תושיע גם אתה בכל הישועות שאתה צריך, בדוק ומנוסה**

לע"נ האשה החשובה מרת ברכה מליא זיכרמן ע"ה בת הרב החסיד ר' שלמה הלוי ז"ל  
נפטרה כ"ד תשרי תשס"ו הונצחה ע"י משפחתה החשובה שיחיו

לעילוי נשמת הרב החסיד ר' מנחם מאניס לברון ז"ל  
בן הרב החסיד המפו' ר' ישעי' ז"ל נלב"ע י"ט תשרי  
תשס"ב הונצח ע"י בנו הרה"ח ר' שמואל אליעזר שליט"א

לע"נ האשה החשובה רודצו"ח מרת ביילא אולמן ע"ה בת הרב החסיד המפו' ר' משה זאב חיים יעקב פייבוש ז"ל אשת שיבדלחט"א הרב החסיד ר' יצחק אייזיק שליט"א נפטרה י"ח תשרי תשפ"ד הונצח ע"י משפחתה החשובה שיחיו

לעילוי נשמת הבה"ח יקותיאל יהודה ז"ל  
בן הרה"ח ר' אברהם אלעזר פפפערקורען ז"ל  
גלב"ע בש"ת הונאה ע"י משפחתו החשובה שיחיו

לעילוי נשמת הרב החסיד המפז' ר' דוד כהן ז"ל  
בן הרב החסיד ר' ירמיה ז"ל נלב"ע י"ז תשרי תשנ"ג  
הונצח ע"י בנו הגאון ר' ירמיה מנחם כהן שליט"א אב"ד פאריז

לעילוי נשמת הרה"ח ר' יצחק יהודה מושקוביץ ז"ל בן הרה"צ ר' דוד זצ"ל אב"ד בוניהאד נלב"ע י"ד תשרי תשע"ז הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו

**"התחזקות יומית" דברי חיזוק והדרכה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במערכת אוצרות בעלזא" שמענו ותחי נפשכם בארה"ק 02-3011614 בארה"ב 1605-3131771**

**לעילוי נשמות**  
הרה"ג  
ר' יצחק דוד פריעדמאן ז"ל  
בן הרה"ח ר' חיים יחזקאל ז"ל  
וזוגתו האשה החשובה  
מרת רחל צ"ה  
בת הרה"ח ר' שלמה ז"ל

**לעילוי נשמות**  
 האשה החשובה  
 מרת גיטל עלקא ע"ה  
 בת הרה"ח ר' יוסף ז"ל  
 נפטרה ב' אייר תשע"ח  
 תנצב"ה  
 הונצחה ע"י משפחתה החשובה שיחי

**לעילוי נשמות**  
הרה"ח ר' צבי אליהו  
שטרנאוס ז"ל  
בן הרה"ח ר' ליפא יו"ט ז"ל  
נלביע י"ח טבת תשע"ד  
תנצב"ה

**לעילוי נשמות**  
 הרה"ח ר' ישראל חיים ז"ל  
 בן הרה"ח ר' דוד רובינשטיין ז"ל  
 ולע"נ אזורתו ואביה החשובה  
 מרת צפורה מרים ע"ה  
 בת הרה"ח ר' מנחם הלל ז"ל  
 תעבה"ה

**לעילוי נשמות**  
הרה"ח ר' דוד יוסף אונגר ז"ל  
בן הרה"ח ר' אברהם יהודה ז"ל  
ולע"נ זוגתו האשה החשובה  
מרת רבקה ע"ה  
בת הרה"ח ר' יוסף ז"ל  
נמצ"ה

**לעילוי נשמות**  
הרב החסידי המפורץ שטראסבורג זל  
בן הרה"ר ר' יחזקאל זל  
זוגתו האשה החשובה מרת יהודית ע"ה  
בת החרב ר' יוסף זל  
נוצח ע"י בנו הגדול הנכבד  
הרה"ר ר' יוסף שטראסבורג שליט"א

**לעילוי נשמות**  
העסקן המפורסם הרב החסיד  
ר' יואל בן ציון פרקש ז"ל  
בן הרב החסיד ר' צבי ז"ל  
נלב"ע ט' אדר תש"פ  
הונצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו  
תנצב"ה

**לעילוי נשמות**  
הרה"ח ר' יחיאל אויש ז"ל  
בן הרה"ח ב'נימין זאב צבי ז"ל  
נלב"ע י"ב תשרי תשס"ו תנצב"ה  
וזוגתו האשה החשובה  
מרת שפרה ע"ה  
בת הרה"ח ר' יוסף שאול ז"ל

**לעילוי נשמות**  
הרב החסיד המפ"ר יצחק ווייס ז"ל  
בן הרה"ח ר' משה ז"ל  
נלבי"ע ל' מרחשון תשפ"ג  
הנוצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו

**לעילוי נשמות**  
 הרב החסיד המפ' **ר' מנחם שמואל חיים**  
 בן הרה"ח **ר' אפרים** זל  
 חוג האשה החשובה מרת **יטל פריעדמאן** ע"ה  
 בת הרה"ח **ר' משה יוסף** זל  
 הונצחו ע"י המשפחה החשובה שחיו

**לעילוי נשמות**  
הרה"ג ר' אברהם אליהו איינהורן זל  
בן הרה"ח ר' שלמה יוסף הכהן זל  
וזוגתו האשה החשובה מרת נחמה ע"ה  
בת הרה"ח ר' אליהו זל  
הונצחו ע"י משפחתו החשובה שיחין

**לעילוי נשמות**  
האשה החשובה  
מרת רבקה פיגלא איגל ע"ה  
בת הגד"ח  
ר' שמחה בונים בויס ז"ל  
הונצחה ע"י משפחתה החשובה שיחיו  
תנצבה

**לעילוי נשמות**  
הרה"ח ר' מנחם מנדל זל  
בן הרה"ח י' ישראל וועטנשטיין זל  
נלב"ע כ"ז אדר תשע"ג  
הוצא ע"י בנו  
הרה"ח אהרן אליהו וועטנשטיין שליט"א  
דומ"ץ דקהילתנו ה'ל' בבית זאב

**לעילוי נשמות**  
 הרה"ג ר' יהודה זיגלמן ז"ל  
 בן הרה"ח ר' נחמן ז"ל  
 וזוגתו האשה החשובה מרת אסתר ע"ה  
 בת הרה"ח ר' משה יהודה ז"ל  
 הונצח ע"י בנם  
 הרה"ח ר' ישראל זיגלמן שליט"א

**לעילוי נשמות**  
האשה החשובה מרת ברכה ע"ה  
בת הרב החסיד ר' דוד מנשה זינגער זל  
אשת שיבולתס"א  
הרב החסיד המופ"ד משה ביגלאייזאן שליט"א  
נפטרה בשב"ק ה' תמוז תשפ"ג  
הוצתה ל"ב ביה וקמתה תשובים שיחיו

**לעילוי נשמות**  
הרה"ח המפורא  
ר' מנחם אליעזר אסטרייכער זל  
בן הרה"ח ר' יצחק שמעון זל  
וזוגתו האשה החשובה מרת מלכה ע"ה  
בת הרה"ח ר' יחזקאל שרגא זל

**לעילוי נשמות**  
הרה"ג ר' יהונתן בנימין קליין ז"ל  
בן הגה"ח ר' ישראל ז"ל  
נלב"ע ביום שבי' ו' שבט תשפ"ב  
תנצב"ה

**לְעִלּוֹי נִשְׁמָת**  
הַאִשָּׁה הַחֲשׁוּבָה  
מֵרַת מַלְכָּה עִ"ה בֵּת שִׁיבְדֹחֻט־א  
הֶרֶה"ח ו' יְהוּדָה שְׁלִיט־א  
נִלְבְּעָה ל' יִסְכֵּן תִּשְׁעִ"ז  
נִפְצָצָה עִי אֲבִיָּה הֶרֶה"ח  
ו' יְהוּדָה אֵינִינְהוּרֹן שְׁלִיט־א

**לעילוי נשמות**  
הגה"ח ר' ישכר דוב יעקובוביץ זל  
בהגה"צ גאב"ד וואדקערס  
רבי שמעון יחזקאל זצוקל  
ולעני הרה"ח ר' אליעזר צבי זל  
מן הרה"ח ר' נתן בנימין זל  
ולעני האשה החשובה מרת הענדל  
רח אברהם ר' יוסף מאיר זל

**לעילוי נשמות**  
הרה"ג ר' פנחס מאיר גאנצפריד זל  
בן הרב החסיד  
ר' אליעזר דוד זל  
נלב"ע ז"ל כסלו תשע"ד  
הנצח ע"י משפחתו החשובה שיחיו



# מייזן פון פאפא און פאפא

מיט ווארטער שיינע, פאר גרויסע און קליינע.

פ. מאזעסזאהן - "המחנה החרדי"



מיד וואונטשן אלע טייערע קינדערלעך און אלע אונזערע  
ליינער א פרייליכ'ן יום טוב, א גוט קוויטל און א גמד טוב.

## מיין איד... דברת קודש פון אונזערע דאס...

בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסוכות שבעת ימים לה' (ויקרא כג:לד)

פארוואס האט דער באשעפער באפוילן דוקא צו מאכן סוכות אלס א זכר צו די ענני הכבוד, וואס האבן ארומגענומען און באשיצט די אידן ווען זיי זענען ארויס געגאנגען פון מצרים אזוי ווי די גמרא (סוכות יא.) זאגט, אויפ'ן פסוק (ויקרא כג:מג), "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל",— אז דאס זענען ענני כבוד, וואלט מען דאך געדארפט מאכן סוכות אין חודש ניסן וואס דעמאלט זענען די אידן ארויס געגאנגען



פון מצרים? מ'קען דאס ערקלעהרן אזוי: די ענני הכבוד האבן באשיצט די אידן פון די ברענעדיגע זון און פון די שווערע רעגנס אזוי ווי דער פסוק (ישעי' ד:ו) זאגט: "וסוכה תהי' לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר", אבער די הויפט גוטסקייט האט זיך אנגעזעהן מיט דעם וואס די ענני הכבוד האבן באשיצט פון די שווערע רעגנס, ווייל ווערנדיג באשיצט בלויז פון די זון דערקענט זיך נישט דאס גוטסקייט אזוי שטארק, און ס'איז נישט קיין פארגלייך ווי ווען מ'ווערט באשיצט מיט די ענני הכבוד פון שווערע רעגנס, שנייען, און האגל, וואס דעמאלט דערקענט זיך גאר שטארק די גוטסקייט פונעם באשעפער. דעריבער האט דער באשעפער באפוילן צו פייערן דעם יום טוב סוכות אין חודש תשרי, דער אנהויב פון די רעגן טעג וואס דעמאלט וועט זיך מער אנועהן דאס גוטסקייט וואס דער באשעפער האט געטוען מיט די אידן ווען ער האט זיי באשיצט מיט די ענני הכבוד ווען זיי זענען ארויסגעגאנגען פון מצרים.

(כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא ז"ע-מדבר קדש)

## ושמחת בחגך והיית אך שמח. (ויקרא כג:מב)

סוכות ווערט אנגערופן "זמן שמחתנו", ווייל ס'איז באקאנט, די גרויסע מעלות פון די סוכה, אז יעדער טאג קומען די זיבן אושפיזין: [אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד] אין די סוכה, יעדער פון די אושפיזין קומט אין זיין באשטימטן טאג, און ווערט באגלייט דורך די אנדערע אושפיזין, און יעדער איד דארף דאס גלויבן אז די אושפיזין קומען אין די סוכה, און ווען ס'איז דא א פארזאמלונג פון צדיקים, זאגן חז"ל (סנהדרין עא:): "כיננו לצדיקים נאה להם ונאה לעולם",— און ווען די אושפיזין קומען זיצן אין די סוכה פון יעדער איד, איז נישטא קיין גרעסערע שמחה פון דעם, דעריבער איז סוכות טעג פון שמחה."

(כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא ז"ע - מדבר קדש)

## ♦ פערל ווערטער סוכה ♦

אך כל מלאכת עבודה לא תעשו. (ויקרא כג:לד-לו)

דער באשעפער זאגט: מאכט פאר מיר א גאנצע עבודה פאר מיין נאמען און פריידט זיך מיט מיין שמחה, און נישט אז די שמחה זאל זיין פאר שוואוילטאג, נאר דער עיקר פרייד זאל זיין מ'זאל זיך פאראייניגן און זיין צוגעבונדן צו די תורה.

(ילקוט אוהב ישראל)

ולקחתם לכם ביום הראשון... (ויקרא כג:מב)

מדרש: וכי ראשון הוא והלא ט"ו הוא אלא ראשון לחשבון עונות. דארף מען פארשטיין וואס איז די כוונה פון ראשון לחשבון עונות?

נאר, אין די עשרת ימי תשובה טוען אידן תשובה מיראה און דעמאלט ווערן פון די עבירות אזוי ווי ש'גגות, אבער סוכות איז מען זוכה צו טוען תשובה מאהבה, ווערן פון די עבירות, מצוות, דעריבער איז דאס א גוטע בשורה, אז דער באשעפער הייבט אָן דעמאלט צו רעכענען די עבירות, ווייל דער באשעפער מאכט דערפון מצוות.

(קדושת לוי)

בסכות תשבו שבעת ימים... (אמור כג:מב)

ביי יעדער מצוה, וואס דער מענטש גייט מקיים זיין, דארף ער פריער מאכן א רוחנית'דיגע הכנה, און דערנאך קען ער מקיים זיין די מצוה געהעריג. דאס זאגט דער פסוק: "בסכות תשבו", דרש'ענען חז"ל, אז דאס מיינט "תשבו כעין תדורו"—אז לויט די הכנה אין די דירת קבע, במשך פונעם יאהר, אזוי וועט זיין דאס זיצן אין די סוכה, וואס מען וועט מקיים זיין מיט די ריכטיגע הכנה פון קדושה און שמחה.

(באר משה - קאזשניץ)

ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון (תהלים

עו:ג)

צוויי מצוות האבן אידן באקומען, וואס מ'גייט אריין אין זיי מיט'ן גאנצן קערפער. "מצות סוכה" און וואוינען אין "ארץ ישראל".



# מִיִּזְן סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּזְן אוֹצֵר... דְּבַר קֹדֶשׁ פֶּן אֶתְּעַד רַבִּים...

«««««

**וְתוֹכֵנו לִישֵׁב יָמִים רַבִּים עַל הָאֲדָמָה אֲרֻמַּת קֹדֶשׁ (יִהְיֶה לְחֻסְכָּה)**

דער זיידע ז"ל [כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע] האט ערקלעהרט דעם ענין פון סוכה אפילו אין חוץ לארץ, אז אין די סוכה נעמט אונז דער באשעפער ארום מיט די קדושה פונעם בית המקדש פון אלע פיהר זייטן, פון אויבן פון אונטן, די ווענט, די סכך, און די לופט פון די סוכה איז ממש די לופט פון קדושת ארץ ישראל. מיט דעם קען מען פארשטיין פארוואס מיר בעהטן, אז מיר זאלן זיין צו יצן אין ארץ ישראל, "ימים רבים" ווייל די סוכה איז פיהל מיט די קדושה פון ארץ ישראל אבער דאס בלייבט נישט אויף לאנג, דערפאר בעהטן מיר אז מיר זאלן שטענדיג זיין צו די קדושה פון ארץ ישראל.

(כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע)

**הַרְחֵמֵן הוּא יִקּוּם לָנוּ אֶת סוּכַת דּוֹד הַנוּפֶלֶת... (בְּרַחֲמֵי)**

דאס ווארט "הנופלת" איז אויך א לשון פון תפלה—דאווענען. אזוי ווי ס'שטייט (דברים ט:יח)



"וְאֵתנַפֵּל"—און איך האב געדאווענט. די סוכה פון דוד המלך שטייט אויבן אין הימל און בעהט זיך ביים באשעפער ער זאל שוין רחמנות האבן אויף זיינע קינדער וואס זענען אין גלות און מיר זענען מתפלל אויף דעם בית המקדש אז עס זאל שוין אויפגעבויט ווערען במהרה. דאס זאגן מיר "הרחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד"—דער באשעפער זאל אויף שטעלן דעם בית המקדש. וועלכע בית המקדש מיינט מען? זאגט מען גלייך "הנופלת", דער בית המקדש וואס בעהט אויבן אין הימל אויף אונז אז דער באשעפער זאל שוין רחמנות האבן.

(כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע - מדבר קדש)

**וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן. (אֲמֹר בְּנֵי)**

מדרש: ראשון לחשבון עוונות - פון סוכות הוינט מען אָחן פֿריש לויילען די ענינות.

די כוונה פונעם מדרש קען זיין: ס'שטייט (ויקרא רבה ל:ב): ראש השנה און יום כיפור משפט דער באשעפער די אידן אנטקעגן די גוים, און מיר ווייסן נישט ווער ס'וועט זיין. אבער ווען די אידן גייען ארויס מיט די אתרוגים און לולבים אין זייערע הענט, ווייסט מען אז די אידן האבן געזיגט. דער ענין פארוואס דער באשעפער מיט זיין גרויס חסד, משפט די אידן אנטקעגן די גוים איז, ווייל ער וויל אז די אידן זאלן זוכה זיין בדין, און כאטש דער איד טרעפט שטענדיג אין זיך א פעהלער, אבער אנטקעגן די אומות העולם—די גוים, זענען דאך די אידן זיכער בתכלית השלימות, און זיי גייען ארויס זכאי בדין. דאס זאגט דער מדרש: "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן-רִאשׁוֹן לְחֶשְׁבוֹן עוֹנוֹת", די כוונה איז אויפ'ן חשבון צווישן די אידן און דעם באשעפער. כאטש אנטקעגן די אומות העולם זענען דאך אידן בתכלית השלימות און זיי גייען ארויס מיט א זכות פון זכאי בדין, אבער די אידן פאר זיך דארפן שטענדיג טראכטן דעם "חשבונו של עולם",—אז זיי זענען נאך נישט בתכלית השלימות, און דארפן תשובה טוען אויף זייערע מעשים.

(מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע)

**וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן. (אֲמֹר בְּנֵי)**

מדרש (ויק"ר ל:ב): די אידן און די פעלקער קומען צו ווערן גע'משפט פאר'ן באשעפער, און די שרי אומות העולם קומען מקטרג זיין פאר'ן באשעפער אויף די אידן, און מיר ווייסן נישט ווער ס'וועט זיין. אבער

**♦ פֿערל ווערטער סוכות ♦**

דאס איז אויך מרומז (תהילים עו:ג) "וַיְהִי בְשָׁלֹם סוּכּוֹ וּמִעֲוֹנָתוֹ בְּצִיּוֹן". "וַיְהִי בְשָׁלֹם"—וועלכע מצוות ווערן געטוען מיט'ן גאנצן קערפער? "סוכו"—די מצות "סוכה". "וּמִעֲוֹנָתוֹ בְּצִיּוֹן"—און דאס וואוינען אין ציון, דאס איז "ארץ ישראל". (הגר"א מוילנא זצוק"ל)

**וּחֻגּוֹתֶם אוֹתוֹ חַג לֵה' שִׁבְעַת יָמִים בִּשְׁנָה... בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תַּחֲגוּ אוֹתוֹ (ויקרא כג:מא)**

דער טור (סי' תרכ"ה) שרייבט: "כאטש מיר זענען ארויס פון מצרים חודש ניסן, האט דער באשעפער געהייסן מאכן דעם יום טוב סוכות דייקא אין חודש תשרי, כדי ס'זאל זיך דערקענען אז מ'זיצט אין די סוכה נאר דערפאר ווייל דער באשעפער האט געהייסן. דאקעגן חודש ניסן ווען ס'איז א שיינע צייט קען דאס אויסקוקן ווי מ'זיצט אין די סוכה פאר'ן אייגענעם פארגעניגן. "וּחֻגּוֹתֶם אוֹתוֹ",—איר זאלט פייערן דעם יום טוב סוכות דייקא נאר אלס "חג לה"—נאר כדי מקיים צו זיין דערמיט מצות ה', און נישט פאר'ן אייגענעם פארגעניגן. דעריבער "בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תַּחֲגוּ אוֹתוֹ",—דייקא אינעם זיבעטן חודש, חודש תשרי, און נישט אין חודש ראשון, חודש ניסן. (קצת לדוד)

**כִּי בְּסוּכּוֹת ה'וֹשַׁבְתִּי" אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... (ויקרא כג: מב)**

אין מדרש שטייט: די עניני הכבוד האבן אויפגעהויבן די אידן און זיי געפיהרט אנגעלאהנט אזוי ווי איינער וואס די שיף פיהרט אים כאטש דער מענטש גייט נישט מיט זיינע פיס אין די שיף, דערפאר ווען מ'איז געגאנגען א גאנצן טאג און א גאנצע נאכט, זענען זיי נישט מיד געווארן. דער פסוק זאגט: כִּי בְּסוּכּוֹת ה'וֹשַׁבְתִּי",—איך האב אייך באזעצט, און נישט דער לשון "הולכתי",—געגאנגען, ווייל די אידן זענען געזיצן אין זייערע הייזער און די וואלקענעס האבן זיי געטראגן.

(החיד"א-חומת אפר)

**כִּי בְּסוּכּוֹת ה'וֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (ויקרא כג: מב)**  
די גמרא (סוכה יא:): ברענגט א מחלוקת, וואס זענען געווען די סוכות אין מדבר? רבי אליעזר זאגט: ס'איז געווען עניני כבוד, און רבי





# מִיִּזְן סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּזְן אֶת... דְּבַר קֹדֶשׁ פֶּן אֲחֻזָּה בְּיָדָם...

«««««

ווען די אידן גייען ארויס מיט די אתרוגים און לולבים אין זייערע הענט, ווייסט מען אז די אידן האבן געזיגט. אייגענטליך וואס פאר א דין און משפט האבן די אידן מיט די פעלקער אין ראש השנה? נאר מ'קען דאס פארשטיין לויט וואס דער מדרש (ויק"ר ל"ב) זאגט: ראש השנה איז דער יום הדין, און דער באשעפער מיט זיין גרויס חסד, וויל מזהה זיין די אידן, דעריבער משפט ער די אידן צוזאמען מיט די פעלקער, און אזוי ארום וועלן די אידן זיכער ארויס זכאי בדין, ווייל כאטש די אידן זענען נישט אליין בשלימות אבער אנטקעגן די פעלקער, זענען זיי דאך שטענדיג זיכער בתכלית השלימות. דאס איז פשט אין מדרש: אז די אידן מיט די פעלקער קומען צו ווערן גע'משפט פאר'ן באשעפער, און די שרי אומות העולם קומען מקטרג זיין אויף די אידן, און מיר ווייסן נישט ווער ס'וועט זיגן? אבער וויבאלד דער באשעפער משפט די אידן צוזאמען מיט די פעלקער, זענען די אידן זיכער מנצח, ווייל די אידן קעגן די פעלקער זענען שטענדיג בתכלית השלימות.

(כ"ק מרן מהר"ד מבעלזא ז"ע)

## וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן... (ויקרא כ"ג)

אין מדרש (תנחומא אמור כב) שטייט: דערפאר ווערט סוכות אנגערופן "ראשון" ווייל ס'איז "ראשון

לחשבון עונות". - דארף מען דאך פארשטיין, דער חשבון פון די עבירות איז דאך שוין געווען ראש השנה און יום כיפור, פארוואס זאגן חז"ל אז יעצט רעכנט מען די עבירות? דער תירוץ איז, אז סוכות טרעפן מיר זיך מיט אונזערע הייליגע אבות, ס'קומען אריין צו אונז אין סוכה די הייליגע זיבן אושפיזין, און אויך די ארבעה מינים איז קעגן די דריי אבות און יוסף הצדיק (ויקרא רבה ל, ג), און ווען מיר הייבן אן צו פארגלייכן אונזערע מעשים קעגן די מעשים פון



אונזערע גרויסע עלטערן, זעהן מיר ווי ווייט אונז זענען פון זיי, און וויפיהל מיר דארפן נאך שטרעבן און ארבעטן צו צוקומען צו עפעס א משה פון זייערע הייליגע וועגן. טאקע אמת אז ראש השנה און יום כיפור האבן מיר שוין געמאכט א חשבון פון אונזערע עבירות און געטוען תשובה, אבער דעמאלט זענען מיר נישט געשטאנען קעגן אונזערע הייליגע אבות. אבער יעצט ווען ס'קומט סוכות און מיר שטעלן זיך אוועק נעבן אונזער עלטערן, הייבט זיך אן א פרישע חשבון עוונות, ווייל יעצט זעהן מיר ווי ווייט מיר זענען נאך פון באשעפער. "ב'סוכות ת'שבו שבעת" איז ראשי תיבות: ב'שבת, ווייל מיר שעהמען זיך פון אונזערע גרויסע הייליגע אבות, און דער בושה העלפט אונז מיר זאלן קענען באמת תשובה טוען.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבעלזא - יום ב' סוכות תדשס)

## בסכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכת (ויקרא כ"ג)

דארף מען פארשטיין די כוונה פונעם פסוק, ס'זעהט אויס ווי ס'איז צוויי מ'האל איבערגע'חזר'ט די מצוה פון זיצן אין די סוכה? נאר דער פשט אין פסוק איז אזוי, דער ערשטער חלק רעדט פון די מצוה פון ישיבת סוכה, נאכדעם זאגט דער פסוק אן הבטחה, אז אויב מ'וועט מקיים זיין די מצוה פון סוכה וועט מען זוכה זיין, אז ווען משיח וועט קומען, וועט מען זיצן בסכת עו"ר של ליתן. דאס איז פשט, "בְּסֻכּוֹת תֵּשְׁבּוּ שִׁבְעַת יָמִים", —ס'איז א מצוה צו זיצן אין די סוכה זיבן טעג, און אויב מ'וועט אזוי טוען זאגט די

## ♦ פערל ווערטער סוכות ♦

עקיבא זאגט: ס'איז געווען בודקעס ממש. קען מען זאגן אז רבי אליעזר און רבי עקיבא גייען לשיטתו, וויבאלד רבי אליעזר האלט אז די סוכות אין די מדבר זענען געווען די ענני כבוד, וואס איז געווען איין סוכה, האלט ער דעריבער "אין יוצאין מסוכה לסוכה", —מ'טאהר נישט ארויס גיין פון איין סוכה צו די צווייטע, נאר מ'דארף בלייבן אין די זעלבע סוכה. רבי עקיבא וואס האלט אז די אידן האבן געבויעט סוכות ממש, קומט אויס אז ווען זיי האבן זיך געצויגן פון איין ארט צום צווייטן און גערוהט אויף א נייעם ארט האבן זיי זיך געמאכט נייע סוכות, דעריבער האלט רבי עקיבא, יוצאין מסוכה לסוכה.

(פנים יפות)

## בסכת תשבו שבעת ימים... (ויקרא כג:מב)

די גמרא (שבת קל) זאגט: אלע מצוות וואס אידן האבן אנגענומען מיט פרייד, זענען זיי היינט אויך מקיים מיט פרייד. דערפאר מאכט מען נאר א זיך צו די סוכות וואס דער באשעפער האט געמאכט פאר די אידן, און נישט פאר די אנדערע זאכן וואס זענען געווען נאך יציאת מצרים, אזויווי, מן, באר, שליו. ווייל ביי די אנדערע זאכן האבן די אידן געקלאגט אויף משה רבינו, אויסער ביי "סוכות" האבן זיי זיך געפרייד. זאגט די תורה, אז מיר זאלן מאכן די מצוה וואס איז געמאכט געווארן מיט פרייד, אין א צייט וואס מ'פריידט זיך, 'זמן שמחתנו'—און דאס איז סוכות.

(שפתי צדיק)

## בסכת תשבו שבעת ימים... כי בסכות

הושבתי את בני ישראל בהוציאני אותם

מארץ מצרים... (ויקרא כג:מב-מג)

רש"י: סוכה איז א זכר לענני הכבוד, וואס האט באשליט די אידן אין מדבר.

פרעגן די מפרשים, אידן האבן דאך באקומען דריי מתנות אין מדבר, 'מן' 'באר' און 'ענני הכבוד' (תענית ט). איז פארוואס מאכט מען דווקא א זכר נאר פאר די ענני הכבוד און נישט פאר'ן 'מן' און די 'באר'? דער חיד"א ברענגט בשם גברא רבא הרב החסיד רבי חיים כפוס', אז דער 'מן' און די 'באר' איז געקומען פאר די אידן על פי דין, ווייל דער



# מייזן סוכות אויפן



מייזן אויפן... דער קודש פון אונזערע רבי'ס...

תורה צו אן הבטחה, אז "כל האֶזְכָּרָה בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בְּסֶכֶת", אז מ'וועט זוכה זיין צו זיצן אין די סֶכֶת עוֹרוֹ שֶׁל לְוִיָּתָן.

(כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא ז"ע)

## בסכת תשבו שבעת ימים כל האורח בישראל ישבו בסכת (ויקרא כג:מב)

די ראשי תיבות פון "ב'סוכת ת'שבו ש'בעת י'מים" איז "תשבי", וואס איז מרמז אויף אליהו התשבי [אליהו הנביא] וואס קומט מיט אלס גאסט, מיט די זיבן אושפיזין, וואס אין זכות פון מצות ישיבת סוכה וועט ער אונז קומען מבשר זיין די גאולה און מיר וועלן דעמאָלט זוכה זיין צו זיצן 'בסוכת עורו של לוי'תן'.

(כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא ז"ע)

## • הושענא רבה •

### ושני בדי ערבות שהם כנגד משה ואהרן (תפילה כשאנדרין הלולב).

דער טאטע ז"ל [מרן מהרי"ד ז"ע] האט געזאגט דעם ענין, ווייל ערבה איז מרמז אויף ענוה און



שפלות. ביי משה רבינו ע"ה שטייט (במדבר יב:ג) "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה", און ביי אהרן שטייט (שמות טז:ז) "ונחנח מה". דעריבער זענען די צוויי בדי ערבה קעגן משה און אהרן. אד"ק ז"ל. מ'קען אויך זאגן ווייל ס'שטייט אין מדרש (ויק"ר ל:יד) "וערבה דומה לפה", — ערבה איז גלייך צום מויל. משה רבינו ע"ה האט שטענדיג מתפלל געווען אויף אידישע קינדער. דער תרגום יונתן (במדבר כ:כט) זאגט אויף אהרן הכהן אז ער איז געווען

"עמוד צלותהוהו דישאל", דערפאר זענען די צוויי בדי ערבה וואס זענען מרמז אויפ'ן מויל, קעגן משה און אהרן, און תפילה דארף זיין בענוה ושפלות, דעריבער באדייט ערבה אויך שפלות.

(כ"ק מרן מהר"א ז"ע ליל ד' דחוה"ס תש"ו - ע"י הגה"ק מבילגורייא ז"ע)

## כשהיה בית המקדש קים היו מקיפין את המזבח בהושענא רבה, עכשיו כשאין בית המקדש קים נוטל חזן הכנסת הספר תורה ומקיף את הבימה (ירושלמי)

ס'שטייט אין ירושלמי אז ווען דאס בית המקדש איז געשטאנען האט מען הושענא רבה ארום גערינגלט דעם מזבח, אבער היינט אז מיר האבן ליידער נישט קיין בית המקדש, נעמט דער חזן פון די שוהל די ספר תורה און ער גייט ארום די בימה. דארף מען פארשטיין וואס פאר א שייכות האט דער מזבח, מיט די ספר תורה ארום די בימה? נאר דער זוהר הק' אין פ' ויקהל פרעגט פארוואס רופט מען דעם מזבח הפנימי 'מזבח', בשלמא אויפ'ן מזבח החיצון האט מען גע'שחט'ן קרבנות, אבער אויפ'ן מזבח הפנימי האט מען דאך נאר מקטיר געווען קטורת. ענטפערט דער זוהר הק' ווייל דורכדעם וואס די אידן זענען מקטיר קטורת טוען זיי פארשניידן די אידישע שונאים. די גמרא (שבת פט:ז) פרעגט: פארוואס הייסט דער הר סיני, הר חורב? ווייל דורך קבלת התורה איז אראפ געקומען א חורבה אויף די אומות העולם. זעהט מען אז דער מזבח מיט די תורה זענען ממש גלייך, ווייל דורך די קטורת וואס מ'זי מקטיר

## • בערל ווערטער סוכות •

באשעפער האט זיי ארויסגענומען פון מצרים און מדבר אריין, און זיי גענומען פאר זיין פאלק צו זיין זייער קעניג, איז מן הראוי אז ער זאל זיי געבן צו עסן און צו טרינקען. אבער די ענני הכבוד זענען געווען לפנים משורת הדין כדי זיי צו באשיצן פון די זון האט דער באשעפער מיט דעם געוויזן א חיבה יתירה צו די אידן דעריבער מאכט מען א זכר דווקא פאר די ענני הכבוד צו דאנקען דעם באשעפער פאר זיין ליעבשאפט צו אונז. נאך א תירוץ ברענגט דער חיד"א ווייל דער 'מן' און די 'באר' האבן אידן באקומען דורך תלונות, זיי זענען געקומען מיט טענות צו משה רבינו אז זיי האבן נישט וואס צו עסן און נישט וואס צו טרינקען, און אויף זאכן וואס קומט דורך טענות און קריגערייען מאכט מען נישט א זכר. אבער די ענני הכבוד האט זיי דער באשעפער אליין געגעבן מרוב חסדיו, דעריבער אויף אזא זאך מאכט מען יא א זכר.

(ספרו "ראש דוד")

## בסכת תשבו שבעת ימים... (ויקרא כג:מב)

הגאון רבי שלמה קלוגער זצוק"ל ברענגט א וואונדערליכער טעם פאר מצות סוכה. די גמרא (תענית כד:) דערציילט אויף רבא אז ער האט מתפלל געווען אין תקופת תמוז, ס'זאל גיין רעגן און זיי תפילה איז אנגענומען געווארן און ס'האט גע'רעג'נט. איז זיין טאטע געקומען צו אים אין חלום און געזאגט ווייל דו האסט מטריח געווען כלפי שמיא איז דא אויף דיר קטרוגים, איז ראטזאם אז דו זאלסט נישט שלאפן אויפ'ן פלאץ ווי די שלאפט געוועהנליך. אינדערפרי האט ער געזעהן סימנים פון מעסערס אין זיין געוועהנליכע בעט, ווייל די מזיקים האבן אים געוואלט שעדיגן. לויט דעם קען מען זאגן אזוי: אידן דאווענען ראש השנה און יום כיפור, זיי זענען מפציר און בעהטן שטארק, מער ווי ס'קומט זיין עפ"י שורת הדין, און דער באשעפער הערט זייערע תפילות און שענקט זיי א גוט געבענטשט יאהר. איז דא א חשש אז די מזיקים וועלן מקטרג זיין און זיי וועלן שעדיגן ח"ו, דעריבער האט דער באשעפער באפוילן מ'זאל ענדערן דאס פלאץ ווי מ'שלאפט א גאנץ יאהר און

«««««

«««««



# פּיזן סוכות אויפֿן



פּיזן אױפֿן ... דער קורט פֿון אױפֿן דער ...

«««««

אויפֿן מזבח ווערן פארשניטן די אידישע שונאים, און דורך קבלת התורה איז אראפ געקומען א חורבה אויפֿן די אומות העולם. דעריבער אז מיר האבן היינט ליידער נישט דעם מזבח, נעמט דער חזן פון די שוהל די ספר תורה און ער גייט ארום די בימה, וואס דאס איז דער ענין פון קבלת התורה.  
(כ"ק מרן מהר"ד מבעלזא ז"ע)

## וְנוֹהֲגִים לְכַבֹּת אֶת הַנְּרוֹת עִם הַהוֹשָׁעֲנוֹת לְשִׁמְחָה, (טור סי' תרס"ד)

דער טעם דערפון קען מען זאגן אזוי. אין הושענא רבה, איז די עיקר עבודה, צו בעהטן אויפֿן עהרליכע קינדער, אזוי ווי מען זאגט אין דעם "הי קצון" אויפֿן בינדן דעם לולב, אז "עֲרֶבָה" בגימט "זָרַע" און אויפֿן פסוק (הושע יד, ז), יִלְכּוּ יוֹנָקוֹתַי וְיִהְיֶה כְּזֵית הַדּוֹל, טייטשט רש"י בשם התרגום, די כוונה פונעם פסוק, זיינע זוהן און טעכטער זאלן זיך מעהרן און זייער לויטערקייט זאל זיין אזוי ווי די לויטערקייט פון די הייליגע מנורה, ממילא די "ערבה" וואס איז מרמז אויפֿן קינדער, לעשט מען מיט דעם אויס, די מנורה, מרמז צו זיין, אז מיר דארפן נישט די נרות המנורה, ווייל אונזערע קינדער אליין וועלן זוכה זיין צו לייכטן אזוי ווי די מנורה.

(כ"ק מרן מהר"ד מבעלזא ז"ע)



## הושענא רבה - א טאג פון תשובה

מ'פיהרט זיך צו זאגן, הושענא רבה ביי שחרית דעם קאפיטל "מזמור שיר ליום השבת", ווי דער טור (סי' תרס"ד) זאגט: "ביום חמישי של חול המועד שהוא הושענא רבה נוהגים שמרבין במזמורים כמו ביום טוב." מ'קען ערקלעהרן פארוואס מ'זאגט אין הושענא רבה "מזמור שיר ליום השבת", לויט ווי דער מדרש (ב"ר פכ"ב) זאגט: אז ווען אדם הראשון האט געהערט, ווי קין האט זיך אויסגעגליכן מיט'ן באשעפער כביכול

דורכדעם וואס ער האט תשובה געטוען, האט אדם הראשון געזאגט דעם פסוק "מזמור שיר ליום השבת". דעריבער, הושענא רבה, ווען ס'איז א טאג פון תשובה, איז פאסיג צו זאגן דעם קאפיטל "מזמור שיר ליום השבת".

(מרן מהר"ש מבעלזא ז"ע)

## • שמחת תורה •

נְגִיל וְנִשְׂיֵשׁ בּוֹאֵת הַתּוֹרָה כִּי הָיָא לָנוּ עוֹז וְאוֹרָה. (פיוט שמחת תורה)

כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא ז"ע האט געזאגט: וואס דער באדייט פון דאס טאנצן שמחת תורה קען איך אייך נישט זאגן. אבער דאס קען איך זאגן, אז אלע תפילות וואס זענען נישט ארויפגעגאנגען אין הימעל א גאנץ יאהר, קומען אהן אויבן, דורכ'ן טאנצן אין שמחת תורה. האט כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא ז"ע צוגעלייגט: די גמרא (יומא ג) זאגט: "שְׁמִינִי [עֲצָרָת] רָגַל בְּפָנַי עֲצָמוּ הוּא לְעִנְיָן פֶּזַר קֶשֶׁב". שמיני עצרת איז א יום טוב פאר זיך פאר'ן ענין פון "פֶּזַר", די אלע פארשפרייטע תפילות פון א גאנץ יאהר, "קֶשֶׁב", הערט אויס דער באשעפער אין דעם טאג.

## ♦ פערל ווערטער סוכות ♦

ארויסגיין און שלאפן אין די סוכה.

### בסכת תשבו שבעת ימים... (ויקרא כג:מב)

אייגענטליך ווען מ'טראכט אריין אין די מצוה פון סוכה קומט אויס אז יעדער איד האט דאך א פריואטע סוכה פונדעסטוועגן ווען מ'רעדט פון סוכות שטייט אימעטום "סוכות", ווי חג הסוכות און אזוי ווייטער, ס'וואלט געדארפט הייסן "חג הסוכה". נאר ס'שטייט אין "ילקוט שמעוני" אז דורכדעם וואס א איד היט אפ די מצוה פון סוכה אויף די וועלט וועט ער זוכה זיין לעתיד לבוא צו זיצן אין די סוכה פון די צדיקים און ווי ס'ווערט געברענגט וועט דאס זיין אינעם 'עורו של לויתן'. קען זיין אז דעריבער שטייט 'סוכות' א לשון רבים. ווייל ס'איז מרמז אויף ביידע סוכות, די סוכה אין וואס מיר זיצן יעצט, און די צווייטע סוכה פון 'עורו של לויתן' לעתיד לבוא.

(בני יששכר)

### למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל... (ויקרא כג:מג)

ס'איז באקאנט די קשיא פונעם חיד"א זצ"ל פארוואס דוקא אויפֿן נס פון די 'ענני הכבוד' מאכט מען א זכר מצות סוכה, און די אנדערע נסים וואס זענען געווען אין מדבר, ווי קן, און באָר, מאכט מען נישט קיין זכר? דער "בני יששכר" ברענגט א תירוץ: חז"ל זאגן אז אינעם קן האט מען געקענט שפיהרן א טעם פון אלע מאכלים וואס מ'האט נאר געוואלט, און אינעם וואסער פונעם באר האט מען געשפיהרט א טעם פון אלע משקאות וואס מ'האט געוואלט. דעריבער ווען אידן גייען אריין אין די סוכה, און מ'עסט און מ'טרינקט לכבוד יו"ט, האט מען מיט דעם געמאכט דעם זכר צו אלע דריי נסים.

נאך א תירוץ ענטפערט דער 'בני יששכר', אז ברויט און וואסער איז א זאך וואס דער באשעפער שפייזט אלע זיינע באשעפעניש, ווייל ס'איז דאך וויכטיג צום לעבן פונעם מענטש, דעריבער איז נישט שייך צו מאכן א זכר אויף א נס פאר א זאך וואס קומט נאטורליך צו געבן. אבער די ענני הכבוד וואס דאס קומט נישט מן הדין צו געבן, מאכט מען די סוכה אלס זכר צום נס.

\*\*\*





# מִיִּין סוכות אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר... בסוכות תשבּוּ שבעת ימים... מאוצרות הצדיקים... ודוּחַ "ק מבעלזא"

(סוכה פרק ב: משנה ז)

הרה"ק רבי שמואל קאמינקער האט אמאהל געטראפן א ריזשינער חסיד און אים געבעטן אויב ער קען עפעס איבערזאגן פון זיין גרויסער רבי דער הייליגער ריזשינער. האט דער חסיד געזאגט אז דער רבי האט אמאהל געטייטשט די משנה אין סוכה "מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית", אז א איד וואס איז ראשו רובו אין די סוכה דהיינו אז ער ליגט אין העכערקייט, ער דינט דעם באשעפער מיט א געהויבענקייט אבער, "ושלחנו", ווען ס'קומט צו עניני גשמיות ווי עסן און טרינקען, "בתוך הבית", קען ער זיך נישט מתגבר זיין נאר ער ליגט אין עסן און טרינקען און איז זיך מגשם, איז די הלכה אז אין אזא וועג קען מען נישט יוצא זיין די מצוה פון סוכה, ווייל צו ווערן אן אמת'ער עובד ה' ווערט מען נאר ווען אויך די גשמיות איז לשם שמים און מיט א געהויבענקייט. ווען דער צדיק האט געהערט דעם ווארט האט ער זיך געגעבן א רוף אהן. דאס האט דער תנא פון די משנה געמיינט... דאס איז פשוט פשט. (עירין קדישין בשם כתבי יוסף שלא ז"ל)

## • א חשובע מצוה

אלע מצוות איז מען נאר מקיים מיט איין אבר, אבער די מצוה סוכה נעמט ארום דעם מענטש מיט אלע זיינע גלידער. און ס'איז נישטא נאך אזא חשובע מצוה ווי די מצות סוכה, ווייל מ'גייט אריין אין די סוכה מיטן גאנצן קערפער, אפילו מיט די שטיוועל. (דברי יחזקאל)

## • שכר מצות סוכה

לעתיד לבוא וועט א בת'קול ארויס קומען פון א הויכער בארג אין ארץ ישראל, און וועט אויסרופן, "די אלע צדיקים וואס האבן געהיטן די מצוה פון סוכה, זאלן קומען אין די סוכה פונעם 'עורו של ליתן' זיך דערקווען מיט די הייליגע זיסקייט פון די שכינה הקדושה", און דארט וועלן זיי זעהן דעם גרויסן נס וואס דער באשעפער וועט טוען פאר די וואס האבן מקיים געווען די מצוה פון סוכה. אויסער דעם גאנצן כבוד וואס צדיקים וועלן זוכה זיין לעתיד לבוא, וועט דער באשעפער פאר יעדן מאכן א באזונדערע חופה לויט זיין מדריגה, אלע חופות וועלן זיין געקניפט און געבינדן איינס העכער פון אנדערן, וואס וועט

## • די סוכה - א דורכגאנג צו די וואכן-טעג

דער באשעפער האט געגעבן דעם יום טוב סוכות נאך די ימים נוראים, כדי מ'זאל קענען ארויסגיין פון אזא הייליגע ארבעט פון די ימי הרחמים והרחון צו די וואכעדיגע טעג, און דורכ'ן זיצן אין די סוכה שיצן מיר זיך אין איר, ביז מיר געוואוינען זיך צו די לופט פון די וועלט. (ה"ש"ר" מסטרעליסק ז"ל)

## • "סוכות" מלא און חסר

דאס ווארט "סוכה" האט דריי טייטשן: (א) "הערן"—פון לשון "הסכת ושמע ישראל" (דברים



כז"ט). (ב) "זעהן", פון לשון יסכה—שסוכה ברוח הקודש—"ער האט געזעהן מיט רוח הקודש. (מגילה יד. ג) כפשוטו, "צוגעדעקט"—סכך. דערפאר שטייט אין די תורה צוויי מאל סכו"ת חסר אן א וא"ו, א רמז אז די ראה—זעהן, און די שמועה—הערן, דארף דער מענטש דערויף ארבעטן, ווייל פון זיך אליין אן סייעתא דשמיא קען ער גארנישט טוען. אבער אויב ער טוהט זיינע פעולות, וועט אים דער באשעפער העלפן און באשיצן. דערפאר שטייט דער דריטער "סוכות" מלא, מיט א וא"ו. (ליקוטי מהרי"ל)

## • לערענען תורה אין די סוכה

וואויל איז דעם וואס לערענט תורה אין די סוכה, ווייל דער וואס זיצט אין די סוכה לשמה און פרייט זיך מיט'ן יום טוב, דעם וועט ארום נעמען א וואלקן פון באשעפער אויף זיין סוכה, וואויל איז דער וואס זעהט דאם טאקע, כאטש מיר זעהן דאס נישט, אבער ס'איז זיכער און אמת. (יערות דבש ה"א דרוש ו)

## • דאס איז דאך דער פשוט'ער פשט...

מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית...



## מן מאוצרות הצדיקים

## בסוכות השבי

## • די נעמען פונעם יום טוב

דער יום טוב ווערט אנגערופן מיט דריי נעמען:

(א) חג הסוכות, צוליב די מצות סוכה וואס דער באשעפער האט באפוילן פאר די אידן, אלס זכר צו די ענני כבוד.

(ב) זמן שמחתנו, ווייל ס'שטייט אין די תורה, ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים, און ס'שטייט ושמחת בחגך, אז יו"ט סוכות איז א באזונדערע מצוה צו זיין פרייליך.

(ג) חג האסיף, ווייל סוכות פאלט אויס אין די צייט וואס מ'ברענגט אריין די תבואה פון פעלד צום שטוב, א גאנץ זומער האט זיך די תבואה געטריקענט אינדרויסן אין די פעלדער, און סוכות ברענגט מען זיי אריין, אז ס'זאל נישט שאדן גיין פון די רעגן.

## • די הייליגע לעכטיגקייט פון די אושפיזין

בסכת תשבּו שבעת ימים כל האזרח

בישראל ישבו בסכת... (ויקרא כג:מב)

ס'איז באקאנט אז די אבות פון די וועלט זענען די אושפיזין וואס קומען אין די סוכה, און זיי קומען אנגעקליידעט אין די סוכה, אזוי ווי ס'איז מבואר אין די ספרים הקדושים. און דערבער גרייט מען זיי צו א פלאץ אין די סוכה אבער דער עיקר איז זייער הייליגע ליכטיגקייט פון זייער עבודה און זייערע מדות וואס באלייכטן די סוכה, און דאס איז דער באדייט, וואס ס'שטייט אז יעדער איד דארף זאגן "מתי יגיעי למעשי אבות. (דברי חיים' דרוש לסוכות-מובא בעלים לתרופה)

## • אווירא דארץ ישראל אין די סוכה

דער ענין פון די פיהר ווענט, סכך, און די ערד פון די סוכה איז, אז דער באשעפער נעמט אונז ארום פון אלע זייטן מיט א קדושה פון די הייליגקייט פונעם בית המקדש, און די לופט אין די סוכה איז אזוי ווי אווירא דארץ ישראל—לופט פון ארץ ישראל. (כ"ק מרן מהר"ש ז"ע)



# מִיִּין סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר... סוּכּוֹת... מֵאוֹצְרוֹת הַצִּדִּיקִים... וְדוּכָה"ק מַבְעֵלֶזָא

«««««

דערגרייכן ביז'ן כסא כבוד, און דארט וועלן זיי זוכה זיין צו זעהן די ליכטיגע לויטערקייט פונעם באשעפער. ('מחזה אברהם', קונטרס חזון למועד)

## • די סוכה איז א רמז אויף גלות

כל האזרח ישראל ישבו בסוכות. (ויקרא כג:מב)  
דער הייליגער ריזשינער האט אמאהל געזאגט אז די מצוה פון סוכה איז מרמז אויפ'ן גלות, ווייל די סוכה איז דער דירת ארעי פון א מענטש און אויך מיר זענען אין גלות בארעי און בקרוב וועלן מיר שוין אנקומען צוריק אהיים. און דער צדיק האט צוגעלייגט אז צווישן די הלכות וואס איז דא ביי סוכה איז די הלכה אז די סכך פון די סוכה, מעג נישט זיין געמאכט פון א זאך וואס איז מחובר לקרקע ווייל א איד אין גלות איז נישט מחובר לקרקע, דער איד גייט כסדר גלות ליידן ווען ער איז אין גלות. מיט נאך א זאך איז די סוכה

האט זיי ארום גענומען מיט זיבן ענני הכבוד, וואס ווייזט אויף א גאר א הויכן ליכטיגקייט, אויף דעם האט מען באשטימט א באזונדערן יום טוב. (עני לצדיק-בלאזוב)

## • אזוי ווי א נייע בלי

אמאהל איז דער טריסקער מגיד זי"ע געבליבן שטיין אינדרויסן פון די סוכה און נישט געוואלט אריין גיין. ער האט געזאגט: ס'שטייט "אדם יסודו מעפר",—אז דער יסוד פונעם מענטש איז פון ערד, קומט אויס אז מיר זענען אזוי ווי א "כלי חרס"—אן ערדענע כלי, און אין שלחן ערוך הלכות סוכה איז דא אן הלכה אז מ'טאהר נישט אריין ברענגן ערדענע כלים אין די סוכה. אויב אזוי ווי אזוי קען מען אריין גיין אין די סוכה, אבער באלד האט ער ערקלעהרט, מיר האבן געלערנט

«««««

## • פסח און סוכות, זכר אויף יציאת מצרים

די ספרים הק' פרעגן פארוואס זענען באשטימט געווארן צוויי באזונדערע ימים טובים פסח און סוכות, ווען ביידע ימים טובים זענען א זכר אויף יציאת מצרים? נאר ס'קען זיין אז פסח איז בלויז א זכר אויף דעם אז דער באשעפער האט אויסגעלייזט די אידן פון מצרים פון די שווערע ארבעט, און זיי זענען באפרייט געווארן. אבער וויבאלד נאכדעם וואס זיי זענען באפרייט געווארן זענען זיי דערהויבן געווארן צו גאר א הויכע מדרגה, אז דער באשעפער

## • צוויי מהודר'דיגע אתרוגים פון ארץ ישראל

ר' מענדל פרידמאן האט אנגעהאלטן זיין מנהג אויך אין ארץ ישראל און יעדעס יאהר, געוועהנליך ביז ראש השנה, האט ער אריין געברענגט פינף כשר'ע און מהודר'דיגע אתרוגים פאר מרן זי"ע, און מרן זי"ע האט זיך אויסגעקליבן אן אתרוג פון די פינף, וואס ער האט גענוצט לברכה. יעדעס יאהר ווען ר' מענדל פלעגט קומען מיט די אתרוגים האט מרן זי"ע איבערגע'חזר'ט און אים דערמאנט: "דו געדענקסט אז דאס לעצטע יאהר וואס מיר זענען געווען אין בעלזא האבן מיר געבענטשט אתרוג אויף די 'נוי סוכה' אתרוגים"... פאר ר' מענדל איז יעצט קלאהר געווארן א לאנגיאריגער רעטעניש. ער האט דעמאלט געהאט אוועק געלייגט צוויי מהודר'דיגע און טייערע אתרוגים אין א זייט, און זיי זענען אים פלוצלינג פארשוואונדן געווארן. יעצט אבער האט ער שוין אלעס פארשטאנען. ווארשיינדליך האט זיין ארבייטער בטעות אויך אייגעפאקט די צוויי מהודר'דיגע אתרוגים צוזאמען מיט די 'נוי סוכה' אתרוגים, ווייל פון הימל האט מען געוואלט אז דער בעלזער רב זי"ע זאל האבן צוויי כשר'ע און מהודר'דיגע אתרוגים אויף סוכות.

\*\*\*

האבן אריינגעדרינגען קיין פוילין. בין כסא לעשור ווען די גבאים האבן געמאלדן פאר מרן זי"ע אז דאס קעסטל מיט כשר'ע אתרוגים איז נישט אהנגעקומען, האט זיי מרן זי"ע געוויזן, אז ער האט שוין אויסגעקליבן צוויי אתרוגים פונעם קעסטל מיט די 'נוי סוכה' אתרוגים, און ווען מ'האט זיי איבערגעקוקט האט מען טאקע געזעהן אז זיי



געווען צוויי כשר'ע אתרוגים. אין יענעם סוכות שנת ת"ש, האט מען אין בעלזא געבענטשט אתרוג אויף די צוויי כשר'ע אתרוגים. דאס אליין אז מ'האט געטראפן צוויי כשר'ע אתרוגים צווישן די פסול'ע 'נוי סוכה' אתרוגים איז געווען א גרויס וואונדער, און נאך מער אז מרן זי"ע האט זיך אויסגעקליבן צוויי כשר'ע אתרוגים פונעם 'נוי סוכה' קעסטל, אנדערש ווי ער פלעגט שטענדיג צו טוען.

הרה"ח ר' מענדל פרידמאן ז"ל פון ירושלים עיה"ק פלעגט יעדעס יאהר שיקן אתרוגים אויף סוכות פון ארץ ישראל קיין בעלזא צו כ"ק מרן מהר"א זי"ע. עטליכע חדשים פאר יום טוב האט ער ארויסגעשיקט מיט די פאסט א קעסטל פון פשוט'ע און פסול'ע אתרוגים צו נוצן אויף 'נוי סוכה', און פאר די ימי נוראים האט ער געשיקט א קעסטל מהודר'דיגע אתרוגים פאר מרן זי"ע. מנהג רבותינו הק' איז צו קויפן אתרוגים פאר ראש השנה און בין כסא לעשור האט מען זיי איבערגעקוקט און אויסגעקליבן די אתרוגים וואס מ'וועט נוצן לברכה פאר סוכות.

ענדע שנת תרצ"ט האט ר' מענדל ווי געוועהנליך געשיקט צוויי קעסטלעך אתרוגים, ווען דאס ערשטע קעסטל פון די 'נוי סוכה' אתרוגים איז אנגעקומען פאר ראש השנה, האט מרן זי"ע ארויסגענומען פונעם קעסטל צוויי אתרוגים און זיי אוועק געלייגט, כאטש אינעם קעסטל איז נישט געווען כשר'ע אתרוגים לברכה. אבער דאס צווייטע קעסטל פון די כשר'ע אתרוגים איז נישט אנגעקומען, ווייל ס'איז פארלוירן געווארן צוליבע די אומשטענדן פון די צווייטע וועלט'ס קריג וואס האט דעמאלט אויסגעבראכן, ווען דייטשלאנד און רוסלאנד





# מִיִּין סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר... בְּסוּכּוֹת הַשָּׁנָה שֶׁבִּנְיָה יְמֵינוּ... מֵאוֹצְרוֹת הָאֲדִיקִים... וְדוּחַ "ק מַכְעִלֵּא"

פון שטוב צו שטוב. האט ער אויסגערופן: "רבוננו של עולם, זעה נאר ווי גרויס און חשוב די מצוה פון סוכה איז ביי אידן, זעה ווי שטארק זיי זענען זיך מוסר נפש דערפאר, אינדרויסן רעגענט, דער שוסטער שלייכט אין וואסער און בלאטע, כדי צו קענען מקיים זיין די מצוה פון זיצן אין די סוכה, קוק אראפ פון הימל און בענטש דיין פאלק מיט אלעם גוטן!" דערנאך איז דער הייליגער לעכעוויטשער ארויף געגאנגען אויפ'ן דאך, און געזוכט, און געפונען עטליכע פארבליבענע ברעטער האט ער גערופן זיין משמש, און אים געבעהטן אריבער צופיהרן די ברעטער צום הויז פונעם ארימען שוסטער, און אים העלפן אויפשטעלן זיין סוכה.

## • די סוכה ווי א שאטן

דער פסוק (ישעיה ד:1) זאגט: "וסוכה תהיה לצל יומם", די סוכה איז ווי א שאטן. פונקט אזוי ווי דער שאטן טוהט אלעס וואס דער מענטש טוהט און אין שאטן קען דער מענטש זעהן זיין אייגן געשטאלט, אזוי אויך פון די סוכה קען א מענטש וויסן אויב זיינע מצוות זענען געטוען געווארן ווי ס'דארף צו זיין. (כנסת יחזקאל)

## • סוכה און ד' מינים זענען "כלי זיין"

דער פסוק (תהלים קמ:ח) זאגט: "סכותה לראשי ביום נשק", וואס דאס איז מרמז אז אין דעם "יום נשק" — ווען מיר נעמען אין די הענט די ארבעה מינים, וואס ווערן אנגערופן אין זוהר הק' "מאנא קרנא" (כלי זיין), דעמאלט איז אויך די צייט פון "סכותה" - צו זיצן אין די סוכה. (אור המאיר)

## • ער איז געבליבן זיצן אין זיין סוכה

הרה"ק רבי אליעזר מאזיפאלע (א זוהן פון הרה"ק רבי יודא צבי מסטרעטין זי"ע) האט יעדן סוכות פארציילט אזוי: אמאהל איז געווען א חסיד וואס האט געהאט א גרויס חיות פון די מצוה פון סוכה, און ווען ס'איז אדורך דער יו"ט סוכות האט ער נישט געוואלט ארויסגיין פון די סוכה ווייל ער האט געהאט א גרויס השתוקקות פון די מצוה, איז ער געבליבן זיצן אין זיין סוכה עטליכע וואכן ביז ס'איז געווארן ווינטער און ס'איז געפאלן א גרויסער שניי אז מען האט שוין געמוזט ארויס גיין פון די סוכה, האט ער געהאפט

איך האב געהערט אז איר פארבארגט ברעטער פאר א סוכה, ביטע, בארגט מיר אויך! האט אים דער הייליגער לעכעוויטשער געזאגט: "אנטשולדיגט, ס'איז שוין זייער שפעט, איך האב שוין אלע ברעטער אוועק געטיילט", איז דער שוסטער אוועק געגאנגען מיט א פארקלעמט הארץ, און ארומגעוואנדערט אין א שטארקן גאס רעגן צווישן



די אידישע הייזער, אפשר וועט זיך א איד אויף אים דערבארעמען, און אים געבן ברעטער פאר זיין סוכה. דורכ'ן פענצטער האט דער הייליגער לעכעוויטשער געזעהן דעם הינקעדיגן ארימאן, ווי ער שלעפט זיך

א כלי חרס ווען מען צוברעכט דאס ווערט דאס צוריק ריין, אזוי אויך מיר וועלן צוברעכן אונזער הארץ פאר'ן באשעפער, וועלן מיר ווערן ריין אזוי ווי א נייע כלי, דערפאר קענען מיר יעצט אריין גיין אין די סוכה.

## • די ברכה פון "לישב בסוכה"

אין של"ה הק' שטייט, ס'פאסט זיך צו זאגן די ברכה פון "לישב בסוכה" מיט א הויכע און שיינע שטימע, און מיט א ניגון, און מען זאל דאס זאגן מיט'ן זעלבן נוסח ווי מען זאגט די אנדערע ברכות פון קידוש, און נאכמער די ברכה דארף מען זיין מער געווארענט צו זאגן מיט דעם נוסח, וויבאלד דאס איז א ברכת המצוה וואס דער באשעפער האט אונז באפוילן צו זיצן אין די סוכה. דאס זעלבע דארף מען שטארק זיין געווארנט צו זאגן הויך וויבאלד דער קול איז מעורר די כוונה. (שלח"ק דף רמ"ה)

## • מסירות נפש פאר מצות סוכה

ערב סוכות האט אן ארימער הינקעדיגער שוסטער אנגעקלאפט ביים טיהר פון הרה"ק רבי מרדכי פון לעכעוויטש זי"ע, און געבעהטן: "רבי,

## • א מנורה פאר סוכות

הגה"צ רבי יונתן שטייף זצ"ל, אב"ד פעסט, איז פאר שבת מברכים אלול, געקומען צוזאמען מיט זיינע ראשי הקהלה צו מרן זי"ע, צו נעמען א ברכה צום נייעם יאהר. ביים געזעגענען זיך, זענען די 14-15 אידן וואס זענען מיט אים געקומען אדורך געגאנגען מרן זי"ע, און מרן זי"ע האט זיי אלע געוואונטשן א גוט געבענטשט יאהר. מערסטע פון די אידן זענען געווען אייניקלעך פונעם הייליגן 'חתם סופר'. ווען דער צעהנטער איד וואס האט געהייסן מר. פריידיגער איז אדורך געגאנגען האט אים מרן זי"ע אפגעשטעלט און געזאגט: "איך בין געקומען דא אהער אהן חפצים, און ביי אונז איז



געווען דער מנהג צו האבן א מנורה אין די סוכה, אפשר בארגסטו מיר א מנורה." אלע אנוועזענדע זענען געבליבן שטיין פארוואונדערט, פארוואס האט מרן זי"ע פונקט אפגעשטעלט מר. פריידיגער, כמעט אלע זענען די זעלבע יחסנים ווי ער, אייניקלעך פונעם הייליגן 'חתם סופר'? מר פריידיגער האט מסכים געווען און געזאגט אז ער גייט שוין ברענגען די מנורה. האט אים מרן זי"ע געזאגט: "ניין, ניין, איך קען נישט נעמען קיין אחריות אויף דעם, איך וועל שוין שיקן א שליח ערב סוכות צו נעמען פון אייך די מנורה." האט מר פריידיגער געענטפערט: דער רבי זאל נישט שיקן צו מיר, איך וועל אליין ברענגען די מנורה ערב סוכות,

און מוצאי יום טוב וועל איך דאס קומען אפנעמען. שפעטער האט מען שוין פארשטאנען פארוואס מרן זי"ע האט פונקט אפגעשטעלט מר פריידיגער. ווייל ער האט געהאט בירושה א מנורה פונעם הייליגן 'חתם סופר' און דעריבער האט מרן זי"ע ביי אים געבעהטן די מנורה. (מפי הרה"ק ר' יעקב אלי זינגער חי')

«««««





# מִיִּין סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר... בְּסוּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁמְעִית וְיִמִּים... מֵאוֹצְרוֹת הַדִּיקִים... וְדוּחַ"ק מִבְּעֵלְזָא

## דאס הייסט דען גילוי אליהו?...

דעם ערשטן טאג סוכות האט זיך צווישן חסידים אין ראפשיץ פארשפרייט א קלאנג, אז דער ראפשיצער רב האט די ערשטע נאכט סוכות געהאט גילוי אליהו! דער קלאנג האט שטארק פארדראסן דעם ראפשיצער רב, ווייל ער איז געווען אן 'איש אמת', און ער האט נישט געקענט פארליידן אזעלכע נארישקייטן. האט דער ראפשיצער רב צווישן מנחה און מעריב צוגערופן עטליכע פון זיינע נאנטע מענטשן און זיי געזאגט: איר זאלט וויסן אז דער קלאנג וואס האט זיך פארשפרייט, אז איך האב געהאט



די ערשטע נאכט סוכות גילוי אליהו, איז א גרויסע ליגנט... ערשטנס, ווי קום איך זוכה צו זיין צו גילוי אליהו? צווייטנס, ווי קומט דאס צו אייך איר זאלט גלייבן אויף מיר אזעלכע פוסטע איינרעדענישן? "וואס הייסט, רבי?" האט איינער צוריק געפרעגט, "ס'איז דאך דא אן עדות וואס איז געשטאנען אונטער'ן רבינ'ס סוכה און ער האט קלאהר געהערט ווי דער רבי שמועסט מיט איינעם אין די סוכה, אין די צייט וואס דער רבי איז געווען אליין אין סוכה! מיט וועמען דען האט דער רבי געקענט שמועסן, אויב נישט מיט אליהו הנביא? "נארנים, וואס איר זענט!", ענטפערט דער ראפשיצער רב מיט א שמייכל, "די ערשטע נאכט איז געווען שרעקליך קאלט אינדרויסן, און איך האב געציטערט פון קעלט. דערפאר האב איך גערעדט צו זיך אליין די גאנצע נאכט, אז מיינע ליפן זאלן נישט פארפריירן ווערן... און אט דאס הייסט ביי אייך גילוי אליהו?..."

וואויננג. דאס איז ארמאז פון מצות סוכה בלייבט איבער א ברכה און א קדושה אויף די וואויננג פונעם איד א גאנץ יאהר. (שפת אמת)

## • זיצן אין די סוכה פטר'ט פון צער

חז"ל זאגן ווען איינער האט צער איז ער פטור פון זיצן אין די סוכה. טייטשט דער הייליגער רבי פון ראדאמסק זצוק"ל אזוי: אז די סגולה פון די מצוה פון סוכה איז פטור צו ווערן דורך איר פון



אלע צרות. "המצטער", — דער וואס האט ח"ו צער, "פטור", — קען ער פטור ווערן פונעם צער, "מן הסוכה", — דורך די סגולה פון די מצוה פון זיצן אין די סוכה. ("תפארת שלמה")

## • די סוכה איז נישט געמאכט פאר דיר.

דער קאצקער רבי זי"ע האט געטייטשט וואס די גמרא (סוכה כו.) זאגט: "המצטער פטור מן הסוכה", — אויב דו ביזט דין מצטער פון די סוכה, "פטור מן הסוכה", — ביזטו טאקע פטור פון די סוכה, די סוכה איז נישט געמאכט פאר דיר.

## • אלע אידן קענען געהאלפן ווערן.

כל האזרח בישראל ישבו בסכת (ויקרא כג:מב) די גמרא (סוכות כז:) זאגט: "מלמד שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת." קען זיין פשט, "מלמד" —

«««««

«««««

א גאנץ יאהר ס'זאל שוין קומען דער יום טוב סוכות ער זאל שוין קענען צוריק גיין אין די סוכה. און ווען ס'איז אנגעקומען די צווייטע יאהר סוכות און דער חסיד איז אריין אין די סוכה, האט ער גענומען אויף זיך אז ער וועט נישט ארויס גיין פון די סוכה, אפילו ס'וועט זיין ביטער קאלט, און ער איז גרייט געווען אפילו אויף מסירת נפש דערויף. און אזוי איז טאקע געווען דער חסיד האט בשום אופן נישט געוואלט ארויס גיין פון די סוכה און ס'איז געווארן שטארק קאלט אז ס'איז שוין נישט געווען מעגליך אויסצוהאלטן האט דער באשעפער רחמנות געהאט אויף דעם חסיד און ס'איז געקומען א וואלקען וואס האט אים אויפגעהויבן מיט זיין סוכה אינאיינעם און אוועק געפיהרט אין אן אנדער לאנד וואו ס'איז דארט הייס א גאנץ יאהר. האט הרה"ק אליעזר מאזיפאלע ווייטער דערציילט אז דער חסיד זיצט ווייטער אין זיין סוכה און דינט דארט דעם באשעפער, ער וויל נישט ארויסגיין פון די סוכה און אריינגיין אין גן עדן ווייל דאס איז זיין גן עדן ער זאל קענען זיצן אין זיין סוכה. (דגל מחנה יהודה)

## • עוסק געווען אין עניני סוכה א גאנץ יאהר

צדיקים האבן געזאגט אויפ'ן ראפשיצער רב זי"ע אז זיין נשמה איז פון מצות סוכה, ווייל א גאנץ יאהר האט ער עוסק געווען אין די מצוה פון סוכה, אדער עפעס געבויט פאר די סוכה, אדער עוסק געווען אין מסכת סוכה זיין גאנץ לעבן. ס'איז נישט א דורך א טאג וואס ער זאל נישט דערמאנען עפעס וועגן סוכות. (עשר חצוצות)

## • דרייען אונטן ס'זאל זיך עפענען אויבן

אמאהל ערב סוכות האט דער משמש פונעם "חוז" פון לובלין זי"ע אים געמאלדן אז די סוכה איז שוין גרייט, און דער רבי קען שוין אריינגיין זיצן אין די סוכה, נאר מ'דארף פריער ארויפדרייען אונטן דעם שטריק כדי דער שלאק אויבן אויף די סוכה זאל זיך עפענען. האט דער הייליגער "חוז" אים געענטפערט: "דאס איז טאקע מייך באגער און גלוסטונג, אז איך זאל דרייען פון אונטן און ס'זאל זיך עפענען אויבן. [השפעות פון הימל].

## • מצוות סוכה ברענגט א ברכה אין שטוב

ביי מצות סוכה שטייט אין פסוק "למען ידעו דורותיכם", — "דורותיכם" איז פון לשון "דירה" א



# מִיִּין סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר... בְּסוּכּוֹת תִּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים... מְאוּצְרוֹת הַצִּדִּיקִים... וְזוֹכָה רַבּוֹה"ק מִבְּעֵלְזָא

«««««

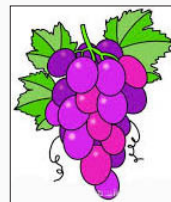
די תורה לערנט אונז אז פון איין יום טוב סוכות, קען מען אויף הייבן אלע אידן אז אלע זאלן געהאלפן ווערן. (מרה"ק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זי"ע)

## • פון הכנסת אורחים איז ער נישט פטור

אמאהל איז געקומען א רב צו הגאון רבי חיים עוזר גראדזענסקי זצ"ל בימי חג הסוכות האט דער גאון מכבד געווען דעם גאסט מיט א סעודה, אבער ער האט זיך פארענטפערט, אז ער קען נישט מיט עסן מיט אים דארט, ווייל ער איז פארקיהלט, און ער איז בבחינת מצטער הפטור מן הסוכה. דער גאסט האט אזוי געטוען, און געגעסן אליין אין די סוכה. פלוצים האט ער דערזעהן ווי רבי חיים עוזר איז אויך אראפגעקומען אין די סוכה. ווען רבי חיים האט געזעהן זיין וואונדער, האט ער אים ערקלעהרט: איך האב מ'ך מיישב

## • אתרוג איז בכלל גפן...

אין שנת תש"ז איז הגה"ק רבי שאול ידידי' דער "אמרי שאול" פון מאדזשיץ זצ"ל ארויף געקומען קיין ארץ ישראל זיך צו באזעצן. האט ער דעמאלט אפגעשטאט א העפליכ'ן וויזיט ביי"כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע וואס האט אים אויפגענומען מיט א גאר באזונדערע שפעטער ווען מרן זי"ע האט אפגעגעבן דעם צוריק-וויזיט אין הויז פונעם מאדזשיצער רבי'ן, האט דער מאדזשיצער רבי, געפרעגט פון מרן זי"ע פארוואס אתרוג וואס ווערט אנגערופן "פרי עץ הדר" ווערט נישט דערמאנט צווישן די שבעת המינים? האט אים מרן זי"ע געענטפערט אז דער אתרוג איז בכלל "גפן". ביי א שמועס (ד' אייר תש"ס) האט זיין אייניקל דער "נחלת דן" פון מאדזשיץ זצ"ל, געזאגט פאר יבלחט"א "כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, "איך האב אסאך געטראכט, וואס איז דער שייכות, ביז ס'איז מיר איינגעפאלן אז ס'איז דא א דעה וואס זאגט אז דער עץ הדעת איז געווען א בוים פון גפן און איין דעה זאגט אז ס'איז געווען אן אתרוג בוים, קומט אויס אז "גפן" און "אתרוג" איז איין ענין.



אז ער האט געהאט די זכ"י צו זיין מיט'ן חפץ חיים זצ"ל אין די סוכה, און ער האט געזעהן אז ער חפץ חיים איז מקפיד אז דער טיש זאל בלייבן אין די סוכה בשעת ער איז געשלאפן. און ער האט אים געזאגט דעם טעם, ווייל ס'שטייט (סימן תר"מ) אז אויב מ'איז זיך מצטער אין די סוכה מיט די שינה, דעמאלט איז מען נישט יוצא אויך מיט די אכילה, ווייל מ'דארף א סוכה וואס איז ראוי אויף אלעם, און אויב דער טיש איז נישט אין די סוכה, איז דאס נישט ראוי מקיים זיין מצות אכילה, דעריבער דארף דער טיש זיין אין די סוכה אויך ביינאכט. (זעה אין 'מועדים וזמנים' חלק א' סימן פ"ז, אז ס'איז נאר לכתחילה, אבער בדיעבד איז מען יוצא אויך אהן דעם).

## • ער האט מער צער ווען ער דארף ארויסגיין פון די סוכה...

הרה"ק רבי שלמה'קע זוועהילער זצ"ל פלעגט קיינמאל נישט ארויסגיין פון די סוכה, אפילו אויב ס'האט שטארק גערעגנט, און אלע זענען ארויס. ווען מ'האט אים געפרעגט, דער דין איז דאך 'המצטער פטור מן הסוכה', האט ער געענטפערט "איך האב אסאך מער צער ווען איך גיי ארויס פון די סוכה..."



## ✽ מאוצרות רבוה"ק ✽

## ✽ בסוביה השבוי ✽

### • זוכה זיין צו זיצן בסכת עורו של לוויתן.

בסכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכת (ויקרא כג: מב) דארף מען פארשטיין די כוונה פונעם פסוק, ס'זעהט אויס ווי ס'איז צוויי מאהל איבערגע'חזר'ט די מצוה פון זיצן אין די סוכה? נאר דער פשט אין פסוק איז אזוי, דער ערשטער חלק רעדט פון די מצוה פון ישיבת סוכה, נאכדעם זאגט דער פסוק אן הבטחה, אז אויב מ'וועט מקיים זיין די מצוה פון סוכה וועט מען זוכה זיין, אז ווען משיח וועט קומען, וועט מען זיצן בסכת עורו של לוויתן. דאס איז פשט, "בְּסֻכּוֹת תִּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים"—ס'איז א מצוה צו זיצן אין די סוכה זיבן טעג, און אויב מ'וועט אזוי טוען זאגט די תורה צו אן הבטחה, אז "כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל

געווען, אז איך בין טאקע פטור פון מצות סוכה אלס מצטער, אבער פון הכנסת אורחים בין איך נישט פטור, ווייל מ'זעהט אברהם אבינו האט געזוכט מקיים זיין מצות הכנסת אורחים אפילו ווען ער איז געווען א חולה און ס'פאסט נישט אז דער גאסט זאל זיצן אין די סוכה און דער בעל הבית זאל זיין אינדערהיים...

## • "א הדיוט זאל איך זיין אבער פון סוכה וועל איך נישט ארויסגיין"

הרה"ק רבי מרדכי מלעכאוויטש זצ"ל איז געזיצן אין די סוכה דעם ערשטן טאג אפילו ווען ס'האט זיך



אראפגעלאזט א גאס-רעגן. ווען די מקורבים האבן געזעהן אז ער פלאגט נישט ארויסצוגיין, האבן זיי אים געזאגט: רבי, ס'איז דאך א בפירוש'ע הלכה אז "המצטער פטור מן הסוכה", און ס'איז שוין לאנג אדורך דער שיעור פון "עד שתסרח המקפה". און אין ירושלמי שטייט, "הפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט"? האט ער זיי געענטפערט: ערשטנס, מצטער איז נאר שייך ביי איינעם וואס זיין זיין גוף איז טייערער ווי די מצוה און איך האב תענוג פון זיצן בצילא דמהימנותא, און כ'בין גארנישט מצטער, און צווייטנס, ס'איז כדאי צו זיין א הדיוט, און בלייבן זיצן אין סוכה.

## • דער טיש מיט'ן בעט צוזאמען

ס'האט דערציילט הגאון רבי שמואל גריינמאן זצ"ל (פון די מקורבים פון בעל החפץ חיים זצ"ל),





# בניין סוכות אוצר



בניין אוצר... בסוכות תישב... אושפיזין... ד' מנינים... נוי סוכה... חושעיה רבה... שיש"ע... שמחת תורה...

## ♦ "די דריי זאכן אין אן עפעל..."

אין איינע פון די סוכות טעג אין בעלזא זענען עטליכע חסידים געזיצן אין די סוכה און געשמעסט וועגן איינע פון די חבורה וואס פלעגט קומען קיין בעלזא אסאך יאהרן אבער לעצטענס האט ער אפגענויגט אביסל פונעם גלייכן וועג רח"ל און אויפגעהערט צו קומען. ס'איז זיי געווען א וואונדער וויאזוי א איד וואס איז געפאהרן קיין בעלזא און זיך אנגעזאפט מיט אויפהאל קדושה און חסידות, זאל קענען צוקומען צו אזא מצב... און אזוי שמועסנ'דיג איז אין יענע מינוט אראפגעפאלן אן עפעלע פון די נוי סוכה אויף די ערד.



האט זיך דער חסיד און יושב רבי יעקב בעריש ז"ל אנגערופן, "לאמיר אריינטראכטן און פארשטיין פארוואס דאס איז געשעהן: וויפיהל תפילות האט דאס עפעלע געבעהטן, אז ס'זאל וואקסן און בליעהן מ'זאל דאס קענען עסן? און דערנאך זאל א איד מאכן דערויף א פאסיגע ברכה? אדער ס'זאל הענגען אין די סוכה פאר "נוי סוכה", און נאך מער ס'זאל קענען באשיינען און הענגען אלס "נוי סוכה", ביי מרן זי"ע אין די סוכה? אבער אצינד איז דאס עפעלע אראפגעפאלן אויף די ערד און ס'איז נאך מוקצה. אויב מיר זאלן אריינטראכן האט דאס געקענט פאסירן צוליעב איינס פון די דריי: א) ווייל ס'איז נישט געווען גוט צוגעבונדן. ב) ס'איז געווען "צו שווער". ג) אדער ס'איז שוין געווען פארפולט פון אינערווייניג. און דעם משל פארשטייט מען שוין אליין...

ביי א געלעגנהייט ווען כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א איז אין איינע פון די יאהרן ערב סוכות געקומען צוזאמען מיט'ן משמש זעהן די גרויסע פראכטפולע סוכה, [ווי מ'האט געפיהרט די טישן], האט מרן שליט"א באטראכט די נוי סוכה, וואס הענגט אראפ, ווי יעדער עפעל זיך ליגט אין א נעץ זעקל, האט מרן שליט"א דערציילט די אויבנדערמאנטע מעשה מיט דעם פארפאלענעם חסיד, און אויסגעפיהרט... "אבער היינט אז די עפעל ליגן אין א נעץ, [צוזאמען] קענען זיך אזעלכע אויך

ישבו בִּסְכָת, אז מ'וועט זוכה זיין צו זיצן אין די סכֶת עורו של לְוִיתָן. (כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע)

## ♦ אליהו הנביא קומט אין די סוכה

די ראשי תיבות פון "ב'סוכות ת'שבו ש'בעת ימים" איז "תשבי", וואס איז מרמז אויף אליהו התשבי [אליהו הנביא] וואס קומט מיט אלס גאסט, מיט די זיבן אושפיזין, וואס אין זכות פון מצות ישיבת סוכה וועט ער אונז קומען מבשר זיין די גאולה און מיר וועלן דעמאלט זוכה זיין צו זיצן בסוכת עורו של לוייתן. (כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע)

## ♦ קדושת בית המקדש

אמאהל איז כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע, געזיצן אין די סוכה ווען אינדרויסן האט געהערשט א ביטערע קעלט. האבן די מקורבים געבעהטן פון מרן זי"ע ער זאל אריינקומען אין שטוב, אין נישט זיצן אין די קאלטע סוכה, וואס קען אים ח"ו שאטן צום געזונט. האט מרן זי"ע געזאגט: דער זיידע ז"ל דער ערשטער בעלזער רב [כ"ק מרן מהר"ש זי"ע] האט געזאגט, אז די ווענט פון די סוכה, פארמאגן אין זיך קדושת בית המקדש, איז דאך אין די סוכה דא, "אורא דארץ ישראל", און אין ארץ ישראל איז דאך יעצט הייס...

## ♦ כל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת

אמאהל האט כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע באגעגענט דעם חסיד ר' סענדר יערוסלב'ער ז"ל ממחרת יום הכיפורים. פרעגט אים מרן זי"ע: "סענדר, פארוואס פאהרסטו נישט אהיים אויף סוכות?!" האט ר' סענדר געענטפערט: איך האב נישט קיין אייגענע סוכה אין שטוב, און מיין סוכה איז משותף מיט עטליכע שכנים וואס אלע עסן צוזאמען מיט זייערע משפחות, און איך וויל נישט עסן אין אזא סוכה, דעריבער בלייב איך אין בעלזא אויף סוכות. האט אים כ"ק מרן זי"ע געענטפערט: "די גמרא (סוכה כז): זאגט דאך 'כל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת', און דו ווילסט נישט זיצן אין די סוכה מיט אנדערע?!" און מרן זי"ע האט אים געהייסן אהיים פאהרן אויף סוכות.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - אסרו חג הסוכות תשל"ו)

## ♦ באדעקט די סוכה מיט גרויס דביקות

מנהג רבותינו הקדושים איז געווען עוסק צו זיין אין מצוות סוכה, און אליין דעקן די סוכה מיט

זיינע הייליגע קינדער, און עטליכע חסידים און שטוב מענטשן, צווישן זיי אויך הרה"ח רבי זעליג וואלף וואלדמאן ז"ל פון פראנקפורט, וואס האט געהאט א 'חזקה' צו בויען די סוכה פון מרן זי"ע פון אסאך יאהרן פריער. אינמיטן דעקן די סוכה האבן פלוצלינג די חסידים באמערקט אז מרן זי"ע איז געבליבן שטיין אהן זיך ריהרן, האלטנדיג א שטיקל סכך אין די האנט, פארטיעפט אין זיינע הייליגע געדאנקען מיט גרויס דביקות אינמיטן זיין עבודת הקודש.

בנו הגדול כ"ק מרן מהר"א זי"ע וואס איז געשטאנען אין א ווינקעל פונעם צימער, אונטער אלע אנוועזענדע האט באמערקט וואס דא פאסירט וברוח קדשו געשפיהרט אז זיין הייליגער פאטער, קען אנקומען צו כלות הנפש פון רוב דביקות.

האט מרן מהר"א זי"ע שנעל געמאכט א וועג צום טאט'ן, בעהטנ'דיג פון די ארומיגע

סכך כאטש זיבן טפחים כשיעור הכשר סוכה. הרה"ח רבי חיים נטע כץ ז"ל האט דערציילט, אין שנת תרפ"ו, דאס לעצטע יאהר איידער די הסתלקות פון מרן מהרי"ד זי"ע, ווען ער איז געווען זייער שוואך, האט מען געמיינט אז מרן זי"ע וועט דאס



מאהל נישט אליין דעקן די סוכה מיט סכך. אבער מרן זי"ע האט נישט געוואלט מוותר זיין אויפ'ן מנהג, האבן אים דעריבער די גבאים געברענגט צו די סוכה און אים געהאלפן ארויף גיין אויפ'ן לייטער צו לייגן דעם סכך, ווען ארום אים זענען געשטאנען

»»»»»





# פֿיזיק פֿופֿות אונזער



פֿיזיק אונזער... פֿופֿות תשנ"ו... אושפיזין... ד' מיינעם... ווי סוכה... היינטיגע רבה... שני"ג... שמחת תורה...

=====

ס'איז מערקוירדיג אז אין יאהר תש"ה ווען מרן זי"ע איז געווען אויף די הייליגע טעג אין די שטאט צפת, האט מען באדעקט זיין סוכה מיט הדסים, וואס זענען געוואקסן בשפע אין עיה"ק צפת.



## מאוצרות הצדיקים

### אוישפיזין בסוכה

#### אזמין לסעודת אושפיזין עלאה

ווען א איד קומט אריין אין די סוכה דארף ער איינלאדענען די הייליגע אושפיזין בפה מלא, זיי זאלן קומען צו אים אין די סוכה אריין. ווי ס'שטייט אין זוהר הק', אז די אושפיזין קומען נישט צו גיין אויב מען רופט זיי נישט, אפילו צו א צדיק גמור, און אזוי זאל מען טוען ביי די סעודה פון בייטאג און ביי די סעודה פון ביינאכט, און פריער זאל מען איינלאדענען די אושפיזא פון



יענעם טאג און דערנאך די איבריגע אושפיזין.  
(יסוד ושוש העבודה - שער יא, פרק יג)

#### די אמהות קומען אויך אין די סוכה

ס'איז באקאנט אז אזוי ווי די אבות העולם זענען מרומז אז זיי קומען אין די סוכה אזוי אויך איז מרומז אז די הייליגע אמהות קומען אויך אין די סוכה. דעריבער דאס ווארט "אזרח" מיט'ן מילוי (אל"ף זי"ן ר"ש ח"ת) באטרעפט פונקט תתפ"ו (1086), אזויפיהל ווי ס'באטרעפט די נעמען פון די אמהות "שרה רבקה" רח"ל לא"ה" (1086) מרמז צו זיין אז די אבות און די אמהות קומען צוזאמען און זיי זענען זיך משתתף מיט

=====

הק', וואס זענען ספעציעל געפאהרן עשרת ימי תשובה צום מושב "יסודות", ווי זיי האבן געשניטן די סכך פאר די סוכה פון מרן זי"ע.

מרן זי"ע האט שטארק מחשיב די בחורים וואס זענען געפאהרן קיין "יסודות" שניידן סכך פאר זיין סוכה. און איידער זיי זענען געפאהרן אין וועג מיטאג צייט, זענען זיי אריינגעגאנגען אל הקודש פנימה זיך געזעגענען. מרן זי"ע האט זיי אנגעזאגט אז זיי זאלן נישט נעמען קיינעס וואס וואקסן אויף זיי "בעזמלך", — כלשון קדשו: "נישט מיט די בעזמלעך". (ווייל פון אזעלכע 'קיינעס' פאלן אראפ שטיקלעך בלעטלעך און ס'איז דא א חשש פון פסול, און אזוי ווי ס'ווערט גע'פסק'נט אין שו"ע או"ח סי' תרכ"ט סי"ד). הרה"ח ר' בן ציון אוסטערליץ שליט"א וואס איז געווען צווישן די בחורים דערציילט אז מרן זי"ע האט יעדן בחור אנגעזאגט באזונדער "ברענג מיר כשר'ע סכך אבער נישט קיין בעזמלעך".

דערנאך זענען די בחורים געפאהרן קיין "יסודות", ווי זיי זענען אנגעקומען פארנאכט. דארט האבן זיי געדאוונט מנחה ומעריב. און זענען געגאנגען צום שטוב פון הרה"ח ר' יוסף גליק ז"ל, ווי זיי האבן געגעסן נאכט מאהל און דארט איבערגענעכטגט. אינדערפרי האבן זיי געדאוונט בהשכמה און נאכ'ן עסן פרישטאג זענען זיי געגאנגען שניידן די "קיינעס" וואס איז דארט געוואקסן בשפע, און א גאנצן טאג האבן זיך די בחורים געפארעט מיט די גרויסע מצוה און ערשט ביינאכט זענען זיי צוריק געפאהרן קיין ירושלים. הרה"ח ר' יוסף גליק ז"ל האט דערציילט אן אינטערסאנטע זאך: דאס ערשטע מאהל וואס די בחורים זענען געקומען קיין יסודות שניידן סכך פאר די סוכה פון מרן זי"ע, (בערך אין יאהר תש"י) האבן די בחורים אים נאכגעזאגט בשם מרן זי"ע, אז דער טעם פארוואס ער וויל דוקא באדעקן די סוכה מיט "קיינעס" און נישט מיט בלעטער פון אנדערע ביימער. ווייל די גמרא (כתובות קיב): זאגט: "עתידין כל אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות", — ווען משיח וועט קומען וועלן אלע ליידיגע ביימער ארויסגעבן פירות, דעריבער וויל ער נישט נעמען בלעטער פון די ביימער. (מרשימות הרה"ח ר' ברוך ווינד שליט"א)

"לאזט מ'ך אדורך, לאזט מ'ך אדורך". ווען ער איז אנגעקומען צום טאט'ן האט ער געגעבן א כאפ אהן זיין בעקיטשע, און אויסגערופן מיט ציטער: "טאטע, טאטע!" ביז מרן מהר"ד זי"ע האט זיך אויפגעכאפט פון זיין דביקות און געזאגט "יא, יא!". שפעטער האט מרן זי"ע שטארק מכיר טובה געווען פאר זיין זוהן מרן מהר"א זי"ע, וואס ער האט אים אויפגעוועקט פונעם דביקות.



#### די "קיינעס" פאר סכך

די סוכה פון מרן מהר"א זי"ע האט מען באדעקט מיט סכך פון "קיינעס". די קיינעס האבן געשניטן א גערופע בחורים מתלמידי ישיבתנו

#### מ'דארף צוגרייטן די שמחה

הרה"ק רבי מרדכי'לע טשערנאבילער זי"ע האט געזאגט אז דאס וואס מ'רופט חג הסוכות "זמן שמחתנו", איז דער פשט "זמן" איז פון לשון "זימן", צוגרייטן, (ווי ס'שטייט אין די גמרא (ביצה י'): "זימן שחורים ומצא לבנים"), אז אין יום טוב סוכות דארף מען צוגרייטן די שמחה, און מיט די שמחה קען מען שפעטער דינען דעם אויבערשטן מתוך שמחה. ווייל אהן שמחה קען מען נישט דינען דעם באשעפער, אזוי ווי ס'שטייט (דברים כח:מז) "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה", אז דאס איז דער שורש פון אלע צרות, אבער אז מ'וועט צוגרייטן די שמחה דעמאלט וועט מען קענען דינען דעם אויבערשטן מתוך שמחה. ווייל נאר אז מ'דינט נישט דעם באשעפער בשמחה קומט די תוכחה, אבער דורך עבודה בשמחה איז מען זוכה צו אלע השפעות.



# פֿיזיק פֿוכות אויפֿן



פֿיזיק אויפֿן... פֿוכות תשנ"ו שבעת ימים... מאצרות הצדיקים... ודבורה"ק ממעלות

«««««

אונז אין די סוכה, און זענען מעורר חסדים ורחמים אויף אידישע קינדער. (מדבר קדש - כ"ק מן מהר"ש מבעלזא זי"ע מוכא בעלים לתרופה)

## געסט אין די סוכה

דער הייליגער בארדיטשובער רב זי"ע האט שטענדיג אריין גענומען ארימע פראסטע אידן און עמי הארצים אלס אורחים אין זיין סוכה. און ער האט ערקלעהרט פארוואס ער איז אזוי מהדר דאס צו טוען: די גמרא זאגט אז ווען משיח צדקינו

אויך דארפן אריינלאזן. (סוכת שלום בשם שפתי צדיקים)

## אושפיזין קומען אין די סוכה

א רמז פון די תורה אז די אושפיזין קומען אראפ אין די סוכה. די ווערטער "בסכת תשבו שבעת ימים" באטערעפן 2062 וויפיהל אברהם סוכה. יצחק סוכה. יעקב (מלא) סוכה. משה סוכה. אהרן סוכה. יוסף סוכה. דויד (מלא) סוכה. (וזהר ח', קאמארנא)

«««««

## געדאטעוועט דעם אתרוג מיט א פשעטל

געמעגט אין מדבר) אדער די אמאליגע פלייש ווערט אסור צו עסן איינמאל מ'קומט אריין אין ארץ ישראל. דער רא"ש אויפן פלאץ (סימן כ"ג) פרגעט וואס איז אונז א נפקא מינא די איבעיא פון רבי ירמיה וואס האט נאר געקענט פאסירן ווען מ'איז אריין קיין ארץ ישראל, און איז היינט שוין נישט נוגע למעשה, און פארוואס ברענגט דאס די גמרא? זאגט דער רא"ש אז ס'קען זיין נוגע אויך אין די שפעטערדיגע דורות, אויב ס'וועט אמאל קומען א בית דין און איינפיהרן א געוויסער איסור אויף א מאכל, קען אבער זיין אז די מענטשן וואס האבן דאס שוין געהאט אין זייער באזיץ איידער די חכמים האבן מתקן געווען זייער תקנה, זיי וועלן נאך ווייטער מעגן עסן פון דאס וואס זיי האבן שוין



געהאט ביי זיך בשעת ס'איז נאך געווען מותר. און מיט די ווערטער פונעם רא"ש האט רבי יוסל'ע חריף זיך מפלפל געווען מיט'ן 'אייזערענע קאפ', ביז ער האט מודה געווען אז מ'קען טאקע נישט אסר'ן דעם רבי'ן פון נוצן זיין אתרוג וואס ער האט שוין געהאט פון פריער. ווי נאר רבי יוסל'ע האט זיך צוריק געקעהרט, האט זיך דער "חזוה" זייער געפריידט צו אים און אויסגערופן "יוסף בן לייצא, דו האסט אונז דערלייכט די אויגן!" און מ'האט זיך געזעצט צו די סעודה פון ערב יום כיפור מיט גרויס פרייד. פון דעמאלט האט רבי יוסל'ע געהאט גרויס חשיבות ביים רבי'ן פון לובלין, און פלעגט שטענדיג זיצן פון די ערשטע ביי זיין טיש.

כיפור דערוואסט דערפון, האט ער געשיקט זאגן פארן "חזוה" פון לובלין אז אלס רב פון שטאט אסר'ט ער אים, זיך צו באנוצן מיט זיין אייגענעם אתרוג, צוליב די תקנה.

פארשטייט זיך אז דער הייליגער "חזוה" האט געהאט גרויס צער דערפון, אז ער האט זיך נישט געקענט צוזאמקלויבן, צו צו גיין צו די ערב יום כיפור סעודה צוליב'ן עגמת נפש פונעם אתרוג.

ס'איז דעמאלט אנוועזנד געווען הגאון רבי יוסף ליכטאג פון זבארוב, באקאנט אלס "רבי יוסל'ע חריף", פון די חשוב'ע תלמידים פונעם "חזוה" פון לובלין זי"ע, און רבי יוסל'ע האט זיך אנגערופן אז דער רבי זאל זיך נישט זארגן, ער וועט ערלעדיגן די זאך מיט'ן רב פון שטאט. רבי יוסל'ע האט זיך געאיילט צום אייזערנער

קאפ, און אים געזאגט אז דער רב האט פארזעהן א בפירוש'ע סוגיא אין די גמרא (חולין יז.) ווי די גמרא דערציילט אז די אידן אין מדבר האבן נישט געדארפט שחט'ן זייערע בהמות, מ'האט בלויז געמאכט 'נחירה' וואס דאס איז א וועג וויאזוי מ'שניידט אויף די בהמה. און נאר ווען מ'איז אריינגעקומען קיין ארץ ישראל זענען זיי געווארן מחוייב צו שחט'ן מיט א כשר'ע שחיטה ווי די תורה הייסט. האט רבי ירמיה געפרעגט אן איבעיא, וואס איז מיט די מענטשן וואס האבן נאך ביי זיך פלייש פון מדבר וואס מ'האט נישט גע'שחט'ן, און ברענגען דאס פלייש אריין קיין ארץ ישראל, צו מעגן זיי דאס עסן אין ארץ ישראל (וויבאלד די פלייש איז געמאכט מיט נחירה וואס מ'האט נאר

אין די הקדמה פון ספר "עמודי אש" אלבית יוסף, ווערט געברענגט א אינטערעסאנטע מעשה וואס האט פאסירט אין די תקופה פונעם הייליגן "חזוה" פון לובלין זי"ע. געווען איז א יאהר זייער א שווערער מצב אונטער מלחמה אומשטענדן, און די אתרוגים סוחרים האבן נישט געקענט אריינברענגן קיין פולין גענוג אתרוגים ווי געוועהנליך, ס'האט געהערשט א מאנגל, און די פרייזן פון אתרוגים זענען געשטיגן זייער הויך, אז פאר א פשוטער אתרוג האבן די סוחרים פארלאנגט הונדערט רובל טבין ותקילין. די גדולי ישראל אין פולין האבן געמאכט אן אסיפה, און מ'האט גוזר געווען אז יעדער קהלה מעג קויפן בלויז איין אתרוג פון קהל'ס קאסע.

די תקנה האט געשלאגן ווארצלן אין אלע קהלות, און במשך די עשרת ימי תשובה האט מען אין יעדער שטאט געקויפט נאר איין אתרוג און דאס איבערגעגעבן פאר'ן רב. ס'איז באשטימט געווארן א סדר אז פריער וועט דער רב בענטשן אויפ'ן אתרוג, דערנאך די ראשי הקהלה, און דערנאך דער גאנצער קהל. ביי הלל וועט נאר דער שליח ציבור און דער רב מאכן די נענועים, און אויסער זיי קיינער נישט, כדי דער אתרוג זאל זיך האלטן.

דער "חזוה" פון לובלין זי"ע האט אבער פארמאגט אן אייגענער אתרוג וואס א חסיד האט אים געשיקט פון דייטשלאנד, נאך איידער די תקנה פון די גדולי הדור איז ארויסגעקומען. ווי נאר דער רב פון די שטאט לובלין הגאון רבי עזריאל הורוויץ, דער אייזערנער קאפ, האט זיך ערב יום





# מִיִּין סֻכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר... בְּסֻכּוֹת תִּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים... מֵאוֹצְרוֹת הַצִּדִּיקִים... וְדַבַּר ה' מִמִּבְלָעוֹ

«««««

## • כִּי לֵה' הַמְּלוּכָה

”באר מים חיים”: דער ענין פון סוכה, אז דער מענטש זאל אריינברענגען זיין גאנצן קערפער אונטערן רשות פון באשעפער, און מאכן דעם באשעפער קעניג אויף אלע זיינע גלידער.

”אגרא דכלה”: מצות סוכה איז מבטל די שלעכטע געדאנקען און פאלטשע אמונה פונעם מענטש.

## • שְׁלוֹם בֵּית

דער ראשפשיצער רב זי”ע פלעגט יעדן טאג דורכ’ן יאהר, לערנען מסכת סוכה אדער הלכות סוכה. ער פלעט זאגן אז ס’איז מסוגל אויף שלום בית. אזוי שטייט אין ספר ”סגולות ישראל”, —א סגולה קעגן מחלוקות איז מ’זאל לערנען מסכת סוכה א גאנץ יאהר.



## • מֵאוֹצְרוֹת רְבוּהָ ק

## • ר' מִינִים

### • געשוועבט אין די לופט מיט די ד' מינים

אמאהל איז הרה”ק רבי שלו’ קאמינקער זי”ע געווען ביי זיין רבי’ן מרן מהר”ש מבעלזא זי”ע אויף סוכות, און ער האט באמערקט יום טוב אינדערפרי, ווען מרן זי”ע האט גענומען די ד’ מינים אין זיינע הייליגע הענט, אז ער שוועבט



ממש אין די לופט... האט דער קאמינקא רב ביי זיך געטראכט אז ווארשיינדליך איז דאס נישט מער ווי א פאנטאזיע, אבער נישט א ווירקליכקייט. אבער נאכ’ן גוט קוקן עטליכע מאהל, האט ער געזעהן אז דאס איז טאקע יא א ווירקליכקייט! ער איז געווען שטארק איבעראשט פונעם

«««««

דאס מיינט אז די מצות סוכה איז א סגולה אויף כפרת עוונות.

”ברית אברהם”: מצות סוכה ווערט גערעכנט ווי גלות וואס איז מכפר אויף עבירות.

## • זֶרַע שֶׁל קִימָא

”תפארת שלמה”: מצות סוכה איז א סגולה, זוכה צו זיין צו האבן גוטע קינדער, זרע של קיימא.

## • אֲרִיכוֹת יָמִים

”זרע קודש”: ”כל האזרח בישראל ישבו בסוכות”, — די תורה שרייבט דאס לשון ”אזרח” וואס מיינט, אן עלטערע מענטש, מרמז צו זיין, אז דער וואס איז מקיים מצות סוכה ווי מ’דארף, וועלן ווערן ”אזרחים וזקנים” — זיי וועלן האבן אריכות ימים ושנים. דאס ווארט ”אזרח” באטרעפט פונקט ווי דאס ווארט, ”גבורה”, דאס איז א רמז, אז די וואס זענען מקיים מצות סוכה ווי ס’באדארף צו זיין, וועלן זוכה זיין אנצוקומען צו די גבורות, דאס מיינט ביי די אכציג יאהר, אזוי ווי ס’שטייט אין פסוק ”ואם בגבורות שמונים שנה”.

## • פִּרְנָסָה

”זרע קודש”: אין זכות פון אריינגיין אין די סוכה — דעם באשעפער’ס שאָטן, איז מען זוכה צו פרנסה, אזוי ווי ס’שטייט אין פסוק (קהלת ז:יב) ”בצל החכמה בצל הכסף” — דורכדעם וואס מ’גייט אריין אינטערן שאָטן פון חכמה דאס מיינט אינטערן שאטן פון באשעפער, איז דאס א סגולה צו זיין ”בצל הכסף” — צו האבן געלט.

## • רְפוּאָה שְׁלִימָה

”תפארת שלמה”: די גמרא (סוכה כה.) זאגט: ”חולין ומשמשיהן פטורין מן הסוכה”, קראנקע מענטשן ל”ע און זייערע באדינער, זענען פטור פון מצות סוכה, ווייל זיי זענען פארנומען מיט’ן קראנקען. דאס איז פשט אין די גמרא, ”חולין ומשמשיהן”, — דער קראנקער, ”פטורין מן הסוכה”, — ווערט פטור פון זיין קראנקהייט, דורך די מצוה פון סוכה.

## • עוֹרוֹ שֶׁל לִוְיָתָן

פסיקתא: דער וואס איז מקיים מצות סוכה אויף די וועלט, וועט דער באשעפער אים זעצן אין די סוכה פון עורו של לויטן ווען משיח וועט קומען.



## • מֵאוֹצְרוֹת הַצִּדִּיקִים

## • סִגְּלוּלָה מִצִּוָּת סֻכָּה

### • באשיצט אויפ’ן מענטש

זוהר הק’ (פ’ תצוה): ווער ס’זיצט אונטערן שאָטן פון די סוכה אין סוכות, באשיצט דאס אים צו יעדער צייט ווען ער דארף. אין תיקוני זוהר שטייט אז דורך מצות סוכה, באשיצט דער באשעפער דעם מענטש אויף יענער וועלט, פון אלע שלעכטע מלאכים און פון אלעם ביזן.

### • ראטעוועט פון יצר הרע

”בית אהרן”: ”כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים”, ווען א איד

## בְּסֻכּוֹת תִּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים



איז מקיים מצות סוכה ווי ס’דארף צו זיין, ציהט אים דער באשעפער ארויס פונעם באקאנטן מצרים, דער יצר הרע, און מ’ווערט פריי פונעם יצר הרע.

”תפארת שלמה”: דעריבער האט דער באשעפער באפוילן אז מ’זאל זיין אינגאנצן ארומגענומען מיט מצות סוכה, ווייל ס’איז א שמירה, אז א גאנץ יאהר זאל מען זיין אפגעהיטן פון עבירות און דער יצר הרע זאל נישט האבן קיין שליטה אויפ’ן מענטש אים איבערצורעדן צו טוען עבירות.

### • מחילת עוונות

”אילה שלוחה”: דער הייליגער צדיק הרה”ק רבי ר’ זושא זצוק”ל, איז געקומען אין חלום צו זיין תלמוד און אים געזאגט, אז דאס ווארט סוכה, איז ראשי תיבות ”ויאמר ה’ ס’לחתי כ’דברך”





# מייזן סוכות אויפן



מייזן אויפן... סוכות תשנ"ו שבת ימים... מאצטות הצדיקים... ודבורה'ס מבעלזא

## ♦ "תניא, פרי עץ הדר – אחד..." (סוכה לד):

חג הסוכות שנת תש"ד, אינמיטן די צווייטע וועלט קריג, איז געווען זייער שווער צו פארשאפן אתרוגים אין אונגארן, צוליב די שוידערליכע מלחמה וואס האט געברענט אין איירופא, אזוי אז אין גאנץ אונגארן איז געווען געציילטע אתרוגים, וואס זענען אנגעקומען בלויז צו די גרויסע אדמו"רים, וואס האבן זיך דעמאלט געפונען אונטער די ביטערע אומשטענדן אין אונגארן.



און אזוי איז באריכטעט געווען אינעם וועכענטליכע אידישע צייטונג "אורטודוקס זשידו אויפזאג", וואס איז ערשינען אין בודאפעסט, דאטירט ז' בחשוון תש"ד: "פינעף אתרוגים זענען אנגעקומען קיין בודאפעסט, וואס פון זיי איז געבליבן בלויז איין אתרוג, און די אנדערע זענען אנגעקומען צו די אדמו"רים פון דעש און סאטמאר (ס'איז מערקווירדיג, אז א אתרוג איז טאקע אנגעקומען צו כ"ק האדמו"ר רבי יואל

מסאטמאר זצ"ל, אבער למעשה איז דער סאטמער רב געווען אויף סוכות אין גראסווארדיין ביים "אמרי חיים" פון וויזניץ זצ"ל, צוליב די שווערע צייט, ראצפערט און גרויסווארדיין. אויך האבן זיך אליין פארשאפט אן אתרוג די קהלות פון נירעדהאזא יוער. (ספר "אלה אזכרה" שרייבט אז דער אתרוג וואס איז אנגעקומען קיין ניהערדאז, איז געווען דער זעלבער אתרוג וואס איז געווען אין ראצפערט, און פון דארט האט מען געשיקט דעם אתרוג אויך צו די ארומיגע שטעט און ס'איז דארט נישט געווען א באזונדערע אתרוג), סעליש, בעקעשטשאבא, און נאך א קהלה אדער צוויי קיין בודאפעסט זענען אנגעקומען נאך דריי אתרוגים..... ערשט נאך סוכות... "דארט ווי ס'זענען אנגעקומען ד' מינים, זענען פארשטענדליך געקומען אלע סארט אידן, צו קענען בענטשן לולב און אתרוג, אזוי אויך אין בודאפעסט זענען געקומען זייער אסאך אידן במשך'ן יום טוב צו אן אדמו"ר מפורסם... (די כוונה וואס איז צו כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע, נאר צוליב'ן זיכערהייט מאסנאמען האט מען נישט ארויס געשריבן דעם נאמען... "ביז דא ווערט ציטירט פון די צייטונג הנ"ל. און טאקע איינע פון די אתרוגים, איז אנגעקומען צו כ"ק מרן מהר"א זי"ע, קיין בודאפעסט. אויך איז אנגעקומען אן אתרוג צו הר"ק רבי שלום אליעזר פון ראצפערט זצ"ל הי"ד קיין ראצפערט, און נאך אן אתרוג צו כ"ק האדמו"ר בעל "אמרי חיים" מוויזניץ זצ"ל קיין גראסווארדיין, און נאך געציילטע קהילות אין אונגארן. און טראץ וואס ס'איז נישט געווען נאר געציילטע אתרוגים

## ♦ עני המהפך בחררה

אגב האט דערציילט הר"ח ר' מאיר שטיין ז"ל, וועגן דאס קויפן אן אתרוג פאר הר"ק מראצפערט זצ"ל: ווען דער אתרוג סוחר איז געקומען קיין בודאפעסט, מיט זיינע עטליכע אתרוגים, האט ער באשלאסן אז דער שענסטער אתרוג וועט ער פארקויפן פאר הר"ק רבי שלו' אליעזר'ל פון ראצפערט. ווען הר"ק מראצפערט, האט דאס געהערט איז ער געפאהרן קיין בודאפעסט כדי צו קויפן דעם אתרוג, אבער ווען ער איז אנגעקומען אהין, האט דער סוחר געבעהטן נישט ווייניגער ווי צוועלף טויזנט רייניש טבין ותקילין. רופט זיך אהן הר"ק מראצפערט צו אים: "יעד געב נישט מער ווי צעהן טויזנט רייניש!" אבער דער סוחר האט זיך נישט דערשראקן און זיך געהאלטן פעסט מיט די פרייז. זעהענדיג דאס האט הר"ק מראצפערט באלד פארלאזט דאס פלאץ. באלד דערנאך זענען אריינגעקומען עטליכע בעלזער חסידים צום סוחר און אים געפרעגט וויפיהל ער בעהט פאר'ן אתרוג? האט ער זיי געענטפערט צוועלף טויזנט רייניש. האבן די חסידים גלייך באצאהלט



די צוועלף טויזנט רייניש און געקויפט דעם אתרוג פאר כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע. ווען הר"ק מראצפערט, האט דאס געזעהן האט ער גלייך געשיקט צוויי שליחים (איינער פון זיי חסיד ר' דוד יהושע גראס ז"ל) צו כ"ק מרן זי"ע, און זיי געהייסן זאגן פאר מרן זי"ע, אז ס'האט א דין ווי א 'עני המהפך בחררה ובא אחר ונטלו' (עי' שו"ע חו"מ סי' רלז ס"א). אזוי ווי די שליחים פון הר"ק מראצפערט זענען נאר אריין געקומען אין צימער פון מרן זי"ע, און נאך איידער זיי האבן עפעס געקענט זאגן, האט מרן זי"ע גלייך גענומען דעם אתרוג און דאס געגעבן פאר די שליחים פון הר"ק מראצפערט, אהן זאגן א ווארט. ויהי לפלא. (ספר "שיח זקנים" ח"ה עמ' שג)

אז ער זאל זיך אויפהויבן און נעמען זיין קערפער און ווערן העכער מיט א קאפ. ווייל אין די צייט פון די הייליגע מצוה פון ד' מינים, דארף מען זיך אויפהויבן

נזיר לה" – ווען א מענטש וויל זיך אפשידן צו זיין הייליג פאר'ן באשעפער, דעמאלט איז די עצה אז ער זאל האבן התלהבות און א גוטן ווילן ביי מקיים זיין די מצוה פון: "ולקחתם לכם ביום הראשון וגו'",

אויסטערליש'ן ערשיינונג וואס ער האט געזעהן. ביז ווען ער איז געקומען צום יום טוב טיש וואס מרן זי"ע האט געפראוועט. און מרן זי"ע האט געזאגט תורה אויפ'ן פסוק (נשא ו:ב): "לנדור נדר

««««



# מִיִּין סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר... בְּסוּכּוֹת תִּשְׁכְּבוּ שִׁבְעַת יָמִים... מֵאוֹצְרוֹת הַצְּדִיקִים... וְדַבְּרוּ "ק מִבְּעֶלְזָא"

«««««

אין די לופט העכער און העכער..



## מֵאוֹצְרוֹת הַצְּדִיקִים

### ר' מִינִיָּה

#### האלט דין נישט גרויס מיט'ן אתרוג

"אתרוג" איז די ראשי תיבות: "אל ת'בואני ר'גל ג'אווה" (תהלים לו-יב). דער אתרוג זאגט פאר'ן איד: האלט דין נישט גרויס מיט מיין שיינקייט און מיין טייערקייט, נאר זאלסט טוען די מצוה ווייל דער באשעפער האט אזוי באפוילן.  
(הבעש"ט חק' זי"ע)

#### געבעהטן מיט א צובראכן הארץ

איין יאהר איז דער "דברי חיים" פון צאנז זי"ע געזיצן די ערשטע נאכט סוכות זייער פארווייטאגט, ווייל יענעם יאהר איז די שיף



וואס האט געדארפט ברענגען די אתרוגים געזונקען. אבער אין די צווייטע נאכט איז ער שוין

געווען שטארק בשמחה. האט דער "דברי חיים" ערקלעהרט די זאך, די ערשטע נאכט האט ער געזעהן ווי דער שטן פרייד זיך אז אידן וועלן נישט קענען מקיים זיין די מצוה. אבער אינעם ערשטן טאג סוכות ווען מען האט געהאלטן פאר הלל האבן די אידן מיט א צובראכן הארץ געבעהטן ביים באשעפער ער זאל אהנעמען זייער מחשבה טובה, למעשה, פונקט ווי זיי וואלטן טאקע מקיים געווען די מצוה בשלימות, און דער באשעפער האט אנגענומען זייער געבעהטן און האט דאס זיי פארעכענט ווי זיי האבן מקיים געווען די מצוה. איז דער שטן ארומגעגאנגען צוקלאפט אז ס'איז אים נישט געלונגען אוועק צו נעמען די מצוה פון די אידן, און דעריבער איז דער "דברי חיים" געווען בשמחה.

#### דורך תשובה ווערט דער אתרוג שיין

דער צדיק רבי מרדכי פון נאדווארנא זי"ע (וואס זיין יאהרצייט איז אינעם ערשטן טאג סוכות) האט אמאהל באקומען פאר יום כיפור אן אתרוג פוהל מיט פלעקן. האט ער דעם אתרוג אריינגעלייגט אין ארון הקודש, און געזאגט אויף זיך: "אויב מררכי וועט גוט תשובה טוען, דעמאלט וועלן אלע פלעקן אוועק גיין און ס'וועט ווערן א שיינער אתרוג". נאך יום כיפור האט ער צוריק ארויס גענומען דעם אתרוג פונעם ארון הקודש, און אלע האבן מיט וואונדער געזעהן א זויבער'ן און שיינער אתרוג!

#### אתרוג איז מרמז אויף ענוה

דער שינאווא רב זי"ע, האט אמאהל סוכות בינאכט ביים טיש געלויבט דעם באשעפער, אז דאס יאהר האט ער א שיינעם אתרוג. האט איינער פון די חסידים זיך אנגערופן, אז זיין אתרוג איז שענער פונעם רבי'ס אתרוג, און פון אלע איינוואוינער פונעם שטאט. האט אים דער שינאווא רב געזאגט, "דיין אתרוג איז פסול!" דער חסיד איז שנעל געגאנגען ברענגען זיין אתרוג צו ווייזן פאר יעדן. ווען דער שינאווא רב האט גענומען דעם אתרוג אין די האנט, האט ער גלייך אראפגענומען דעם פיטום און אים געוויזן אז ס'איז נישט באהאפטן, נאר דער פיטום איז אריינגעשטעקט מיט א נאדל אינעם אתרוג, דער חסיד האט זיך זייער געוואונדערט פון וואו דער

## "הרגיל בנר הוייזן ליה בנים תלמידי חכמים"

נעם א לאמטערנע און גיי באלייכט זיי. טרייב זיי צו מ'זאל ענדיגן. פאר א יאהר איז שוין געווען ערב סוכות אידן זענען שוין געגאנגען אין שוהל אריין דאווענען, און ביי מיר אין די סוכה האט מען נאך געארבעט איך האב מיך זייער געשהמט.

איז רבי חיים נטע געגאנגען מיט א לאמטערנע

אין די סוכה, האט ער דארט געטראפן כ"ק מרן מהר"א זי"ע, און ער האט אים אלעס פארציילט, זאגנדיג אז ער פארשטייט נישט דעם באדייט פון די גאנצע זאך

מיט די לאמטערנע. האט אים מרן זי"ע געהייסן ער זאל אים גענוי איבערזאגן די ווערטער פונעם טאט'ן—געהייסן זאלסט באלייכטן די סוכה מיט ליכט. איבער א יאהר ערב סוכות איז ביי אים געבוירן געווארן זיין זוהן ר' בערל ע"ה.



הרה"ח רבי חיים נטע כ"ץ ז"ל האט עטליכע יאהר נאך זיין חתונה נאכנישט געהאט קיין קינדער, און ער פלעגט זיך שטענדיג מזכיר זיין ביי כ"ק מרן מהר"א זי"ע, פאר א ברכה. איינמאל אין די עשרת ימי תשובה ווען ער איז אריינגעגאנגען מיט א קוויטל האט ער געזאגט

פאר מרן זי"ע אז ער גיט א פדיון נפש די סומע פון ב"ן וואס באטרעפט (צוויי און פופציג), און דערווייל גיט ער אן איינגאבע און

ער וועט איה"א אויסצאהלן די רעשט. האט אים מרן זי"ע געענטפערט "דו ביזט מיר באגלייבט". מרן זי"ע האט ביי אים גענומען די געלט און אים ווארעם געוואונטשן. דערנאך האט אים מרן זי"ע געזאגט: "ביי מיר ארבעט מען יעצט אין די סוכה,

«««««





# מייזן סוכות אויפער



מייזן אויפער... סוכות תשפ"ו... אויפמיין... ד' מייזן... נוי סוכה... חושעיה רבה... שם"ע... שמחת תורה...

»»»»»

און אוודאי איז דאס נישט געווען דברים כפשוטם, נאר רבותינו הק' זי"ע האבן דערין געהאט הויכע און גרויסע ענינים. (המשב"ק הרה"ח ר' יצחק לנדאו ז"ל "אור הצמון" קובץ מ"ו, מדור "מועדים וזמנים")



## מאוצרות הצדיקים

### גיי סוכה

#### פארוואס מ'באציהרט די סוכה

דער ענין פון באציהרן און שיין מאכן די סוכה און אויפהענגן חשובע פרוכטן, איז ווייל דאס ווייזט ווי חשוב און באליעבט ס'איז פאר אונז די מצוה, אז מען באציהרט די סוכה און מען טוט דאס באשיינען מיט וואס נאר מעגליך, דעריבער וואס מער מען פארמערט צו באציהרן די סוכה איז ער געלויבט ביים באשעפער. (של"ה הק')

#### צי דערמאנען דעם חסד פון באשעפער

דער ענין פון די נוי סוכה איז הויפטליך ארויס



צו ווייזן און דערמאנען די גרויסע גענאדע און דאס גוט'ס וואס דער באשעפער האט משפיע געווען אויף אונז ווען מיר זענען ארויס פון מצרים, ווי דער מדרש דערציילט די גרויסע פארגענוגן און דאס שיינקייט וואס די אידן האבן זוכה געווען צו האבן די גאנצע צייט אין מדבר. דעריבער רעכענט אויס דער תנא פארשידענע סארטן "נוי סוכה", כדי מיר זאלן זיך אנשטרענגן צו באציהרן די סוכה מיט וואס ס'איז נאר מעגליך ווייל דאס איז אויך א טייל, און אן עיקר אין די

טעלער בארשט, און געגעסן צוזאמען. הגה"ח ר' שמחה בונם בוים ז"ל האט דערציילט וואס ער האט געהערט פון חסידים בנוגע דעם מנהג, ווייל בארשט איז רויט [וואס ווייזט אויף דין], און קארטאפל איז ווייס [וואס ווייזט אויף רחמים] און מיט'ן גיסן די בארשט אויף די קארטאפל איז דעריי דא א ראמז להמתקת הדינים. ומי יעמוד בסוד קדושים. (מפי הרה"ח ר' בן ציון אסטערליץ ז"ל ששמע מפיו)



דער טעם פארוואס מ'האט די סעודה גערופן "לאכעדיגע מלוה מלכה", האט כ"ק האדמו"ר רבי איציק'ל מפשעווארסק זצ"ל, דערציילט וואס ער האט געהערט פון הרה"ק רבי שמחה ישכר בער מצעשינוב זצ"ל, דער איידם פון כ"ק מרן מהר"י זי"ע, אז כ"ק מרן מהר"ש זי"ע האט געזאגט אויף זיך אז ער געבוירן געווארן מיט די טבע פון כעס, און ער האט זיך אזוי שטארק צובראכן זיין טבע פון כעס און שווער געארבעט אויף די מדה, ביז ער האט דאס איבערגעדרייט אויף פארקעהרט, אז ווען ער האט זיך געוואלט בייזערן האט ער געלאכט. און וויבאלד אין בעלזא איז געווען א קליינע סוכה, און ביי די סעודות מלוה מלכה איז געקומען א גרויסער עולם, און ס'איז געווען א גרויסע ענגשאפט, איז מטבע הדברים האט ער זיך געוואלט בייזערן, אבער אנשטאט זיך בייזערן האט ער אסאך געלאכט, און פון דעם האט זיך גענומען דער נאמען "לאכעדיגע מלוה מלכה".

אן אנדערע גירסא ווערט דערציילט: כ"ק מרן מהר"ש זי"ע האט געלאדענט צו די סעודה די בעלי הבתים פון די שטאט בעלזא, און ער האט מיט זיי געשמעסט און אויך געטאנצט מיט זיי, און מרן זי"ע איז דעמאלט געווען שטארק בדיחא דעתיה,

רב האט דאס געוואוסט? האט דער שניאווא רב געענטפערט, אז אתרוג איז מרומז אויף ענוה, און ווען איך האב געזעהן די שטאלצקייט צו וואס דיין אתרוג האט זיך צוגעברענגט, האב איך פארשטאנען אז ס'איז פסול.



## מאוצרות הצדיקים

### שבת חול המועד

#### לאכעדיגע מלוה מלכה

מוצאי שבת חול המועד האט מרן מהר"א זי"ע געפיהרט א טיש פאר סעודת מלוה מלכה, וואס מ'האט גערופן די "לאכעדיגע מלוה מלכה". דאס איז געווען דאס איינציגע מאהל במשך'ן יאהר וואס מרן זי"ע האט זיך געוואשן צו א סעודת מלוה מלכה. מ'האט געזינגען ביים טיש נאר די זמירות "אליהו הנביא", "איש חסיד" און "אמר ה' ליצקב". "אתקינו סעודתא" האט מרן זי"ע נישט געזאגט. אגב, א גאנץ יאהר ווען מרן זי"ע האט געטרינקען א 'קאווע' במוצאי שב"ק, פלעגט ער זיך אונטער זינגען שטילערהייט: "דא היא סעודתא דדוד מלכא משיחא", און נישט געזאגט "אתקינו סעודתא".

דער מנהג איז אויך געווען אז רבותינו הק' זענען געזיצן אין די סוכה, ביי די לאכעדיגע מלוה מלכה, נאענט צו די טיהר און נישט כמנהגן צו זיצן אינמיטן טיש.

דער בילגוריער רב זי"ע שרייבט בשם אחיו כ"ק מרן מהר"א זי"ע, אז מרן זי"ע האט זיך אויסגעדרוקט אז דאס זיצן אינמיטן די סוכה ביי די טיהר איז געווען "א רבי'שע זאך".

#### קארטאפל מיט בארשט

און צוגאב צו די געווענהליכע סוכות מאכלים וואס מ'האט געגעסן ביים טיש, האט מען נאך די פיש אריינגעברענגט "קארטאפל מיט בארשט", וואס איז א ספעציעל מאכל אין בעלזא פאר מלוה מלכה. די "קארטאפל מיט בארשט" האט מען אריינגעברענגט אין צוויי באזונדערע טעלערס, און נישט ביידע אין איין טעלער. און ביים עסן האט מען איינגעטונקען די קארטאפל אינעם





# מייזן סוכות אויפער



מייזן אויפער... בסוכות תשנ"ו שנת ה'תשנ"ו... מאוצרות הצדיקים... ודבורה"ק מבעלזא

«««««

א זכר אויף ניסוך המים פון שמחת בית השואבה אין בית חמקדש. און האניג. טייל מדקדקים פירן זיך אז יעדן יאר לייגט מען צו נאך א נייע נוי סוכה.

## • ווען ווערט די נוי סוכה אסור בהנאה

דער 'פני יהושע' איז מחדש אז נאר נאכדעם וואס מ'האט באדעקט די סכך אויף די סוכה ווי די הלכה איז, דעמאלט אויב מ'הענגט אויף נאכדעם די נוי סוכה ווערן זיי באטראכט ווי א נוי סוכה אז זיי ווערן אסור בהנאה. אויב אבער מ'האט זיי געלייגט איידער מ'האט געלייגט די סכך כשר ווערן זיי נישט אסור בהנאה. (פני יהושע סוכה י.)

זאכן אפגעשיידט פאר די מצוה פון באשיינען אונזער סוכה, און מיט דעם וואס מען נעמט דאס אראפ, פארמינערט מען איר שיינקייט און מען פארשעהמט דערמיט די מצוה.

## • פארשידענע נוי סוכה

די גמרא (סוכה י.) ברענגט אז מ'פלעגט באציהרן די סוכה מיט ניס, מאנדלען, פערזשען, מילגרוים, שטרענגלעך טרובין, וויין, אויל, מעהל. אויך איז דער מנהג צו באציהרן די סוכה מיט עפל, ווייל די כנסת ישראל איז געגליכן צו עפל. דער רמ"א (סי' תרל"ח ס"י) ברענגט אז מ'זאל אויף הענגן אן אתרוג אין די סוכה פאר א שיינקייט. וואסער אלס

מצות סוכה, נישט נאר בלויז צוליעב הידור מצוה פון "זה קלי ואנוהו", נאר דאס ברענגט ארויס די כוונה פון די מצות סוכה, די אנערקענונג און חסד אינעם נס וואס איז מיט אונז געווארן געטוען, ווען מיר זענען געווען אין מדבר און געוואוינט אין סוכות, און מיר האבן געהאט אלעס מיט א שפע און מיט שיינקייט, דעריבער דער וואס פארמעהרט צו באצירן די סוכה איז ער געלויבט.

(באר יוסף, פ' אמור)

## • מ'טאהר נישט הנאה האבן פון די נוי סוכה

די נוי סוכה וואס מ'הענגט אויף אין די סוכה איז מוקצה גאנץ סוכות, ווייל מ'האט די

«««««

## "נעם דיר א מתנה וואס יוסף הצדיק האט געברענגט..."

מרן זי"ע וועט אים צוזאגן.

נאך עטליכע יאהר, איז דער איד אמאהל געקומען אין די סוכה ווען מרן זי"ע האט געפיהרט טיש לכבוד די אושפיזא פון יוסף הצדיק און געטיילט פאר יעדן "פרנסה ברויט". דער איד איז אויך געשטאנען אין די שורה צו נעמען פונעם "שווארץ ברויט". אבער פריער האט אים מרן זי"ע געזאגט: ס'שטייט (מקץ מב:ו) "ויוסף הוא המשביר",—אויב מיינסטו אז דאס איז נאר געווען דעמאלט אין יענע יאהרן, זאלסטו וויסן, אז אויב די תורה דערציילט אונז אז יוסף הצדיק האט משפיע געווען פרנסה און שפע, האט זיך דאס נישט אויפגעהערט נאך יוסף'ס פטירה, נאר יעדעס יאהר, ווען די אושפיזין קומען אין די סוכה פון יעדן איד, קומען זיי נישט מיט ליידגע הענט נאר ברענגען מיט זיך מתנות. אברהם ברענגט מתנת חסד, יצחק ברענגט מתנת גבורה און אזוי יעדער אויף זיין דרך, און יוסף הצדיק ברענגט אינעם טאג פון זיין אושפיזא פרנסה פאר כלל ישראל". מרן זי"ע האט אים געגעבן א שטיקל "שווארצע ברויט" און אויסגעפיהרט, "נעם דיר א מתנה וואס יוסף הצדיק האט געברענגט און פון דעם וועסטו האבן פרנסה".



Podziwianie z Betza Gruss aus Belsa

דער איד האט פארשטאנען אז ער האט אצינד באקומען א ברכה פאר עשירות אויפ'ן גאנצן לעבן. ער האט באלד מסכים געווען צו פארקויפן דעם באדן אהן צו באקומען אן הבטחה. אין די קומענדיגע חנוכה טעג, האט מען דערציילט אין בעלזא, האט דער איד אפגעקויפט אלע תבואה פעלדער אין די ווייטע שטעט ארום בעלזא, און די גאנצע תבואה וואס איז געוואקסן אין די פעלדער פון לעמבערג, זלאטשוב, און ארום איז געווען זיינס. אזוי ווי דער איד האט געזעהן אז ער איז רייך געווארן פון די ברכה פון מרן זי"ע, האט ער זיך שפעטער געלאזט קאסטן מיט גאר גרויסע געלטער פאר'ן אויפבויע פון די הייליגע בעלזער שוהל. (יחזי בדורו - מועדי קדשין)

ווען כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע האט זיך געגרייט צו בויען די הייליגע שוהל אין די שטאט בעלזא, האט ער געוואלט אפקויפן דעם באדן פון די שוהל פונעם מושל צו וועמען דער באדן האט באלאנגט, אבער ס'איז אים נישט לייכט אנגעקומען ווייל דער מושל איז געווען א שונא ישראל און ער האט נישט געוואלט פארקויפן דעם באדן אויפצושטעלן דארט א שוהל. האט דער איידעם פונעם מושל וואס האט אים פיינט געהאט, אבער שטארק געשעצט מרן זי"ע, אפגעקויפט דעם באדן פונעם מושל, אהן ער זאל וויסן פארוועמען דער באדן גייט, און אלס באלוינונג האט מרן זי"ע אים געבענטשט אז ער זאל שטייגן הויך אין זיין אמת, און

ס'האט נישט לאנג געדויערט און דער איידעם איז געווארן דער מושל אנשטאט זיין שווער דער שונא ישראל. דערווייל האט מען זיך דערוואוסט אז איין טייל פונעם באדן באלאנגט פאר צוויי אנדערע שותפים, א איד מיט א גוי. האט מען פריער פארהאנדלט מיט'ן גוי, און ער האט גלייך צוגעשטומט צו פארקויפן זיין חלק. אבער דער איד האט זיך פאר'עקשנט און נישט געוואלט פארקויפן זיין חלק, און הערנ'דיג אז דער גוי וויל יא פארקויפן

זיין חלק האט ער דאס גלייך אפגעקויפט פונעם גוי, און ער איז געווארן דער פוהלער אייגענטומער פון זייער חלק, און וואס מער מ'האט געבעהטן דעם איד צו פארקויפן דעם באדן, אלס מער האט ער נישט געוואלט, ביז מ'האט אים דערציילט אז מ'דארף האבן דעם באדן פאר מרן מהר"ש זי"ע, צו בויען דערויף די הייליגע שוהל, האט ער מסכים געווען אבער בתנאי, אז מרן זי"ע זאל אים צוזאגן עשירות און גוטע קינדער. אבער מרן זי"ע האט נישט געוואלט מסכים זיין צום תנאי. דער איד האט אבער נישט נאכגעגעבן, כאטש ער האט שטארק געשעצט די ברכות פון מרן זי"ע, האט ער נישט מסכים געווען צו פארקויפן דעם חלק פונעם באדן סיידן



# מִיִּין סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר... סוּכּוֹת תְּשׁוּבָה שִׁבְעִית יָמִים... מֵאוֹצְרוֹת הַצִּדִּיקִים... וְדַוָּד'ק מִבְּעִלְזָא

=====

## + איין און ניינציג לעכט

אין די סוכה פון הרה"ק מצאנז זי"ע האט מען געצינדן איין און ניינציג לעכט אזויפיהל ווי ס'באטרעפט דאס ווארט סוכה (91).

## + נוי סוכה ביי צדיקים

די סוכה פון הרה"ק מראפשיץ זי"ע האט מען באציהרט מיט שיינע געשטאלטן פון פייגעלעך, וואס זענען געווען גערעכנט פון די שענסטע נוי סוכה אין זיין סוכה.

## + די שענסטע נוי סוכה

כ"ק אדמו"ר בעל 'דברי שלמה' מבאבוב זצ"ל: ווען ער האט געוואוינט אין קראון הייטס, איז געגאנגען באזוכן אין א סוכה פון א איד א שכן, צו זעהן יענעם'ס "נוי סוכה". דער איד, האט אין די בראשית יאהרן פון אמעריקא, געהאט גרויס מסירת נפש פאר'ן הייליג'ן שבת, וואס יעדע וואך פרייטאג, ווען ער האט געזאגט פאר זיין ארבייט'ס געבער אז ער קומט נישט ארבעטן שבת האט ער באקומען א רויטע צעטל (פינק קליפ) אז ער איז אפגעזאגט פון די ארבעט, און יעדע

וואך זונטאג האט ער געמוזט גיין זוכן אן אנדער ארבעט'ס פלאץ, צוליעב'ן נישט וועלן ארבעטן אום שבת. פון אט די אלע 'רויטע צעטלעך' וואס ער האט צונויפגעזאמלט האט ער זיך געמאכט "נוי סוכה" און דאס האט דער באבובער רב שטארק



באוואונדערט. (מפי הרה"ח ר' לייבל סטעמפל שליט"א)

## + נוי סוכה מצוה מן המבחר

וויבאלד די תורה זאגט אז מיר זאלן וואוינען אין די סוכה אזוי ווי מ'וואוינט א גאנץ יאהר אין הויז, דעריבער, וויבאלד די נוי סוכה איז בעיקר

געמאכט געווארן אז ס'זאל אים זיין איינגענעהם צו זיצן אין די סוכה און אויסזעהן שייך, מעג דאס אראפהענגן פון די סכך, און ס'איז אפילו א מצוה, מן המובחר צו באציהרן די סוכה. (ש"ת הרשב"א ח"א סי' נ"ה)

## + "צדקה איז מיין נוי סוכה"

ערב סוכות האט דער הייליגער 'דברי חיים' פון צאנז זצוק"ל אוועק געטיילט אסאך געלט אויף צדקה מער ווי געוועהנליך. איינמאהל ערב סוכות האט ער זיך גענויטיגט אין די סומע פון צוויי טויזענט רובל. זענען זיינע קינדער געגאנגען בארגן דאס געלט ביי די גבירים אין שטאט און דאס געברענגט פאר'ן 'דברי חיים', און ער האט דאס גלייך צוטיילט פאר די ארימעלייט. ביינאכט ווען ער איז געשטאנען ביי די טיהר, אריינצוגיין אין די סוכה, האט דער 'דברי חיים' זיך אויסגעדריקט: די וועלט פיהרט זיך צו באשיינען און באציהרן די סוכה מיט פארשידענע סארט "נוי סוכה". אבער איך טוה נישט אזוי. די צדקה דאס איז מיין "נוי סוכה", דאס איז די שיינקייט און און פראכט פון די סוכה.

=====

## "שומר שכל... בני חיי ומזוני..."

אים נאכאמאהל געפרעגט: "שלו", וואס קען מען אים געבן? האט ר' שלו געענטפערט: "בני חיי ומזוני..." האט זיך מרן זי"ע אנגערופן צום בחור און אים געזאגט: "בני חיי ומזוני... דער אייבישטער זאל העלפן זאלסט האבן בני חיי ומזוני..."



מיט גרויס פרייד איז דער בחור באלד געגאנגען מקיים זיין וואס מרן זי"ע האט אים געבעהטן און געווען דער שומר אין שטוב.

אויף די עלטערע יאהרן האט דער איד דערציילט: "ברוך ה' אז די ברכה פונעם צדיק איז פולקאם מקיים געווארן. איך בין געבענטשט געווארן מיט "בני", קינדער תלמידי חכמים

מופלגים בתורה מיט "חיי", מיט'ן פוהלן געזונט, וואס טראץ מיין עלטער פעהלט מיר נישט קיין איין צאהן, און איך דארף נישט גיין מיט די הילף פון א שטעקן, און מיט "מזוני", שטענדיג איז מיר די פרנסה אנגעקומען גרינג, און ס'האט מיר קיינמאהל נישט געפעהלט קיין געלט". (ספר 'מועדי קדשיר' עמ' קס"ח)

אין איינע פון די סוכות טעג ווען כ"ק מרן מהר"א זי"ע איז אריינגעקומען פיהרן דעם הייליג'ן טיש, איז אין די זייט געשטאנען א ירושלימ'ער בחור, וואס איז געקומען זיך באטייליגן ביים טיש. ווען מרן



זי"ע איז אריבער דעם בחור, האט ער זיך אפגעשטעלט, זיך געוואנדן צו אים און געפרעגט: אויב ער וואלט געוואלט זיין א 'שומר' אויף די דירה, (ווי באקאנט ווען מרן זי"ע פלעגט ארויס גיין פון שטוב, האט מען נישט געלאזט די אהן א שומר.) דער בחור האט באלד מסכים געווען אבער אויך גענומען די מוט און געוואגט צו זאגן: "איך

ווייל אבער נישט זיין א 'שומר חינוך', וואס דערמיט האט ער מרמז געווען אז ער וויל באקומען א באליונונג פאר'ן זיין א שומר.

הערנדיג די תשובה האט זיך מרן זי"ע געוואנדן צו גבאי'ן הרה"ח ר' שלו' פויגל ז"ל, און אים געפרעגט: "שלו", וואס קען מען אים געבן? אין אנהייב האט ר' שלו' נישט געוואלט ענטפערן, אבער ווען מרן זי"ע האט



# מִיִּין סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר... בְּסוּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים... מְאוּצְרוֹת הַדְּרִיקִים... וְדוּחַ"ק מִבְּעֵלְזָא

<<<<<<

דערויף א קדושת שביעית, האט הגה"צ רבי ישראל יצחק געענטפערט: מ'זאל נישט הענגען פירות וואס האבן א קדושת שבועות. פון דעמאלט איז דער מנהג מקפיד צו זיין דערויף כ"ל. (כתבי חסידים)

## • נוי סוכה לשמירה

דער בילגורייא רב ז"ע שרייבט: אין בעלזא האט מען געטיילט נוי סוכה, און מ'האט דאס באהאלטן אלס א שמירה אין שטוב, אדער מ'האט דאס געגעסן און מ'האט מקפיד געווען צו פארברענגען אדער באהאלטן די שאלעכט צוליעב די קדושה פונעם אתרוג.

<<<<<<



אין שנת תשי"ג לפ"ק (מוצאי שנת השביעית), האט כ"ק מרן מהר"א זי"ע געשיקט פרעגן א שאלה פון הגה"צ רבי ישראל יצחק רייזמן זצ"ל, אויב ס'איז גלייך אויפצוהענגען אין די סוכה פירות וואס האבן

## מְאוּצְרוֹת רְבוּה"ק

## נַי סוּכָה

## • נוי סוכה אין בעלזא

ביי רבותנו הק' מבעלזא האט מען באציהרט די סוכה מיט הענגען פירות פון די שבעת המינים, און הענגען שיינע טעפיכער אויף די ווענט.

## • ובשנה השביעית...

## "ממתיק דינים אין זכות פון מצות סוכה"

ארבייטן. ר' וואלף האט אויפגעציטערט און געפרעגט "ווי אזוי קען איך זיי דאס זאגן אין נאמען פונעם גלח, אויב זיי וועלן זיך דעוואוסן אז ס'איז ליגנד וועט דאך זיין זייער ביטער, און דער גלח וועט זיכער נישט מיט שטימען אז זיי זאלן ארבייטן זונטאג, אין זייער חגא טאג. זאגט אים דער 'בני יששכר' מיר האבן דאך אפגעמאכט אז דו וועסט אלעס פאלגן. און דער 'בני יששכר' איז צוגעגאנגען צו די שאפע און ארויסגענומען צוויי גאר געשמאקע פלעשלעך בראנפין, און זאגט פאר ר' וואלף: נעם די צוויי פלעשלעך בראנפין צום גלח,

וואס דו ביזט מיט אים שוין פון לאנג באפריינדט, געב דאס אים און בעהט אים אין מיין נאמען אז איך דארף האבן עטליכע ארבייטער צו העלפן ענדיגן בויען די סוכה. ר' וואלף האט אזוי געטוען און דער גלח האט באלד צוגעשטומט און ער האט באלד געגעבן דעם געוואונטשענעם ערלויבניש אזוי ווי דער 'בני יששכר' האט געבעהטן. פון דארט איז ר' וואלף געגאנגן צו די גוי'שע ארבייטער, זיי געזאגט



אז ער האט אן ערלויבניש פונעם גלח אויף זונטאג אז זיי מעגן ארבייטן, זיי האבן באלד מסכים געווען און שוין זונטאג מיטאג איז געשטאנען מיט'ן פוהלן גלאנץ א גרויסע פראכטפולע סוכה. דער 'בני יששכר' האט זיך זייער געפרייד, און געלייגט דעם סכך אויף די סוכה. יום טוב ביינאכט ווען דער 'בני יששכר' איז אריין אין די סוכה, איז ער געבליבן שטיין ביי די טיהר און געזאגט: "רבונו של עולם זעה ווי אידישע קינדער זענען אנדערש פון די אנדערע פעלקער פון די וועלט, פאר קיין שום געלט אין די וועלט וועט א איד נישט מסכים מחלל שבת זיין, און פאר צוויי פלעשלעך בראנפין האט דער גלח ערלויבט מ'זאל פארשווערן זייער חגא טאג און בויען די סוכה", און אזוי האט דער הייליגער 'בני יששכר' ממתיק געווען און מליץ טוב געווען אויף די אידן און פארשטאפט דאס מויל פון די מקטרגים.

\*\*\*

דער הייליגער 'בני יששכר' זי"ע פלעגט בויען זיין סוכה צווישן יום כיפור און סוכות. איין יאהר איז יום כיפור געפאלן מיטוואך און אויפצומארגנס דארנערשטאג און פרייטאג האט דער 'בני יששכר' צוליעב די גרויסע טרדות נישט אנגעיאגט צו ענדיגן די סוכה, און זעהענ'דיג ערב שבת אז ס'איז נאך פארבליבן אסאך ארבעט צו ענדיגן די סוכה האט ער געבעהטן אז מ'זאל מוצאי שבת רופן דעם חסיד ר' וואלף רייך וואס האט געהאט קשרים מיט

די פריצים און מיט די סוחרים. מוצאי שבת האט אים דער 'בני יששכר' דערציילט איבער זיין פראבלעם, אז ס'איז נאך געבליבן אסאך ארבעט צו ענדיגן די סוכה, און די אידן זענען דאך באשעפטיגט ערב יום טוב מיט די ארבע מינים, דעריבער זאל ער רעדן מיט זיינע באקאנטע גוים ארבייטער זיי זאלן קומען זונטאג אינדערפרי העלפן מיט די ארבעט צו בויען די סוכה. ר' וואלף וואוסנדיג אז זונטאג איז זייער חגא ווען זיי גייען אין תיפלה, האט געזאגט פאר'ן 'בני

יששכר' אז ער קען גארנישט העלפן ווייל זונטאג איז זייער חגא, און מ'טאהר אפילו נישט רעדן אדער דערמאנען וועגן ארבייטן זונטאג ביי די גוים, ווייל זיי גייען דעמאלט אין זייער תיפלה, און קיינער וועט נישט וועלן קומען ארבייטן, אפילו פאר כל הון דעלמא. האט דער 'בני יששכר' געזאגט פאר ר' וואלף אויב דו האסט נישט אן אייגענע עצה וועל איך דיר זאגן וואס צו טוען, אבער דו מוזט אלעס אויספאלגן וואס איך וועל דיר זאגן און הייסן. ר' וואלף האט באלד מסכים געווען. האט דער 'בני יששכר' אים געהייסן צוגיין צו צוויי ארבייטער גוים, און זיי זאגן אז ער וועט זיי גוט באצאהלן פאר זייער ארבעט, און זיי וועלן דאך אוודאי נישט וועלן ארבייטן מיט די טענה אז ס'איז זונטאג און זיי טאהרן נישט ארבעטן, זאלסטו זיי זאגן אז דער גלח האט צוגעשטימט און ערלויבט זיי צו ארבייטן, און זיי קענען גיין פרעגן דעם גלח און הערן זיין הסכמה, און זיי וועלן דאך פאלגן און קומען





# מִיִּין סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר... בְּסוּכּוֹת תִּשְׁבּוּ שִׁבְעַת יָמִים... מְאוּצְרוֹת הַצִּדִּיקִים... וְדַבַּר הַקָּדוֹשׁ מִבְּעִלְזָא

<<<<<<

## • פִּירוֹת פּוֹן נֹי סוּכָה פֶּאָר דִּי קִינְדֵּער

כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע פלעגט דריי וואכן נאך סוכות, טיילן "נוי סוכה"—פון די עפעלעך וואס זענען געהאנגען אין די סוכה, פאר די קינדער פון די שטאט בעלזא. די קינדער פלעגן אדורכגיין פאר מרן זי"ע, און יעדער האט באקומען פון די "נוי סוכה" וואס מ'האט גערופן "סוכה עפעלעך". מרן זי"ע האט יעדעס קינד געפרעגט וואס ער לערענט און ווער ס'איז זיין מלמד? און ער פלעגט אויך מיט זיי רעדן אין לערנען וואס דאס איז געווען פאר די קינדער א גרויסער חיזוק. ס'איז געווען א וואונדער, אז מרן זי"ע האט זיי נישט געדארפט פרעגן זייערע נעמען, ווייל ער האט געקענט אלע קינדער פון די שטאט ביים נאמען. (מפי הגה"ח רבי יוסף שטייכל ז"ל מבעלזא)

## • געגעסן די נוי סוכה מיט בגדי שבת

כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע פלעגט נאך סוכות, טיילן "נוי סוכה"—די פירות וואס מ'האט אויפגעהאנגען אין די סוכה. איינמאל האט מרן זי"ע געשיקט נוי סוכה פאר'ן טארנאפולער רב זצ"ל, דורך זיינס א תלמיד. ביים טארנאפולער רב איז דאס געווען אזא גרויסע חשיבות, אז ער האט אנגעטוהן זיין שטריימל און די בעקישטע,



און האט צוטיילט די נוי סוכה פאר זיין משפחה.

## • נוי סוכה צו עסן בקדושה

הרה"ג ר' משה שיינערט שליט"א האט פארציילט: אמאל ווען כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע האט געטיילט נוי סוכה פאר'ן עולם, האט ער באקומען אן אתרוג פון מרן זי"ע. ווען ער האט אויך געבעהטן נוי סוכה פאר הגה"צ מגדולי חסידי בעלזא, רבי צבי יאיר זצ"ל אבד"ק ריוויץ, א שטיצער פון בית מרן זי"ע, וואס האט געוואוינט אין ניו יארק, האט זיך

געענטפערט: "אז מ'טיילט נאכנישט 'נוי סוכה'. ר' אפרים האט זיך געזעגנט און איז געדולדיג געפאהרן צום באהן הויף, און אהנקומענדיג אהין זעהט ער אז מרן זי"ע איז געווען גערעכט. די באהן האט צוליעב אן אורזאך געשפעטיגט, און שטייענדיג דארט, הערט ער פלוצלונג ווי מ'רופט



זיין נאמען "אפרים פעסטער" (אויפ'ן נאמען פון זיין היים שטאט). געווען איז דאס א שליח וואס מרן זי"ע האט געשיקט מיט אן עפל פון די "נוי סוכה". כאטש ר' אפרים איז דעמאלט געווען נאך א יונגער בחור, אבער מרן זי"ע זעה'ענדיג ווי דער בחור האט שטארק געגערט צו האבן אן עפעל פון די "נוי סוכה", האט מרן זי"ע ערפיהלט זיין באגער און אים געשיקט דעם עפעל פון "נוי סוכה" מיט א ספעציעלער שליח צום באהן הויף.



## מְאוּצְרוֹת רְבוּה"ק

## אִישׁ שִׁפְזָא רִיוֹסָה

### • פֶּרְנֶסָה בְּרוּיִט

מנהג רבוה"ק מבעלזא ביי די אושפיזא פון יוסף הצדיק צו טיילן א ספעציעל ברויט וואס מ'רופט "פרנסה ברויט", אלס א רמז פונעם פסוק "ויוסף הוא המשביר", און ס'איז מקובל אלס א סגולה פאר פרנסה.

### • ס'ווערט נשפע א זעטיגקייט אויף די וועלט

ס'שטייט פון אריז"ל, אז סוכות איז מרמז אויף זעט, ווייל סוכות ווערט נשפע א זעטיגקייט אויף די וועלט.

>>>>>>



# מִיִּין סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר... בְּסוּכּוֹת תִּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים... מְאוֹצְרוֹת הַצִּדִּיקִים... וְדַבַּר ה' מִבְּעֶלְזָא

«««««

(סידור האריז"ל) כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע האט געזאגט דערויף צוויי טעמים. איין טעם ווייל תוספות (ראש השנה יא.) זאגט, אז די מלאכים זענען געקומען צו אברהם אבינו ע"ה, אין יום טוב סוכות, און דורכדעם וואס אברהם אבינו האט זיי געגעבן צו עסן איז א גרויסע השפעה אויף די וועלט. נאך א טעם ווייל ס'שטייט אין טור (או"ח סי' תי"ז) אז די ימים טובים זענען מרומז קעגן די אבות הק' פסח איז קעגן אברהם, שבועות קעגן יצחק, און סוכות קעגן יעקב אזוי ווי ס'שטייט אין פסוק (בראשית לג:יז) "ויעקב נסע סכותה", און יעקב אבינו איז געווען דער ערשטער וואס האט געבעהטן אויף השפעה, אזוי ווי ס'שטייט (בראשית כח:כ) "ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש"—ער האט געבעהטן ברויט צו עסן און א קלייד אנצושוהן, דעריבער איז סוכות מרמז אויף זעטיגקייט ווייל סוכות איז קעגן יעקב אבינו. נאך א פשט קען מען זאגן ווייל יעקב אבינו ע"ה ווערט אנגערופן "צדיק" אזוי ווי די גמרא (סנהדרין צה:) זאגט: "צדיק זה בא לבית מלוני"—דער באשעפער האט אים אנגערופן "צדיק", און אין פסוק (משלי י:כה) שטייט: "צדיק אוכל לשובע נפשו"—דורכדעם וואס דער צדיק עסט איז ער משפיע השפעות טובות. (כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע)

נאך א פשט קען מען זאגן ווייל יעקב אבינו ע"ה ווערט אנגערופן "צדיק" אזוי ווי די גמרא (סנהדרין צה:) זאגט: "צדיק זה בא לבית מלוני"—דער באשעפער האט אים אנגערופן "צדיק", און אין פסוק (משלי י:כה) שטייט: "צדיק אוכל לשובע נפשו"—דורכדעם וואס דער צדיק עסט איז ער משפיע השפעות טובות. (כ"ק מרן מהר"א מבעלזא זי"ע)

## • סכך פסול

א מעשה פלא האט פאסירט אין ארץ ישראל אין איינע פון די יאהרן בליל אושפיזא דיוסף, ווען מרן מהר"א זי"ע האט זיך שוין געהאט געוואשן די הענט און זיך געזעצט אויף זיין פלאץ, האט זיך מרן זי"ע פלוצלינג אפגעשטעלט און נישט געמאכט א ברכה אויף די חלה, נאר געוויזן מיט די הענט צום סכך פון די סוכה. אין אנהייב האט מען נישט פארשטאנען וואס מרן זי"ע מיינט צו ווייזן. ביז דער משב"ק הרה"ח רבי יוסף לוי ז"ל איז ארויס פון די סוכה מיט נאך א בחור און געקוקט אויפ'ן סכך און צו זייער וואונדער האבן זיי באמערקט אז אויפ'ן פלאץ

ווי מרן זי"ע זיצט אין סוכה, ליגט אויפ'ן סכך א ברעט פון א טיש. האט מען געזעהן אז מרן זי"ע האט מרגיש געווען א דארט ווי ער זיצט איז דא סכך פסול האט ער דעריבער נישט געוואלט מאכן א ברכה אויפ'ן פת. מ'האט שנעל אראפגענומען דעם ברעט פונעם סכך און דערנאך האט מרן זי"ע געמאכט א ברכה אויפ'ן פת און געפיהרט דעם הייליג'ן טיש.



## מְאוֹצְרוֹת רַבּוֹה"ק



## הוֹשַׁעְנָא רַבָּה

### • תהלים מיט רש"י

כ"ק מרן מהר"י מבעלזא זי"ע, איז אמאהל הושענא רבה געגאנגען מבקר חולה זיין איינער פון זיינע חסידים. דער קראנקער איד וואס איז שוין געווען נאהנט צו די גסיסה רח"ל, האט געזאגט פאר מרן זי"ע, אז אויפ'ן פסוק (תהלים סב:ג) "לא אמוט רבה", זאגט רש"י אז "רבה" מיינט מען דעם גהינום. בעהט איך, אז דער רבי זאל מתפלל זיין פאר מיר "הושענא רבה" אז איך זאל געראטעוועט ווערן פון גיהנום. ווען מרן זי"ע איז ארויסגעגאנגען פון זיין צימער, האט ער זיך אנגערופן: "זעהט איר, ס'איז וויכטיג צו לערנען תהלים מיט רש"י. ס'איז אים צונאך געקומען... תהלים מיט רש"י..."

### • הוֹשַׁעְנָא רַבָּה - א טאג פון תשובה

הושענא רבה ביי שחרית זאגט מען דעם קאפיטל "מזמור שיר ליום השבת", ווי דער טור (סי' תרס"ד) זאגט: "ביום חמישי של חול המועד שהוא הושענא

רבה נוהגים שמרבין במזמורים כמו ביום טוב". מ'קען ערקלעהרן פארוואס מ'זאגט אין הושענא רבה "מזמור שיר ליום השבת", לויט'ן מדרש (ב"ר פכ"ב) אז ווען אדם הראשון האט געהערט, אז קין האט זיך אויסגעליכן מיט'ן באשעפער כביכול דורכדעם וואס ער האט תשובה געטוען, האט אדם הראשון געזאגט דעם פסוק "מזמור שיר ליום השבת". דעריבער, הושענא רבה, ווען ס'איז א טאג פון תשובה, איז פאסיג צו זאגן דעם קאפיטל "מזמור

שיר ליום השבת". (כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע)

### • שפירדן א טעם אין יום טוב...

אין בעלזא איז געווען א גרויסע עבודה און ס'האט געהערשט א גרויס התעוררות, בשעת מ'האט געבונדן די הושענות. איינער פון די חסידים פון כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע האט שטארק געוואלט זעהן וויאזוי מרן זי"ע בינדט די הושענות, האט ער זיך באהאלטן אין צימער כדי צו קענען זעהן די הייליגע עבודה. מרן זי"ע האט אים אבער באמערקט, אין האט צו אים געזאגט: "נישט אזוי גרייט מען זיך צום יום טוב, דורך זעהן דעם רבי'ן בינדן הושענות. זיך צוגרייטן צום יום טוב קען מען נאר ווען מען לערנט אדורך אלע ענינים און הלכות פונעם יום טוב. די גמרא מיט רש"י, תוספות, רא"ש, טור בית יוסף, און שו"ע, דעמאלט שפיהרט מען א טעם אין יו"ט..."

### • אונזערע קינדער אליין וועלן זוכה זיין צו לייכטן אזוי ווי די מנורה.

"וְנוֹהֲגִים לְכַבּוֹת אֶת הַנֵּרוֹת עִם הַהוֹשַׁעְנוֹת לְשִׁמְחָה". (טור אורח חיים תרס"ד:א) דער טעם דערפון קען מען זאגן אזוי. אין הושענא רבה, איז די עיקר עבודה, צו בעהטן אויף עהרליכע קינדער, אזוי ווי מ'זאגט אינעם "יהי רצון" אויפ'ן בינדן דעם לולב, אז "עֲרֻכָּהּ בְּגִמְט' "זָרַע" און אויפ'ן פסוק (הושע יד:ז) "יִלְכּוּ וַיִּקְהָיו וַיְהִי בְּיַד הוֹדוֹ", טייטשט רש"י בשם התרגום, די כוונה פונעם פסוק, זיינע זון און טעכטער זאלן זיך מעהרן און זייער לויטערקייט זאל זיין אזוי ווי די לויטערקייט פון די הייליגע מנורה. דעריבער די "ערבה" וואס איז מרמז אויף קינדער, לעשט מען מיט דעם אויס, די מנורה, מרמז צו זיין, אז מיר דארפן נישט די נרות המנורה, ווייל אונזערע

«««««





# מִיִּין סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר... בְּכוֹכּוֹת תְּשׁוּבוֹ שִׁבְעַת יָמִים... מְאוּצְרוֹת הַצְּדִיקִים... וְדַבַּר "ק מִבְּעֵלְזָא

»»»»»

קינדער אליין וועלן זוכה זיין צו לייכטן אזוי ווי די מנוחה. (כ"ק מרן מהר"ד מבעלזא ז"ע)

• ג-ט ברוך הוא וויל הערן דאס געשריי פון דארט דווקא...



אין איינע פון די יאהרן אין חודש אלול, האט די רעגירונג גענומען הרה"ח ר' יעקב שמואל כ"ץ ז"ל צום מיליטער דינסט. איז זיין מאמע געפאהרן קיין בעלזא צו פועל'ן א ישועה ביי כ"ק מרן מהר"י ז"ע. ס'איז שוין אדורך רוב חודש תשרי און ער איז נאכנישט באפרייט געווארן פון מיליטער. הושענא רבה אינדערפרי ווען מרן זי"ע איז געגאנגען אין שוהל דאווענען שחרית, איז זיין מאמע געשטאנען אין די זייט אויפ'ן וועג ווי מרן זי"ע דארף אדורכגיין, און געוויינט אהן אויפהער און מיט גרויס צער זיך אנגערופן: "דער רבי גייט דאווענען מיט די חסידים, און מיין זוהן יעקב שמואל געפונט זיך אצינד צווישן הונדערטער גוים שונאי ישראל וואס צווינגען אים מחלל שבת צו זיין ר"ל און ווער ווייסט צו ער באקומט דארט כשר'ס צו עסן? הערנ'דיג די רייד פון די צעבראכענע מאמע, האט מרן זי"ע געהייסן פאר חסיד רבי אברהם אליעזר מאסטער ז"ל, וואס האט אונטערגעהאלטן די האנט פון מרן זי"ע ביים גיין, אז ער זאל איר זאגן אזוי: איך האב געדאוונט פאר יעקב שמואל אסאך תפילות וואס הונדערטער אידן וואלטן מיט די תפילות געקענט געהאלפן ווערן, אבער וואס זאל איך טוען אז ג-ט ברוך הוא וויל הערן דאס געשריי פון דארט דווקא..." און מרן זי"ע אויפגעפיהרט אז באלד נאך יום טוב וועט ער אהיים קומען. און אזוי איז טאקע געווען ס'האט נישט גענומען לאנג און ר' יעקב שמואל איז באפרייט געווארן פון מיליטער און אהיים געקומען אומגעשעדיגט. (כ"ק מרן אדמו"ר שליטא - ליל ב' דסוכות תשמ"ז - ספר "מועדי קדשיו" על חג הסוכות הנמצאת בשלבי עריכה)



## מְאוּצְרוֹת הַצְּדִיקִים

### הוֹשַׁעְנָא רַבָּה

• דער נאמען הושענא רבה....

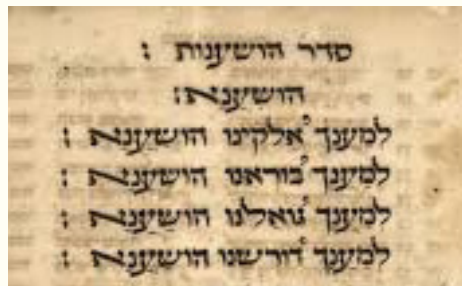
דערפאר רופט מען דעם טאג "הושענא רבה", ווייל פון ראש חודש אלול ביז יעצט איז פארהאנען 51 טעג, איז מען מתפלל הושע "נא", העלף ביי די ענדע פון "נא" וואס באטרעפט 51 "רְכָה" א גרויסע הילף, ווייל יעצט איז דער זמן פון איבערגעבן די קוויטלעך לטובה. (בני יששכר)

• פארוואס מען קלאפט די הושענות,

ס'שטייט אין מדרש, אז ערבות, איז מרמז אויף רשעים אזוי ווי די ערבה וואס האט נישט קיין טעם און נישט קיין ריח, אבער די ערבה וואס מ'נעמט מיט'ן לולב, איז דורכדעם וואס ער באהעפט זיך מיט די אנדערע מינים וואס ווייזן אויף חשוב'ע מדרגות פון אידן, איז דורכ'ן אחדות האבן זיי אויך א תקון אזוי ווי דער מדרש זאגט "יבואו אלו ויכפרו על אלו". אבער די עֲרֵבָה פון הושענא רבא, וואס שטייט באזונדער און איז נישט באהאפטן מיט די אנדערע, האט נישט קיין תְּקֵנָה, נאר מען דארף דאס קלאפן. (נפש טובה בשם ה"ח חתם סופר")

• "למען דעת כל עמי הארץ..."

די סיבה פארוואס מ'קלאפט הושענות ביי דעם פסוק, איז צוליעב דעם וואס די ערבה ווערט



געגליכן צו אן עם הארץ ווייל ס'האט נישט א טעם און נישט א ריח, וואלט זיך די ערבה וואס איז מרומז צו אן עם הארץ זיך געקענט גרויס האלטן ווייל

הושענא רבה נעמט א איד אין די האנט נאר אן ערבה. דערפאר קלאפט מען זיי אויף די ערד, און מ'ווייזט זיי מיט דעם אז זיי זאלן זיך נישט גרויס האלטן, און מ'זאגט "למען דעת כל עמי הארץ..." צו לאזן הערן די עמי הארצים אז זיי זאלן זיך נישט גרויס האלטן. (אוסם בושם)



## מְאוּצְרוֹת רַבּוֹה"ק

### שְׁמִינִי עֶצְרָה

• שמיני רגל בפני עצמו

שמיני עצרת איז א באזונדערע יו"ט, ס'איז נישט קיין המשך פונעם יום טוב סוכות, דעריבער מאכט מען א שהחינו, אנדערש ווי שבעי של פסח, וואס ס'איז א המשך צו די פריער'דיגע טעג און מ'מאכט נישט קיין שהחינו ביי קידוש. ס'זענען דא וואס פיהרן זיך אז שמיני עצרת עסט מען אין די סוכה, אבער מ'מאכט נישט קיין ברכה 'לישב בסוכה'. אין בעלזא האט מען נישט געגעסן שמיני עצרת אין די סוכה.

• לענין פז"ר קש"ב

כ"ק מרן מהר"ש מבעלזא זי"ע האט געזאגט: וואס דער באדייט פונעם טאנצן שמחת תורה קען איך אייך נישט זאגן. אבער דאס קען איך זאגן, אז אלע תפילות וואס זענען נישט ארויפגעגאנגען אין הימל א גאנץ יאהר, קומען אהן אויבן, דורכ'ן טאנצן אין שמחת תורה. האט כ"ק מרן מהר"י מבעלזא זי"ע צוגעלייגט: די גמרא (יומא ג) זאגט: "שְׁמִינִי [עֶצְרָת] רִגְלָא בְּפָנֵי עֲצָמוֹ הוּא לְעִנּוּן פְּזָר קָשֶׁב", — שמיני עצרת איז א יום טוב פאר זיך פאר'ן ענין פון "פְּזָר", די אלע פארשפרייטע תפילות פון א גאנץ יאהר, "קָשֶׁב", הערט אויס דער באשעפער אין דעם טאג.

• מאכט מיר א קליינע סעודה

אין מדרש שטייט א טעם, פארוואס דער באשעפער האט אונז געגעבן דעם יום טוב שמיני

»»»»»





# בניין הוי"ר שם"ע שמחה"ת אוצר



בניין אוצר... הושענא רבה... שמיני עצרת... שמחת תורה... ב' בראשית

«««««

פנים אידישע קינדער האבן אין גלות."

## • מיט ישוב הדעת און נישט שיכור

דער מנהג ביי רבותנו הק' איז געווען, אז די נאכט פון שמחת תורה, גלייך אנהייב נאכט, פלעגן די "חברה קדישא" מאכן קידוש, און געגעסן און געטרינקען לכבוד היום. שפעטער ווען ס'איז געקומען די צייט צו דאווענען מעריב, וואס איז געווען כמעט ביי חצות לילה, זענען די "חברה קדישא" געגאנגען צום שטוב פון רבותנו הק', זיי מקבל פנים געווען, און באגלייט רבותנו הק', מיט געזאנג און מיט ברענענדיגע פאקלען, גייענדיג דעם גאנצן וועג ביז צו די שוהל, צו



דאווענען מעריב און אפרעכטן די הקפות. איין יאהר האט מרן מהרי"ד זי"ע באמערקט איינער פון די יושבים וואס איז שוין געווען בגילופין נאכ'ן מאכ'ן קידוש, און טרינקען שארפע געטראנקן לכבוד היום אזוי ווי מ'האט זיך געפיהרט אין אנדערע ערטער. פאר מרן זי"ע איז דאס נישט געפעלן אז אין אזא הייליגע נאכט זאל מען ווערן שיכור און פארליהרן דעם ישוב הדעת. פון דעמאלט אהן האט מרן מהרי"ד זי"ע מבטל געווען דאס טרינקען שארפע געטראנקן וואס מאכן שיכור. דעריבע האט מען איינגעפיהרט אז ווען חסידים קומען זיך צוזאמען בחבורה ואגודה אחת טרינקט מען דעמאלט דווקא "קאווע" אנשטאט בראנפין.

איז א צייט וואס דער באשעפער איז מקבל די תפלות פון אידן אזוי ווי יום כיפור."

## • ביום השמיני עצרת תהיה לכם

"עצרת" איז א לשון פון צוריק האלטן, דאס איז א רמז, אז אין הימל האלט מען צוריק די שלעכטע גזירות ביז שמיני עצרת, און מ'גייט די געלעגענהייט אז דער מענטש זאל נאך תשובה טוען. (באר משה)



## ✽ מאוצרות רבוה"ק ✽

## ✽ הקפות ✽

### • די אבות הקדושים ביי די הקפות

אמאהל אינמיטן די הקפות, ביי כ"ק מרן מהרי"ד מבעלזא זי"ע איז אנגעקומען אין בית המדרש א אידישער זעלנער מיט מיליטערישע קליידער, און ער האט זיך צוגעשטופט ביז צום פלאץ וואו מרן זי"ע האט געטאנצט. האבן אים די חסידים געוואלט אוועקשטופן פון דארט, האט זיך מרן זי"ע אנגערופן: "אדרבא! זאל ער דא שטיין, זאלן די אבות הקדושים זעהן, וואס פאר א

עצרת. ס'איז א משל צו א קעניג וואס האט געמאכט א גרויסע סעודה פאר זיינע קנעכט, עטליכע טעג האט מען געגעסן און געטרינקן, און אינעם לעצטן טאג, האט דער קעניג געזאגט פאר זיין באליבסטן פריינט, אז ער וויל מאכן מיט אים אליין א קליינע סעודה, כדי ער זאל הנאה האבן נאר פון אים. דער נמשל איז, אלע זיבן טעג פון סוכות האט מען מקריב געווען זיבעציג קרבנות—קעגן די זיבעציג פעלקער, דעם אכטן טאג בעהט דער באשעפער פון די אידן, זיין איינציגסטע און באליבטער פאלק, מאכט מיר א קליינע סעודה, מ'זאל מקריב זיין נאר איין פֿר, כדי איך זאל פון איין הנאה האבן.



## ✽ מאוצרות הצדיקים ✽

## ✽ שמיני עצרת ✽

### • גדולת היום

הגה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע האט געזאגט: "ס'איז מקובל פון צדיקים, אז שמיני עצרת

## "ווי א פרישע ניסל..."

דער גריידינגער רב הרה"ג רבי יצחק אייזיק ליעבעס ז"ל מח"ס שו"ת "בית אבי" פלעגט צו פארציילן: איין יאהר איז געפאלן מיטוואך הושענא רבא, שמיני עצרת דאנערשטאג און שמחת תורה ערב שב"ק, און באלד דערנאך שבת בראשית. איז געווען א חסיד וואס האט זיך געאילט אהיים צופאהרן גלייך מוצאי שב"ק, ער האט אבער געוואוסט אז מוצש"ק ביז מ'וועט זיך קענען געזעגענען פון מרן מהרי"ד זי"ע וועט שוין זיין שפעט האט ער געטראכט אז ער וועט זיך באהאלטן אין א ווינקעל אין שטוב און ווארטן ביז מרן זי"ע וועט צוריק קומען פון פיהרן דעם טיש און דעמאלט וועט ער פרובירן אריינצוגיין צו מרן זי"ע און זיך געזעגענען, אזוי וועט ער קענען מוצש"ק גלייך אהיים פאהרן. אבער צו זיין מזל האט אים דער גבאי באמערקט און אנגעהויבן צו שרייען אויף אים: "דו שעהמסט דין נישט דער רב האט נישט קיין כח נאך אזא גרויסע עבודה שוין א פאר טאג אין א צו, און דו ווילסט אצינד אריין גיין?" מרן זי"ע האט אריינגעהערט אין זיין צימער די געשרייען פונעם גבאי, און אים אריין גערופן און געפרעגט: "וואס האסטו געזאגט אז איך האב נישט קיין כח? ס'איז נישט ריכטיג. איך בין געזונט און איך האב כח, שוין דריי טעג האב איך נישט גענומען קיין קוויטל, און איך בין ב"ה ווי א פרישע ניסל". נאר אז איך דארף נעמען קוויטלעך פון אידן און אויסהערן זייערע פראבלעמען שטעכט דאס מיך ווי א ביינדל אין גאנצן גוף."



«««««



# מִיִּין סוּכּוֹת אוֹצֵר



מִיִּין אוֹצֵר ... הוֹשַׁענָה רַבָּה ... שְׁמִינִי עֶצְרָה ... שְׁמַחַת תּוֹרָה ... ב' בְּרֵאשִׁית

<<<<<<<

## • מִיר דָּארְפֿן באַצאָהלן דַּעַם חוֹב

הרה"ק רבי אייזיק'ל קאלוב'ער זי"ע, האט געזאגט א משל פארוואס מיר טאנצן שמחת תורה. איינער איז אמאהל געקומען אין א גאסטרויז און געהייסן מ'זאל אים געבן די בעסטע עסן און טרונקען, און די בעסטע און שענסטע שטוב צו נעכטיגן. און ווייל ס'איז אים דארט גוט געווען איז ער געבליבן א לענגערע צייט, ביז דער בעל הבית האט אים געזאגט אז ער זאל באצאהלן ווייל דער חוב איז שוין זייער גרויס. האט דער גאסט געזאגט אז ער האט נישט קיין געלט צו באצאהלן. זאגט אים דער בעל הבית, אז אויב ער וועט נישט באצאהלן דעם חוב, וועט ער אים איבערגעבן פאר די פאליציי, און מ'וועט אים אריינזעצן אין טורמע. זאגט אים דער גאסט, וואס וועסטו פארדינען אז איך וועל זיצן אין טורמע? איך קען דיר אבער דאס טוען, איך וועל פאר דיר טאנצן אזעלכע טענצן וואס מ'זעהט נישט אין ערגעץ, און מענטשן וועלן דאס קומען זעהן וועסטו פארדינען אסאך געלט, ביז דער חוב וועט אינגאנצן אפגעצאהלט ווערן. דאס זעלבע איז מיט אונז אידן, מיר האבן געבעהטן ביים באשעפער, אין די הייליגע טעג אויף אלעס גוטס, אויף קינדער, אויף לעבן, און אויף פרנסה, און מיר האבן צוגעזאגט פאר'ן באשעפער אז מיר וועלן פארעכטן אונזערע מעשים און תשובה טוען, יעצט ווען ס'קומט שוין דער לעצטער טאג און מ'דארף שוין באצאהלן דעם חוב, און מיר האבן ליידער נישט וואס צו באצאהלן, טאנצן מיר מיט פרייד פאר'ן באשעפער אויף זיין תורה, און דורכדעם ברענגן מיר אן ערוועקונג פון תשובה אין אידישע הערצער וואס דאס מאכט אונז צו פארמעהרן צו טוען מצות ומעשים טובים.

א פֿריליכֿן יום טוב, אַ גוט קוויטל וואָר טוב

\*\*\*



די שמחה? האסטו אזויפיהל תורה געלערנט דאס פארגאנגענע יאהר, וואס דו זינגסט און דו טאנצסט אזוי מיט די תורה? קורץ און שארף, האט דער טרעגער געענטפערט: "רבי, און אז מיין ברודער מאכט א שמחה דארף איך מיך נישט פרייען?..."

## • "כל ישראל ערבים זה לזה"

עהנליך ווערט דערציילט: א דיין האט אמאהל געפרעגט פון אן עם הארץ, "פארוואס פרייסטו זיך מיט די תורה, דו האסט דאך נישט געלערנט?" האט אים דער עם הארץ צוריק געענטפערט: "יום כיפור זאג



איך ווידוי 'על חטא שחטאנו לפניך בכפת שוחד', האב איך דען אמאהל גענומען שוחד, איך בין דאך נישט א דיין? נאר וואס דען? איר (דער דיין) נעמט שוחד און איך זאג ווידוי 'בכפת שוחד'. אבער מיר ווייסן דאך אז 'כל ישראל ערבים זה לזה', דערפאר זאג איך ווידוי פארדעם וואס איר האט גענומען שוחד. קומט דאך מיר אויך דעם זכות זיך צו פרייען מיט דעם וואס איר (די תלמידי חכמים) לערנט תורה..."

## • גרויסקייט פונעם טאג

די גאנצע עבודה פון די הייליגע טעג, אנגעהויבן פון חמשה עשר באב, חודש אלול, ראש השנה, תקיעות שופר, עשרת ימי תשובה, יום הכפורים, די טעג פון פאר סוכות, יום טוב סוכות, מצות סוכה, לולב, ד' מינים, הושענא רבה, און הושענות, איז אלעס נאר אן הכנה, אז א איד זאל זוכה זיין און קענען זאגן "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו", ווייל דאס איז דער יחוד פון די שכינה מיט כנסת ישראל. (מה"ק רבי משה מקאברין זי"ע)



## ✽ מאוצרות הצדיקים ✽

### ✽ הקפות ✽

#### • "פיסעלעך פיסעלעך הייבט אייך"

הרה"ק רבי'ר מענדעלע מרימאנוב זצוק"ל פלעגט שמחת תורה שטענדיג זאגן: "פיסעלעך פיסעלעך הייבט'ס אייך לכבוד די הייליגע תורה. ס'וועט שוין קומען די צייט ווען איר וועט רוהען און רוהען".

#### • השפעות פון הימל דורכ'ן טאנצן

דער שפאלא זיידע זי"ע האט אינמיטן טאנצן די הקפות געזאגט: "ווען מ'הייבט פיס, ביים טאנצן איז מען מעלה עולמות, — מ'דערהייבט וועלטן, און ווען מ'לייגט אראפ די פיס, ברענגט מען אראפ עולמות, — גוטע השפעות פון די הימלישע וועלטן".

#### • דאס טאנצן זענען תפלות.

דער הייליגער בעל שם טוב זי"ע האט געזאגט: "דאס טאנצן מיט די תורה שמחת תורה, פאר'ן באשעפער, האט דעם זעלבן כח פון תפילה".

#### • א רמז צו די הקפות

ס'איז דא א רמז אין די תורה אז שמחת תורה מאכט מען הקפות, ווייל דאס ווארט 'עצרת', איז ראשי תיבות, ע'ושים צ'דיקים ר'יקודי ת'ורה, צדיקים טאנצן מיט די תורה. (מאור ושמש)



## ✽ מאוצרות הצדיקים ✽

### ✽ שמחת תורה ✽

#### • פרייד זיך מיט'ן ברודער'ס שמחה

דער ראפשיצער רב זי"ע פלעגט איבער דערציילן שמחת תורה דעם קלוגן ענטפער וואס א פראסטער טרעגער, האט אים אמאהל געגעבן ווען ער האט געזעהן ווי געוואלדיג ער פרייד זיך שמחת תורה מיט די תורה, און ער, דער ראפשיצער רב, האט אים געפרעגט: "וואס איז מיט דיר אזוי





# בניין סוכות אוצר



בניין אוצר... "זמא דהילולא"

אז דעם שבת איז ביי רבי געווען אויסערגעווענהליך פרייליך. נאכן גרייטן זיך צו פאסטן א גאנץ שבת האט ער גאר אנגעטראפן א שיינע לעכטיגע הויז און א געדעקטן טיש לכבוד שבת. נאכדעם וואס רבי שבת האט געזונגען שלום עליכם, געמאכט קידוש מיט א גרויסע התלהבות דקדושה, און געגעסן די פיש לכבוד שבת קודש, האט ער זיך גענומען טאנצן מיט א גרויסע שמחה לכבוד דם באשעפער, און אזוי האט ער געטוען צווישן די אנדערע מאכלים. די גרויסע פרייד וואס רבי שבת האט דערפון געהאט, האט אויך ערוועקט א גרויסע שמחה ביי די פמליא של מעלה. דער הייליגער בעל שם טוב אין זיין וואוין ארט, הונדערטער מילין אוועק, האט דאס געפיהלט און מוצאי שבת איז ער געקומען צופאהרן קיין אפטא מיט קפיצת הדרך. ער האט געשיקט רופן רבי שבת, און אים געפרעגט וואס ס'האט פאסירט פרייטאג צונאכט אז די גאנצע פמליא של מעלה האט זיך מיט אים מיטגעפרייט? נאכדעם וואס רבי שבת האט אלעס דערציילט, האט אים דער הייליגער בעל שם טוב געבענטשט מיט א בן זכר. ווען ס'איז ביי רבי שבת'ן געבוירן געווארן דער בן זכר, איז דער הייליגער בעל שם טוב געקומען צופאהרן קיין אפטא און איז געווען דער סנדק, און ער האט א נאמען געגעבן דעם רך הנימול "שראל".

## 'במעלר'ו יתבר נער...'

דער קאזניצער מגיד האט אמאהל אליין דערציילט, אז ווען ער איז געווען אלט זיבן יאהר פלעגט ער יעדער נאכט אליין לערנען אין בית המדרש. ווען ס'איז געקומען חנוכה האט אים זיין טאטע נישט געלאזט גיין אין בית המדרש, ווייל ער האט מורא געהאט ער זאל דארט נישט שפילן קיין קוויטלעך. אינדערהיים האט ער נישט געקענט לערנען ווייל ס'איז נישט געווען דארט קיין ספר און נישט קיין לעכט, האט ער צוגעזאגט זיין טאטן אז ער וועט נישט לערנען מער ווי דאס קליין לעכטל וואס קאסט דריי גראשן וועט ברענען, און ווען דאס קליינע לעכטל וועט זיך אויסלעשן וועט ער אהיימקומען. אזוי ארום וועט דער טאטע קענען זיכער זיין אז ער וועט נישט שפיעלן דארט קיין קוויטלעך. ער איז געגאנגען אין בית המדרש און ער האט זיך דארט געזעצט לערנען. די מלאכים אין הימל האבן זייער הנאה געהאט פון זיין לערנען, ס'איז זיי געווען א שאד ס'זאל זיך אויפהערן, איז אים געשעהן א נס, און דאס לעכטל האט געברענט א גאנצע נאכט. זיין טאטע רבי שבת האט דאך געוואוסט אז מער ווי א קליין לעכטל וואס קען נישט ברענען צו לאנג האט ער נישט, אויב אזוי פארוואס איז ער געבליבן אין בית המדרש אזוי לאנג? מוז זיין, אז דערפאר איז ער נישט אהיים געקומען ווי אפגעשמועסט ווייל ער האט יא געשפיעלט קוויטלעך אדער קארטן. אינדערפרי ווען ער איז אהיים געקומען, האט אים דער פאטער געשלאגן. ווען דער קאזניצער מגיד האט דערציילט די מעשה, האט ער אויסגעפיהרט: כאטש איך האב געוואוסט אז דער טאטע ווייסט אז איך זאג קיינמאהל נישט קיין ליגנט, און אויב איך וואלט

<<<<<<

## (ד) הרה"ק רבי ישראל המגיד מקאזשניץ זי"ע

### • ספר "עבודת ישראל" ועוד • י"ד תשרי תקע"ה

**ואלה תולדות:** רבי ישראל הופשטיין, דער "קאזניצער מגיד", איז געבוירן געווארן אין יאהר תצ"ג, אין די שטאט אפטא צו זיין טאטע איש תם וישר רבי שבת, און זיין מאמע מרת פערל. זכר צדיקים לברכה.

**האיש מקדש:** מרת וויזא מפארשיסחא ע"ה.

**תולדותיו:** (א) הרה"ק רבי מרדכי (נפטר בחיי אביו). (ב) הרה"ק רבי משה אליקים בריעה מקאזניץ בעמח"ס "באר משה" אן איידים בזו"ר אצל רבי יהודה לייב מוכיח מאניפאלי. (ג) מרת פערל אשת רבי אבי עזרי זעליג שפירא אבד"ק גראדזיסק אביו של הרה"ק ממאגלינא. זכר צדיקים לברכה.

**רבותיו:** אין די יונגע יאהרן איז ער געווען א תלמיד פון הרה"ק רבי ר' שמעלקא מניקלשבורג, דער "קדושת לוי" מבארדיטשוב, און שפעטער א תלמיד מובהק פון הרה"ק רבי ר' אלימלך פון ליעזנסק. זכר צדיקים לברכה. **מתלמידיו:** רבי צבי הירש מזידיטשוב, רבי ישכר בער מראדאשיץ, רבי צבי אלימלך מדינוב, רבי מרדכי דוד מדאמבראווא, מרן ה"שר שלום" מבעלזא, רבי יצחק מאיר מזינקוב, החידושי הרי"ם מגור, רבי יעקב ארי' מראדזימין ועוד. זכר צדיקים לברכה.

**ספריו:** "עבודת ישראל" עה"ת. "בית ישראל" על מסכתות הש"ס. "נר ישראל", "נזר ישראל" עה"ת. "אבות ישראל" על פרקי אבות. "מגיד מישרים" על מסכת שבת. "עגונת ישראל", על תקנות עגונות. **על כסא מלכותו:** קאזשניץ.

**פטירתו:** דער "קאזניצער מגיד", איז נפטר געווארן, ערב סוכות י"ד תשרי תקע"ה, און איז נטמן געווארן אויפ'ן בית חיים אין קאזשניץ.

## זיין געבורט

דער נאמען "ישראל" האט דער קאזניצער מגיד באקומען פונעם הייליג'ן בעל שם טוב. ס'ווערט דערציילט, אז דער בעל שם טוב האט ממשיך געווען אויף אים א גרויסע קדושה וואס אן אנדערער צדיק דארף דערויף הארעווען אכציג יאהר, ווען ער האט אים געגעבן דעם נאמען "שראל". דער מגיד'ס פאטער רבי שבת איז געווען א איש תם וישר. באהאלטענערהייט איז ער געווען א בעל מדריגה, און א בעל רוח הקודש אבער א גרויסער ארימאן. זיין ארבעט פון איינבינדן ספרים האט אים נישט אריינגעברענגט גענוג ער זאל זיך קענען דערפון שפייזן, אויב איז דאס געווען אין זיין יוגנט אזוי, איז אוודאי אז אויף די עלטער ווען די כוחות זענען אים שוואכער געווארן, און די פרנסה איך ענגער געווארן. האט זיך אמאהל געמאכט א פרייטאג און ס'איז גארנישט געווען אין הויז מיט וואס שבת צו מאכן, האבן זיי באשלאסן צו פאסטן כדי נישט צו דארפן אנקומען צו מענטשן. רבי שבת איז פרייטאג אינדערפרי געגאנגען אין בית המדרש. ווען ער איז אהיים געקומען האט ער זיך געראכט צו טרעפן א טונקעל הויז אקן לעכט. דערווייל האט ער אבער געטראפן א לעכטיגע שטוב מיט חלות און וויין אנגעגרייט אויפ'ן טיש.



געשעהן איז אזוי. זיין ווייב די צדיקת מרת פערל האט פרייטאג ביים אויפריימען די שטוב געטראפן אן אלט קלייד מיט גאלדענע קנעפ, האט זי דאס פארקויפט און דערפון געהאט גענוג אויף אנצוגרייטן אויף שבת כיד המלך. פארשטייט זיך





# בניין סוכות אוצר



בניין אוצר... "זמא דהילולא"

<<<<<<

## "וואס וועט זיין מיט'ן ווייסל"

~~~~~

איינמאהל אין א שבת בראשית ביי מנחה האט זיך דער קאזניצער מגיד אנגערופן, "מיר האבן אצינד געליינט ע' צי ג' פ' ק' י' נ' ת' ע' ש' ז' ד' א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' כ' ל' מ' נ' ס' ע' פ' צ' ק' ר' ש' ת' דאס איז ר"ת תקע"ג, א רמז אז אין דעם יאהר וועט נאך זיין א מבויל, דורכ'ן יאהר האט ער מערערע מאל דערמאנט "וואס וועט זיין מיט'ן ווייסל" דאס איז א טייך נעבען קאזניץ, אינמיטן יאהר איז געווען א פארפלייצונג אין די דערנעבענדיגע שטעט פילבאן און קאזמיר, און ס'איז נישט אנגעקומען ביז קאזניץ, דעמאלט האט מען געזעהן וואס דער צדיק האט פארשפארט מיט זיינע תפילות...

## "פון עקר"ה צו קער"ה..."

~~~~~

מ'האט אמאהל געזעהן ווי דער הייליגער קאזניצער מגיד עסט אין א זילבערנע טעלער [א קערה]. האבן די מענטשן זיך געוואונדערט פון ווי נעמט זיך אזא עשירות צום מגיד, דער מגיד האט מרגיש געווען זייערע געדאנקען און ערקלעהרט אז א פרוי איז פריער געקומן בעהטן פאר קינדער, דעריבער עסט ער אין א זילבערנע שיסל צו מאכען פון די אותיות עקר"ה צו קער"ה...

## "ס'האט נאך א חשיבות..."

~~~~~

דער הייליגער קאזניצער מגיד האט דערציילט, אז אין פשיסחא האט איינער אמאהל פארלוירן א נאדעל, ער האט דאס געזוכט א לענגערע צייט. ווען מ'האט דאס דערציילט פאר הרה"ק מפשיסחא מיט וואונדער, צוגעבענדיג אז א נאדעל איז א קלייניגקייט, האט דער צדיק ערקלעהרט, גערעכט איז ער. כאטש דער נאדעל איז ווערט בלויז עטליכע קאפיקעס אדער נאך ווייניגער, אבער וויבאלד ער האט זיך באנוצט דערמיט האט דאס ביי אים א חשיבות, אזוי ווי מיר זעהן אז נאך די פטירה פון א מענטש, וועט נאך די נשמה צוריק קומען צום גוף ביי תחיית המתים, ווייל דער גוף איז אים צונוץ געקומען זייענדיג אויף די וועלט.

## "טוה איך יעצט פאר דיר תשובה..."

~~~~~

ווען דער הייליגער קאזניצער מגיד האט איינגעריסן זיין לעצטן יום כיפור, האט ער געזאגט צווישען זיינע ווערטער, "רבוש"ע פארוואס קענסטו נישט זאגן די צוויי ווערטער 'סלחתי' כדברך, אויב פעהלט דיר צדיקים האסטו אין פריסטיק דעם צדיק רבי ר' מענדלע פון רימינאו, פעהלט דיר דער אורם ותומים האסטו אין לאנצוט דער צדיק רבי איציקל (דאס איז דער רבי פון לובלין) וואס שיינט אזוי ווי דער אורם ותומים. פעלט דיר בעלי תשובה, טוה איך יעצט פאר דיר תשובה..."

>>>>>>

דאס פלייש, און האט פארדינט עטליכע גולדן. אויב אבער איז די בהמה טריפה געווארן ביים שחט'ן אדער פון א שאלה, האט דער קצב גארנישט פארדינט, און אפט מאל אויך געהאט גרויס שאדן. איז טאקע פאר'ן קצב אייזיק געגאנגען "מיט'ן פוטער אראפ". ס'איז אויסגעקומען אז ביי אים זענען די בהמות אפט טריפה געווארן, און ער האט גארנישט פארדינט.

אייזיק האט זיך אזוי לאנג געפלאגט ביז ער איז ל"ע געשטארבן. ער איז נאך דעמאלט געווען אין זיינע אינגע יארן, און ער האט איבערגעלאזט זיין ווייב און קינדער אין גרויס ארימקייט און מיט א פעקל פון היפשע חובות. ס'איז אדורך א שטיק צייט, און אין א געוויסע נאכט באווייזט זיך דער פארשטארבענער קצב אין חלום צום שוחט פון קאזניץ, און רופט אים צו קומען צו א דין



תורה פאר'ן בית דין של מעלה. דער שוחט האט זיך אויפגעכאפט פון שלאף און דער חלום איז אים געשטאנען פאר די אויגן, ס'איז אים נישט געווען אנגענעם, אבער ער האט זיך נישט וויסנדיג געמאכט טראכטנדיג, ס'איז נישט מער ווי א חלום. אבער ווען דער זעלבער חלום האט זיך איבערגע'חזר'ט נאכאמאל, איז דער שוחט שוין געווען גוט צורודערט. און ווען אייזיק דער קצב האט זיך באוויזן צום דריטן מאל מיט די זעלבע פאדערונג, האט שוין דער שוחט געפיהלט אז דאס איז נישט קיין פוסטער חלום, דא האנדלט זיך שוין אין פעפס גאר ערנסט, ס'האט אים באגאסן א קאלטער שווייס, און ער האט גענומען ציטערן.

אין די שטאט האט דעמאלט געוואוינט דער הייליגער קאזניצער מגיד וואס האט באוויזן ישועות ונפלאות פאר אידן. האט דער שוחט קיין סאך נישט געטראכט, און ער איז געגאנגען צום קאזניצער מגיד און אים דערציילט וועגן דעם חלום, אז שוין דריי מאל וואס דער קצב קומט און רופט אים צו א דין תורה פאר'ן הימלישן בית דין. האט אים דער קאזניצער מגיד געענטפערט, "אויב דער קצב וועט זיך נאכאמאל באווייזן

אים געזאגט אז איך האב נישט געשפיעלט קיין קוויטלעך נאר איך בין געזיצן און געלערנט א גאנצע נאכט וואלט ער מיר געגלייבט, דאך אבער האב איך אים נישט געוואלט זאגן, ווייל איך האב נישט געוואלט נהנה זיין פון "כבוד התורה"...

ביי זיין טאטן רבי שבתי אין שטוב האט געהערשט א גרויס ארימקייט, דער קאזניצער מגיד איז געגאנגען אנגעטוהן צוריסענע קליידער. אמאהל האט ער געזעהן א חבר מיט א נייע קלייד, האט ער אים מקנא געווען. האט ער נאכדעם תשובה געטוען פארוואס ער האט יענעם מקנא געווען. אוו ער האט געפאסט דריי טעג!

דער הייליגער קאזניצער מגיד איז שוין אלס קינד געווען א חריף. ער האט אמאהל געפרעגט פון זיין מלמד, פארוואס איז דאס אז א קרבן נדבה עסט מען דאס פלייש אין גאנץ ירושלים, און א קרבן חובה ווי א חטאת וכדו' מעג מען נאר עסן לפנים מן הקלעים? לכאורה וואלט געדארפט זיין פארקעהרט, ווען א איד האט א ריין הארץ און ברענגט א נדבה לה', זאל מען דאס עסן לפנים מן הקלעים, און א איד וואס האט געזינדיגט און דארף ברענגען א כפרה זאל מען עסן דאס פלייש אינדרויסן. ווען דער מלמד האט אים מכבד געווען מיט'ן תירוץ, האט ער ערקלעהרט, אז דעם בעל עבירה קען מען נישט געטרויען און מ'מוז אים אריינעמען אין בית המקדש דארטן עסן, דאקעגן דער וואס פארמאגט א ריין הארץ און ברענגט נדבות, קען עסן וואו ער וויל, ער דארף נישט עסן אין בית המקדש.

אין זיינע יונגע יאהרן האט דער קאזניצער מגיד געלעבט אין אויסטערליש דחקות, קיינער האט זיך אויף אים נישט אומגעקוקט. אמאהל איז אים אויסגעקומען צו באזוכן דעם "קדושת לוי" הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב, וואס איז נאך דעמאלט געווען רב אין זעליחאב. ארויסגייענדיג האט דער קדושת לוי ארויסבאגלייט דעם געהויבענעם גאסט. נישט קוקנדיג אויף די גרויסע פרעסעס איז ער ארויס אויפ'ן גאס אהן זיין מאנטל. שטייענדיג א לאנגע צייט אויף די גאס, איז אים קאלט געווארן, האט ער געבעהטן פון גאסט ער זאל אים בארגן זיין מאנטל אויף אייניגע מינוטן. נאכ'ן שטיין אזוי א קורצע צייט, האט זיך דער קדושת לוי אנגערופן, "דא האסטו דיין מאנטל, ס'איז מיר שוין ווארים, איך האב ערלעדיגט אז פאר דיר זאל איך ווארים ווערן". א קורצע צייט שפעטער איז דער נאמען פון צדיק נתפרסם געווארן איבער די וועלט...

## א דין תורה מיט א נפטר

~~~~~

אין די צייטן פונעם הייליג'ן קאזניצער מגיד זצוק"ל, האט אין די שטאט קאזניץ געלעבט א איד מיט'ן נאמען אייזיק. ער איז געווען א קצב, פון וואס ער האט געהאט זייער ווייניג פרנסה צו קענען שפיין זיין ווייב מיט קינדער און ער האט געפיהרט אן ארעם לעבן. אייזיק האט זיך היבש אנגעפלאגט און אנגעבארגט, ביז ער האט געהאט די נויטיג סומע געלט אויף צו קויפן א בהמה, און אז דער באשעפער האט געהאלפן און די בהמה איז געווען כשר, האט ער פארקויפט



# מייזן סוכות אויפער



## מייזן אויפער... "זומא דהילולא"

«««««

זאלסטו אים זאגן אז אויך אויף די וועלט איז דא א בית דין, דער בית דין פונעם קאזשניצער מגיד, און וויבאלד ער דער קצב וויל האבן א דין תורה, זאל ער קומען צום קאזשניצער מגיד, און אויב דער קצב וועט נישט איינשטימין דערויף, זאלסטו אים ווארענען אז ער וועט חרטה האבן.

אין די קומענדיגע נאכט האט דער שוחט נאכאמאל געזעהן דעם קצב פונעם עולם האמת, וואס רופט אים צו א דין תורה ביים בית דין של מעלה. דאס מאהל האט אים דער שוחט געענטפערט אזוי ווי דער מגיד האט אים געהייסן, אז אנשטאט דער שוחט זאל קומען מיט'ן קצב פאר'ן בית דין של מעלה, זאל דער קצב זיך שטעלן מיט אים צום בית דין פון קאזשניצער מגיד, און דער קצב האט איינגעשטימט דערויף. באלד אינדערפרי האט דער שוחט דאס געלאזט וויסן פאר'ן קאזשניצער מגיד. האט דער קאזשניצער מגיד געשיקט זיין משמש אויפ'ן בית החיים, ער זאל דארט ביים קבר איבערגעבן די הזמנה אז דער נפטר ווערט גערופן צו קומען צו א דין תורה פאר'ן קאזשניצער מגיד, און דער משמש האט מיט ציטער אויסגעפיהרט וואס מ'האט אים אנגעזאגט. דער מגיד האט געהייסן אז מ'זאל באשטימען א פלאץ אין בית דין שטוב פאר'ן נפטר, און פארצוימען דאס ארט מיט א מחיצה. צו די באשטימטע צייט איז אין בית דין שטוב אנגעקומען דער שוחט, וועלכער האט געציטערט פאר גרויס שרעק, און בלויז דאס געפיהל אז ער שטייט לימינו פונעם צדיק דער קאזשניצער מגיד, האט אים געשטארקט אין יענע מיינוסן. ווען די לעכטיגע אויגן פונעם הייליגן מגיד, האבן געזעהן אז אויך דער נפטר איז שוין דא, האט דער מגיד א פרעג געטוען ווער פון זיי איז דער טובע. איז פון אונטער די מחיצה געקומען דער ענטפער פונעם קצב אז ער איז דער וואס מאנט, און דער מגיד האט אים געהייסן פארלייגן זיינע טענות. דער נפטר האט אנגעהויבן צו זאגן, אז זייענדיג אויף די וועלט האט דער שוחט פאר אים גע'שחט'ן זיינע בהמות, און ער האט אים געזאגט אויף זייער אסאך בהמות אז זיי זענען טריפה על פי דין, אבער קומענדיג אויף יענע וועלט, וואס קיין זאך איז נישט פארהוילן דארט, איז אים קלאהר געווארן אז צוליעב א פיינטשאפט וואס דער שוחט האט געהאט צו אים אין הארצן, האט ער אים טריפה געמאכט א סאך בהמות נישט לויט'ן דין, און דאס האט צוגעפיהרט אז ער, דער קצב, זאל זיין א ביטערער ארימאן פארזינקען אין שווערע חובות, און פון גרויס עגמת נפש איז ער אינגערהייט אוועק געגאנגען פון דער וועלט. אבער אויך אויף יענער וועלט פענינט ער נישט קיין רוה צוליעב די חובות וואס ער איז געבליבן שולדיג, און אויך צוליעב די ווייטאג פון זיין ווייב און קינדער וואס קוקן ארויס אויף א שטיקל ברויט צו קענען שטילן זייער הונגער. דאס זענען זיינע טענות וואס ער האט צום שוחט וואס איז שולדיג אין דעם אלעם.

דער שוחט האט פארשטייט זיך, נישט געקענט אפלייקענען די טענות פונעם נפטר, און ס'איז אים באפאלן א שרעק, ווארטנדיג צו הערן דעם פסק דין פונעם קאזשניצער מגיד. דער פסק דין פונעם מגיד איז געווען, אז דער שוחט מוז

באצאהלן די חובות וואס דער נפטר איז שולדיג געבליבן, און ער מוז אויך באזארגן דעם קצב'ס פרוי מיט די קינדער מיט זייערע באדערפענישן, דער קצב, דער נפטר, איז געווען צופרידן פונעם פסק דין. ווען דעם מגיד'ס הייליגע אויגן האבן באמערקט אז דער נפטר קלויבט זיך צו פארלאזן דעם ארומגעצוימטן פלאץ, האט אים דער מגיד געפרעגט, "איזי'קל, ביי דיין לעבן אויף די וועלט האט מען אויף דיר אנגערעדט וועגן פארשידענע מעשים, האט מען דיר דאס שוין מוחל געווען?" האט דער נפטר געענטפערט, אז דאס וואס מ'האט גערעדט אויף אים דאס אונטן איז טאקע געווען ריכטיג, ער איז דורכגעפאלן אין נישט גוטע זאכן, און דארט אויבן ווייסט מען דאך זיכער דעם אמת, נאר איין גוטע זאך וואס ער האט געטוען ביים לעבן, האט אים געהאלפן זיך ריינוואשן פון זיינע זינד



און פון ווערן באשטראפט. דער נפטר האט דערציילט דעם מגיד, אז אין זיין פריער יוגנט איז ער געווען א בעל עגלה. האט איינמאל פאסירט אז ער האט געפיהרט אין זיין וואגן מערערע צדיקים און אינמיטן וועג פארהר'דיג אין וואלד, זענען זיי באפאלן א באנדע רויבער-מערדער וואס האבן געוואלט אומברענגען יעדן איינעם און בארויבן אלעס וואס זיי פארמאגן. האט ער, דער בעל עגלה, נישט געקוקט אויף דעם וואס ער איז געווען איינער קעגן א באנדע פון מערערע גזלנים, האט ער זיך אריינגעווארפן אין א געשלעג מיט די גזלנים, ער האט זיך ממש מוסר נפש געווען, און פארטריבן די רויבער, און די צדיקים זענען געראטעוועט געווארן. ווען ער איז געקומען אויפ'ן עולם העליון, און דאס בית דין של מעלה האט גענומען מעסטן זיינע מעשים, האט טאקע אויסגעזעהן אז לויט'ן דין וחשבון דארף ער באקומען דעם שטראף פון גהנום רח"ל, אבער ס'זענען באלד געקומען אלע נשמות פון די צדיקים וועלכע ער האט געראטעוועט פון זיכערן טויט און זיי האבן גענומען

### "וואו ס'קומט ארויס א כבוד שמים"

דער הייליגער קאזשניצער מגיד האט דערציילט, אז ווען הרה"ק רבי ר' זושא מאניפאלי איז געשטאנען פאר א שיד-וועג און נישט געוואוסט אין וועלכע ריכטונג ער דארף גיין, האט ער געקוקט מיט זיינע הייליגע אויגן וואו ס'געפינט זיך דער שם הוי' און דארט איז ער געגאנגען. האט דער קאזשניצער מגיד צוגעגעבן, ביי יעדער ספק וואס א מענטש האט אין זיין לעבן, דארף ער קוקן ווי אזוי ס'קומט ארויס א כבוד שמים און אזוי זאל ער טוען. דאס זאגט דער פסוק: "זה הדבר אשר צוה ה' תעשו", זאלסט וויסן וואס דו האסט צו טוען, "וירא אליכם כבוד ה'", דארט וואו ס'קומט ארויס א כבוד שמים.

### "א ווארט אויף קרח..."

אין ספר החכמה מאין (אות ס') ווערט געברענגט אז הרה"ק רבי איציק'ל סטוטשינער האט אמאל דערציילט אז דער קאזשניצער מגיד האט זיך אמאל אויסגעדרוקט, "כ'קען נישט זאגן א גוט ווארט אויף קרח ווייל ער האט דאך מצער געווען משה רבינו, אבער איך קען אויך נישט זאגן שלעכטס אויף אים ווייל ער איז דאך געווען דער זיידע פונעם רבין פון לובלין." (ווי באקאנט האט זיך דער רבי פון לובלין זצ"ל אמאל אויסגעדרוקט, "דער הייליגער זיידע קרח") מערקוירדיג אז אין ספר "עבודת ישראל" פונעם קאזשניצער מגיד איז נישטא קיין חידושי תורה אויף פרשת קרח...

### "רעקן גוטס אויף אידישע קינדער..."

דער קאזשניצער מגיד האט אמאל גע'דרש'ענט און געזאגט א דרוש, נישט זאגנדיג קיין דברי מוסר, דערנאך האט ער ערקלעהרט ס'איז ליבערשט צו פרעגן אויף די תורה ווי צו פרעגן אויף אידישע קינדער...

### "ומלתם את ערלת לבבכם..."

אין ספר 'אמרי דבש' ווערט דערציילט אז דער שיניאווער רב האט דערציילט אז דער קאזשניצער מגיד פלעגט זאגן גאר ווארימע מוסר דרשות אז דער עולם איז געפאלען אין חלשות פון גרויס התעוררות, נאך די דרשה האט ער געפראוועט א סעודה, און גערופן די סעודה א "סעודת ברית" באזירט אויפן פסוק

"ומלתם את ערלת לבבכם..."

ממליץ טוב זיין פאר'ן ב"ד של מעלה, "היתכן אז ער זאל ווערן פאר'משפט אין גיהנום? ער האט דאך אונז אלע געראטעוועט פון א זיכער'ן טויט, און נאר א דאנק דעם וואס ער האט אונז געראטעוועט, האבן מיר געקענט נאכדעם לערנען די הייליגע

«««««





# מייזן פון פונות אויפער



## מיין אויפער... "זומא דהילולא"

דאווענען מאכט ער קידוש, און דערנאך פארלאנגט ער פון זיין פרוי זי זאל אים געבן פונעם קוגל וואס זי האט צוגעגרייט. זיין פרוי וויל אבער נישט ערפיהלן זיין פארלאנג, און זי טענה'ט אז דער קוגל וועט זי אים געבן צו עסן אינמיטן די סעודה, און צוליב דעם וואס זי וויל אים נישט פאלגן, האט ער באשלאסן איר צו געבן א גט. האט דער קאזניצער מגיד געלאזט רופן די פרוי, און איר געפרעגט פארוואס זי פאלגט נישט איר מאן, און זי וויל אים נישט געבן צו עסן פונעם קוגל גלייך נאך קידוש? די פרוי האט זיך פארענטפערט פאר'ן מגיד, אז זי פיהרט זיך אזוי ווי זי איז געוואוינט נאך פון איר היים, ווייל ביי איר טאטע אין שטוב האט מען דעם קוגל געגעסן הערשט אינמיטן די סעודה, און נישט ביי קידוש. אבער דער מאן האט צוריק גע'טענה'ט אז אהיימקומענדיג פון דאווענען גלייך נאך קידוש, נאר דעמאלט שפיהרט ער דעם גוטע טעם פונעם קוגל, אבער אינמיטן די סעודה ווען ער איז שוין זאט פון די אנדעקע מאכלים, שפיהרט ער שוין נישט קיין ספעציעלן טעם אינעם קוגל. דער מגיד האט אויסגעהערט די טענות פון ביידע צדדים, און זיך אנגערופן צו די פרוי: "פון היינט און ווייטער זאלט איר צוגרייטן אויך שבת צוויי קוגלעך, איין קוגל זאלט איר דערלאנגן אייער מאן ביי קידוש גלייך ווען ער קומט אהיים פון דאווענען, און דעם צווייטן קוגל זאלט איר דערלאנגן אזוי ווי פריער, אינמיטן די סעודה אזוי ווי איר זענט געוואוינט פון אייער טאטע'ס היים".

דערנאך האט דער קאזניצער מגיד געהייסן אריינרופן די רעבעצין, און איר דערציילט וועגן דעם "פסק דין", וואס ער האט ארויסגעגעבן כדי צו ברענגען א "שלום בית" צווישן דעם מאן און זיין פרוי, און ער האט איר דעמאלט אנגעזאגט אז אויך פאר אים זאל זי אנהויבן צו מאכן אויך שבת צוויי קוגלעך, איינס צו קידוש, און דעם צווייטן צו די שבת'דיגע סעודה. זייט דעמאלט איז געווארן איינגעפיהרט אין שטוב פון קאזניצער מגיד, און אזוי אויך שפעטער ביי די קינדער און די משפחה פונעם 'מגיד' צוצוגרייטן צוויי קוגלעך אויך שבת, און דער ערשטער קוגל ווערט אנגערופן דער "שלום בית קיגל". **זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.**

(מקורות: אור הצפון. עלים לתורה. זכרונם לברכה. תולדות וסיפורי צדיקים - "נר יהושע". מעשי אבות. הילולא קדישא. אנציקלופדיה לחכמי גאליציה. ימי זכרון. דברי תורה לפ' השבע).

\*\*\*

דאס ווארט 'ב' און זיי וועלן געהאלפן ווערן מיט א בן זכר, איד האט נישט געוואלט געבן דער סכום און האט פראבירט צו 'האנדלען' מיט'ן מגיד און געוואלט געבן נאר צוואנציג גולדן, אבער דער מגיד האט נישט מוותר געווען [ווי באקאנט אז צדיקים האבן געהאט א גרויסע ענין מיט'ן נעמען געוויסע סכומים געלט פאר פדיונות כדי צו קענען אראפברענגען א ישועה פון הימל].



דער דארפ'ס איד וועלכער איז געווען גאר א פשוט'ער מענטש, האט זיך אויפגערעגט און געזאגט צו זיין פרוי מיט כעס "נעם צוריק דאס געלט פון טיש, און דער באשפערע וועט אונז שוין העלפן אהן דעם מגיד". ווען דער קאזניצער מגיד האט געהערט די ווערטער פונעם איד האט ער געזאגט פאר די ארומיגע אז דער איד איז שוין א געהאלפענער, ווייל זיינע ווערטער זענען געהערט געווארן אויבן אין הימל, ווייל ווי נאר ער האט אפגעמאכט אז דער קאזניצער מגיד וועט אים נישט העלפן און ער האט זיך פארלאזט מיט'ן גאנצן הארץ און מיט'ן פוהלסטן מיט בטחון אויפ'ן הייליגן באשעפער, איז ער געווארן א געהאלפענער.

## "שלום בית" קוגל

צום קאזניצער מגיד איז אמאהל געקומען אן איינוואוינער פון שטעטל, און דערציילט פאר'ן מגיד, אז ער וויל גט'ן זיין פרוי. ווען דער מגיד האט אים געפרעגט, פארוואס ער וויל טוען אזא זאך, האט דער איד אים געענטפערט, אז ער ארבעט זייער שווער א גאנצע וואך מיט'ן השתוקקות אז באלד וועט קומען דער הייליגער שבת און ער וועט קענען פארזוכן פונעם שבת'דיגן קוגל וואס זיין פרוי גרייט צו. ווען ער קומט אהיים שבת אינדערפרי פון

תורה און טוען מצוות ומעשים טובים, האט ער דאך א טייל אין אונזער תורה, און דאס אלס דארף גערעכנט ווערן אויף זיין חשבון און צו זיין זכות. די טענות פון די נשמות הצדיקים זענען אהנגענומען געווארן. ס'האט איבערגעוואויגן דעם וואגשאל צו זכות, און מ'האט אים צוגע'פסק'ט גן עדן. מ'האט אים אבער נישט אריינגעלאזט אין גן עדן צוליב די חובות וואס ער האט נישט באצאהלט פאר מענטשן, אבער יעצט אז דער שוחט האט אויף זיך גענומען צו באצאהלן זיינע חובות, איז אויך דער אפהאלט באזייטיגט געווארן און אלעס האט דערגרייכט דעם פוהלן תיקון. אזוי האט אייזיק דער קצב, שוין זייענדיג אויפ'ן עולם האמת, דערציילט פאר'ן קאזניצער מגיד וועגן דעם געוואלדיגן גרויסן זכות וואס א איד פארדינט זיך אין הימל מיט איין גוטע פעולה פון הצלת נפשות. יש קונה עולמו בשעה אחת.

## טייער באצאהלט

דער גראף טשעארטרינסקי (צו וועמען ס'האט געהערט די שטאט פילוב) האט נישט געהאט קיין קינדער, איז ער געקומען צום קאזניצער מגיד, האט אים דער מגיד געבענטשט מיט קינדער, דערנאך האט דער מגיד מתפלל געווען: "רבונו של עולם דו האסט דאך אזויפיהל גוים, זאל זיין נאך איין גוין" און דער גראף האט געהאט א קינד. אמאהל האט דער גראף דערציילט די מעשה פאר זיין ברודער, דער ברודער האט אבער נישט געוואלט גלייבן און ער האט געשפערט פונעם מגיד. ער האט געזאגט, "איך וועל דיר ווייזן ווער ער איז" איז ער געפאהרן קיין קאזניצין און ער האט זיך געמאכט וויינען, און ער זאגט צום מגיד אז זיינ'ס א קינד איז שטארק נישט געזונט. האט אים דער מגיד געענטפערט: "פאר שנעל אהיים, אפשר וועסטו אים נאך קענען זעהן ווילאנג ער לעבט נאך, ווייל ער קען דאך שטארבן, איז גוט אז דו זאלסט אים כאטש נאך איינמאהל זעהן פאר'ן שטארבן". אבער דער גראף האט זיין קינד שוין נישט געזעהן לעבעדיג, ווייל נאך איידער ער איז אנגעקומען אהיים איז זיין קינד געשטארבן.

## מיט'ן פוהלסט'ן בטחון

אמאהל זענען געקומען צום קאזניצער מגיד א דארפ'ס איד מיט זיין ווייב אז ער זאל זיי בענטשן, זיי זאלן געהאלפן ווערן מיט קינדער, האט דער קאזניצער מגיד געזאגט אז זיי זאלן געבן צוויי און פופציג גולדן אלס א פדיון, וויפיהל ס'בארטערפט

גליון השבוע נדבית ידידנו הרה"ח  
ר' מאיר צבי פאללאק הי"ו לע"נ חותנו  
הרה"ח ר' שלמה חיים בר' אליהו דוב ע"ה  
• נפטר כ"ה תשרי תשע"ג

גליון השבוע נדבית ידידנו הרה"ח  
ר' אהרן פרידמאן הי"ו לע"נ חותנו  
הרה"ח ר' יצחק אייזיק בר' דוד ע"ה  
שפירא • נפטר י"ג תשרי תשע"ג

גליון השבוע נדבית ידידנו הרה"ח  
ר' משה יודא שפירא הי"ו לע"נ אביו  
הרה"ח ר' יצחק אייזיק בר' דוד ע"ה  
• נפטר י"ג תשרי תשע"ג

גליון השבוע נדבית ידידנו הרה"ח  
ר' דוד יעקב מרדכי שפירא הי"ו  
לע"נ אביו הרה"ח ר' יצחק אייזיק בר' דוד ע"ה  
• נפטר י"ג תשרי תשע"ג

גליון השבוע נדבית ידידנו הרה"ח  
ר' אהרן ברש"ה פרידמאן הי"ו  
לע"נ חותנו הרה"ח  
ר' יצחק אייזיק  
בר' דוד ע"ה שפירא  
• נפטר י"ג תשרי תשע"ג

גליון השבוע נדבית ידידנו הרה"ח  
ר' אהרן הכהן ענגעל הי"ו לע"נ זקנו  
הרה"ח ר' יעקב הי"ד בר' שלמה הכהן ע"ה  
• נפטר י"ג תשרי תש"ה

גליון השבוע נדבית ידידנו הרה"ח  
ר' זלמן גרינוואלד הי"ו לע"נ אביו  
הרה"ח ר' יצחק שלמה בר' ישראל ע"ה  
• נפטר ט"ז תשרי תשע"ג • אושפיזא ד' יצחק

גליון השבוע נדבית ידידנו הרה"ח  
ר' אליעזר דוד גרינוואלד הי"ו לע"נ אביו  
הרה"ח ר' יצחק שלמה בר' ישראל ע"ה  
• נפטר ט"ז תשרי תשע"ג • אושפיזא ד' יצחק

גליון השבוע נדבית ידידנו הרה"ח  
ר' אהרן הכהן ענגעל הי"ו לע"נ זקנו  
הרה"ח ר' יעקב הי"ד בר' שלמה הכהן ע"ה  
• נפטר י"ג תשרי תש"ה

גליון השבוע נדבית ידידנו הרה"ח  
ר' משה אהרן בר' יוסף ע"ה קעמפלער  
• נפטר שמחת תורה, כ"ג תשרי תשס"ה

גליון השבוע נדבית ידידנו הרה"ח  
ר' זלמן גרינוואלד הי"ו לע"נ אביו  
הרה"ח ר' יצחק שלמה בר' ישראל ע"ה  
• נפטר ט"ז תשרי תשע"ג • אושפיזא ד' יצחק

גליון השבוע נדבית ידידנו הרה"ח  
ר' אליעזר דוד גרינוואלד הי"ו לע"נ אביו  
הרה"ח ר' יצחק שלמה בר' ישראל ע"ה  
• נפטר ט"ז תשרי תשע"ג • אושפיזא ד' יצחק





# מִיִּיז פֿוכּות אוֹצֵר



## די קדושה פון די סוכה ברעטער...

במשך זעקס יאהר איז מרן מהר"א זי"ע איינגעשטאנען אין די זומער חדשים, אין די דירה פון הרה"ח רבי יעקב שור ז"ל, אין די קטמון געגנט פון ירושלים. אלן יאהרן פלעגן זיי בויען א גרויסע 'שטער' לעבן זייער וואוינונג, וואו מרן זי"ע האט געפיהרט די הייליגע טישן. און אויף סוכות האט מען גענוצט א טייל פון די 'שטער' אלס א סוכה. נאך יום טוב האט מען צענומען די שטער און באהאלטן די האלצענע ווענט פון די סוכה אינעם 'מחסן' פון משפחת שור ביזן קומענדיגן יאהר. איין יאהר, אין די ווינטער טעג, איז געקומען א טעלעפאן רוף צו די שור פאמיליע אין ירושלים, ווען איינער פון די משמשים בקודש אין שטוב פון מרן זי"ע האט גערופן אין שליחות פון מרן זי"ע און געפרעגט: "וואָס טוהט זיך מיט די סוכה?" האט משפחת שור געענטפערט: אַז גלייך נאָך די ימים הנוראים ווען מרן זי"ע איז צוריק געפאָרן קיין תל-אביב, האבן זיי צענומען די סוכה און באהאלטן די ווענט אין א 'מחסן'. ס'גייט נישט אדורך עטליכע מינוט און דער משמש בקודש רופט ווידער און פרעגט נאכאמאל "וואָס טוהט זיך מיט די סוכה?" האט זיך די משפחה פארבונדן מיט'ן ראש המשפחה ר' יעקב שור ז"ל, אים צו פרעגן וועגן דעם, אפשר וועט ער וויסן דער באַדייט פון די פראַגע. אבער ר' יעקב אליין האט זיך שטארק געוואונדערט הערענדיג די פראַגע. און ער האט באלד באַפֿוילן אַז אויב דער משמש בקודש וועט רופן נאכאמאל [צו דריטן מאל], זאל מען גיין אין 'מחסן' און זעהן צי עפעס איז געשעהן מיט די ברעטער פון די סוכה. באַלד דערנאָך האָט דער משמש בקודש גערופן צום דריטן מאל. איז מען געגאנגען אין 'מחסן' צו זעהן וואָס גייט פאר מיט די ברעטער. צו זייער גרויס וואונדער האבן זיי באמערקט אַז כאָטש מ'האט צענומען דעם גאנצן 'שטער' נאך סוכות, אבער איין ברעט פון די סוכה וואס איז געווען באהאפטן צום הויז האבן זיי איבערגעלאזט אינדרויסן, און פונקט דעמאלט האט א הונט אנגעהויבן לעקן דעם ברעט, און מרן זי"ע ברוח קדשו האט מרגיש געווען אז א ח' טמאה ריהרט אהן א הייליג ברעט פון די סוכה. מ'האט באלד פארטריבן דעם הונט, און געמאכט זוכער אז ס'זאל מער נישט קענען געשעהן און דער משמש האט מער נישט גערופן. (מועדי קדשין עמור שפ"ב)

## אין עין הרע שולטות בהם (ברכות נה):

הגה"צ רבי משה ניישלאס ז"ל אב"ד סערדעהעלי, שפעטער אב"ד שיכון סקווירא ארה"ב. האט דערציילט אז ווען ער איז געווען אין שנת תרצ"ט, ירח האיתנים אין בעלזא בצל קדשו פון כ"ק מרן מהר"א זי"ע, האט ער נישט געהאט קיין [רעגירונג] ערלויבעניש צו בלייבן אין בעלזא נאר ביז אינמיטן די עשרת ימי תשובה. האבן אים די "יושבים" גערהאטן אז אויב ער איז שוין געקומען אויף ראש השנה, איז א שאד ער זאל צוריק אהיים פאהרן פאר יום כיפור, און ער איז געבליבן אויף יום כיפור. דערנאך האבן אים די "יושבים" גערהאטן ער זאלן שוין בלייבן אין בעלזא ביז נאך סוכות. נאך יום טוב, איז רבי משה צוגעגאנגען צו הרה"ק רבי משה'לע זצ"ל ה"ה, דער עלסטער זוהן פון מרן זי"ע, און אויסגעדריקט זיין זארג אז ער געפונט זיך דא אהן אן ערלויבעניש, און אז אויפ'ן וועג צוריק אהיים קען מען ארעסטירן, און אין יענע טעג, ווען די ווינטן פון מלחמה האבן שוין געבלאזן איבער אייראפע, איז דאס געווען א גאר געפעהרליכע זאך. האט אים רבי משה'לע פארגעשלאגן אז ער זאל גיין צו זיין מאמע, די צדיקת רעבעצין מלכה, וואס מ'זאגט אז זי איז "א קלוגע פרוי", און זי וועט אים געבן א גוטע עצה. האט זיך רבי משה געוואנדן צו די רעבעצין מלכה. האט זי אים געזאגט אז ער זאל קומען מארגן נאכמיטאג אין שטוב פון מרן זי"ע, ווען ער טרינקט מעד מיט זיין משפחה, ווי ער פלעגט זיך פיהרן יעדן 'אסרו חג', און דעמאלט איז א גוטע צייט זיך מזכיר צו זיין לטובה. די רעבעצין האט אים אנגעזאגט אז אין די באשטימטע צייט זאל ער שטיין ביי די טירה, און זי וועט אים אריינלאזן אל הקודש פנימה. און אזוי איז טאקע געווען. ווען מרן זי"ע האט געזעהן רבי משה, האט ער געפרעגט: "וואס וויל משה בן לאה?" האט רבי משה דערציילט זיין זארג און געבעהט א ברכה. מרן זי"ע האט אים איינגעגאסן א גלעזל 'מעד' און געגעבן צו טרינקען, און אים געוואונטשן: "לחיים, דער אייבערשטער זאל העלפן אז א שלעכט אויג זאל נישט שולט זיין". און אזוי איז טאקע געווען. דעם גאנצן וועג אהיים, ווען די פאליציי האט פון אים פארלאנגט די נויטיגע ערלויבעניש, האט ער זיי געוויזן די ערלויבעניש, וואס איז שוין געהאט אפגעלאפן מער פון צוויי וואכן, און זיי האבן אים גארנישט געזאגט און געפרעגט און אזוי איז ער בשלום אהיים געקומען. (מועדי קדשין עמור שפ"א)

גליון השבוע נדבית ידידנו המפורסר ר' אברהם הכהן לעווענשטיין הי"ד לרגל יומא דהילולא "סגורן של ישראל" הרה"ק רבי לוי יצחק ב"ר מאיר מבאבאדיטשויב זי"ע בעמח"ס "קדושת לוי" כ"ה תשרי תק"ע •

גליון השבוע נדבית ידידנו היקר ר' אברהם רייז הי"ד ומשפ' לעי"ג חותנו ר' ארי' לייבוש ב"ר זאב אהרן וויינערב ע"ה נפטר כ"ה תשרי תשנ"ה

גליון השבוע נתנדב - לבביר חג הסוכות - לעי"ג העסקן החשוב לבית בעלזא הרה"ח ר' אברהם יודא ב"ר ישעי' עקיבא ע"ה פיינער נפטר כ"ג אלול תשע"ה

גליון השבוע נתנדב - לבביר חג הסוכות - לעי"ג העסקן החשוב לבית בעלזא הרה"ח ר' ישראל צבי ב"ר יוסף יונה ע"ה קליין נפטר ג' טבת תשע"ז

**זכות הדפסת הגליון נתנדב לעי"ג אמנו-סבתנו היקרה והחשובה אשה יראת ה' היא תתהלל מרת פריידא רעכיל בת הרה"ח ר' פסח ע"ה מלאצט • נפטרה י"ז תשרי תשע"ה**

\*משפ' פסח לעמבערגער, \*משפ' הערשל לעמבערגער ירושתיו, \*משפ' של' פסח לעמבערגער ירושתיו, \*משפ' שמואל נחמן לעמבערגער אשדוד, \*משפ' משה לעמבערגער אנטוורפן, \*משפ' לוי יצחק פערלמאן ב"ה, \*משפ' פנחס שווארץ ב"ה, \*משפ' הערש לייב שווארץ ב"ה, \*משפ' חיים וואסערמאן ב"ה, \*משפ' יעקב פארנעס ב"ה, \*משפ' מרדכי שווארץ ב"ה, \*משפ' אהרן שווארץ ב"ה, \*משפ' יצחק גדלי' שווארץ לאנדאן, \*משפ' נפתלי מאיר שווארץ ב"ה, \*משפ' מרת' לאנגסאם ב"ה, \*משפ' יעקב אליעזר פארנעס ב"ה, \*משפ' חיים יודא פארנעס ב"ה, \*משפ' אהרן מאשקאוויטש מונטריאל, \*משפ' חיים הערמאן ב"ה, \*משפ' אברהם גראסמאן לעיקוואד, \*משפ' ילמן הערמאן לעיקוואד, \*משפ' הערשל הערמאן-מונטריאל, \*משפ' עזריאל פסח הערמאן ב"ה, \*משפ' משה הערמאן ב"ה, \*משפ' אהרן גליק ב"ה, \*משפ' לייבוש פערלמאן ב"ה.

"מיון שבת אוצר" און נאך קענט איר געפונען יעדער וואך אין די ווענטעלעכע אויסגאבע פון "המתנה" מענאזין T:718-438-1263 • F:718-569-6440 • e-mail: otzar@hamachine.com

**"קו הריבית" האטליין**  
שניי ביד מוחל לעניני ריבית של הרה"ק רבי מנחם מנדל שליט"א  
פון 8 אידישע שעות 12 ימינאט 1-845-493-8604  
email: Ribishotline@gmail.com

גליון השבוע נתנדב לזכרה ולעי"ג המחנכת הדגולה והחשובה אשה יראת ה' מרת ברכה ב"ר דוד מנשה ע"ה ביגעללייזין נפטרה ה' תמוז תשפ"ג • ת.נ.צ.ב.ה.

גליון השבוע נתנדב לזכרה ולעי"ג היחידה התמימה מליצא לאור ע"ה בת יבלחט"א ר' לוי יצחק הכהן הי"ד נפטרה כ"ד טבת תשפ"ב • ת.נ.צ.ב.ה.



**הערות:** מיר געבן רשות צו באקאן קאפס פון די **צאצא** גליין פאר איינער בית המדרש, מוסדות התורה וכו', אבער נישט אין **צאצא** ערליכע צו ארויס נעמען שטיקל און באקאן קאפס פון בלויז א חלק דערפון. אויך אין **צאצא** ערליכע צו נעמען אומער מעשיות וואס מיר האבן אפגעשליסן און עס טרעטן אויף סיי וועלכע וועג און מען זאל עס קענען ניצען פאר איינעם געבורדן. מיר האבן אריין געלייגט אסאך ארבעט אין די מעשיות (אויס וועלט איר און מיר האבן איר שיקען מעשיות אויף א וועג וואס איר קענט עס ניצען קען מען אים שפירן דין).

## הרב הקדוש ר' מנחם מענדל (רובין) בן ר' יעקב זי"ע, מלינסק, כג תשרי תקס"ד

**געבוירען:** בערך אין יאר ת"ק צו זיין טאטע ר' יעקב רב אין לינסק (ליסקא). **אזעל:** כג תשרי (שמחת תורה) תקס"ד **חתונה געהאט:** מרת ביילא בת ר' יצחק הלוי הורוויץ רב אין בראד און אלטונה (באקאנט אלס ר' איציקאל המבורגר) **קינדער:** (1) נפתלי צבי מרדכי (זרע קודש), (2) ר' ישראל יעקב יוקל רב אין בלחוב, (3) ר' שמואל שמעלקא רב אין ראמאן און באר, (4) ר' יהושע העשיל רב אין יאנעוו. (5) מרת רחל אשת ר' צבי הירש רב אין חרעב. (ווייניע קינדער האבן זיך געטוישט די משפחה נאמען צו הורוויץ אויף די נאמען פון זייער מאמע'ס טאטע). **תלמיד פון:** ר' מיכל זלאטשער, ר' אלימלך, ר' מנחם מענדל רימטוב. **פון זיינע תלמידים:** אזעל געשטאלט א ישיבה ווי עס זענען ארויס געקומען אסאך גדולי ורבינים, אינעווייניג זיי דער מראה יחזקאל. **געווען רב:** לעשעב, חורעדאקא, נאך די פטירה פון זיין טאטע געווארן רב אין לינסק (ליסקא) **זיינע תורות:** ליקוטי מהר"ם, חלק עדיק. **ער ליגט:** אין לינסק.

### זיין חתונה

וועגן די שידוך צווישן ר' מענדל ליסקא מיט די טאכטער פון ר' יצחק המבורגר ווערט פארציילט אן אינטערסאנטע מעשה. אמאל ווען עס איז פארגעקומען די אסיפה פון די וועד ארבע העאראצות (א גרופע פון רבנים פון פארשידענע לענדער), האבן זיך געטראפן די צוויי גדולים ר' יצחק המבורגר מיט ר' יעקב פון ליסקא. ר' יצחק האט דאן געזאגט פאר ר' יעקב 'איך האב דאך א קלוג און עהרליך מרת ביילא און איהר האט דאך א חשובע זוהן א תלמיד חכם ר' מנחם מענדל אפער וואלט געווען גוט איז מיר זאלן זיי משדך זיין? די צוויי האבן מסכים געווען און מען האט געמאכט די שידוך. ווען עס איז געקומען די צייט פון די חתונה האט די רעבעצין פון ר' יעקב ליסקא די ערשטע מאל געזען די כלה מרת ביילא די טאכטער פון ר' יצחק המבורגר און זי האט זיך שטארק דערשראקן ווייל די אויסזעהן פון די כלה איז געווען זייער נישט א שיינער אויסזעהן דעם וואס זי האט געהאט נאך א פעלער אין איהר גוף, זי האט דאן געזאגט פאר איהר מאן ר' יעקב אז זי וויל שוין אפלאזן זי שידוך און ארויס גיין אינאיינעם מיט זייער זוהן ר' מנחם מענדל.

ווען די מחותן ר' יעקב האט געהערט אז די מחותנים ווילען אפלאזן די שידוך, פרעגט ער זיין אזוי לאזט מען אפ די שידוך אהן צו פרעגן פון דעם חתן אליינס וואס ער וויל טוהן? מען האט טאקע אזוי געטוהן, מען האט געפרעגט דעם חתן צו ער איז מסכים צום שידוך אפילו זי זעהט נישט אויס אזוי שייך? האט ער געזאגט אז ער איז גרייט צו חתונה האבן מיט איהר.

עס קומט די צייט פון די חתונה, האט ר' יצחק געדארפט געבן פאר דעם חתן די נדן וואס ער האט צוגעזאגט די סומע פון 600 רענדלך וואס ער האט צוגעזאגט אז ער וועט באצאלן פאר די חופה. ווי ערשטוינט זענען די מחותנים געווען צו הערן ווי דער מחותן ר' יצחק זאגט אז ער האט נישט די געלט צו באצאלן. די עלטערן פון די חתן האט עס שטארק געבאדערט ווייל דא ערשט האט מען מסכים געווען צו נעמען די מיידל אפילו זי איז נישט אזוי שייך, און דא וויל דער מחותן נישט באצאלן די געלט וואס ער האט צוגעזאגט צו געבן פאר'ן חתן. דא האט מען אבער געטוהן די זעלבע זאך אז מען האט געפרעגט דעם חתן צו ער איז מסכים צו גיין צום חתונה אפילו ער באקומט נישט די געלט? וואס אויף דעם האט ער אויך געזאגט אז ער איז מסכים, ווייל ער זעהט אז די שידוך איז באשערט פון הימל. מען האט זיך גלייך געשטעלט צום חופה און די חתונה איז פארגעקומען בשעה טובה ומוצלחת.

די קומענדיגע טאג נאך די חתונה איז די מחותן ר' יצחק צוגעקומען צום חתן ווי ער האט איהם אהין געגעבן די גאנצע סומע געלט וואס ער האט איהם צוגעזאגט. צו די וואונדער פון די עלטערן פארוואס ער האט נעכטן געזאגט אז ער האט נישט די געלט? זאגט דער מחותן ר' יצחק 'חלילה אז איז זאל נישט געבן געלט וואס איך האב צוגעזאגט, נאר איך האב געוואלט זעהן צו מיין איידעם ר' מענדל האט חתונה צוליב געלט, ווייל אונזער חכמים זאגן אז עס זייער נישט שייך אז איינער האט חתונה צוליב געלט, דערפאר האט איך איהם נישט געוואלט געבן די געלט פאר די חופה. יעצט אבער זעה איך די עהרליכקייט פון די חתן האב איך איהם געגעבן די געלט. ר' יצחק האט צוגעלייגט אז ער וואונטשט די חתן אז פון איהם וועלן ארויס קומען עהרליכע דורות פון גרויסע צדיקים וואס וועלן באלייכטן די וועלט מיט זייער תורה און עהרליכקייט. ר' נפתלי פון רופשיץ דער זוהן פון ר' מענדל ליסקא האט געזאגט 'א צוליב די ברכה פון זיין זיידע ר' יצחק האבן זיי זוכה געווען אז עס זענען ארויס געקומען פון ר' מענדל הערליכע דורות באקאנטע גרויסע צדיקים.

נאך די חתונה איז ר' מנחם מענדל ווייטער געזעצן און געהארעוועט אויף תורה מיט גרויס פלאג, ער איז אינגאנצן אויסגעטוהן פון די וועלט, ער איז אויסגעוואקסן און באקאנט געווארן מיט זיין גאונות און עהרליכקייט וואס האט אלעמען באוואונדערט. ער האט זיך מלפלל געווען אין לערנן מיט אסאך באקאנטע גדולים אין זיין דור.

### זיין רעדן

די רעדן פון ר' מנחם מענדל איז נישט געווען זייער א קלארע, און זיין שוועגערן מרת גיטל (די שוועסטער פון די רעבעצין ביילא) די רעבעצין פון ר'

ישכר בעריש רב אין הנובר (זוהן פון דער פני ארי' וואס איז א זוהן פון דער פני יהושע) האט אמאל געלאכט פון די וועג ווי אזוי ער דעט און איהם נאכגעמאכט. האט ר' מנחם מענדל איהר געזאגט 'דו האלטסט זיך גרויס אז האסט באקומען א ברכה פון דיין טאטע ר' יצחק המבורגר אויף אריכות ימים זאלסט אבער וויסען אז דייןע זוהן וועלן אזעלע זאכן פון די וועלט ווען דו לעבסט נאך. אזוי ווי ער האט געזאגט האט פאסירט אז זי האט טאקע געלעבט ביז זי 97 יאר אבער איהרע קינדער זענען אלע אזעלע ווען זי האט געלעבט.

(הערות העורך: אוודאי פארשטייען מיר נישט די וועג פון צדיקים אבער לויט וויפיל מען קען זאגן, עס איז בכלל נישט קיין פשוטע זאך צו טשעפען צדיקים און תלמידי חכמים ווי די גמרא זאגט 'הוי זהיר בגחלת' פון הימל נעמט מען זיך שטארק אהן פאר די כבוד פון תלמידי חכמים עס איז נישטא קיין וועג ארויס. עס זענען פארהאן אסאך מעשיות ווי צדיקים האבן מקפיד געווען אויף דעם וואס מען זיך נישט געפירט מיט כבוד צו זיי און דאס איז געווען אלס די כבוד התורה וואס איז דא אין זיין. אסאך מאל האבן צדיקים דאס געטוהן אלס רחמנות וויסענדיג אז פון הימל ווארט זיי אפ א גרויסע שטראף פאר זיך טשעפען מיט די כבוד התורה, האבן זיי פארשטאן אז עס איז בעסער צו באקומען דעם שטראף אויף דער וועלט, ווי ליידער צו דארפן לייזן א גרעסערע שטראף רח"ל. מען דארף אבער וויסען אז כבוד התורה אין כבוד צדיקים ותלמידי חכמים איז בכלל נישט קיין פשוטע זאך זיך צו ארום שפילן דערמיט.)

### רב אין ליסקא

נאך וואס זיין טאטע ר' יעקב דער רב פון ליסקא איז אוועק פון די וועלט און מען האט געוואלט אויפנעמען ר' מנחם מענדל אלס רב האט ער זיך אויסגענומען אז ער וויל אויפשטעלן א ישיבה אין שטאט ווי עס וועלן לערנן תלמידים ווי ער וועט אנפירען מיט די ישיבה, די ראשי הקהל האבן דערצו מסכים געווען. מען האט דאן אוועק געשטעלט א קלויז ווי עס האבן געלערנט חשובע תלמידי חכמים. אין יענער קלויז האט מען אריין גענומען יונגע בחורים וואס האבן ליב געהאט צו לערנן, אבער צו לערנן דארט האט מען זיך אויסגענומען עטליכע תנאים, ווי למשל אז מען טאר נישט שלאפן מער ווי 3 שעה א טאג, אויב עס האט זיך געמאכט אז עס איז אריבער א טאג און שלאפן בכלל (ווייל מען האט געלערנט) מעג מען צו מארגנס שלאפן זעקס שעה. די סדר אין די קלויז איז געווען אז דער צדיק האט מכבד געווען איינער פון די תלמידים צו זאגן א דרשה אין די נושא אדער הלכה וואס מען לערנט יעצט, און דעם וואס ער זאל איהם פון פריער לאזן וויסען אז ער גייט זאגן די דרשה, וואס ער אליינס איז דארט געשטאן בשעת די דרשה, דאס האט ער געטוהן כדי אז יעדער זאל קלאר אפלערנן די זאכן וואס ווערן דאן געלערנט אין די קלויז. די קלויז איז געווען באקאנט אלס א תורה צענטער ווי מען הארעוועט אין תורה, אסאך מענטשן פלעגן אהין קומען טעגליך זיך צו זעצן לערנן, און פון יענער קלויז זענען טאקע אויסגעוואקסן גדולים ורבינים וואס האבן געדינט אלס רבנים אין פארשידענע שטעט.

### טיילט אלעס פאר ארימעלייט

באמת גלייך נאך די פטירה פון זיין טאטע האט מען איהם נישט געוואלט אויפנעמען אלס רב אין שטאט, צוליב דעם וואס ער איז געווען אויסגעטוהן פון די וועלט און עס האט אויסגעזעהן אז ער ווייסט נישט וואס טוט זיך. מען האט דאן אויפגענומען דער פני יהושע צו זיין רב אין לינסק ווי ער איז געווען רב פאר איין א האלב יאר.

די רעבעצין פון ר' מענדל האט אנגעפירט מיט א געשעפט אז איהר מאן זאל קענען זיצן אין לערנן. האט זיך אבער געמאכט אז ווען די האט געבוירן א קינד האט ר' מענדל געדארפט שטיין אין געשעפט אנטשטאט די רעבעצין. עס זענען דאן אריין אין געשעפט ארימעלייט, וואס דער רבי האט דאן ארויס גענומען אלע געלט פון די קאסע אין עס פארטיילט פאר די יודען וואס דארפן, די נייעס האט זיך פארשפרייט אין שטאט אז אלע ארימעלייט זענען געקומען צו גיין, ווען די געלט האט זיך געענדיגט האט דער רבי אנגעהויבן צו פארטיילן פון די זאכן וואס ליגן אין געשעפט נישט וועלענדיג זיי אוועק שיקן ליידיג.

ווען די רעבעצין איז צוריק אין געשעפט איז זי מיט איהר מאן געגאנגן צום רב אין שטאט דער פני יהושע ווי זי האט פארציילט וואס דא האט פאסירט, האט ער פני יהושע געזאגט אז זיי זאלן צוריק קומען קומעדיגע וואך.

יענער שבת איז דער פני יהושע ארויף אויף די בימה ווי ער רופט אויס אז ער וועט מער נישט דינען אלס רב אין שטאט, נאר אנשטאט דעם זאל מען אויפנעמען ר' מענדל צו דינען אלס רב ווי ער פארדינט זיך עס און איז ווערט צו דעם און עס איז אויך די פלאץ ווי זיין טאטע האט שוין געדינט אלס רב. ר' מענדל האט זיך אויף דעם בכלל נישט געדאכטן אבער פון דאן האט ער איבער גענומען די רבנות אין שטאט און דער פני יהושע איז שפעטער געווארן רב אין לעמבערג אויף די פלאץ פון דער חכם צבי.

#### כעס ליגט אויף די שאפער

ער האט אנגעפירט די רבנות מיט א שטארקייט ווי ער האט זיך פון קיינעם דערשראקן.

אמאל איז פארגעקומען א דין תורה ביי דער רב ר' מנדל, ווען איינער פון די בעלי דינים האבן נישט געוואלט פאלגן וואס מען האט געפסקנט. דאן האט ר' מנדל געזאגט 'ווען איך בין געווארן רב אין שטאט, האב איך אוועק געלייגט א פושקע אויבען אויף די שאפער, וואס איך יענער פושקע ליגט כעס, ווען איך דארף מיר אויפרינגען אויף איינעם וועגן כבוד שמים, גיי אויך אויף א באנקט איך קריך ארויף אויף די שאפער, איך עפען די פושקע און איך נעם ארויס פון דארט אביסל פון די כעס און דאן רעג איך מיר אויף, און אויב איך דארף מיר אויפרינגען אויף איינעם קען מען זיך פון דעם נישט אויסהיילן, דערפאר זאלסטו וויסען וואס פאסירט אויב דו פאלגסט מיר נישט'.

דער צדיק ליגט צו 'אויף די טיר פון הויז שטייט אז מען טאר דא נישט אריין קומען צו רעדן סתם זאכן אז מען זאל מיר נישט שטערן לערנן, קומט דאך אויס אז אויב פאלגסטו מיר נישט האסטו מיר סתם געשטערט פון לערנן, דערפאר אויב פאלגסטו נישט וועט זיין ביטער.

דער יוד האט פארשטאנן אז ער קען חלילה שטארק לייזן אויב ער פאלגט נישט דער צדיק האט ער זיך שטארק דערשראקן, האט ער זיך גלייך אונטער גענומען צו טוהן אזוי ווי דער צדיק וועט הייסן.

#### אזהב ישראל

דער צדיק ר' מענדל פלעגט זיך אונטער שרייבן מיט זיין נאמען ווי ער האט צוגעלייגט די ווערטער 'אזהב ישראל' (ער האט ליב א יעדער יוד). איינמאל ווען ער האט זיך אונטער געשריבן די נאמען און ער האט געוואלט צולייגן די ווערטער 'אזהב ישראל' איז די פערדער אראפ געפאלן פון זיין האנט, ער הייבט אויף די פערדער אבער דאן האט פאסירט עפעס אנדערש אז ער האט נישט געקענט שרייבן. דער צדיק האט פארשטאנן אז עס איז עפעס א סימן פון הימל וואס לאזט איהם נישט שרייבן די ווערטער, האט ער שטארק אנגעהויבן צו וויינען זאגענדיג 'איין גוטע מדה האב איך אז איך האב ליב א יעדער יוד און דאס נעמט מען אויך צו פון מיר'. ער האט אנגעהויבן צו טראכטן וואס ער האט נישט גוט געטוהן צו ער האט חלילה פארשעמט אדער וויי געטוהן איינעם, אבער ער האט גארנישט געטראפן. ער האט דאן צוזאם גערופען די שטוב מענטשן צו פרעגן וואס איז לעצטנס פארגעקומען ביי איהם אין שטוב, האט ער געהערט אז יענעם צופרי איז געקומען א פשוטע מענטש וואס האט אויסגעזען ווי א פארגעבעטע יונג און ליידיגייטער האט מען איהם פארשיקט און נישט אריין געלאזט. הערענדיג דאס האט דער צדיק געהייסן אז מען זאל יענעם שוין אויפזוכען און צוריק ברענגן, מען האט געזוכט א לאנגע צייט וואס צום ערשט האט מען איהם נישט געזען, נאר שפעטער האט מען איהם געזען ווי ער גייט צו

א נישט עהרליכע פלאץ. מען האט איהם דאן געברענגט צום צדיק אין שטוב, ווי מען האט פארציילט פאר'ן צדיק ווי מען האט איהם געטראפן. דער צדיק מאכט זיך אבער נישט צו טוהן, נאר ער נעמט איהם אויף שייך, ער בעהט איהם איבער אז מען האט איהם צופרי פארשיקט פון דא, ער געבט איהם שייך צו עסן און טרינקן מיט גרויס כבוד. ווען יענער זעהט ווי דער צדיק איז איהם מכבד האט ער חרטה געהאט און תשובה געטוהן אויף זיינע שלעכטע מעשים ווי ער איז געווארן א שטארקע בעל תשובה.

#### געסט קענען נישט ווארטן

דער צדיק האט זיך געפירט אז אויב האט ער שבת ביינאכט געהאט געסט, האט ער געמאכט קידוש נאך פאר ער האט געזאגט שלום עליכם אז די געסט זאלן שוין קענען גיין עסן. דער צדיק האט מסביר געווען אז די הונגערדיג געסט קענען נישט ווארטן, אבער די מלאכים קענען ווארטן ביז מען זאגט זיי שלום עליכם.

#### אפילו א בעל עבירה

דער צדיק האט געזאגט 'מען דארף אזוי שטארק ליב האבן א יוד אז אפילו מען זעהט ווי ער גייט טוהן אן עבירה, דארף מען איהם קענען קישען איבער אלע זיינע גלידער'.

#### די צוויי ברידער

בשעת די צוויי הייליגע ברידער ר' אלימלך און ר' זושא זענען ארום געגאנגן גלות ליידען ווי קיינער האט נישט געוואוסט ווער זיי זענען, איז אויסגעקומען אז זיי זענען אויך אריבער די שטאט ליסקא ווי זיי זענען געקומען צום צדיק ר' מענדל נישט זאגענדיג ווער זיי זענען. דער צדיק האט זיי דאן געגעבן א גאר שיינע נדבה וואס ער האט נישט געגעבן פאר אנדערע. די צוויי ברידער האבן זיך געוואונדערט און געפרעגט צו ער האט אפשר נישט קיין טעות געהאט מיט געבן אזויפיל געלט? זאגט זיי דער צדיק 'איך ווייס ווער ענק זענען' ער האט זיי געזאגט זייער נאמען און ווי אזוי זיי פירען זיך.

דער צדיק ליגט צו 'ווען איך וואלט געגאנגן אין גלות אזוי ווי ענק וואלט איך שטענדיג אויסגעזען, ווי נאר די צוויי הייליגע ברידער האבן דאס געהערט זענען זיי געגאנגן גלות פאר נאך א יאר.

#### פרי מגדים

דער גאון ר' יוסף תאומים איז אמאל געקומען צום צדיק מיט זיין ספר פרי מגדים וואס ער האלט ביים ארויס געבן, ווי ער האט זיך אפגעזעט אז ער איז געווען ביי א געוויסע גאון ווי ער האט איהם געוויזען די ספר אבער יענער האט עס אוועק געמאכט. זאגט דער צדיק ר' מענדל אז דיין ספר וועט ווערן שטארק אנגענומען אויף די וועלט, מען וועט זיך נישט רירען אהן דעם, אבער יענער גאון כאטש וואס ער איז באמת א צדיק און גאון וועט זיין ספר נישט זיין אזוי שטארק אנגענומען.

די רייד פון דער צדיק איז מקוים געווארן, ווייל ווי באקאנט אז די ספר פרי מגדים שטארק אנגענומען און באקאנט ביי א יעדעם, מען רירט זיך נישט אהן דעם, ווער עס לערנט שלחן ערוך לערנט מיט דעם פרי מגדים און אסאך הלכות ווערט געפסקנט לויט ווי עס ווערט געשריבן אין ספר פרי מגדים.

#### קודש קדשים

דער אמרי חיים האט געזאגט אויף איהם 'ר' מענדל' ליסקער איז געווען קודש קדשים'.

### מעשה פון דער אור שבעת הימים דער הייליגע בעל שם טוב פאר מוצאי שבת, וואס איז א סגולה פאר גרויסע זאכען

אין יאר תק"ב בשעת ר' מנחם מענדל פון לינסק איז געווען ביי זיין שווער ר' יצחק המבורגר אין שטאט בראד ר' יצחק המבורגר איז דאן געווען רב אין בראד, האט זיך געמאכט אז יענער יאר סוכות איז דער בעש"ט געווען אין שטאט בראד. די ערשטע נאכט סוכות האט דאן שטארק גערעגנט אז עס איז נישט געווען מעגליך צו עסן אין סוכה, האט מען ר' יצחק אין שטוב גערעדט אז אין די סוכה פון ישראל' טישע (מיינענדיג ר' ישראל בעל שם טוב) רעגענט נישט. ר' מנחם מענדל האט שטארק געוואלט אריבער גיין צום בעל שם טוב, אבער ער האט מורא געהאט וויסענדיג אז זיין שווער איז פון די גרויס מתנגדים פון דער בעש"ט. ר' מנחם מענדל האט דאן געבעטן פון זיין רעבעצין צו עפענען די פענסטער ווי אינמיטן נאכט ווערט ער אזוי אריבער גיין צו בעל שם טוב ווי ער וועט עסן א חילת חלה אין די סוכה.

שפעטער ווען ר' מענדל האט געוואלט צוריק אהיים גיין, רופט איהם דער בעש"ט אין זאגט איהם 'וונערמאן נעם דא שיריים. ער געבט איהם אהין א שטיקל פיש און זאגט איהם 'פיש איז גוט פאר א קדחת (א סארט קראנקייט)'. ר' מענדל האט עס נישט געוואלט עסן האט ער געווארפן אונטער די טיש און איז אהיים געגאנגן.

אנקומענדיג אהיים צו זיין שווער אין שטוב, איז ער מיט אמאל קראנקט געווארן און איז אריין געפאלן אין בעט, ער האט פארשטאנן אז דאס קומט אלס קפידא פאר נישט פאלגן דער בעש"ט, האט ער געשיקט זיין רעבעצין צו גיין צום בעש"ט איהם איבער בעטן. דער בעש"ט האט גענומען די פיש וואס ר' מענדל האט פריער נישט געגעסן, ער געבט עס צו די רעבעצין אז זי זאל עס געבן פאר איהר מאן צו עסן, און טאקע ווי נאר ער האט עס געגעסן איז ער געווארן בעסער.

די וואונדער פון דער בעש"ט איז שטארק פארשפרייט געווארן אין שטאט, אין זיין שווער ר' יצחק האט אויך געהערט דערפון און ער האט זיך שטארק געבייזט. ער האט געזאגט פאר זיין שטוב 'וואס מיינט עט'ן איך קען נישט טוהן וואס ר' ישראל טוט אז עס זאל נישט רעגענט אין מיין סוכה, נאר איך וויל מיר נישט באנומען מיט שמות און ער באנוצט זיך יא מיט שמות. די ערשטע טאג סוכות צופרי גייענדיג אין מקוה האט דאן דער בעש"ט געטראפן ר' יצחק ווי דער בעש"ט פרעגט פון ר' יצחק 'איין סוכה רעדט מען לשון הרע?' ענטפערט ר' יצחק 'ווער האט אייך דאס פארציילט?', נאר מוז זיין אז די מלאכים האבן דאס פארציילט, קען דען זיין אז מלאכים רעדן לשון הרע?' ענטפערט דער בעש"ט 'איך האב עס נישט געהערט פון מלאכים, נאר פון א יעדע זאך וואס א מענטש רעדט ווערט דאך באשאפן א מלאכה, און ווען איך האב געזען די מלאכים וואס זענען באשאפן געווארן פון אייער רעדן האב איך פארשטאנן וואס איהר האט גערעדט (עס איז וויכטיג צו צולייגן אז ר' יצחק המבורגר איז געווען גאר גרויס דער בעש"ט האט געזאגט 'אז די שכינה רוהט אויף איהם').





## בדירת ארעי לא עושים עסק מכלום

שנה, שיחד כולם שבעים שנה  
דירת עראי המה...

"והוא מה שביום השמיני עצרת  
היא, ובכולם ישמח עם ה' אלקיו, כי  
ברוב ההביל העולם הזה, יחשוק  
בעולם הבא, וערבה לו מעתה  
כאילו זורח הוא שם עם ה', מהיום  
ולאחר מיתה, כי יהיה לו העולם  
הזה כסוכה בכרם, ולא כבנין קיים,  
וישמח ויעלוז במחשבתו זאת,  
לעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב.  
הוא רמז שמחת חג הסוכות, למען  
דעת כי אל זה יביט, כי הסוכה היא  
העולם הזה, על כן ציוה לנו יתברך  
תדמה לה"א, שצורתה שתי דפנות  
כהלכתן ושלישית אפילו טפח  
(סוכה, ו' ב), היא כרעא דה"א, והוא  
כי העולם הזה נברא בה"א (מנחות  
כט ב) וכו', ומושפע להתקיים  
מהעולם העליון, על ידי טוב  
המעשה. כי כל זכויות האדם,  
נעשים עליו מלמעלה כצל המיצל  
על העולם ומקיימו, והוא רמז אל  
הסך שעל הסוכה, שהיא העולם  
הזה".

האלשי"ך הק' מבאר בדרך זה,  
הרבה הלכות מהלכות סוכה  
והסך, המעיין בפנים ירוה נחת.  
וכותב עוד: "וגם צריך שיהיה  
[הסך] מדבר שגידולו מן הארץ  
(סוכה יא, א), להורות כי אין לאדם  
למעט עצמו ולהקטין ערכו, ולומר  
מה אני ומה חיי, אני הבל וריק,  
שכשרון מעשי יעשו סך קדושה  
על העולם ויקיימוהו, כי עפר אני  
ואל עפר אשוב. על כן העיר ליבו  
לומר, כי סך הקדושה גידולו מן  
הארץ, כי זכויות בני האדם  
שמהארץ המה, הם העולים  
וממשיכים ומשפיעים מלמעלה

אשים אבן מראשותי, הלא כמה  
כרים וכסתות מרוקמים וטובים לי,  
בבית מנוחתי אשר אני הולך שמה.  
ואם פה פת במלח אוכל, שם  
אתעדן, כי אוכל למעדנים, כי שם  
הוא העיקר, כי שם ביתי..."

"על הדרך הזה, אשר דעה יקנה,  
לחשוב מחשבות בליבו לאמר, הלא  
העולם הזה עראי הוא, אשר שלחני  
אלקים לשאת ולתת, ולהרויח  
בנכסים רבים וחשובים, תורה  
ותרי"ג מצוות, וכל הימים אשר אני  
פה, כהולך בדרך אחשב, ולמה  
אשית לבי, אם מעט ואם הרבה  
אוכל או אשתה, אם יעשר או אם  
יחסר חילי, אם אתנה לבושי שק או  
אכסה עתיק, אם נפתי משכבי  
ומרבדים רבדתי ערשי או אם על  
הארץ אישן, הלא אין זה כי אם  
עראי, כי אורח אני, ובדרך אני הולך,  
ויעבור עלי מה, כי הלא אל משכנות  
מבטחים ומנוחת שאננות אני הולך,  
כי שם ביתי, בעולם העליון, שם  
ארוה דודים ואתעלסה באהבים,  
ומה לי פה בעולם הזה, כי אעשה  
בגיני ובגיני עניינו והמה הבל..."

"ועל כן, למה שכל עיקר צדקת  
הצדיק, לקיים העולם ולהריק עליו  
שפע קדושה למעלה, ולנחול עולם  
הבא, על כן בבא יתברך, לחוג חג  
שמחת צדקת עמו וכפרתם, עשה  
עיקר החג משיבה בסוכות, כי כל  
כשרון המעשה וצדקת כל צדיק,  
לשית על לבו, צאת מדירת קבע  
ושבת בדירת עראי, כי בזה החי יתן  
אל לבו... כי זאת תורת האדם, יהיו  
עיניו פקוחות לראות, כי אין זאת  
דירת קבע, כי אם בעולם העליון.  
וביום היוולדו יצא מדירת קבע ובא  
אל דירת עראי, וזה רמז שבעת  
ימים, רמז אל ימי שנותיו שבעים

בפרוס חג הסוכות, הבה נתבונן  
בביאורו של האלשי"ך הקדוש  
(שם), בענינה של חג הסוכות,  
ונעתיק חלק מדבריו: "הנה כל  
תיקון העולמות ושמחתו יתברך,  
תלוי בצדקת וכשרון עם בני  
ישראל, וכל כשרונם וצדקתם  
וחסידותם תלויה בדבר אחד בלבד,  
הלא הוא בהכיר [כשבאים להכרה],  
כי הן האדם היה כאחד ממלאכי  
השרת, כי נפשו רוחנית, מעל  
השמים כבודה, ושם לה דירת קבע.  
ובבואה אל העולם הזה, הוא  
כאומרים לה צא מדירת קבע ושב  
בדירת עראי, והכיני שם מכל מאכל  
אשר יאכל בעולם העליון, כי שוב  
תשובי אל דירתך הקבוע, ושם  
תאכלי לחם אשר תביא מעולם  
העראי, מתורה ותרי"ג מצוותיה, כי  
היא לחמך לנפשך..."

"כי הלא אשר שם שימה זו בלבו  
[מי שישים זאת אל לבו, הרי]  
כמקרה ההולך מביתו וארמנות  
מנוחתו, ועזב אשתו ובניו, ללכת אל  
עיר להסתחר ולהביא טרף לביתו  
יקרנו. כי הלא לא יהיו כל מעייניו  
על אשר יאכל ואשר ישתה ואשר  
יתכסה. אם יהיה מאכלו בריאה או  
רזה, או אם יאכל למעדנים או פת  
חריבה, או יכסה בגד עדים או  
מכלול, כי יאמר הלא פה אורח נטה  
ללון אני, ואנכי בדרך, למה אחוש  
על דברי עידונים, כי אם מן הבא  
בידי. ואם אשכבה בין שפתים או



שפע קדושה, להריק על הארץ לקיימה.

"וסכך זכויות הלז, שאדם צריך ליטפל בו, לעשות צל קדושה על ראשו, לא יאחר עד יגדל, כדרך בחורים האומרים עדיין קטנים אנחנו, ולכה נרוה דודי העולם הזה, לפחות עד עשרים שנה, שאין אדם בר עונשין לשמים עד עברו מעשרים ומעלה, ומאז אביט אל האלקים ואלכה באורחותיו חמשים שנה, עד מלאת ימי שנותי שבעים שנה, כי היא עצת מלך זקן וכסיל, למען השקיעו בענייני העולם הזה עשרים שנה, ושוב לא ישוב ממנו, כי יעשה עיקר מהעולם הזה, לכן סוכה שהיא גבוהה למעלה מעשרים אמה פסולה (שם ב, א), כי המאחר מעשות סכך תורה ומצות עד היותו למעלה מעשרים שנה, יעשה דירת קבע מהעולם הזה, ודירת עראי בעיניו..."

"אך הדפנות הם זכר לעולם הזה... ועל כן כשרות מכל דבר, כי חומרי הוא. וגם רמז השתים כהלכתן ושלישית אפילו טפח הוא, כי כל טוב העולם הזה נכלל בשלישה דברים, שהם בני חיי ומזוני, ורמז לנו שהשתים שהם בני וחיי, טוב לגבר להשתדל ולבקש מאת האלקים יהיו לו כהלכתן גדולים וטובים, אך בשלישית אפילו טפח יסתפק בו, ולא יחוש, רק יעשה שיהיה לו אותו הטפח שוחק (שם ז א), שאם מעט אשר לו, יחלקהו בחלקי זמניו, ולא יצטרך לבריות..."

"כי אם אין לו בעולם הזה, שאין לו רק טפח, שהוא קומץ הבלתי

משביע, אל יתעצב אל לבו, כי אם יהיה שוחק ושמח בחלקו, ויהיה עשיר. ויעבוד את ה' בשמחה. וצריך לעשות לו צורת פתח (שם), לרמז כי אם ידחקנו יצרו להעציבו על דוחקו, זאת ישיב אל לבו, כי אין העולם הזה רק כצורת פתח, כפרוזדור לפני הטרקלין, ולכן מי בער יעשה עיקר מעניניו..."

"הנה כי לא על חנם קבע הוא יתברך, חג השביעי הזה על שם הסוכות, כי למה? כי שמחתו היא, כי לא שמח ה' במעשיו, מאז ברא העולם עד הזמן ההוא, כי עשרים דור שמאדם עד אברהם היו מכעיסים ובאים, ומאברהם התחילה שכינה לרדת מרקיע שביעי לששי, ולא שבתה לארץ כאשר נתאוה יתברך, שתהיה לו דירה בתחתונים, שהיה תכלית הבריאה, וגם לא פסקה זוהמא עד מתן תורה, ולא מלאו הימים לגמור מתנתה, עד אשר עשו את העגל, ולא נתקן עד עבור יום הכפורים, שאז ניתנה תורה בלוחות שניות, והקהיל משה את ישראל לעשות לו מקדש לשכון בתוכם, אז שמח הוא יתברך, ועל כבודו צוה לחוג את חג הסוכות, כי היא שמחתו כמדובר.

"וגם בכל דור, אין לו יתברך ימי שמחה כחג הסוכות, כי אז נקיים ישראל מכל עון אשר חטאו, כי עבר עליהם יום הכפורים, ועל כן יען כי כל שמחתו יתברך, הוא על כשרוניו וטהרת נפשנו, אם כן ראוי הוא, כי זכר יעשה יתברך בחג ההוא, אל השגת ישראל זה

הכשרון, הלא הוא על ידי הסוכות, ככל הדברים הנאמרים באמת... "וגם בכל יתר שנים, אין השמחה שלמה עד בא יום הכפורים ונטהרים מאשמותיהם, ומטפלים באותם ארבעה ימים בצרכי מצוה, אז יש לו יתברך שמחה, ועל כן אז היא שמחת בית השואבה וכו', כי אז היתה השראת שכינה ביותר. נמצא שהוא חג ה', כאילו הוא יתברך חוגג, ואנו חוגגים חגו, ושמחים בשמחתו שבעת ימים".

אם נזכה להשריש את הדברים בליבנו, ונפנים שאנו אורחים בעולם הזה, ודירת הקבע הוא בעולם הבא, נזכה לקיים מצות 'ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך' (דברים טז, יד) בשלימות, כי אין שום דבר שישבית את השמחה, ושום מקרה אשר יקרה לא יפריע לנו, שהרי בדירת ארעי לא כל כך מקפידים כשמשהו לא דופק כמו שחשבנו, אז מה אם לא נתמלאה בקשתנו בדיוק כמו שרצינו, או אם חסר דבר זה או אחר, ואת שמחת החג הזה נוכל להמשיך לבתינו לכל ימות השנה, בשימנו אל ליבנו שבעצם גם דירת הקבע, אינו אלא משהו ארעי בעולם הזה, ובמלאות שנותינו כשנגיע לדירת הקבע, שם כבר ידפוק הכל כמו שצריך, שם יצטברו זכויותינו מכל הדברים שלא עשינו עסק מהם, ויהיו לנו למגן ולמחסה.

כידוע דברי תורה צריכים חיזוק, ושלוש ביתם אינה מהדברים הפשוטים והקלים, על כן עצה טובה למי שרוצה להתחזק ולרענן את מחשבותיו, להאזין ל'קו האושר והכבוד' שמספרו 03-306-1027, לאלפי השיחות המוקלטות, ישמע חכם ויוסיף לקח, ויהיה שלום בחילו שלוה בארמנותיו.

בידידות ובברכת

והיית אך שמח

אברהם וינד

מדריך חתנים ומנחה נישואין

תגובות בדוא"ל

[8448234@gmail.com](mailto:8448234@gmail.com)

**ליכל שאלה**

**יש תשובה**

**"מוקד מאושרים"**  
אישיות ויחסינות | דיסקרטיות | תמימות  
בהכוונת רבני ומדריכי הארגון האנשי סמכות  
2 שלוחה 073-788-1800  
M033061027@gmail.com

**קו האושר והכבוד**  
03-306-1027  
שירות ייחודי בענייני מצוות הבית ועוד  
שירות נשים  
שירות ייחודי בענייני מצוות הבית ועוד